

T.C. İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YENİ TÜRK EDEBİYATI METİNLERİNİN A1-A2 DÜZEYİNE UYARLANMASI
VE ÇALIKUŞU ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ozan YILDIRIM

1110080004

Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı

Programı: Türk Dili ve Edebiyatı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Durali YILMAZ

Ağustos 2013

ÖNSÖZ

Son yıllarda Türkiye'ye gelen yabancı öğrenci sayısında ciddi artışlar görülmektedir. Özellikle 1990'ların başında Sovyetler Birliği'nin dağılması ve müstakil Türkî devletlerin kurulmasından sonra, Türkiye ile yeni kurulan Türkî devletlerarasında bağlar gelişmiş ve ticaret başlayıp hız kazanmıştır.

Bu bağlamda, Türkiye'nin bölge içerisindeki imajı değişmiş, eskiye nazaran daha güçlü bir Türkiye imajı çizilmiştir. Son yıllardaki yabancı öğrenci artışının en önemli faktörlerinden birisi de budur.

Aynı zamanda, "Erasmus Değişim Programı" ile Avrupa'nın dört bir yanından gelen öğrencileri ve "Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı"nın burs olanakları ile Türkiye'ye gelen öğrencileri de eklersek, bu sayı daha da büyüyecektir.

Yabancı öğrenci sayısının artması, yabancılar için Türkçe alanının öneminin de artmasına neden olmuştur. Bu alanda çeşitli yayınlar mevcuttur. Bu alanda en büyük eksiklik ders materyali olarak, metin eksikliğidir. Türkiye'ye gelen yabancı öğrencilerin seviyelerine göre, Türk edebiyatının seçkin metinlerini okuması gerekliliğini önemsemekteyiz. Bu tez çalışması ile birlikte, böyle bir eksikliği gidermeye çalıştık.

Bu çalışma için, Reşat Nuri Güntekin'in *Çalılıkusu*, romanını tercih ettik. Reşat Nuri, Türk edebiyatının seçkin isimlerinden biridir. *Çalılıkusu*, dönemi için önemli bir eserdir. Günümüze kadar olan kalıcılığı bu önemi arttırmaktadır. Roman, kurgusu itibariyle hem eğlenceli, hem duygusal bir yapıya sahiptir. Bu sebeple,

Türkçe ile yeni tanışan bir öğrencinin, keyif alarak okuyup, Türkçe'sini pekiştireceğini düşünmekteyiz.

Çalığışu romanının film ve dizi uyarlamaları yapılmıştır. Özellikle dizi uyarlaması, Rusya'da ve Orta Asya'da büyük ilgi görmüş, romanın milyonlarca satmasına neden olmuştur. *Çalığışu*'nun Türkiye haricinde, yurtdışındaki imajı da güçlü ve sağlamdır.

Bu tez çalışmasında, Reşat Nuri'nin *Çalığışu* romanı, Türkçe'ye yeni başlayan yabancı öğrenciler için A1 ve A2 düzeyi çevrilmiştir. Bir sadeleşme söz konusu değildir. Romanda hiçbir ayrıntı atlanmamış, romanda söylenen cümleler A1 ve A2 düzeyine uyarlanmıştır.

Tezin son kısmına A1 ve A2 Türkçe-Türkçe sözlük eklenmiştir. Bu sözlüğün de roman okuyuşunu kolaylaştıracağını düşünüyoruz. Ayrıca, sözlük de kullanılabilir, bir ders materyali halindedir.

Dekanımız ve bölüm başkanımız, Sayın Prof. Dr. Ömür Ceylan hocamın sonsuz desteği, yol gösteren fikirleri ve zor anlarda ufkumu aydınlatan yardımları için sonsuz teşekkür ederim.

Lisan eğitimimde tez danışmanlığımı üstlenen, yüksek lisan dönemimde de, yabancılara Türkçe alanında tez yapmama rağmen, danışmanlığımı kabul eden Sayın Prof. Dr. Durali Yılmaz hocama teşekkürü borç bilirim.

Bana her zaman her konuda yardımcı olan, desteğini hiçbir zaman eksik etmeyen, üzgün anımda üzüntümü, mutlu anımda sevincimi benimle paylaşan, bir hocanın ötesinde ağabeyliğini de hiç çekinmeden gösteren sevgili hocam Kayhan Şahan'a ayrıca teşekkür etmek isterim.

Yabancılara Türkçe alanında bilgilerini benimle paylaşan, bu alanda beni yetkin bir hale getiren, gece gündüz alakasını eksik etmeyen, ayrıca bu tez çalışmasında kitaplarından yararlandığım hocam Sayın Yrd. Dr. Mustafa Çetin'e ayrıca teşekkür ederim

Arkadaşlığını ve dostluğunu bir an eksik etmeyen, tez süresince fikirlerini söyleyip tartışmaktan çekinmeyen mesai arkadaşım ve sevgili dostum Emre Berkan

Yeni'ye, tez çalışmasında teknolojik bağlamda yardımı ve desteği ile birçok problemin çözümlmesine yardım eden sevgili dostum Mert Çelik'e şükranlarımı sunarım.

Maddi ve manevi her zaman yanımda duran, beni yetiştirip bu günlere getiren, var olmaları ile bana huzur veren, annem İclâl Yıldırım'a, babam Güral Yıldırım'a ve kardeşim Ulaş Yıldırım'a teşekkürü borç bilirim.

Son olarak, iki senelik yabancılara Türkçe öğretmenlik tecrübemde, bana umut ve cesaret veren bütün yabancı öğrencilerime sonsuz teşekkürler.

Ozan YILDIRIM

Ağustos 2013

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	1
1.1. Dil Nedir?	3
1.2. Yabancılara Türkçe Öğretimi (Metodlar, Sorunlar ve Tartışmalar)	4
1.3. Turkofoni Türkçe Öğren Seti	10
1.4. Neden Çalıkuşu?	13
2. YABANCILAR İÇİN A1 DÜZEYİ TÜRKÇE KONULAR (TEMEL TÜRKÇE I)	17
2.1. Tanışma Diyalogu	17
2.2. Ünlüler ve Harfler	19
2.3. "Ne?", "Kim?"	20
2.4. Çoğul	21
2.5. Nerede?	21
2.6. Nerelisiniz?	22
2.7. Nereden	22
2.8. Nerede oturuyorsun(uz)?	23
2.9. Ne var? - Kim var?, Ne yok? – Kim yok?	24
2.10. Evet – Hayır (Değil)	25
2.11. Evet - Hayır (Yok)	25
2.12. Değil mi?	26
2.13. Burası	27
2.14. Ne yapıyorsun(uz)?	27
2.15. Ne iş yapıyorsun(uz)?	27
2.16. Nereye	28
2.17. Şimdiki Zaman Olumlu (+)	29
2.18. Şimdiki Zaman Soru (?)	30
2.19. Şimdiki Zaman Olumsuz (-)	31
2.20. Şimdiki Zaman, Geniş Zaman Rolünde	32
2.21. Şimdiki Zaman, Gelecek Zaman Rolünde	32
2.22. İstek Kipi Olumlu (+)	32
2.23. İstek Kipi Olumsuz (-)	34

2.24. İstek Kipi (Biz) Soru (?).....	34
2.25. Emir Kipi Olumlu (+)	35
2.26. Emir Kipi Olumsuz (-).....	36
2.26. Emir Kipi (O, Onlar) Soru (?).....	36
2.27. Emir - İstek Kombinasyon	37
2.28. Belirli Geçmiş Zaman (di'li Geçmiş Zaman) Olumlu (-).....	39
2.29. Belirli Geçmiş Zaman Soru (?)	40
2.30. Belirli Geçmiş Zaman Olumsuz (-).....	40
2.31. Niçin? Çünkü... ..	41
3. YABANCILAR İÇİN A2 DÜZEYİ TÜRÇE KONULAR(TEMEL TÜRKÇE II).....	42
3.1. Saatler	42
3.2. İ-mek Fiili Olumlu (+).....	43
3.3. İ-mek Fiili Soru (?)	44
3.4. İ-mek Olumsuz (-).....	45
3.5. İyelik Olumlu	46
3.6. İyelik Eki Olumsuz (-).....	48
3.7. İyelik Eki Soru (?).....	49
3.8. Ne Yapmak İstiyorsunuz?	49
3.9. Tamlamalar	50
3.10. Yönler	52
3.11. İle	52
3.12. Durum Ekleri.....	53
3.13. İyelik + Durum Ekleri	57
3.14. Tamlama + Durum Ekleri = Ekstra "N"	57
3.15. Gelecek Zaman Olumlu (+)	58
3.16. Gelecek Zaman Olumsuz (-)	59
3.17. Gelecek Zaman Soru (-)	60
3.18. İşaret ve Kişi Zamirler	62
4. Çalıkuşu Romanının A1-A2 Düzeyine Uyarlanması	66
5. Çalıkuşu Romanı Kelimeleri A1-A2 Türkçe-Türkçe Sözlük	395
6. SONUÇ	507
KAYNAKÇA.....	508

Üniversitesi : İstanbul Kültür Üniversitesi
Enstitüsü: : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Programı : Türk Dili ve Edebiyatı
Tez Danışması : Prof. Dr. Durali Yılmaz
Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans – Ağustos 2013

KISA ÖZET

YENİ TÜRK EDEBİYATI METİNLERİNİN A1-A2 DÜZEYİNE UYARLANMASI VE ÇALIKUŞU ÖRNEĞİ

Ozan YILDIRIM

Türkiye'ye son yıllarda çok sayıda yabancı öğrenci gelmektedir. Özellikle 1991 sonrası Sovyetler Birliği'nin dağılması ve yıkılmasının ardından, kurulan müstakil Türk devletleri ile Türkiye'nin siyasal ve finansal işbirlikleri sonucunda bu rakam daha da artmıştır.

Yabancılara Türkçe öğretiminde birçok yayın mevcuttur. Bu bağlamda eksik olan, Türk edebiyatı metinlerinin yabancılar için Türkçe alanına uyarlanması eksikliğidir. Bu çalışmamız böyle bir eksikliği gidermek amacıyla yapılmıştır.

Çalikuşu'nun Rusya ve Orta Asya'da büyük ilgi görmesi, *Çalikuşu* romanını tercih etmemizin en önemli nedenlerinden biridir.

Yrd. Dr. Mustafa Çetin'in "Turkofoni Türkçe Öğren" setinin I. ve II. kitaplarını referans alarak, *Çalikuşu* romanını A1 ve A2 düzeyine uyarladık.

Tez çalışmasının sonuna A1 ve A2 Türkçe-Türkçe sözlük ekledik. Bu sözlüğün hem romanın okunmasını kolaylaştıracağını hem de önemli bir ders materyali olacağını düşündük.

Bütün bunların sonucunda, *Çalikuşu* gibi Türk edebiyatının önemli bir eserini yabancılar için Türkçe alanına kazandırmış olduk.

Anahtar Sözcükler: Yabancılar İçin Türkçe, A1 ve A2 Düzeyi, *Çalikuşu*, A1-A2 Türkçe-Türkçe Sözlük

Bilim Dalı Sayısal Kodu:

University : Istanbul Kültür Üniversitesi
Institute: : Institute of Social Sciences
Department : Turkish Language and Literature
Programme : Turkish Language and Literature
Supervisor : Prof. Dr. Durali Yılmaz
Degree Awarded and Date : MA – August 2013

ABSTRACT

THE ADJUSTMENT OF MODERN TURKISH LITERATURE TEXTS TO A1-A2 LEVEL AND ÇALIKUŞU EXAMPLE

Ozan YILDIRIM

Lately, many foreign students started to come Türkiye. Especially after 1991, those numbers grew up after political and financial collaboration between Türkiye and independent Turkic countries which established after U.S.S.R. fell apart and collapsed.

There are many publications for teaching Turkish to foreigners. The deficiency in those publications is adjustment of literary texts to Turkish for foreigners domain. The main purpose of this thesis is to cover that deficiency.

One of the most important reasons of our choice on *Çalikuşu* novel is the novel's popularity in Russia and Central Asia.

We applied the references of Asst. Prof. Dr. Mustafa Çetin's first and second books of "Turkofoni Türkçe Öğren" set and adjusted The *Çalikuşu* novel to A1 and A2 level under the supervision of those references which we took.

There is a Turkish-Turkish dictionary added in the end of thesis. We thought it will make the reading process much easier and it would be an important course material.

In conclusion, we brought in an important creation of Turkish literature like *Çalikuşu* to the domain of Turkish for foreigners.

Keywords: Turkish For Foreigners, A1 and A2 Level, *Çalikuşu*, Turkish-Turkish Dictionary

Department Science Code:

1. GİRİŞ

Türkçe'ye olan ilgi her geçen gün artmaktadır. Dünyanın dört bir yanından gelen öğrenciler, üniversite öğrenimleri için Türkiye'yi seçmektedirler. Bugün Gazetesi'nin 16 Temmuz'da internet sitesinde yayımladığı "*Türkiye'ye 2012-2013'te Yabancı Akını*" başlıklı haber, şu şekildedir: "*Türkiye'deki eğitim kalitesini dünyaya tanıtmak için uluslararası fuarlarda tanıtım çalışmaları yapan üniversitelere getirilen teşvikler meyvelerini vermeye başladı. 162 ülkeden Türkiye'ye öğrenci aktı. Teşvikin sağlanmadığı 2010-2011 döneminde Türkiye'ye gelen öğrenci sayısı sadece bin 962 iken, 2011- 2012'de 8 bin 410'a ulaştı. 2012-2013 yılında sayı daha da artarak yeni kayıt yaptıran öğrenci sayısı 13 bin 82 oldu.*"¹ Haberde de görüldüğü üzere, 2010-2011, 2012-2013 yılları arasındaki öğrenci farklı 12 bin civarındadır. 2014-2015 eğitim-öğretim yılında ise beklenen sayı 100 bindir. Bu hedefi belirleyen, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Eğitim Ekonomisi İş Konseyi Yürütme Kurulu Başkanı Dr. Mustafa Aydın'dır. Dr. Mustafa Aydın, devletin yurtdışı tanıtımı için ayırdığı bütçeye de dikkat çekmektedir. "*Bugün yurtdışı tanıtımı için harcanan miktarın yüzde 50 ile 70'i kadarını devlet karşılıyor. Biz 2015 yılı itibarıyla 100 bin civarında öğrenci bekliyoruz.*"

Yurtdışı tanıtımlarının ve devlet teşvikinin yanı sıra, eğitim fuarlarına üniversitelerin katılıp, okullarını tanıtmaları bu sayıyı arttırmaktadır. Bugün, Avrupa'dan, Asya'ya, Orta Doğu'dan Orta Asya'ya, Afrika'dan, Balkanlar'a hatta

---

¹ Bugün Gazetesi, Türkiye'ye 2012-2013'te Yabancı Akını, 16 Temmuz 2013, <http://egitim.bugun.com.tr/yabanci-ogrenci-akini-haberi/719894>, Erişim Tarihi: 17.07.2013

Uzak Asya'ya kadar uzanan bir yabancı öğrenci profili vardır. Bugün Türkiye'ye 162 farklı ülkeden yabancı öğrenci gelip, eğitim görmektedir.

Mihail Gorbaçov'un "Açıklık" ve "Yeniden Yapılanma" (*Glasnost ve Perestroyka*) politikaları sonucunda, 1991 yılında Sovyetler Birliği dağılmış ve müstakil Türkî devletler yeniden kuruluş aşamasına gelmiş ve kurulmuştur.² Sovyetler Birliği ile ilişkileri sıfır düzeyinde olan Türkiye, 1991 sonrası, özellikle Türkî devletler ile temas haline geçmiştir. Çeşitli projeler, siyasi ve ticari anlaşmalar imzalanmıştır. Bütün bunların sonucunda Türkî devletler ile Türkiye arasında ticaret doğmuş ve gelişmeye başlamıştır (En somut örnek olarak Azerbaycan ile yapılan Doğalgaz anlaşması gösterilebilir.)

Türkiye'nin son yıllarda bölgede lanse edilen yeni ve güçlü imajı, yabancı öğrencilerin Türkiye tercihinin önemli sebeplerinden biridir. Özellikle, Balkanlar'da, Kafkasya'da, Orta Asya'da ve Orta Doğu'da bu imaj oldukça güçlüdür.

Avrupa Birliği'nin desteklediği, *Avrupa Dil Projesi* çerçevesinde gerçekleştirilen *Erasmus Öğrenci Değişimi* Programı sayesinde Türkiye'ye en az bir, en fazla iki dönem olmak üzere Avrupa'dan da yabancı öğrenci gelmektedir.

Aynı zamanda, TC Başbakanlığı'na bağlı, *Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı*, Türkî devletlerdeki öğrencilere, Balkanlar'daki Boşnak, Arnavut ve Müslüman öğrencilere, Orta Asya'daki Türkmen ve Müslüman öğrencilere, Afrika'daki ve Orta Asya'daki Müslüman öğrencilere burs olanağı tanımaktadır. Bu burs vesilesi ile de Türkiye'ye yabancı öğrenciler gelmekte ve ücretsiz olarak Türkiye'deki üniversitelerde öğrenim görmektedirler.

Yurtdışından gelip, eğitim için Türkiye'yi seçen 13 bin 82 öğrenciye Erasmus öğrencilerini ve Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'ndan gelen öğrencileri de eklersek bu sayının daha da arttığını göreceğiz.

Yabancı öğrenci sayısının ciddi boyutlara ulaştığını ispatlamak amacıyla, yakınımızdan somut bir örnek vermek istiyoruz. 2012-2013 öğretim yılında üniversitemiz İstanbul Kültür Üniversite'sine kayıt yaptıran yabancı öğrenci sayısı 166'dır. Aynı zamanda güz ve bahar yarıyıllarında ayrı olarak ortalama 40'ar

---

² Sovyetler Birliği'nin çözülüşünün ve dağılışını sadece *Açıklık ve Yeniden Yapılanma* politikalarına bağlayamayız. Birçok sebep ve siyasi neden sayılabilir. Ancak, çözülüş ve dağılıştan önceki son iki somut politika olduğu için *Açıklık ve Yeniden Yapılanma* politikalarını örnek verdik.

Erasmus öğrencisi, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı bursu ile de toplam 10 öğrenci üniversitemizde Türkçe öğrenimi almışlardır. Toplarsak eğer, bu rakam 220 civarındadır.

Ayrıca, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA)'nın, Türkiye'yle tarihi ve kültürel bağları bulunan Orta Asya, Kafkasya, Karadeniz ve Balkan Ülkeleri'ne kalkınmalarında destek vermeyi amaçlayan projeleri vesilesi ile yurtdışında Türkçe eğitimi veren enstitülere önemli bütçeler ayırması, günümüzde yabancılara Türkçe öğretiminin ne kadar ciddi, önemli ve hayati olduğunun ispatıdır.³

1.1. Dil Nedir?

Bu tez çalışması Yeni Türk Edebiyatı anabilim dalına ait bir tez çalışması olup, Türk Dili anabilim dalı ile dirsek temasındadır. Bu sebeple, öncelikle “*Dil nedir?*” sorusuna cevap verme ihtiyacı duymaktayız. Prof. Dr. Firdevs Güneş dili şöyle tanımlamaktadır: “*Bilgi çağını yaşayan dünyamızda yaşam boyu öğrenmenin ve gelişmenin en önemli anahtarı dildir. Okuma, yazma, anlama, sorgulama, düşünme, sorun çözme gibi işlemler dille gerçekleştirilmektedir. Zihinsel, duygusal ve sosyal gelişmenin temel aracı dildir. İletişim kurma, duygu ve düşünceleri ifade etme, etkileşme, dış dünya ile bütünleşme, kültürü aktarma gibi süreçlerde dilin önemli bir yeri vardır. Dil, bireyin kapasitesini sonuna kadar geliştirme, karmaşık sorunları çözme, bilimsel düşünme, çeşitli değerlere sahip olma, daha geniş bir dünya görüşü oluşturma gibi özellikleri etkilemektedir. Bu durum dil becerilerinin okuldaki eğitimle sınırlı kalması yerine yaşam boyu geliştirilmesi gerektiğini gündeme getirmiştir.*”⁴

Dilin tanımını yaptıktan sonra, Türkçe'nin nasıl bir dil olduğu sorusuna da cevap bulmamız gerekmektedir. Dillerin bilimsel çevrelerce benimsenen geleneksel iki tür sınıflamasının ilki biçim ve yapısaldir. Sözcük ve sözcük türlerinin yapım ve

---

³ www.tika.gov.tr , Tika ile Yunus Emre Enstitüsü Arasında Türkoloji Projesinin, Devrine İlişkin Protokol İmzalandı, <http://www.tika.gov.tr/haber/tika-ile-yunus-emre-enstitusu-arasinda-turkoloji-projesinin-devrine-iliskin-protokol-imzalandi/39> , www.tika.gov.tr , Türkoloji Projesi Tek Elde Toplanıyor, <http://www.tika.gov.tr/basin-aciklamalari/turkoloji-projesi-tek-elde-toplaniyor/14> Erişim Tarihi: 14.04.2013

⁴ Güneş, Firdevs, “Dil Öğretim Yaklaşımları ve Türkçe Öğretimindeki Uygulamalar”, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 8, Sayı: 15, 2011, s: 124

biçimsel görünümüne göre sınıflandırılmaları dilbilim, yabancı dil öğretmen ve öğrencilerine söz konusu dili tanıma, yaklaşım, yöntem ve öteki ve kendi ana dilleriyle karşılaştırma: benzer ve benzemezlikleri saptayarak bilinçli öğrenim ve öğretimi gerçekleştirme açılarından yarar sağlar. Bu tür sınıflandırmada dünya dilleri üçe ayrılır:

1. Tek heceli (ayrışkan / yalınlayan) diller.
2. Eklemeli ve Kaynaşık (bitişken / bağlantılı, kaynaştırıcı) diller.
3. Çekimli (bükümlü / bükünlü / bükümleyen) diller

Dilimiz Türkçe bunlardan Eklemeli (bitişken, bağlantılı, kaynaştırıcı) diller kümesinde yer alır. Çünkü oldurganlık, ettirgenlik, edilgenlik gibi çatı ekleriyle zaman, olumsuzluk, yeterlik ve yetersizlik, soru, istek, koşul, çoğul, durum gibi yapım ve çekim ekleri belirli sıralarla köke eklenir.⁵

Sonuç olarak, kökleri tarihin en eski dönemlerine kadar uzanan, 12 milyon kilometre karelik bir alanda 220 milyon nüfusun konuştuğu, 600 bini aşkın söz varlığına sahip yüzün üzerinde ülkede öğretimi yapılan Türkçe, dünya dili olmaya aday olan bir dildir.⁶

1.2. Yabancılar Türkçe Öğretimi (Metodlar, Sorunlar ve Tartışmalar)

Yabancılar Türkçe öğretiminin hız kazandığı tarih 1990'lardan günümüze kadar uzanır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin tarihçesine baktığımızda 11. yüzyıldaki Kaşgarlı Mahmud'un Divan-ı Lügati't- Türk'ü ile karşılaşırız. 1250 -1517 yılları arasında hüküm süren Memlûk Devleti'nde Türk sultanlarının devleti yönetmesi nedeniyle Türk diline karşı ilginin arttığı Kıpçak Türkçesi, Türkçenin yabancılar öğretiminin en fazla önem kazandığı dönemdir. Bu ilgi Araplara Türkçeyi öğretmeyi amaçlayan kitapların yazılmasına neden olmuştur. Bu eserler iki ve ya ikiden fazla dille hazırlanmıştır: Codex Cumanicus, Kitabü Bulgati'l-Müştak Fi

⁵ Cengiz, Tosun, "Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi" Journal of Language and Linguistic Studies

Vol.1, No.1, April 2005, s: 22

⁶ Arslan, Mustafa, Gürsoy, Aynur, " Rol Yapma ve Drama Etkinlikleriyle Yabancılar Türkçe Öğretiminde Motivasyonun Sağlanması", Ege Eğitim Dergisi 2008 (9) 2, s: 111

Lugâti't-Türk ve'l-Kıfçak, Kitâb-ı Mecmû-i Tercümân-ı Türkî ve Acemî ve Mongolî, EI-Kavaninü'l-KülliyeliZabti'l- Lügati't-Türkiyye, Et- Tuhfetü'z-ZekiyyeFi'llugâti't-Türkiyye, Kitabü'l-İdrâkLi-lisânü'l-Etrak Kıpçak Türkçesi döneminin yabancılaraTürkçe öğretmeyi amaçlayan eserlerdir.⁷

Yabancı dil öğretiminde çeşitli yöntemler mevcuttur. Yöntemleri şöyle sıralayabiliriz:

Davranışçı Dil Öğretim Yaklaşım ve Yöntemleri

1. Geleneksel Yaklaşım ve Yöntemler

- a. Dil Bilgisi Yaklaşımı (Approche par la grammaire)
- b. Kelime Yaklaşımı (Approche par le lexique)
- c. Kültür Yaklaşımı (Approche par la culture)
- ç. Dil Bilgisi-Çeviri Yöntemi (MéthodeGrammaire-Traduction)
- d. Doğal Yöntem (MéthodeNaturelle)
- e. Doğrudan Öğretim Yöntemi (MéthodeDirecte)
- f. Aktif Yöntem (Méthode Active)

2. Davranışçı Yaklaşım ve Yöntemler

- a. İşitsel-Sözel (Dinle-Konuş)Yöntem (MéthodeAudio-Orale)
- b. Görsel –İşitsel Yöntem (MéthodeAudio- Visuelle)

Bilişsel Dil Öğretim Yaklaşım ve Yöntemleri

- a. İletişimsel Yaklaşım (ApprocheCommunicative)
- b. Kavramsal-İşlevsel Yaklaşımlar (ApprochesNotionnelle-fonctionnelle)

---

⁷ Açık, Fatma, "Türkiye'de Yabancılara Türkçe Öğretilirken Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri", (Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü "Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu" 2008), s: 1, 2
http://turkoloji.cu.edu.tr/YENI%20TURK%20DILI/fatma_acik_yabancilara_turkce_ogretimi.pdf ,
Erişim Tarihi, 01.05.2013

Yapılandırıcı Dil Öğretim Yaklaşım ve Yöntemleri

a. Beceri Yaklaşımı (Approche par competences)

b. Etkinlik Yaklaşımı (Approche par l'action)

Türkiye’de de yabancılara Türkçe öğretiminde yukarıda saydığımız metodlar uygulanmaktadır. Bu metodların yanı sıra, yeni öğretim biçimleri de geliştirilmiştir. Özellikle Edgar Dale’nin ortaya attığı “Yaşantı Konisi” - Dale’in Yaşantı Konisi olarak da bilinir- dil öğretiminde teknolojinin vazgeçilmez olduğunu göstermiştir. Öğretici, bilgiyi verir. Yani, mesajı iletir. Öğrenen mesajı alır. Mesajın hangi yolla alıcıya iletileceğinin cevabını günümüzde bilişim teknolojilerinden yararlanarak vermek, Dale’in Yaşantı Konisi’nde ulaşılan sonuçlar göz önüne alındığında, Yabancı Dil Türkçenin öğretiminde başarılı sonuçlar alınmasını sağlayacaktır. Burada ulaşılan sonuçlar, bir disiplin olarak Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde dikkate alındığında, “Dil öğretiminin temelinde dört dil becerisi olarak kabul edilen dinleme, konuşma, okuma ve yazmanın geliştirilmesi görüşü vardır. Bu nedenle eğitim programlarının düzenlenmesi de bu becerilere ilişkin hedef ve davranışların programda yer almasını gerekli kılmaktadır. Dale’in Yaşantı Konisi’nde belirlenen modele göre “öğrenme işlemine katılan duyu organlarımızın sayısı ne kadar fazla ise o kadar iyi öğrenir ve o kadar geç unuturuz.” Bu tespitten hareketle insanlar öğrendiklerinin;

%83’ünü görme,

%11’ini işitme,

%3.5’ini koklama,

%1.5’ini dokunma

%1’ini tatma duyularıyla öğrenmektedirler.

Yine bu tespite göre insanlar, zaman sabit kalmak üzere;

Okuduklarının %10’unu,

İşittiklerinin %20’sini,

Gördüklerinin %30’unu,

Hem görüp hem işittiklerinin %50’sini,

Söylediklerinin %70’ini

Yapıp söylediklerinin %90'ını hatırlamaktadırlar.

Gelişen süreç de zaten bunun bir ispatıdır. Yapışkan resimler, video kasetleri, teyp kasetleri, televizyon filmleri derken materyali çeşitlendiren ama öğrenciyi yine edilgen konumda bırakan bu yöntemlerden sonra bugün gelinen noktada bilişim teknolojilerinin sağladığı destekle öğrenci merkezli, öğrencinin edilgen konumdan etken/aktif konuma geçtiği, çok sayıda duyu organının öğrenme sürecine katıldığı, bilişsel (kognitif) ve oluşumcu (konstrüktif) yöntemlerin kullanıldığı süreçlerde yabancı dil öğrenilmesi gerçekleşmektedir.⁸

Teknolojik olarak, yapılabilecekleri sıralayacak olursak;

- Öğrenenlere ve öğretmenlere yönelik hazırlanacak WEB sayfaları,
  - Türkçe öğretim portalı oluşturmak,
  - Video etkinlikleri,
  - Elektronik postalar, haber grupları, forumlar,
  - Sohbet (chat) ortamları oluşturmak,
  - Uzaktan öğretim yöntemlerinden yararlanmak,
  - Bilişim teknolojileriyle donanmış kültür evleri oluşturulması,
  - Bilişim teknolojileri destekli öğretim materyali oluşturulması,
  - CD/DVD kütüphaneleri oluşturmak,
  - Basılı materyal zenginliği oluşturmak,
- şeklinde maddeleyebiliriz.

Yabancılara Türkçe öğretiminde üzerinde durulan bir başka yöntem ise drama ve rol yapma yöntemidir. Özellikle öğreticinin beden dilini kullanması ve

---

⁸Büyükaslan, Ali, "Yabancı Dil Türkçenin Öğretilmesinde Yeni Yöntemler : Bilişim Uygulamaları, Çözüm Önerileri", MarcBloch Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Bölümü, s:7 <http://turcologie.u-strasbg.fr/dets/images/travaux/ali%20buyukaslan.%20yabanci%20dil%20turkce.pdf> , Erişim Tarihi: 17.06.2013

sınıfta sadece öğretilen dilin kullanılması oldukça önemlidir. Öğrencilere kısa roller verilip, diyaloglar şeklinde dramatizasyonlar yaptırılması önem teşkil etmektedir. Çünkü, *işitirsem unuturum, görürsem hatırlarım, yaparsam öğrenirim*. Bu önerme, bir Çin atasözüdür.

Yabancılara Türkçe öğretiminin oyunlar ile pekiştirilmesini savunanlarda vardır. Bu yöntemi savunanların tezi, “*eğitimin en önemli işlevlerinden biri de öğrencide var olan yetenekleri ortaya çıkarmak ve geliştirmektir.*” şeklinde özetlenebilir. Çünkü, var olan yeteneği ortaya çıkarmanın en eğlenceli yolu oyunlardan geçmektedir. O halde, oyunların ne gibi yararları olabilir? Şunları sayabiliriz:

1. Çocuğa hareket özgürlüğü sağlar.
2. Çocuğa toplumsal kurallara saygılı olmayı öğretir.
3. İnsanlar arası etkileşimi arttırmakta oyunun ilginç, özel ve yapıcı bir gücü vardır; çocuğun zihinsel, psiko-sosyal gelişimini sağlar.
4. Kendi yönettiği, denetlediği bir hayal dünyası yaratmasını sağlar.
5. Araştırma, merak, serüven, oyunun dürtücü öğelerindedir.
6. Dil gelişiminin temeli, oyun sürecinde oluşur.
7. İlgi ve dikkat toplama, oyunla gelişir.
8. Doğayı gerçek yönleriyle tanımasına, araştırmasına olanak sağlar.
9. Öğrenmek için en dinamik, canlı ortam ve yöntemleri sağlar.
10. Karar verme, mantık yürütme yeteneğini oyunla geliştirir.
11. Oyun aracılığıyla, eğitsel öğretiler programlanabilir.

Oyunların nasıl olması gerekir? Bu sorunun cevabını şu şekilde verebiliriz:

1. Hem eğlenceli hem de öğretici olması,
2. Öğrenciler tarafından sevilmesi,
3. Kolay, uygulanabilir ve anlaşılır olması, (karışık olmaması)
4. Fazla materyal gerektirmemesi, (Öğrenciler fazla uğraş gerektirmeyen, az materyalli oyunlara daha fazla ilgi göstermektedir.)
5. Hedefine uygun olması,
6. Çok uzun veya çok kısa olmaması,
7. Öğrencilerin seviyelerine uygun olması,

8. Rekabetin olması ve oyun sonunda bir ödül bulunması,

9. Bireysel veya grup çalışmalarına uygun olması vb.⁹

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'da siyasî, sosyal ve ekonomik gelişmelerin olumlu yönde olması, dil öğrenimine önemli katkılar sağladı. Artık Avrupa'da dil öğrenme işi sadece okulda olmuyor. Avrupa Birliği içinde sınırların kaldırılması, hareket serbestliği sağlanması, birden fazla dilin öğrenilmesine zemin hazırlamıştır. Ufak tefek ayrılıklar olsa da *Avrupa dil politikası* oluşmuştur.

Avrupa Konseyi'nin himayesi altında 1989 yılında *Avrupa Vatandaşlığı Dil Öğrenimi* uygulamaya kondu. Uygulamaya konan bu projede iki ölçüt geliştirildi. *Avrupa dil portföyü* ve *Avrupa dil ölçeği*. Avrupa Konseyi'nce geliştirilen başka bir teknik de *Avrupa diller pasaportudur*.Avrupadilportföyü; içinde yalnızca resmî diplomaları değil, aynı zamanda çok dilli ev ortamında büyüyen bir öğrencinin edindiği dil ile ilgili diğer tecrübe ve becerilerin bilgilerini bulunduran bir toplu belgedir. *Avrupa dil ölçeği* ise beş dil becerisi esasına dayanmaktadır: dinleme, okuma ve anlama, konuşma (sözlü anlatım, konuşarak karşılıklı iletişim), konuşma (konuşabilme becerisi), yazma.¹⁰

Yukarıda saydığımız beceriler, öğrencilerin edinilmesinde en çok zorlandığı becerilerdir. Bunlara ek olarak, uyum sorununu da ekleyebiliriz. Bu becerilerin kazanılmasını kolaylaştırmak için yabancı dil öğreticilerinin sahip olması gereken özellikler vardır. Özellikleri şöyle sıralayabiliriz:

- Öğretmen, öğrencilere arkadaşça yaklaşır.
- Öğrencilere isimleriyle seslenir.
- Öğretmen, öğrenciye öz güven verir.
- Öğretmen, ders anlatırken öğrencilerin gözlerine bakar.
- Öğretmen, dersin başlangıcında önceki dersin konusunu kısaca tekrar eder.
- Öğretmen, zayıf öğrencileri dışlamaz, herkesin derse katılımını sağlar.
- Öğretmen ödev verir, ödevleri kontrol eder.
- Öğretmen, sesini iyi derecede kullanır.

⁹ Kara, Mehmet, "Oyunlarla Yabancılara Türkçe Öğretimi", BosniaHerzegovina, Sarajevo'daInternationalBurchUniversity'de"InternationalSymposium On Sustainable Development ISSD'09 (9-10 Haziran 2009)

¹⁰ Yüce, Safa, "Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretimi ve Avrupa Dil Ölçeği" Gazi Üniversitesi Rektörlüğü, s: 5 <http://www.pdfio.com/k-3291458.html> , Erişim Tarihi: 10.09.2012

- Öğretmen, öğrencileri yazı yazmaya teşvik eder.
- Öğretmen, tahtayı çok iyi kullanır.
- Öğretmen, derste şakalar yapar, öğrencilerin fikirlerini sorar.
- Öğretmen, uyarıcı konuşmalar yapar, grup çalışmasına önem verir.
- Öğretmen, sosyal aktiviteleri destekler, öğrencilere rehberlik eder.
- Öğretmen, teneffüste öğrencilerle söyleşir ya da sınıfta özel günler düzenler.

- Öğretmen zamanı iyi kullanır, öğrencilere sorumluluk verir.
- Meslekî konularda kendini geliştirir, yeni yayınları takip eder, konferanslara katılır.

- Türkçeye, Türk kültürü ve edebiyatına vakıftır.
- Yabancı dil öğretim yöntem ve tekniklerini bilir.
- Olumlu bir ortam yaratır.
- Değerlendirme yöntem ve becerisine sahiptir.
- Öğrencilerin karşılaştıkları zorlukları not eder.
- Ders kitapları dışında materyaller geliştirir.
- Dersteki grup ya da kişisel etkinlikleri öğrencilerin daha önce edindikleri bilgiler göz önünde tutarak tasarlar.

- Dil öğretiminin aynı zamanda kültür aktarımında araç olduğunu ve Türkiye’yi tanıtmaya, sevdirmeye misyonunu kabullenir.

- Okutman, dili öğretme yerine sınavda öğrenciyi başarılı kılmak üzere gerçek amaçlarından uzak uygulamalara yönelmez.

1.3. Turkofoni Türkçe Öğren Seti

Çalışmamızda Yrd. Doç. Dr. Mustafa Çetin’in “Turkofoni Türkçe Öğren I ve II” kitaplarından yararlandık. Toplan altı kitap olan bu setin, Temel Türkçe I ve Temel Türkçe II kitaplarının konularını referans aldık ve romanın A1 ve A2 düzeyine çevirisini böyle gerçekleştirdik.

Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretimi dendiği zaman, akla ilk gelen kurum Ankara Üniversitesi Tömer olur. Ankara Tömer’in “Hitit” isimli kitap seti mevcuttur. Bu set üç kitaptan oluşmaktadır: Hitit I-II, Hitit III-IV, Hitit V-IV.

Bu kısımda neden, Ankara Tömer'in yayınlarını değil de, Mustafa Çetin'in yayınlarını esas aldığımızı açıklamaya çalışacağız. Not olarak, hemen belirtmek isteriz ki, Mustafa Çetin, Ankara Tömer'de uzun yıllar görev yapmıştır.

Sayın, Yrd. Doç. Dr. Mustafa Çetin ile bir dönem aynı çatı altında çalıştığımız ve yabancılara Türkçe öğreticisi temel becerilerini kendisinden aldığımız gerçeğini bir kenara koyuyoruz. Tercih sebebimizi belirleyen en önemli faktör iki farklı kitap arasındaki konu sıralaması farkıdır. Zaten, az sonra aşağıda, Turkofoni Türkçe Öğren I ve II kitaplarının konu sıralamalarını örnekler ile ayrıntılı bir şekilde vereceğiz. Bu sebeple, bu kısımda Hitit I-II kitabını inceleyeceğiz.

Hitit I-II kitabında ilk göze çarpan, 2.3 numaralı ünite, temel seviyenin hemen başında, Saatler” konusu içerisinde ulaçların ve ilgeçlerin verilmesi.¹¹ - dikten sonra, madan önce, -e kadar, -den önce, -den sonra konuları, Turkofoni Türkçe Öğren kitap setinin IV. ve V. Kitaplarında yer almaktadır. Çünkü, temel seviyedeki öğrenci için bu konular ağır gelebilir ve kavranmasında sorunlar yaşanabilir.

Turkofoni Türkçe Öğren II kitabının ilk konularından olan “iyelik” konusu, Hitit I-II kitabının 3.1 numaralı ünitesinde verilmiştir.¹² Hemen bir sonraki ünite de ise “ad tamlamaları” verilmiştir. “Ad tamlaması” konusu Turkofoni Türkçe Öğren II kitabının başlarındadır. Bu konuların erken verilmesi örnekteki gibi yanlışlara yol açabilir.

Örnek 1: Hal Eki Yanlılığı:

Bizi Türkce’yi çok iyi öğretiyor. (Y)

Bize Turkce’yi çok iyi öğretiyor.(D)

Bayış Osmanov

(Kırgızistan)

Örnek 2: Sonra kendi arabe ve ev almak istiyorum. (Y)

Sonra kendi arabamı ve evimi almak istiyorum. (D)

Bayış Osmanov

(Kırgızistan)

---

¹¹ Ankara Üniversitesi Tömer, *Yabancılar İçin Türkçe Yeni Hitit I-II*, Ankara, 2009, s. 29

¹² Ankara Üniversitesi Tömer, *Yabancılar İçin Türkçe Yeni Hitit I-II*, Ankara, 2009, s. 33

Örnek 3: İyelik Eki Yanlılığı:

Kimisi polis almak isterse onlardı Türkiye'ye göndereceğim. (Y)

Kim polis olmak isterse onları Türkiye'ye göndereceğim. (D)

Tutan Ohuraliyev

(Kırgızistan)¹³

Turkofoni Türkçe Öğren kitap setinin “Yüksek Türkçe” bölümünde olan “Şimdiki Zamanın Hikayesi” de Hitit I-II'nin 4.1 numaralı konusudur. (Hitit, 2009, 52) Hitit I-II kitabının 52. sayfasında verilen “-i ken” (ulaçlar) konusu ise Turkofoni Türkçe Öğren setinin III. kitabında yani Orta Türkçe I bölümünde yer almaktadır.

Hitit I-II kitabının 6. ünitesinin içerisinde verilen, belirtme (akuzatif) durum eki, Turkofoni Türkçe Öğren II kitabının içerisinde yer almaktadır. Durum ekleri içerisinde anlaşılması ve kavranması en zor belirme ekinin ilk seviyede verilmesini erken buluyoruz. Tekrar 6. ünitenin içerisinde yer alan “-mekte ve -mekte” ekleri ve ilgi eki olan “-ki”, Turkofoni Türkçe Öğren setinin ilk iki kitabında mevcut değildir.

Hitit I-II kitabı on iki üniteden oluşmaktadır. Bunun ilk altı ünitesini A1 kabul edersek, ikinci altılık kısım ise A2 seviyesine denk geleceğini söylemeliyiz. Şimdi ikinci altılık kısmı yani A2 bölümünü inceleyeceğiz.

Hitit I-II kitabının 7.3 numaralı ünitesi olan, “gelecek zamanın hikayesi”(Hitit, 2009, s.88) konusu, Turkofoni Türkçe Öğren setinin Yüksek Türkçe bölümünde yer almaktadır.

Hitit I-II kitabının 8. ünitesi”(Hitit, 2009, s.92-101) içerisinde yer alan, “belirsiz geçmiş zaman”, “şimdiki zamanın rivayeti”, “gelecek zamanın rivayeti” ve “pekiştirme” (-dır, -dir), Turkofoni Türkçe Öğren kitap setinin ilk iki kitabında mevcut değildir.

Hitit I-II kitabının 9. ünitesi”(Hitit, 2009, s.104-113) içerisinde yer alan, “geniş zaman”, “yeterlik”, “geniş zamanın rivayeti” ve “geniş zamanın hikayesi” Turkofoni Türkçe Öğren setinin A1 ve A2 seviyeleri konuları arasında yoktur.

---

¹³ Özyürek, Rasim, “Türk Devlet Ve Topluluklarından Türkiye Üniversitelerine Gelen Türk Soylu Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkçe Öğrenimlerinde Karşılaştıkları Sorunlar”, Turkish Studies, Vol: 4/3, Spring 2009, s. 1829

Hitit I-II kitabının 10. ünitesi”(Hitit, 2009, s.116-125) içerisinde yer alan, “adlaştırma”, “adlaştırma + iyelik ekleri” ve “dolaylı anlatım”, Turkofoni Türkçe Öğren I ve II içerisinde yoktur. Turkofoni Türkçe Öğren I kitabında “adlaştırma” konusu çerçevesi içerisinde benzetebileceğimiz, “Ne Yapmak İstiyorsun?” konusu olabilir.

Hitit I-II kitabının 11. ünitesi”(Hitit, 2009, s.128-137) içerisinde yer alan, “-ip, -ip”, “-madan, -meden”, “-arak, -erek” ve “-e... -e” zarf konuları, Turkofoni, Türkçe Öğren kitap setinin III. ve IV. kitaplarında yer almaktadır.

Hitit I-II kitabının 12. ünitesi”(Hitit, 2009, s.140-149) içerisinde yer alan, “-me+iyelik / -mek için”, “-mek üzere” konuları, Turkofoni Türkçe Öğren setinin ilk iki kitabında yoktur. Orta ve Yüksek Türkçe bölümlerinde mevcuttur.

Hitit I-II kitabının son konusu olan, yani A2 seviyesinin son başlığı olan “çünkü, bu nedenler, bu yüzden” başlıklı bağlarlar, Yrd. Doç. Dr. Mustafa Çetin’in ilk kitabının içerisinde yer alır.

Yukarıda iki kitabın arasındaki farkları belirttik. Biz, Turkofoni Öğren Türkçe I ve II kitaplarından yola çıkarak roman çevirisini gerçekleştirdik. Özellikle, mecaz kullanımlardan kaçtık. Çünkü, temel seviye öğrencilerinin mecazı anlama ve yorumla kabiliyetleri yok denecek kadardır. Örnek vermek gerekirse; “şube müdürüne bağlamak”, “gebe kalmak”, “çılına dönmek”, “pişmiş aş su katmak”, “ağır olmak” vb.¹⁴

Yukarıda da görüldüğü üzere, mecazdaki fiiller, temel Türkçe seviyesinin kaldırabileceği fiillerdir. Fakat, yabancı öğrencilerin mecaz anlamlarını çıkartmaları imkansıza yakındır.

1.4. Neden Çalıkuşu?

Reşat Nuri Güntekin, *Çalıkuşu* romanını 1922 yılında yayımlamıştır. Reşat Nuri Güntekin, daha önce “İstanbul Kızı” adlı dört perdelik bir oyun halinde yazdığı *Çalıkuşu* romanı, daha sonra Vakit gazetesinde roman olarak yayımlanmıştır.

---

¹⁴Alkayı, F. Mehmet, “Türkçeyi İyi Bilmeyen ya da Yeni Öğrenen Bireylerin Mecazlar Konusunda Karşılaştıkları Güçlükler”, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz 2004, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya, s.2, http://www.turkofoni.org/yabancilara-turkce/ara_t.g.r.m.fat_h.alkayi_t_rk_ey_y_b_lmeyen_ya_da_yen_renen_b_reyler_n_mecazlar_konusunda_kar_ila_tiklari_g_l_kler_gaz_antep_uni.pdf , Erişim Tarihi: 08.11.2012

Romanın kalemi alındığı dönem, Türkiye için bir geçiş dönemidir. Henüz cumhuriyet kurulmamıştır, lakin İstanbul Hükümeti'nin bu topraklar üzerindeki yetkisi bitmiş, yönetim Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin eline geçmiştir. Dönemin ilerici rüzgârından etkilenen Reşat Nuri, idealist bir öğretmen profili çizmenin yanı sıra, o günlere dek, toplumda ikinci sınıf konumda olan, sadece çocuk doğurup, ev işi yapan kadının toplumsal statüsünü de değiştirmiş, yeni dönemin yeni kadınlarına örnek bir karakter yaratmıştır. Bu sebeple, dönemi itibariyle ve metnin edebi yönüyle *Çalığışu*, Türk edebiyatında ayrı bir yere sahiptir. Aynı zamanda, romanda Osmanlı'nın son dönemleri, düzendeki aksaklıklar ve çarpıklıklar anlatılmaktadır. Yakup Kadri'nin "Yaban" romanındaki kadar olmasa da, aydın-köylü çatışması, bu romanın içerisinde de yer almaktadır. Bu dönemin etkin rüzgârı ile alakalıdır ve alabildiğine ilerici bir tavidir. Her şeyden önce Reşat Nuri, cumhuriyetin ilk aydınlarından ve *Çalığışu* da böyle bir nesnellüğün ürünüdür.

Çalığışu'nun Türk edebiyatında yarattığı etki kısa süreli olmamış, Türk sinemasına da sıçramıştır. Dönemin önemli yönetmenlerinden Osman Fahir Seden, 1966 yılında *Çalığışu* romanını beyaz perdeye aktarmıştır. O yıllarda büyük yankı uyandıran filmde Feride rolünde Türkan Şoray, Kâmran rolünde ise Kartal Tibet oynamaktadır. Bu isimler hem *Çalığışu* romanının önemini hem de film ne denli büyük bir proje olduğunun kanıtıdır. Film siyah beyaz çekilmiştir. Film afişinde "ünlü 57 yıldız" yazmaktadır. Bu da Türk sineması için bir milattır. Bu filmde sonra, ünlü filmler çekilecektir (Hababam Sınıfı, Neşeli Günler, Gülen Gözler vb.).

Çalığışu'nun dünyaca ününün sebebi ise *Çalığışu* dizisidir. *Çalığışu* dizisinin de yönetmeni yine, Osman Fahir Seden'dir. Osman Fahir, filmi çektikten tam 20 sene sonra, 1986'da diziyi çeker. Osman Fahir'in ustalık dönemine gelen dizi, TRT tarafından 7 bölüm halinde yayınlamıştır. Dizinin yapımını TRT üstlenmiştir. Osman Fahir, filmde daha ayrıntılı ve teknik olarak daha az kusurlu bir yapıtı ortaya çıkarmıştır. Osman Fahir, 1966 yılında içine sinmeyenler durumları, 1986 yılında gidermiş, bir nevi günah çıkarmıştır. *Çalığışu* bu sefer, siyah-beyaz değil, renklidir. *Çalığışu* rolü ile Aydan Şener, Kâmran (dizideki adı Kâmuran) rolü ile de Kenan Kalav seyirci ile buluşmuştur. Romanın kahramanı Feride'ye ve Kâmran'a verilen önem, gereğinden fazladır. Şöyle ki, 1966 yılında birisi Feride'yi oynayacaksa, o kişi, Türkan Şoray'dır. Eğer Kâmran'ı biri oynayacaksa, o da Kartal Tibet'tir.

Çünkü, dönemin göz önünde olan, popüler sanatçıları bu şahıslardır. Kaldı ki, aynı durum 1986 yılında gerçekleşecekse, bu sefer gene isimler bellidir: Aydan Şener ve Kenan Kalav. Çünkü, o dönem yıldızı parlayan bu isimlerdir. Aydan Şener’de şöhretini dizideki Feride rolüne borçludur. Zaman Gazetesi’nden Yusuf Bülbül’ün “*Birçok dizi ve filmde rol aldınız; ancak Aydan Şener denildiğinde “Çalığışu” dizisi akla ilk gelen oluyor, neden?*” sorusuna, şöyle cevap vermiştir: “*Çalığışu’na olan ilgi beni hiçbir zaman rahatsız etmez. Ayrıca çok önemli bir klasiktir. Onun için de insanların aklında kalmış olabilir. Bir de ben çok iyi oynamıştım o dönemde. Tip olarak da o role çok iyi uyum sağlamıştım. Onun için insanların belleklerine kazındı.*”¹⁵

Dizi Türkiye’de büyük ilgi gördükten sonra, Orta Asya ve Rusya’da da büyük ilgi ile karşılanmıştır. Dizinin gösteriminden sonra, *Çalığışu* romanı da baskı rekorları kırmıştır. www.turizmgazetesi.com’daki köşesinde Nizamettin Şen durumu şöyle anlatmakta: *Çalığışu’nun bir fenomen olduğunu Rusya’da uzun yıllar gazetecilik yapan Sayın Hakan Aksay’dan öğrendim. Yaptığım araştırmada ise Çalığışu romanının Rusya’da 56 baskı yaparak 15 milyon sattığı gerçeğiydi. 1986 yılı yapımı olan Çalığışu dizisindeki Aydan Şener ise Rusya’da “Türk Güzelliğinin Simgesi” olarak tanınıyor.*”¹⁶

Yusuf Bülbül’ün “*Filmlerinizi Rusya ve Orta Asya’da en çok izlenen yapımlar arasında. Bunun nedeni nedir?*” soruna karşın dizinin Rusya’da yarattığı yankıyı şöyle özetliyor, dizinin Feride’si Aydan Şener: *Evet bu doğru, Çalığışu 7 saat boyunca kesintisiz yayınlanmış ve reyting rekorları kırmış. Oralarda çok seviliyorum. Türkiye’de de öyle. Bir sanatçı için bu çok önemli.*”¹⁷

Dizinin Rusya’da ve Orta Asya’da büyük ilgi ile karşılanmasını Nizamettin Şen şöyle açıklıyor: “*Çalığışu, iyi öğrenim görmüş bir İstanbul kızı Feride’nin Anadolu’nun farklı köy ve kasabalarında (bu arada Kuşadası’nda)*

---

¹⁵ Şener Aydan, Hiçbir rolüm Çalığışu Feride’sinin Önüne Geçemedi, Yusuf Bülbül Röportaj, Zaman Gazetesi, 08.09.2007 http://www.zaman.com.tr/cmts_hic-bir-rolum-calikusu-nun-feridesi-sinin-onune-gecemedi_776733.html, Erişim Tarihi: 07.11.2012

¹⁶ Şen, Nizamettin, Çalığışu, www.turizmgazetesi.com, Erişim Tarihi: 06.05.2013

¹⁷ Şener Aydan, Hiçbir rolüm Çalığışu Feride’sinin Önüne Geçemedi, Yusuf Bülbül Röportaj, Zaman Gazetesi, 08.09.2007 http://www.zaman.com.tr/cmts_hic-bir-rolum-calikusu-nun-feridesi-sinin-onune-gecemedi_776733.html, Erişim Tarihi: 07.11.2012

öğretmen olarak yaşadıklarını anlatır. Romanın kahramanı Feride bir ideali ve kadının toplumdaki mücadelesini temsil eder. Bu roman, Rus roman klasiklerindeki gibi “idealist kadının sevgi dünyası”nı vermektedir. Bu dizilerin ve romanın başarısı, Rusların geçmiş kültür hazinelerine bir gönderme, bir özdeşleşme gibi yorumlanabilir.”

Bir not olarak belirtmek de isteriz ki, bugün Orta Asya’da birçok kız çocuğunun adının Feride olmasının sebebi de aynı dizidir.

2013 Eylül ayında yayınlanmak üzere *Çalığışu* dizisi yeniden çekiliyor. Yönetmen koltuğunda Çağan Irmak’ın oturacağı dizi, Türkiye ile birlikte Rusya’da da yayınlanacak.¹⁸

En başından beri bütün söylediklerimiz ışığında *Çalığışu* romanını yabancı öğrenciler A1 ve A2 seviyesine çevirdik. Türkiye’ye gelen çok sayıda yabancı öğrenci göz önüne alındığında, romanın ve dizinin Rusya ve Orta Asya’daki şöhreti düşünüldüğünde ve yabancılar için Türkçe öğretimin de bu tarz metinlerin eksikliği gerçeği kavranıldığında, bu ihtiyacın gerekliliği de ortaya çıkmış oluyor.

Reşat Nuri gibi bir yazarı, *Çalığışu* gibi önemli bir eseri, Türkçe öğrenmek için Türkiye’ye gelen öğrencilerin kendi seviyelerinde, Türkçe okuyup, Türkçe anlamalarını önemsiyoruz. Teze ek olarak, “A1 ve A2 Düzeyi Türkçe-Türkçe” sözlük de eklenmiştir. Sözlüğün de başka bir eksikliği gidereceği umundayız.

Yabancılara Türkçe alanında yeni Türk edebiyatı metin çalışmalarının ve çevirilerinin sıklaşmasını diliyoruz. Çünkü, Türkiye’nin yurtdışı tanıtımının para ya da reklam ile değil, kültür, sanat, edebiyat ve bilimle olacağına inanıyoruz.

---

¹⁸ Eyüboğlu, Ali, “Yeniden Çalığışu ve Rusya’yla Aynı Anda”, Milliyet Gazetesi, 31.05.2013, <http://cadde.milliyet.com.tr/2013/05/31/YazarDetay/1716437/>, Erişim Tarihi: 01.06.2013

2.YABANCILAR İÇİN A1 DÜZEYİ TÜRKÇE KONULAR(TEMEL TÜRKÇE I)

2.1. Tanışma Diyalogu

1. Diyalog

A: Merhaba!

B: Merhaba!

A: Nasılsınız?

B: Teşekkür ederim. İyiyim. Siz nasılsınız?

A: Teşekkür ederim. Ben de iyiyim.

B: Benim adım Mert. Sizin adınız ne?

A: Ben adım Pascal.

B: Memnun oldum.

A: Ben de memnun oldum.

A: Nereye gidiyorsunuz?

B: Eve gidiyorum.

A: İyi günler!

B: İyi günler!

2. Diyalog

Tom : Günaydın!

Ali : Günaydın!

Tom : Ben Tom. Sizin adınız ne?

Ali : Ali. Memnun oldum.

Tom : Ben de.

Ali : Güzel Türkçe konuşuyorsunuz.

Tom : Hâlâ öğreniyorum

Ali : İngiliz misiniz?

Tom : Avustralyalıyım.

Ali : Avrupa'da mı Asya'da mı oturuyorsunuz?

Tom : Burada misafirim. Arkadaşlarda kalıyorum. Bazen orada, bazen burada.

Ali : İstanbul böyle. Beş dakikada Asyalı veya Avrupalı oluyorsunuz.

Tom : Evet.

Ali : Belki yine görüşürüz.

Tom : Neden olmasın?

Ali : İyi günler!

Tom : İyi günler!¹⁹

---

¹⁹ Çetin Mustafa, *Türkçe Öğren 1*, İstanbul, Turkofoni Yayınları, 1. Baskı, , 1999, s.8

2.2. Ünlüler ve Harfler

Kalın Ünlüler

Aa: anne, arkadaş, ayakkabı

Iı: ılık, ışık, ıslak

Oo: okul, oda, otur-, o, onlar

Uu: uyku, uzak

Harfler

Aa: anne, arkadaş, ayakkabı

Bb: baba, balık, bir, bu, ben, biz, bebek

Cc: cam, cadde

Çç: çocuk, çikolata, çiçek

Dd: duvar, deniz, dünya, ders, dede

Ee: el, ekmek, ev

Ff: fare, fırça, fiyat, Franse

Gg: günaydın, gör-, güneş

Ğğ(yumuşak g): dağ, ağaç, yağmur

Hh: hasta, hastane

Iı: ılık, ışık, ıslak

İi: iki, ince, ip

Jj: jandarma, jilet, Japonya

Kk: kapı, kalem, kitap, kağıt, kelime, konuş-, koş-

İnce Ünlüler

Ee: el, ekmek, ev

İi: iki, ince, ip

Öö: öğretmen, öğrenci

Üü: ülke, uç, üniversite

Ll: lira, lamba, limon

Mm: masa, mutfak, Mısır, mısır

Nn: ne?, nasıl?, niçin?, nereye?, nerede?, nereden?

Oo: okul, oda, otur-, o, onlar

Öö: öğretmen, öğrenci

Pp: para, pasta, posta

Rr: resim, renk

Ss: süt, su, ses, sıcak, sayı, seni, siz

Şş: şu, şemsiye, şişe

Tt: telefon, televizyon, tiyatro, Türkiye, Türk, Türkçe

Uu: uyku, uzak

Üü: ülke, uç, üniversite

Vv: ve, veya

Yy: yakın, yaz-, yağmur, yıldız

Zz: zil, zayıf, zaman

2.3. “Ne?”, “Kim?”

Bu → •

Şu → •

O → •

Ne?

Bu ne? Bu kitap

Kim

Bu kim? Bu Ali

Şu ne? Şu masa

O kim? O Ayşe

O ne? O masa

2.4. Çoğul

a, ı, o, u: -lar

e, i, ö, ü: -ler

masalar

evler

kitaplar

anneler

arabalar

dersler

bankalar

çiçekler

sınıflar

köpekler

odalar

kalemler

2.5 Nerede?

a, ı, o, u: -da

e, i, ö, ü: -de

Burada

Şurada

Orada

Kitap nerede? Kitap burada.

Masa nerede? Masa şurada.

Bilgisayar nerede? Bilgisayar orada.

Sekreter nerede? Sekreter büroda.

Müdür nerede? Müdür toplantıda.

Şef nerede? Şef koridorda.²⁰

Kitap nerede? Kitap masada.

Su nerede? Su şişede.

Çocuk nerede? Çocuk okulda.

Kedi nerede? Kedi cadde.

2.6. Nerelisiniz?

Nerelisin? (Sen)	Nerelisiniz(Siz)	Nereli(O)
(Ben) Amerikalıyım.	(Ben) Rusum.	(O)Tokyolu.
(Ben) Belçikalıyım.	(Ben) Japonum.	(O)Arnavut.
(Ben) Avustralyalıyım.	(Ben) Hintliyim.	(O)Boşnak.
(Ben) Çinliyim.	(Ben) İngilizim.	(O)Türkmen.
(Ben) Honulululuyum.	(Biz) Almanız.	(O)Azeri.
(Ben) İzmirliyim.	(Biz) Trabzonluyuz.	(O)Kazak.
(Ben) Ankaralıyım.	(Biz) Parisliyiz.	(O)Hollandalı.
(Ben) Türküm .	(Biz) Münihliyiz.	(O)Edirneli. ²¹

2.7. Nereden ←

Nereden geliyorsun(uz)?

a, ı, o, u: -dan

e, i, ö, ü: -den

Nereden geliyorsun(uz)?

²⁰ Çetin Mustafa, *Türkçe Öğren I*, İstanbul, Turkofoni Yayınları, 1. Baskı, 1999, s.15

²¹ Çetin Mustafa, *Türkçe Öğren I*, İstanbul, Turkofoni Yayınları, 1. Baskı, 1999, s.16

Okul**dan** geliyorum.

Banka**dan** geliyorum.

Oteld**en** geliyorum.

Taksim'**den** geliyorum.

Ev**den** geliyorum.

Üniversited**en** geliyorum.

Üsküdar'**dan** geliyorum.

Almanya'**dan** geliyorum.

F, S, T, K, Ç, Ş, H, P (FıSTıKÇıŞaHaP)

a, ı, o, u: -tan

e, i, ö, ü: -ten

Beşiktaş'**tan** geliyorum.

Durak**tan** geliyorum.

Der**sten** geliyorum.

Paris'**ten** geliyorum.

Frankfurt'**tan** geliyorum.

Levent'**ten** geliyorum.

Sokak**tan** geliyorum.

2.8. Nerede oturuyorsun(uz)? ☒

a, ı, o, u: -da

e, i, ö, ü: -de

F, S, T, K, Ç, Ş, H, P (FıSTıKÇıŞaHaP)

a, ı, o, u: -ta

e, i, ö, ü: -te

Sandalyede oturuyorum.

Beşiktaş'ta oturuyorum.

Bahçede oturuyorum.

Sınıfta oturuyorum.

Odada oturuyorum.

Terasta oturuyorum.

Yenibosna'da oturuyorum.

Durakta oturuyorum.

2.9. Ne var? - Kim var?, Ne yok? – Kim yok?

a, ı, o, u: -da

e, i, ö, ü: -de

F, S, T, K, Ç, Ş, H, P (FıSTıKÇıŞaHaP) = *a, ı, o, u: -ta*

e, i, ö, ü: -te

Ne var?

Masada ne var? Masada kitap var.

Kitapta ne var? Kitapta resim var.

Denizde ne var? Denizde balık var.

Kim var?

Sınıfta kim var? Sınıfta öğrenciler var.

Büroda kim var? Büroda sekreter var.

Otobüste kim var? Otobüste şoför ve yolcular var.

Ne yok?

Sınıfta ne yok? Sınıfta kedi yok.

Koridorda ne yok? Koridorda TV yok.

Otobüste ne yok? Otobüste klima yok.

Kim yok?

Derste kim yok? Derste Marry yok.

Evde kim yok? Evde çocuk yok.

Burada kim yok? Burada Ali yok.

2.10. Evet – Hayır (Değil)

a, ı: mı?   e, i: mi?   o, u: mu?   ö, ü: mü?

Bu masa mı?

Evet, bu masa.

Hayır, bu masa değil.

Şu okul mu?

Evet, şu okul.

Hayır, şu okul değil.

O, gözlük mü?

Evet, o gözlük.

Hayır, o gözlük değil.

Bu öğrenci mi?

Evet, bu öğrenci.

Hayır, bu öğrenci değil.²²

2.11. Evet - Hayır (Yok)

a, ı, o, u: -da   e, i, ö, ü: -de

F, S, T, K, Ç, Ş, H, P (FıSTıKÇıŞaHaP) = a, ı, o, u: -ta   e, i, ö, ü: -te

Masada kitap var mı?

²² Çetin Mustafa, *Türkçe Öğren*, İstanbul, Turkofoni Yayınları, 1. Baskı, 1999, s.29

Evet, masada kitap var.

Hayır, masada kitap yok.

Sınıfta klima var mı?

Evet, sınıfta klima var.

Hayır, sınıfta klima yok.

Bahçede kedi var mı?

Evet, bahçede kedi var.

Hayır, bahçede kedi yok.

Derste stres var mı?

Evet, derste stres var.

Hayır, derste stres yok.

2.12. Değil mi?

Hava güzel, değil mi?

Evet güzel.

Kahve kaliteli, değil mi?

Evet kaliteli.

Çocuk çok tatlı değil mi?

Evet çok tatlı.

Türkçe kolay değil mi?

Evet kolay.²³

---

²³ Çetin Mustafa, *Türkçe Öğren*, İstanbul, Turkofoni Yayınları, 1. Baskı, 1999, s.29

2.13. Burası

Burası neresi?

Burası sınıf.

Şurası neresi?

Şurası otopark.

Orası neresi?

Orası havaalanı.

2.14. Ne yapıyorsun(uz)?

Ne yapıyorsun(uz)?

Ben oturuyorum.

Ben geliyorum.

Ben gidiyorum.

Ben gülüyorum.

Ben ağlıyorum.

Ben bakıyorum.

Ben konuşuyorum.

2.15. Ne iş yapıyorsun(uz)?

Ne iş yapıyorsun(uz)?

Ben öğretmenim.

Ben öğrenciyim.

Ben sekreterim.

Ben danışmanım.

Ben mühendisim.

Ben doktorum.

Ben danışmanım.

Ben çaycıyım.

Ben pilotum.

2.16. Nereye →

a, ı, o, u: -a   **e, i, ö, ü:- e**

Ünlü Harf Var! = a, ı, o, u: -ya   **e, i, ö, ü:- ye**

Nereye gidiyorsun(uz)?

Okula gidiyorum.

Eve gidiyorum.

Bankaya gidiyorum.

Edirne'ye gidiyorum.

k → **ğ**

Mutfak = Mutfakğa gidiyorum.

Durak = Durakğa gidiyorum.

Sokak = Sokağa gidiyorum.

2.17. Şimdiki Zaman Olumlu (+)

	<i>a, ı: -iyor</i>	<i>e, i: iyor</i>	<i>o, u: -uyor</i>	<i>ö, ü: -üyor</i>
	al-	gel-	sor-	göl-
Ben	alı <u>yo</u> rum	ge <u>li</u> yo <u>ru</u> m	so <u>ru</u> yo <u>ru</u> m	göl <u>ü</u> yo <u>ru</u> m
Sen	alıyo <u>rsun</u>	ge <u>li</u> yo <u>rsun</u>	so <u>ru</u> yo <u>rsun</u>	göl <u>ü</u> yo <u>rsun</u>
O	alıyo <u>r</u>	ge <u>li</u> yo <u>r</u>	so <u>ru</u> yo <u>r</u>	göl <u>ü</u> yo <u>r</u>
Biz	alıyo <u>ru</u> z	ge <u>li</u> yo <u>ru</u> z	so <u>ru</u> yo <u>ru</u> z	göl <u>ü</u> yo <u>ru</u> z
Siz	alıyo <u>rsun</u> uz	ge <u>li</u> yo <u>rsun</u> uz	so <u>ru</u> yo <u>rsun</u> uz	göl <u>ü</u> yo <u>rsun</u> uz
Onlar	alıyo <u>rlar</u>	ge <u>li</u> yo <u>rlar</u>	so <u>ru</u> yo <u>rlar</u>	göl <u>ü</u> yo <u>rlar</u>

t → **d**

	git-	tat-	(telefon) et-
Ben	gi <u>di</u> yo <u>ru</u> m	ta <u>dı</u> yo <u>ru</u> m	te <u>le</u> fo <u>n</u> e <u>di</u> yo <u>ru</u> m
Sen	gi <u>di</u> yo <u>rsun</u>	ta <u>dı</u> yo <u>rsun</u>	te <u>le</u> fo <u>n</u> e <u>di</u> yo <u>rsun</u>
O	gi <u>di</u> yo <u>r</u>	ta <u>dı</u> yo <u>r</u>	te <u>le</u> fo <u>n</u> e <u>di</u> yo <u>r</u>
Biz	gi <u>di</u> yo <u>ru</u> z	ta <u>dı</u> yo <u>ru</u> z	te <u>le</u> fo <u>n</u> e <u>di</u> yo <u>ru</u> z
Siz	gi <u>di</u> yo <u>rsun</u> uz	ta <u>dı</u> yo <u>rsun</u> uz	te <u>le</u> fo <u>n</u> e <u>di</u> yo <u>rsun</u> uz
Onlar	gi <u>di</u> yo <u>rlar</u>	ta <u>dı</u> yo <u>rlar</u>	te <u>le</u> fo <u>n</u> e <u>di</u> yo <u>rlar</u>

Son Harf Ünlü

-yor

uyu-yor

oku-yor

üşü-yor

yürü-yor

a-e

a, ı: -ıyor

e, i: iyor

o, u: -uyor

ö, ü: -üyor

anla- =anlıyor

ara- =arıyor

başla- = başlıyor

boya- = boyuyor

özle- = özlüyor

ye- = yiyor

de- = diyor

2.18. Şimdiki Zaman Soru (?)

	al-	git-	oku-	söyle-
Ben	alıyor muyum?	gidiyor muyum?	okuyor muyum?	söylüyor muyum?
Sen	alıyor musun?	gidiyor musun?	okuyor musun?	söylüyor musun?
O	alıyor mu?	gidiyor mu?	okuyor mu?	söylüyor mu?
Biz	alıyor muyuz?	gidiyor muyuz?	okuyor muyuz?	söylüyor muyuz?
Siz	alıyor musunuz?	gidiyor musunuz?	okuyor musunuz?	söylüyor musunuz?
Onlar	alıyorlar mı?	gidiyorlar mı?	okuyorlar mı?	söylüyorlar mı?

2.19. Şimdiki Zaman Olumsuz (-)

<i>a, ı: -mıyor</i>	<i>e, i: -miyor</i>	<i>o, u: -muyor</i>	<i>ö, ü: -müyor</i>
al-	git-	konuş-	yürü-
Ben almıyorum	gitmiyorum	konuşmuyorum	yürümüyorum
Sen almıyorsun	gitmiyorsun	konuşmuyorsun	yürümüyorsun
O almıyor	gitmiyor	konuşmuyor	yürümüyor
Biz almıyoruz	gitmiyoruz	konuşmuyoruz	yürümüyoruz
Siz almıyorsunuz	gitmiyorsunuz	konuşmuyorsunuz	yürümüyorsunuz
Onlar almıyorlar	gitmiyorlar	konuşmuyorlar	yürümüyorlar

Ben güzel konuşuyor muyum?

Evet, sen güzel konuşuyorsun.

Hayır, sen güzel konuşmuyorsun.

Sen eve gidiyor musun?

Evet, ben eve gidiyorum.

Hayır, ben eve gitmiyorum.

O, çay içiyor mu?

Evet, o çay içiyor.

Hayır, o çay içmiyor.

Biz çabuk öğreniyor muyuz?

Evet, siz çabuk öğreniyoruz.

Hayır, siz çabuk öğrenmiyoruz.

Siz erken uyuyor musunuz?

Evet, biz erken uyuyoruz.

Hayır, biz erken uyumuyoruz.

Onlar durakta bekliyorlar mı?

Evet, onlar durakta bekliyorlar.

Hayır, onlar durakta beklemiyorlar.

2.20. Şimdiki Zaman, Geniş Zaman Rolünde

Her gün buraya geliyor.

Her akşam çalışıyoruz.

Ara sıra oraya gidiyor.

2.21. Şimdiki Zaman, Gelecek Zaman Rolünde

Yarın gidiyoruz.

Yarın gece ne yapıyorsun?

Gelecek ay gidiyorlar mı?

Gelecek hafta alıyoruz.

Birazdan çıkıyorum.

Az sonra başlıyor.²⁴

2.22. İstek Kipi Olumlu (+)

---

²⁴ Çetin Mustafa, *Türkçe Öğren 1*, İstanbul, Turkofoni Yayınları, 1. Baskı, 1999, s.42

<u>Ben</u>		<u>Biz</u>	
<i>a, ı, o, u: -ayım</i>		<i>a, ı, o, u: -alım</i>	
<i>e, i, e, i: -eyim</i>		<i>e, i, e, i: -elim</i>	
al-	bak-	ver-	gör-
Ben	alayım bakayım	vereyim	göreyim
Biz	alalım bakalım	verelim	görelim

t → d

	tat-	git-	(yardım) et-
Ben	tadayım	gideyim	yardım edeyim
Biz	tadalım	gidelim	yardım edelim

Son Harf Ünlü

<u>Ben</u>		<u>Biz</u>	
<i>a, ı, o, u: -<u>y</u>ayım</i>		<i>a, ı, o, u: -<u>y</u>alım</i>	
<i>e, i, e, i: -<u>y</u>eyim</i>		<i>e, i, e, i: -<u>y</u>elim</i>	
başla-	söyle-	de-	ye-
Ben	başlayayım	söyleyeyim	diyeyim yiyeyim
Biz	başlayalım	söyleyelim	diyelim yiyelim

2.23. İstek Kipi Olumsuz (-)

<u>Ben</u>	<u>Biz</u>
<i>a, ı, o, u: -mayayım</i>	<i>a, ı, o, u: -mayalım</i>
<i>e, i, e, i: -meyeyim</i>	<i>e, i, e, i: -meyelim</i>
yap-	ye-
Ben yap mayayım	yemeyeyim
Biz yap mayalım	yemeyelim

2.24. İstek Kipi (Biz) Soru (?)

Biz gidelim mi?

Evet, gidelim.

Hayır, gitmeyelim.

Biz yapalım mı?

Evet, yapalım.

Hayır, yapmayalım.

Beraber deneyelim?

Evet, deneyelim.

Hayır, denemeyelim.

Öğle yemeği yiyelim mi?

Evet, yiyelim.

Hayır, yemeyelim.

2.25. Emir Kipi Olumlu (+)

	al-	ver-	sor-	dön-
Sen	al	ver	sor	dön
O	alsın	versin	sorsun	dönsün
Siz	alın	verin	sorun	dönün
Onlar	alsınlar	versinler	sorsunlar	dönsünler

Son Harf Ünlü

	ara-	ye-	oku-	yürü-
Sen	ara	ye	oku	yürü
O	arasın	yesin	okusun	yürüsün
Siz	arayın	yi _y in	okuyun	yürüyün
Onlar	arasınlar	yesinler	okusunlar	yürüsünler

t → **d**

	git-	tat-	(kontrol) et-
Sen	git	tat	kontrol et
O	gitsin	tatsın	kontrol etsin
Siz	gidin	tadın	kontrol edin
Onlar	gitsinler	tatsınlar	kontrol etsinler

2.26. Emir Kipi Olumsuz (-)

	a, ı, o, u: -ma		e, i, ö, ü: -me	
	al-	oku-	ye-	git-
Sen	alma	okuma	yeme	gitme
O	almasın	okumasın	yemesin	gitmesin
Siz	almayın	okumayın	yemeyin	gitmeyin
Onlar	almasınlar	okumasınlar	yemesinler	gitmesinler

2.26. Emir Kipi (O, Onlar) Soru (?)

O gitsin mi?

Evet, gitsin.

Hayır, gitmesin.

O okusun mu?

Evet, okusun.

Hayır, okumasın.

Onlar gelsinler mi?

Evet, gelsinler.

Hayır, gelmesinler.

Onlar konuşsunlar mı?

Evet, konuşsunlar.

Hayır, konuşmasınlar.

2.27. Emir - İstek Kombinasyon

1. Grup

Ben yapayım mı?

Evet, yap.

Hayır, yapma.

Ben yiyeyim mi?

Evet, ye.

Hayır, yeme

2. Grup

O, yapsın mı?

Evet, yapsın!

Hayır, yapmasın!

O, gelsin mi?

Evet, gelsin!

Hayır, gelmesin!

3. Grup

Biz yapalım mı?

Evet, yapalım.

Hayır, yapmayalım.

Biz yiyelim mi?

Evet, yiyelim.

Hayır, yemeyelim.

4. Grup

Biz gidelim mi?

Evet, siz gidin!

Hayır, siz gitmeyin!

Biz söyleyelim mi?

Evet, siz söyleyin!

Hayır, siz söylemeyin!

5. Grup

Onlar gitsinler mi?

Evet, gitsinler!

Hayır, gitmesinler!

Onlar otursunlar mı?

Evet, otursunlar!

Hayır, oturmasınlar!

2.28. Belirli Geçmiş Zaman (di'li Geçmiş Zaman) Olumlu (-)

a, ı: -di

e, i: -di

o, u: -du

ö, ü: -dü

F, S, T, K, Ç, Ş, H, P (FıSTıKÇıŞaHaP)

	<i>a, ı: -tı</i>	<i>e, i: -ti</i>	<i>o, u: -tu</i>	<i>ö, ü: -tü</i>
	al-	ver-	uyu-	gör
Ben	aldım	verdim	uyudum	gördüm
Sen	aldın	verdin	uyudun	gördün
O	aldı	verdi	uyudu	gördü
Biz	aldık	verdik	uyuduk	gördük
Siz	aldınız	verdiniz	uyudunuz	gördünüz
Onlar	aldılar	verdiler	uyudular	gördüler

	yap-	iç-	koş-	düş-
Ben	yaptım	içtim	koştu	düştüm
Sen	yaptın	içtin	koştun	düştün
O	yaptı	içti	koştı	düştü
Biz	yaptık	içtik	koştuk	düştük
Siz	yaptınız	içtiniz	koştunuz	düştünüz
Onlar	yaptılar	içtiler	koştular	düştüler

2.29. Belirli Geçmiş Zaman Soru (?)

	a, ı: mı?	e, i: mi?	o, u: mu?	ö, ü: mü?
	al-	git-	kork	düşün-
Ben	aldım mı ?	gittim mi ?	korktum mu ?	düşündüm mü ?
Sen	aldın mı ?	gittin mi ?	korktun mu ?	düşündün mü ?
O	aldı mı ?	gitti mi ?	korktu mu ?	düşündün mü ?
Biz	aldık mı ?	gittik mi ?	korktuk mu ?	düşündük mü ?
Siz	aldınız mı ?	gittiniz mi ?	korktunuz mu ?	düşündünüz mü ?
Onlar	aldınız mı ?	gittiler mi ?	korktular mı ?	düşündüler mi ?

2.30. Belirli Geçmiş Zaman Olumsuz (-)

	a, ı, o, u: - madı	e, i, ö, ü: -medi
	yap-	ye-
Ben	yap madım	yem edim
Sen	yap madın	yem edin
O	yap madı	yem edi
Biz	yap madık	yem edik
Siz	yap madınız	yem ediniz
Onlar	yap madılar	yem ediler

Sen ma seyrettin mi?

Evet, sen ma seyrettin.

Hayır, sen ma seyretmedin.

Resim yaptın mı?

Evet, yaptım.

Hayır, yapmadım.

İlaç içtiler mi?

Evet, içtiler.

Hayır, imediler.

Tatilden döndü mü?

Evet, döndü.

Hayır, dönmedi.²⁵

2.31. Niçin? Çünkü...

Niçin güldün? **ünkü** komik.

Neden aldınız? **ünkü** lazım.

Niye bekliyorsun? **ünkü** burası durak.

Hangi nedenle kızdı? **ünkü** ödev yapmadık.

Niçin gülüyorsun. Komik. **Bu yüzden.**

Niye gelmediniz? Çok iş var. **Bu sebeple.**

Neden ağlıyor? Dondurma istiyor. **Bunun için.**

Hangi nedenle gelmedin? Otobüs gelmedi. **Bundan dolayı.**

---

²⁵ etin Mustafa, *Türkçe Öğren I*, İstanbul, Turkofoni Yayınları, 1. Baskı, 1999, s.69

3. YABANCILAR İÇİN A2 DÜZEYİ TÜRKÇE KONULAR(TEMEL TÜRKÇE II)

3.1. Saatler

Saat kaç?

Saat kaç? Saat 9 (dokuz).

Saat kaç? Saat 12 (on iki).

Saat kaç? Saat 10:15 (on on beş).

Saat kaç? Saat 9:30 (dokuz otuz ya da dokuz buçuk).

Saat kaçta?

Saat kaçta kalkıyorsun? Dokuz buçukta kalkıyorum.

Saat kaçta uyudunuz? Gece on iki on beşte uyudum.

Saat kaçta geldiniz? Saat dört yirmide geldim.

Kaç saat? - Kaç gün?

Yol kaç saat sürüyor? Söyle böyle bir saat sürüyor.

Film kaç saat? Hemen hemen iki saat.

Kaç gün çalıştın. Sadece üç gün.

Kaç dakikada? - Kaç saatte? - Kaç günde? - Kaç ayda?

Kaç saatte yaptın? İki saatte yaptım.

Kaç dakikada pişirdin? On beş dakikada pişirdim.

Kaç günde vardınız? Bir haftada vardık.

Kaç ayda öğrendin? Aşağı yukarı altı ayda öğrendim.²⁶

3.2. İ-mek Fiili Olumlu (+)

	yorgun	Türk	öğretmen	İtalyan
Ben	yorgunum	Türküm	öğretmenim	İtalyanım
Sen	yorgunsun	Türksün	öğretmensin	İtalyansın
O	yorgun	Türk	öğretmen	İtalyan
Biz	yorgunuz	Türküz	öğretmeniz	İtalyanız
Siz	yorgunsunuz	Türksünüz	öğretmensiniz	İtalyansınız
Onlar	yorgunlar	Türkler	öğretmenler	İtalyanlar

²⁶ Çetin Mustafa, *Türkçe Öğren II*, İstanbul, Turkofoni Yayınları, 1. Baskı, 1999, s.12

Son Harf Ünlü

	mutlu	Ürdünlü	Öğrenci	Amerikalı
Ben	mutluyum	Ürdünlüyüm	öğrenciyim	Amerikalıyım
Sen	mutlusun	Ürdünlüsün	öğrencisin	Amerikalısın
O	mutlu	Ürdünlü	öğrenci	Amerikalı
Biz	mutluyuz	Ürdünlüyüz	öğrenciyiz	Amerikalıyız
Siz	mutlusunuz	Ürdünlüsünüz	öğrencisiniz	Amerikalısınız
Onlar	mutlular	Ürdünlüler	öğrenciler	Amerikalılar ²⁷

3.3. İ-mek Fiili Soru (?)

	evli	müdür	kızgın	sporcu
Ben	evli miyim?	müdür müyüm?	kızgın mıyım?	sporcu muyum?
Sen	evli misin?	müdür müsün?	kızgın mısın?	sporcu musun?
O	evli mi?	müdür mü?	kızgın mı?	sporcu mu?
Biz	evli miyiz?	müdür müyüz?	kızgın mıyız?	sporcu muyuz?
Siz	evli misiniz?	müdür müsünüz?	kızgın mısınız?	sporcu musunuz?
Onlar	evliler mi?	müdürler mi?	kızgınlar mı?	sporcular mı?

²⁷Çetin Mustafa, *Türkçe Öğren II*, İstanbul, Turkofoni Yayınları, 1. Baskı, 1999, s.13

3.4. İ-mek Olumsuz (-)

	zengin	bankacı
Ben	zengin değil im	bankacı değil im
Sen	zengin değil sin	bankacı değil sin
O	zengin değil	bankacı değil
Biz	zengin değil iz	bankacı değil iz
Siz	zengin değil siniz	bankacı değil siniz
Onlar	zengin değil ler	bankacı değil ler

Evli misiniz?

Evet, evliyim

Hayır, evli değilim.

Ali, iyi mi?

Evet, iyi.

Hayır, iyi değil.

3.5. İyelik Olumlu

1. Grup - Son Harf Ünsüz

	ev	ad	yol	söz
Benim	evim	adım	yolum	sözüm
Senin	evin	adın	yolun	sözün
Onun	evi	adı	yolu	sözü
Bizim	evimiz	adımız	yolumuz	sözümüz
Sizin	eviniz	adınız	yolunuz	sözünüz
Onların	evleri	adları	yolları	sözleri

2. Grup - Son Harf Sesli

	anne	baba	korku	ütü
Benim	annem	babam	korkum	ütüm
Senin	annen	baban	korkun	ütün
Onun	annesı	babası	korkusu	ütüsü
Bizim	annemiz	babamız	korkumuz	ütümüz
Sizin	anneniz	babanız	korkunuz	ütünüz
Onların	anneleri	babaları	korkuları	ütüleri

3.Grup

p → b   t → d   k → ğ   ç → c

kitap	yurt	çiçek	güç
Benim kitabım	yurdum	çiçeğim	gücü
Senin kitabın	yurdun	çiçeğin	gücün
Onun kitabı	yurdu	çiçeği	gücü
Bizim kitabımız	yurdumuz	çiçeğimiz	gücümüz
Sizin kitabınız	yurdunuz	çiçeğiniz	gücünüz
Onların kitapları	yurtları	çiçekleri	güçleri

4. Grup - İstisnalar

	şehir	ağız	oğul	gönül
Benim	şehrim	ağzım	oğlum	gönlüm
Senin	şehrin	ağzın	oğlun	gönlün
Onun	şehri	ağzı	oğlu	gönlü
Bizim	şehrimiz	ağzımız	oğlumuz	gönlümüz
Sizin	şehriniz	ağzınız	oğlunuz	gönlünüz
Onları	şehirleri	ağızları	oğulları	gönülleri

Kelimeler (İstisna)

alın   şehir   isim

burun	boyun	omuz
karın	koyun	göğüs
ağız	kalp	renk
oğul	sabır	fikir
zihin	tavır	resim
izin	vakit	kısım
şekil	akıl	ömür

3.6. İyelik Eki Olumsuz (-)

	Yurt	araba
Benim	yurdum değil	arabam değil
Senin	yurdun değil	araban değil
Onun	yurdu değil	arabası değil
Bizim	yurdumuz değil	arabamız değil
Sizin	yurdunuz değil	arabanız değil
Onları	yurtlar değil	arabaları değil

3.7. İyelik Eki Soru (?)

	kalp	soru	baş	ömür
Benim	kalbim mi?	sorum mu?	başım mı?	ömürüm mü?
Senin	kalbin mi?	sorun mu?	başın mı?	ömürün mü?
Onun	kalbi mi?	sorusu mu?	başı mı?	ömürü mü?
Bizim	kalbimiz mi?	sorumuz mu?	başımız mı?	ömürümüz mü?
Sizin	kalbiniz mi?	sorunuz mu?	başınız mı?	ömürünüz mü?
Onların	kalbi mi?	soruları mı?	başları mı?	ömürleri mi?

3.8. Ne Yapmak İstiyorsunuz?

Ne yapmak istiyorsunuz?

Tatile gitmek istiyorum.

Ders çalışmak istiyorum.

Pilot olmak istiyor.

Paris'e gitmek istiyorlar.

Balkonda oturmak istiyoruz.

Otelde kalmak istiyor.

Öğretmen olmak istiyorum.

Köfte yemek istiyoruz.

Ayran içmek istiyor.

3.9. Tamlamalar

Belirtili İsim Tamlaması

Son harf ünlü:

a, ı: -nın   e, i: -nin   o, u: -nun   ö, ü: -nün

Son harf ünsüz:

a, ı: -ın   e, i: -in   o, u: -un   ö, ü: -ün

O:

Onun evi

Onun oğlu

Onun kedisi

Onun arabası

Onlar:

Onların odaları

Onların düşünceleri

Onların dersleri

Onların komşuları

Ünlü Var:

odanın kapısı

arabanın sahibi

Ayşe'nin kedisi

pencerenin camı

ütünün kablosu

öykünün sonu

Ünsüz Var:

Ahmet'in bilgisayar

Ayhan'ın düşünceleri

Mehmet'in torunu

Kuşun kanadı

Ürdün'ün nüfusu

Gözlüğün çerçevesi

Belirtisiz İsim Tamlaması

okul kapısı

çocuk ayakkabısı

öğrenci çantası

uçak bileti

Türkçe öğretmeni

Boğaz Köprüsü

Türk Kahvesi

Rus ruleti

İzmir uçağı

Çin malı

3.10. Yönler

Yer:

alt	içeri	ileri	yan
üst	dışarı	geri	ara
iç	ön	aşağı	sağ
dış	ark	yukarı	sol

Yönler:

kuzey	güney	doğu	batı
kuzey doğu	kuzey batı	güney doğu	güney batı

3.11. İle

-la, -le, -yla, -yle

1-İle: “VE” İşlevi

Ali ile Ayşe gidiyorlar.

Ali'yle Ayşe gidiyorlar.

Ali ve Ayşe gidiyorlar.

2-İle: “İLE” İşlevi

Murat, Ayhan ile konuştu.

Murat, Ayhan'la konuştu.

Mehmet, Ayşe ile tartıştı.

Mehmet, Ayşe'yle tartıştı.

3-İle: “Vasıta” İşlevi (Ne ile –Neyle- Nasıl)

Metroyla geldim.

Dolmuşla gidelim mi?

Otobüs ile gittiler.

Deniz otobüsü ile mi gideceğiz.

4-İle “Kiminle”

Benimle gel.

Seninle konuşmak istiyorum.

Onunla kal.

Bizimle oturma.

Sizinle tanışmak istiyorum.

Onlarla görüşmedik.

3.12. Durum Ekleri

Yaklaşma (Datif)

-a, -e, -ya, -ye

- a bak- Oraya bakma!

- a yaz- Deftere yazalım.

- kız- Ben Ali'ye çok kızdım.

-a gül- Filme çok güldük.

- a sor- Öğretmene soralım.

- a öğret- Ben, Ayşe'ye öğrettim.

-a koy- Şuraya koy!

- a var- Siz Sakarya'ya vardınız mı?
- a alış- Buraya alıştın mı?
-a git- Okula gitti mi?
- a gel- Buraya gel!
- a başla- Haydi, oyuna başlayalım.
- a vur- Çocuğa vurma!
-a dokun- O, sobaya dokundu.

Bulunma (Lokatif)

-da, -de, -ta, -te

- da kal- Orada otelde kaldık.
-da otur- Nerede oturuyorsunuz?
-da çalış- Üniversitede çalışıyorum.
-da var Masada kitap var.
-da yok Dolapta elbise yok.
- da ol- Saat 8'de burada olun!
-da dur- Otobüs durakta durdu.
- da gör- Yolda gördüm.
-da oku- Üniversitede okuyorum.
-da gez- Bahçede gezdik.
- da bekle- Durakta otobüs bekledik.

Uzaklaşma-Ablatif

-dan, -den, -tan, -ten

- dan al- Nered**den** adlın?
- dan gel- İzmir'**den** geliyorum.
- dan git- Burad**an** gidelim.
- dan hoşlan- Film**den** hoşlandın mı?
- dan çık- Merdivenler**den** çıktı.
- dan ayrıl- Oteld**en** ayrılıyor.
- dan bıkm- Hayatt**an** bıktım.
- dan nefret et- Trafik**ten** nefret ediyorum.
- dan kork- Köpek**ten** korkuyorum.

İle-Vasıta

- ile gel- Arabay**la** gel!
ile git- Metrobüs**le** git!
ile kal- Benim**le** kal!
ile konuş- Ali'**yle** konuştun mu?
ile yazış- Mert **ile** yazıştık.
ile tartış- Merve'**yle** tartıştılar.
ile tanış- Selim'**le** tanıştın mı?
ile karşılaş- Baban**la** karşılaştım.
ile buluş- Ahmet **ile** buluştunuz mu?

ile görüş- Furkan **ile** görüşüyor musun?

Belirtme (Akuzatif)

t, -i, -u, -ü, -yı, -yi, -yu, -yü

- 1 bil- Soruyu **bildi**.
- 1 tanı- Seni **tanım**ıyorum.
- 1 gör- Arabayı **gördün** mü?
- 1 sev- Seni **seviy**orum.
- 1 ara- Polisi **arayal**ım.
- 1 anla- Beni **anlam**ıyorsun.
- 1 bekle- Otobüsü **bekli**yorum.
- 1 özle- İstanbul'**u** özledim.
- 1 dene- Bu elbise**yi** denedin mi?
- 1 hatırla- Ali'**yi** hatırladın mı?
- 1 unut- Beni **unut**ma!
- 1 vur- Adamı **vurd**ular.
- 1 sor- O, seni **sord**u.
- 1 aç- Kapı**yı** aç!
- 1 sil- Tahtay**ı** sil!
- 1 temizle- Evi **temizle**yelim mi?
- 1 tat- Çile**ği** tattınız mı?

3.13. İyelik + Durum Ekleri

Benim odama gel!

Sizin evinize gidelim.

Senin kitabını beğendim.

Sizin fikrinizden hoşlanmadık.

Benim gözüme bak!

Sizin adınızı bilmiyorum

3.14. Tamlama + Durum Ekleri = Ekstra “N”

Murat’ın babasını tanıyor musun?

Uçak pilotunu gördünüz mü?

Komşunun köpeğinden korkuyorum.

Sınıfın duvarlarına yazmasınlar.

Kutunun kapağına dokunma!

Sütün tadını beğenmedik.

Ayşe’nin gözlüğüne bak!

Türkiye’nin başkentini ziyaret edeceğiz.

Ütünün kablosuna basmasın!

3.15. Gelecek Zaman Olumlu (+)

	<i>a, ı, o, u: -acak</i>	<i>e, i, ö, ü: -ecek</i>
	otur-	gel-
Ben	oturacağım	geleceğim
Sen	oturacaksın	geleceksin
O	oturacak	gelecek
Biz	oturacağız	geleceğiz
Siz	oturacaksınız	geleceksiniz
Onlar	oturacaklar	gelecekler ²⁸

Son Harf Ünlü

	başla-	iste-
Ben	başlayacağım	isteyeceğim
Sen	başlayacaksın	isteyeceksin
O	başlayacak	isteyecek
Biz	başlayacağız	isteyeceğiz
Siz	başlayacaksınız	isteyeceksiniz
Onlar	başlayacaklar	isteyecekler

²⁸ Çetin Mustafa, *Türkçe Öğren II*, İstanbul, Turkofoni Yayınları, 1. Baskı, 1999, s.52

	de-	ye-
Ben	diyeceğim	yiyeceğim
Sen	diyeceksin	yiyeceksin
O	diyecek	yiyecek
Biz	diyeceğiz	yiyeceğiz
Siz	diyeceksiniz	yiyeceksiniz
Onlara	diyecekler	yiyecekler

t → **d**

Ben	gideceğim	tadacağım	seyredeceğim
Sen	gideceksin	tadacaksın	seyredeceksin
O	gidecek	tadacak	seyredecek
Biz	gideceğiz	tadacağız	seyredeceğiz
Siz	gideceksiniz	tadacaksınız	seyredeceksiniz
Onlar	gidecekler	tadacaklar	seyredecekler

3.16. Gelecek Zaman Olumsuz (-)

	<i>a, ı, o, ı: -mayacak</i>	<i>e, i, ö, ü: -meyecek</i>
	al-	ver-
Ben	almayacağım	vermeyeceğim
Sen	almayacaksın	vermeyeceksin
O	almayacak	vermeyecek
Biz	almayacağız	vermeyeceğiz
Siz	almayacaksınız	vermeyeceksiniz
Onlar	almayacaklar	vermeyecekler

3.17. Gelecek Zaman Soru (-)

	gel-	git-
Ben	gelecek miyim?	gidecek miyim?
Sen	gelecek misin?	gidecek misin?
O	gelecek mi?	gidecek mi?
Biz	gelecek miyiz?	gidecek miyiz?
Siz	gelecek misiniz?	gidecek misiniz?
Onlar	gelecekler mi?	gidecekler mi?

Sen gidecek misin?

Evet, gideceğim.

Hayır, gitmeyeceğim.

Yemek yiyecek miyiz?

Evet, yiyeceğiz.

Hayır, yemeyeceğiz.

Telefon edecek mi?

Evet, edecek.

Hayır, etmeyecek.

Onlar, bizi arayacaklar mı?

Evet, arayacaklar.

Hayır, aramayacaklar.

Ben de gelecek miyim?

Evet, geleceksin.

Hayır, gelmeyeceksin.²⁹

---

²⁹ Çetin Mustafa, *Türkçe Öğren II*, İstanbul, Turkofoni Yayınları, 1. Baskı, 1999, s.55

3.18. İşaret ve Kişi Zamirler

Yalın (Nominatif)

Ben	Ne?	Bu	Hangi(si)?
Sen	Kim?	Şu	
O	Nere(si)	O	
Biz	Bura(sı)	Bunlar	
Siz	Şura(sı)	Şunlar	
Onlar	Ora(sı)	Onlar	

Yakınlaşma (Datif)

<i>-a, e-, -ya, -ye</i>			
Bana	Neye?	Buna	Hangisine?
Sana	Kime?	Şuna	
Ona	Nereye?	Ona	
Bize	Buraya	Bunlara	
Size	Şuraya	Şunlara	
Onlara	Oraya	Onlara	

Uzaklaşma (Ablatif)

<i>-dan, -den, -tan, -ten</i>			
Benden	Neden?	Bundan	Hangisinden?
Senden	Kimden?	Şundan	
Ondan	Nereden?	Ondan	
Bizden	Buradan	Bunlardan	
Sizden	Şuradan	Şunlardan	
Onlardan	Oradan	Onlardan	

Belirtme (Akuzatif)

<i>-ı, -i, -u, -ü, -yı, -yi, -yu, -yü</i>			
Beni	Neyi?	Bunu	Hangisini?
Seni	Kimi?	Şunu	
Onu	Nereyi?	Onu	
Bizi	Burayı	Bunları	
Sizi	Şurayı	Şunları	
Onları	Orayı	Onları	

Bulunma (Lokatif)

<i>-da, -de, -ta, -te</i>			
Bende	Nede?	Bunda	Hangisinde?
Sende	Kimde?	Şunda	
Onda	Nerede?	Onda	
Bizde	Burada	Bunlarda	
Sizde	Şurada	Şunlarda	
Onlarda	Orada	Onlarda	

Tamlama (Genitif)

<i>-ın, -in, -un, -ün, -nın, -nin, -nun, -nün</i>			
Benim	Neyin?	Bunun	Hangisinin?
Senin	Kimin?	Şunun	
Onun	Nerenin?	Onun	
Bizim	Buranın	Bunların	
Sizin	Oranın	Şunların	
Onların	Şuranın	Onların	

Vasıta

<i>-la, -le, -yla, -yle</i>		
Benimle	Neyle?	Bunlarla
Seninle	Kiminle?	Şunlarla
Onunla	Bununla	Onlarla
Bizimle	Şununla	Hangisiyle?
Seninle	Onunla	

Eşitlik

<i>-ca, -ce, -a göre</i>	
Bence	Neye göre?
Bana göre	Kime göre?
Sence	Buna göre
Sana göre	Şuna göre
Ona göre	Ona göre
Bizce	Bunlara göre
Bize göre	Şunlara göre
Size	Onlara göre
Size göre	Hangisine göre?
Onlara göre	

4. alıkuşu Romanının A1-A2 Düzeyine Uyarlanması

ÇALIKUŞU

BİRİNCİ BÖLÜM

Dördüncü sınıftaydım. On iki yaşındaydım. Bir Fransızca öğretmenimiz vardı. Onun adı Sör Aleksî. Sör Aleksî bir gün bize ödev verdi. “Hayatınızın ilk hatıralarını yazın. Bakalım, ne yazacaksınız? Sizin için çok güzel bir hayat ödevi olacak.” dedi.

Hâlâ hatırlıyorum. Hiç unutmadım. Çok geveze ve yaramaz bir kız çocuğuydum. Öğretmenler bana çok kızdı. Bu sebeple, ben tek başıma bir sırada oturdum.

Bizim bir müdiremiz var. O bir gün bana “uslu bir kız ol. O zaman belki tek başına oturmayacaksın” dedi.

Sınıfta tek başıma oturuyorum. Sağımda uzun bir direk vardı. O direğe yazı yazdım. Solumda bir pencere vardı. Fakat panjurları hiç açılmıyor. Çünkü bu okul bir manastır. Bir gün göğsümü sıraya yasladım. Çenemi biraz yukarı kaldırdım. Panjurların arasından gökyüzünü gördüm. Orada bir apartman var. O apartmanın penceresini ve balkonunu gördüm.

Doğru söyleyeceğim. Manzara hiç güzel değildi. Çünkü apartmanın penceresi hep kapalıydı. Balkonda da her zaman çamaşır vardı. Fakat ben bu manzaradan memnundum.

Sör Aleksî ödevi verdi ve gitti. Biz ödevde başladık.

Sınıfta çalışkan öğrenciler var. Onlar ön sıralarda oturuyorlar. Onlar hemen ödevde başladılar. Onlar ilk hatıralarını yazdılar. Onlar kendi annelerini yazdılar. Sarı saçlı, mavi gözlü anneler... Ama bu yalan. Çünkü herkesin annesi sarı saçlı ve mavi gözlü değildi.

Ben hemen yazmadım. Ben değişik bir çocuktum. Ben küçük bir çocuktum. O zaman annem öldü. Annemi hatırlamıyorum. Bu yüzden ben annemi yazmayacağım. Ama benim annem sarı saçlı ve mavi gözlü değildi. Bunu hatırlıyorum.

*

Ben hâlâ düşünüyorum. Ne yazacağım? Hiç bilmiyorum. Duvarda bir resim var. O, Meryem ananın resmi. Resmin altında saat var. Saat geçiyor ama ben duruyorum. Saçımda bir kurdele var. O kurdeleyi açtım. Saçımı gözlerimin önüne indirdim. Elimde kalem var. Kalemle oynuyorum. Kalemı ısırıyorum ve ağzımın içinde döndürüyorum.

Kalemı ısırıyorum ve saçımla oynuyorum. Çünkü düşünüyorum. Bu benim tarzım. Ben böyle düşünüyorum.

Çok şanslıyım. Çünkü çok az düşünüyorum.

*

Seneler geçti. Şimdi başka bir şehirde yaşıyorum. Hatıralarımı yazacağım. Şimdi saçlarımı gözlerimin önüne getiriyorum. Bir küçük kız çocuğu gibi...

Saçlarımı gözümün önüne getiriyorum. Çünkü gözlerim pencere, saçlarım perde oluyor.

O gün bunları yazdım:

“Galiba, ben bir gölün içinde doğdum. Bir balık gibi doğdum. Annemi çok az hatırlıyorum. Babamı, dadımı, asker Hüseyin’i hatırlıyorum. Bir köpek vardı. Onu da hatırlıyorum. Parmağımı bir arı soktu. Onu da hatırlıyorum. Bir ilaç vardı. Onu da hatırlıyorum. Ben ve asker Hüseyin İstanbul’a geldik. Onu da hatırlıyorum. Evet, bunları hatırlıyorum. Ama bunlar ilk hatıra değil. Bir göl vardı. Gölü hatırlıyorum. Çok büyük bir göl. Deniz gibi... Yalan söylemiyorum. Deniz gibi...”

*

Sör Aleksî, sivilceli bir kadındı. Onun yüzü bembeyazdı. Bir gün bana soru sordu. Ben de “Bir gölün içinde doğdum. Balık gibi doğdum.” dedim. Bütün öğrenciler güldü.

Çok sonra öğrendim. Bu göl Musul’da.

*

Babam Musul’daydı. Ben iki buçuk yaşındaydım. Babam, annem ve ben bu göle gittik.

Annem hastaydı. Çok hasta. Bana süt vermedi. Bu yüzden bir kadın geldi. Onun adı Fatma. O bana süt verdi. Çünkü onun kızı yeni öldü. Fatma’nın sütünü ben içtim.

Fatma beni çok sevdi. Beni sırtına alıyor. O ve ben sokakları dolaşıyoruz. Fatma beni ağaca çıkarıyor. Fatma ve ben, sabah oyun oynuyoruz. Fatma ve ben akşam oyun oynuyoruz. Şarkı söylüyoruz, yemek yiyoruz. Fatma ve ben akşam beraber uyuyoruz.

Fatma'nın burnunda, bileklerinde yanaklarında süsler vardı. Ben Fatma'yı çok sevdim. Bir gün Fatma evlendi. Başka bir şehre gitti. Ben yalnız kaldım. Çok üzüldüm ve çok ağladım. Fatma gitti ve ben çok üzüldüm. Artık Fatma yoktu.

Dadı Fatma gitti. Sonra ben Hüseyin'le arkadaş oldum. Hüseyin eski bir asker. O, attan düştü ve sakat kaldı. Hüseyin, babama yardım ediyor. Çünkü babam da bir asker. Ben Hüseyin'i çok sevdim. Hüseyin de beni çok sevdi. Onun uzun bıyıkları var. Ben yaramaz bir çocuktum. Hüseyin bana hiç kızmadı. Benimle oyunlar oynadı. Çok tehlikeli oyunlar oynadık. Beni havaya atıyor, sonra tutuyor. Bazen kaza oluyor.

Ben bu oyunlara alıştım. Her zaman tehlikeli oyunları sevdim. Hüseyin ve ben ata biniyoruz. Kırları dolaşyoruz. Hüseyin bu atı ahırdan çaldı. Babam bunu öğrendi. Hüseyin çok utandı. Sonra bir daha ata binmedik.

Ben çok yaramazdım. Hüseyin bana kızıyor. Ama sonra barışıyoruz.

Hüseyin ve ben iki sene arkadaş olduk.

*

Ben size çocukluk hatıralarımı anlattım. Hüseyin'i ve Fatma'yı anlattım. Şimdi size annemi ve babamı anlatacağım.

Benim babamın adı Nizamettin. Benim babam asker. Benim babam ve annem evlendi. Babam ve annem Diyarbakır'a gittiler. Sonra İstanbul'a hiç gitmediler. Diyarbakır'dan Musul'a gittiler. Musul'dan Hanıkın'a gitti. Hanıkın'dan Bağdat'a gittiler. Bağdat'tan Kerbela'ya gittiler. Her yerde bir sene yaşadılar.

Annem bana çok benziyor. Annemin eski fotoğrafı var. O fotoğrafta bana çok benziyor. Fakat annem çok zayıftı. Annem babamla çok yolculuk yaptı. O yüzden hasta oldu. Annem babamı çok sevdi. Annem babamdan hiç ayrılmadı.

Babam:

-Sen, annenin yanına git. İstanbul'a git. Bir mevsim ya da bir ay orada kal!

Annem:

- Hayır... İstemiyorum... İstanbul'a beraber döneceğiz. Seni terk etmeyeceğim...

Babam:

- Ama hastasın... Biraz dinlen...

Annem:

- Ben iyiyim... Biraz yorgunum... Havalar değişti... O yüzden böyle oldum...

Annem İstanbul'u çok özleyiyor. O, rüyasında hep İstanbul'u görüyor. Annem İstanbul'u çok seviyor. Ama o şimdi Kerbela'da.

Annem çok hasta oldu. Babam çalışıyor. Babam izin aldı. Babam, annem ve ben yola çıktık. Çünkü annem çok hasta. Annem son kez annesini görsün.

Kerbela'dan yola çıktık. Büyük çölü geçtik. Beyrut'a gittik. Orada deniz var. Annem çok mutlu oldu. Annem denizi çok seviyor. Beyrut'ta babamın arkadaşı var. Biz ona misafir olduk. Annem orada çok mutlu oldu. Benim saçlarımı taradı. Başımı okşadı. Ama annem bazen ağlıyor.

Annem bir gün çok iyi oldu. O, yeni elbiseler giydi. O, süslendi. Babam eve geldi. Annemi böyle gördü. Çok sevindi. Babam anneme koştu. Ona sarıldı ve ağladı.

Bu annemin son günü oldu. Annem öldü. Annemin ağzında kan vardı.

Ben çocuktum. Annem öldü ama ben anlamadım. Ev çok kalabalıktı. Ben arkadaşlarımla oyun oynadım. Ben Hüseyin'le sokaklarda gezdim.

Annem Beyrut'ta öldü. Babam İstanbul'a gitmedi. Büyükannem ve teyzelerim çok üzüldü. Babam beni İstanbul'a gönderecek.

*

Ben ve Hüseyin İstanbul'a geldik. Lüks bir vapura bindik. Hüseyin'in elbisesi kirli. Ben, Hüseyin'in kucağında oturuyorum. Vapurda çok insan var. İnsanlar bize üzuldüler mi? Bunu bilmiyorum. Ama ben mutluyum. Çünkü Hüseyin'le beraberim. Ben Hüseyin'i çok seviyorum. O, benim arkadaşım.

İstanbul'a geldik. Büyükannemin evi burada. Ev çok büyük. Bahçede bir havuz var. Bu havuz küçük. Orada bir heykel var. Bu bir çocuk heykeli. Heykelin kolu ve kafası yok.

Bu heykelin rengi siyah. Heykel, sakat bir çöl çocuğuna benziyor. Havuzun suyu yeşil. Suyun üzerinde yapraklar var. Yaprakların rengi kırmızı. Mevsim sonbahar. Havuzun içinde balıklar var. Balıkların rengi kırmızı. Büyükannem bana yeni elbise ve ayakkabı aldı. Ben yeni elbise ve ayakkabı ile havuza girdim. Havuzun içinde yürüdüm.

Herkes bağırdı. Çünkü çok şaşırdılar. Ben havuzdan çıktım. Elbisemi ve ayakkabılarımı değiştirdim. Teyzem bana yardım etti. O bana çok kızdı. O beni öptü.

Ben, o gün çok korktum. Bir daha havuza girmedim. Sadece balıkları seyrettim.

Hiç unutmadım. Hatırlıyorum. Bir gün balıkları seyrediyorum. Büyükannem bahçede. Büyükannem sandalyede oturuyor. Boynunda bir atkı var. Atkının rengi siyah. Büyükannemin yanında Hüseyin var. Onlar konuşuyorlar.

Onlar Türkçe konuşuyorlar. Ben anlamıyorum. Çünkü Türkçe bilmiyorum. Daha sonra öğreneceğim. Ben balıklara yemek veriyorum. Ben balıkları izliyorum. Hüseyin bana bakıyor ve ağlıyor. Hüseyin'in bir mendili var. Hüseyin mendille gözlerini siliyor.

Ben anlamıyorum. Ama kötü bir şey olacak.

Ben o gece büyükannem ile aynı yatakta yatıyorum. Oda karanlıktı. Gökyüzünde ay var. Ayın ışığı odaya gidiyor. Odanın içi bembeyaz. Uykum yok. Ben hissediyorum. Kötü bir şey olacak. Büyükanneme baktım. O uyuyor. Yataktan kalktım. Yavaş yavaş odadan çıktım. Her yer karanlık ama ben korkmuyorum.

Kapılar kapalı. Ben de pencereden atladım. Bahçeye çıktım. Bu çok kolay oldu. Orada bir kulübe var. Hüseyin orada yatıyor. Ben oraya koştum. Hüseyin'in yanına gittim.

Hüseyin uykuyu çok seviyor. O uyanmadı. Ben, onun bıyıklarını çekmedim. Üstüne çıkmadım. Onun göğsünde zıplamadım. Ben bunları eskiden birkaç kere yaptım. Ama şimdi yapmadım. Çünkü onun yanında uyuyacağım. Bu son gece. O yarın gidecek.

Büyükannem sabah uyandı. Beni yatakta görmedi. O çok korktu. Herkes uyandı. Beni aradılar. Her yere baktılar. Sokaklara, bahçeye, eve... Bir kuyu var. Oraya da baktılar. Sonra büyükannem Hüseyin'in odasına baktı. Beni buldu. Ben orada uyuyorum.

Bu Hüseyin'le ayrılık günümüz. Ben çok üzüldüm. Hüseyin Arabistan'a geri dönecek. Hüseyin çok ağladı. Ben şakalar yaptım. Çünkü ben küçük bir çocuktum. Anlamıyordum. O günü hatırlıyorum. Kendime hâlâ gülüyorum.

*

Romanlarda insanlar, zayıf, bitkin, hareketsiz, sessizler ve tembeller. Ben öyle değilim. Bazı zamanlar çok üzülüyorum. O zaman içimde hep neşe oluyor. Dünyayı önemsemiyorum. Çok gülüyorum. Çok konuşuyorum ve delilikler yapıyorum. Galiba bu iyi bir şey.

Hüseyin gitti ve ben böyle yaptım. Çok yaramazlık yaptım. Akrabalarımın çocuklarıyla oynadım. Sonra onları dövdüm. Onlar ağladılar.

Hüseyin gitti. Ben ona çok kızdım. Onu unuttum. Çünkü ona dargındım. Hüseyin'in adını duyuyorum. Hemen ona küfür ediyorum: "pis Hüseyin, çirkin Hüseyin, edepsiz..." Daha yeni Türkçe öğreniyorum.

Zavallı, pis, çirkin Hüseyin beni unutmadı. O Beyrut'ta vardı. Bana bir kutu hurma gönderdi. Ben çok mutlu oldum. Bütün kutuyu bir kere de yedim, bitirdim. Ama hurmanın çekirdekleri kaldı. Çekirdekleri sakladım. Haftalarca o çekirdeklerle eğlendim. Çekirdeklerden kolye yaptım. Çekirdekleri ipe dizdim. Çok güzel bir kolye oldu. Kolyeyi boynuma taktım. Çekirdekleri bahçeye ekdim. Oraya, buraya, şuraya... Her sabah su verdim. Çekirdekler ağaç olacak. Bekledim, durdum.

Büyükanneme çok üzülüyorum. O beni büyütüyor. Ben çok yaramazım. Büyükannem çok yoruluyor. Ben sabah kalkıyorum. Sabah yaramazlık yapıyorum. Akşam yaramazlık yapıyorum. Her zaman yaramazlık yapıyorum. Büyükannem çok yoruluyor. Bazen ben yoruluyorum ve susuyorum. Herkes çok korkuyor. Beni hasta sanıyorlar. Onlar çok korkuyorlar. Ben bazen ağaçtan düşüyorum. Bazen koşuyorum ve düşüyorum. Oyunlar oynuyorum ve bir yerimi kesiyorum. Bu sebeple duruyorum. Herkes buna çok üzülüyor.

Bahçede çok ağaç var. Ağaçta çok kuşlar var. Ben onlara yuva yapıyorum. Bez ve tahtadan yuvalar yapıyorum. Bu sebeple ağaca çıkıyorum. Ben bazen çatıya çıkıyorum. Çatıda baca var. Bacadan içeri taş atıyorum. Aşçı çok korkuyor. Ben bunu seviyorum. Çünkü ben çok yaramazım.

Bir gün eve doktor geldi. Dışarıda bir at arabası var. Doktor o arabaya binecek. Ama ben arabaya bindim. Atlara kırbaç ile vurdum ve arabayı kaçırdım. Bir gün de çamaşır kovağını denize götürdüm. Çamaşır kovağını denize attım. Ben çok yaramazım. Ama kimse bana kızmıyor. Çünkü benim annem öldü ve babam çok uzakta. Onlar bana acıyorlar.

Bir akrabamız var. Onun adı sakallı amca. O benim ellerimi bakıyor ve çok şaşırıyor. Çünkü ellerimde hep yara var. Ellerim bir bez ile sarılıydı. Çünkü ben oyun oynuyorum. Kaza oluyor. Yaralar oluyor.

Çok yaramazdım. Akrabalarım benden kaçıyorlar. Benden büyük çocuklar, benden korkuyorlar. İnsanları seviyordum. Onları normal insan gibi sevmiyorum. Onların saçlarını okşamıyorum. Onları seviyorum ama onların kulaklarını ısıtıyorum. Onların yüzünü tırmalıyorum. Onlara tokat atıyorum. Çünkü ben çok yaramazım. Bir canavarım. Onlar çok şaşkınlar.

Benim çok akrabam var. Akrabalarımın çocukları var. Ben birinden korkuyorum. Ondan çekiniyorum. Besime Teyzemin oğlu Kamran. Ama o çocuk değildi. Benden büyüktü. Ben çok yaramazdım. O hiç yaramaz değildi. Çocuklarla oyun oynamıyor. O ellerini ceplerine koyuyor ve denizi seyretmek istiyor. Ya da ağaçların altında kitap okuyor.

Kamran'ın kıvrık, sarı saçları var. Onun elleri çok kibar ve beyaz. Onun cildi çok parlak. Kamran'ın yüzüne bakıyorum. Ayna gibi. Galiba, kendimi göreceğim.

Ben, Kamran'dan çekiniyorum. Ama bir gün onunla kavga ettim. Benim elimde bir sepet vardı. Sepetin içinde bir taş vardı. O taşı Kamran'ın ayağına bıraktım. Kamran çığlık attı. Taş mı çok ağır? Kamran mı çok kibar? Ben bilmiyorum. Ama o çığlık attı. Ben çok şaşırdım. Bir ağaç var. Ben o ağaca tırmandım. Herkes bana bağırdı ama ben ağaçtan inmedim. Bir bahçıvan var. O da ağaca çıktı. O, bana "in" dedi. Bahçıvan çok kilolu. Ama ağaç çok ince. O ağaçtan indi.

Gece oldu. Ben hâlâ ağaçtayım. Kuş gibiyim.

Büyükannem çok yoruluyor. Ben çok yarmazım. Ben büyükannemi çok seviyorum. Büyükannem bir gün "genç yaşta öldün. Bu canavar kızı bana bıraktın" diye anneme kızdı. Ama büyükannem beni çok seviyor. Annemi de seviyor. Ama beni daha çok seviyor.

Ben çok yaramazdım. Büyükannem çok yoruluyor. Çünkü o yaşlı ve hasta. Büyükannem beni çok seviyor. O benimle mutlu.

*

Ben dokuz yaşımdaydım. Büyükannem öldü. O zaman benim babam İstanbul'daydı. Babam Trablus'tan Arnavutluk'a gitti. İşi böyleydi. İstanbul'da sadece bir hafta kaldı.

Büyükannem öldü. Babam çok üzüldü. Babam çok zor durumda kaldı. Onun küçük bir kızı var. O küçük kız benim. Beni yanında götürmedi. Beni teyzemlere de bırakmadı. Çünkü teyzemlerde yalnız kalacağım. Babam çok düşündü. Çok düşündü ve karar verdi. Bir sabah babam ve ben vapura bindik. Sonra vapurdan indik. Çok yürüdük. Yokuşları çıktık. Bir binanın önünde durduk. Bu bina taş.

Burası bir okuldu. Sör okuluydu. Ben burada on sene kalacağım. Ben ve babam bir odaya geçtik. Bu odanın panjurları ve perdeleri kapalıydı. Çok az ışık vardı.

Az sonra içeri bir kadın girdi. O kadın her şeyi biliyor gibi. Kadın eğildi. Beni saçlarımdan ve yanaklarımdan okşadı. Bir kuşu okşuyor gibi.

Okulda ilk günüm yaramazlık yaptım. Bunu hatırlıyorum. Babam Sör Süperiyör'le konuşuyor. Ben de okulda geziyorum. Orada bir vazoya var. Vazonun üzerinde renkli resimler var. Ben vazoya dokundum. Vazo düştü ve kırıldı.

Babam çok sinirlendi. Heyecanlandı. Yerinden katlı ve bana kızdı. Ama Sör Süperiyör güldü.

*

Ben okulda vazoyu kırdım. Daha çok şeyler kıracağım. Evde yaramazdım. Okulda da yaramazım. Okulda öğretmenler bana hiç kızmadılar. Onlar çok mu iyi insanlar? Onlar beni çok mu seviyorlar? Bilmiyorum. Niçin bana kızmıyorlar.

Sınıfta hep konuşuyorum. Çok gece gevezeyim. Sınıfta geziyorum. Çünkü çok yaramazım. Herkes merdivenlerden iniyor. Onlar insan gibi iniyorlar. Ama ben yaramazım. Zıplıyorum. Merdiven korkuluğundan kayıyorum. Kuş gibi uçuyorum.

Bahçede bir ağaç var. Teneffüste ben ağaca çıkıyorum. Öğretmenler bana çok kızıyorlar. Ben onları dinlemiyorum. Daldan dala zıplıyorum. Bir gün öğretmenim bağırdı: “Bu çocuk insan değil, çalikuşu.”

O günden sonra adımlı herkes unuttu. Benim adım “Çalikuşu” oldu. Herkes bana “Çalikuşu” dedi.

Sonra ailem de bana Çalikuşu dedi. Benim gerçek adım Feride. Ama herkes onu unuttu. Sadece bayramlarda adım Çalikuşu.

Ben bu ismi seviyorum. Çünkü yaramazım. Öğretmenler ve ailem bana kızıyor. Ben de onlara “ben Çalikuşu’yum” diyorum.

Okulumuza bir papaz geldi. Onun çenesinde bir sakal var. Bu küçük bir sakal. Bu papaz gözlüklü. Bir gün makasla saçımı biraz kestim. Saçı çeneme yapıştırdım ve sakal yaptım. Sınıfta herkes güldü. Öğretmen bana baktı ve ben elimle çenemi kapadım. Öğretmen anlamadı. Herkes çok güldü ve öğretmen sinirlendi.

Ben pencereden dışarı baktım. Orada Sör Süperiyör var. O beni gördü. Ben çok şaşırdım.

Ben Sör Süperiyör’e baktım ve ona sus işareti yaptım. Ona ellerimle bir öpücük gönderdim.

Okulun en yaşlı öğretmeni Sör Süperiyör’dü. Herkes ondan korkuyor. O Allah gibi. Artık onunla suç ortağı oldum. Sör Speriör buna çok güldü.

Bir gün yemekhanede Sör Süperiyör’ü gördüm. Yemek artıklarını bir kağıda koydum. Sör Süperiyör kızgın bir sesle:

- Buraya gel Feride! Ne yapıyorsun?

Kötü bir şey yapmadım... Sör’ün gözlerine baktım:

- Köpeklere yemek vereceğim...

-Hangi köpeklere? Ne yemeği?

-Okulun dışındaki köpeklere... Köpekler beni görüyorlar ve çok seviyorlar... Dün gece onları gördüm... Ayaklarıma dolaştılar... Dışarıda yemek vereceğim, dedim... Ama beni dinlemediler, Sör... Beni yere yatırdılar... Ama ben yemek vermedim... Köpekler çok sinirlendi... Bir simitçi geldi ve beni kurtardı...

Sör Süperiyör, bana bakıyor ve beni dinliyor.

Sör:

- Sen okuldan nasıl çıktın?

-Çamaşırhanenin arkasında bir duvar var... Oradan atladım...

Sör buna çok kızdı. Ellerini başına götürdü:

-Nasıl cesaret ettin? dedi.

-Merak etmeyin Sör. Duvar çok alçak... Yüksek değil... Nasıl kapıdan çıkayım... Kapıcı izin vermiyor... Bir kere kapıcıya “sizi Sör Terez çağırıyor” dedim.. Onu kandırdım... Köpeklere yemek götürdüm... Lütfen siz haber vermeyin! Çünkü köpekler aç kalacaklar...

Sörler çok tuhaf insanlar. Bana hiç kızmadı. Bana ceza vermedi. Başka okulda öğretmenler ceza veriyorlar ve kızıyorlar.

O, yere oturdu. Yüzüme baktı:

-Küçük hayvanları seviyorsun... Bu çok güzel... Fakat kurallar var... Sepeti bana bırak! Ben kapıcı ile yemekleri göndereceğim...

Beni en çok, bu kadın sevdi.

*

Evet, ben çok yaramaz bir çocuktum. Öğretmenler nelere kızıyorlar? Ben bunun sebeplerini biliyorum. Onların üzüyorum. Onları kızdırıyorum.

Bir öğretmenimiz vardı. Onun adı Sör Matild. Sör Matild yaşlı. O çok dindar. Sör Matild müzik öğretmeni. Duvarda bir heykel var. O heykel Meryem Ana heykeli. Sör Matild ona bakıyor ve dua ediyor. Heykelin etrafında sinekler var. Ben ona “Sör Matild melekler geldiler. Meryem Ana’yı ziyaret ediyorlar.” dedim. Ben onu kızdırdım.

Başka bir öğretmenimiz var. O çok temiz ve titiz. Benim elimde bir kalem var. Kalemin boyasını ona attım. Ama bunu gizli yaptım.

Başka bir öğretmenimiz var. O böceklerden çok korkuyor. Benim bir kitabım var. Kitapta akrep resmi var. O resmi makas ile kestim. Yemekhanede atsineği var. Resmi atsineğinin sırtına yapıştırdım. Öğretmenin masasına koydum.

Ben öğretmenle konuşuyorum. O zaman sinek yürüdü. Öğretmen onu akrep sandı. Öğretmen çok korktu ve bağırdı. Orada bir “T” cetveli var. Onunla sineğe vurdu. Sinek masaya yapıştı. Sonra öğretmen arkasını döndü, duvara yaslandı ve bayıldı.

O gece yatakta yarım saat sağa ve sola döndüm. Uyumadım, kıvrandım.

Artık on iki yaşındaydım. Çok yaramazdım. Öğretmenlerimi korkuttum. Bu sebeple çok utanıyorum. Artık büyüyorum. Öğretmenlerime çok ayıp ettim. Yarın ceza mı alacağım?

Rüyamda birkaç kere Sör Süperiyör’ü gördüm. Rüyamda o bana kızıyor, üzerime yürüyor ve bana bağıyor.

Ertesi gün ilk gün olay olmadı. Yaramazlık yapmadım. İkinci dersin sonunda kapıdan içeri Sör Süperiyör girdi. Beni dışarı çağırdı. Bu tam bir dehşet!

Ben omuzlarımı indirdim. Dilimi dışarı çıkardım. Mutsuz mutsuz sınıfta çıktım. Sınıfta öğrenciler var. Onlar bana güldüler. Öğretmenin elinde cetvel var. Cetvelle masaya vurdu. Onlara kızdı ve onları susturdu.

Ben ve Süperiyör bir odaya gittik. Bu oda Sör Süperiyör'ün odası. Sör Süperiyör bana bakıyor. Ama rüyada gibi değil. O bana kızmıyor. Ben yaramaz değil miyim? Sör Süperiyör mü yaramaz?

Sör Süperiyör mutsuzdu. Dudakları titredi. Beni elimden tuttu. Göğsüne koydu. Sonra tekrar bıraktı.

- Feride çocuğum... Sana bir haber vereceğim. Bu haber kötü bir haber... Babam biraz hasta... Galiba çok hasta...

Sör Speriör'ün elinde bir kağıt var. O kağıdı yırttı. Cümleyi tamamlamadı. Çünkü gücü yok.

Sör Süperiyör'ün elinde bir mendil var. Sör Süperiyör, mendili yüzüne tuttu ve dışarı çıktı.

Anladım. Bir şey söyleyeceğim. Ama söylemedim. Konuşamadım. Benim de gücüm yok. Süperiyör gibi gücüm yok. Pencereden dışarı baktım. Dışarıda ağaçlar var. Ağaçları gördüm. Dışarıda güneş var ve kırlangıçlar uçuyor.

Kuşları gördüm. Artık gücüm var. Kırlangıçlar gibi gücüm var:

- Anladım, Sör Süperiyör, dedim. Üzülme... Ne yapalım? Hepimiz öleceğiz...

Sör Süperiyör başımı tuttu ve göğsüne dayadı. Uzun zaman bırakmadı.

O gün görüş günü değildi. Ama teyzelerim okula geldiler. Beni gördüler. Sör Süperiyör'den izin aldılar. "Eve gidelim" dediler. Ama ben istemedim. "Sınavlarım var" dedim. Sınavlar var ama ben yaramazım. O gün akşam dersinde tembeller gibi kollarımı sıraya koydum ve uyukladım. O gece uyumadım. Ertesi sabah uyandım. Ve yine Çalığışu'yudum.

*

Ben her yaz tatilinde BesmeTeyzem'in köşküne gidiyorum. Köşk Kozyatağı'nda.

Orada çok çocuk var ama ben onlarla oynamıyorum. BesmeTeyzem'in bir kızı var. Onun adı Necmiye. O her zaman annesinin yanında. Necmiye sessiz bir kız. O hasta. Necmiye, Kamran Ağabey'e çok benziyor.

Kozyatağı'nda göçmen çocuklar var. Bu çok güzel. Çünkü ben onlarla oynuyorum. Onları bahçeye çağırıyorum. Sabah oynuyoruz, akşam oynuyoruz. Her zaman oynuyoruz.

Köşkte bir bahçıvan var. O, benim arkadaşlarıma kötü davrandı. Bahçıvan arkadaşlarımı bahçeden kovdu. Ama benim arkadaşlarım çok iyiler. Onlar bu duruma hiç üzülmediler. Bizim bahçeye geldiler ve beni bahçeden aldılar. Hep beraber kırlara gittik. Orada saatlerce oynadık. Başka bahçelere gittik. O bahçelerde ağaçlara çıktık ve meyveler topladık.

Akşam eve döndüm. Yüzüm güneşte yandı. Derim soyuldu. Ellerim yaralıydı. Eteğim yırtıktı. Yaralı ellerimle eteğimi kapattım. Teyzem beni böyle gördü. Bana çok kızdı. O Necmiye'yi çok seviyor. Çünkü Necmiye yaramaz değil. Ben yaramazım. Necmiye orada uyuyor. Necmiye Van kedilerine benziyor. Bir de uslu, nazik, terbiyeli Kamran var. Teyzem Kamran'ı da seviyor. O da yaramaz değil. Ama ben onlar gibi değilim. Ben farklıyım.

Tamam, Necmiye'yi anlıyorum. O hep annesinin yanında büyüdü. O masalların prensesi gibi. Kız çocukları için bu normal.

Ama Kamran yirmi yaşında bir erkek. Sivri uçlu ince dudakları var. O dudakların üstünde ince bıyıkları var. Onun ayakları çok küçük. Onun ayakları kız ayaklarına benziyor. İpek çorapları ve beyaz montu var. Kamran ince bir ağaç dalına

benziyor. Narin vücudu ile ve uzun beyaz boynu ile erkeğe benzemiyor. Kıza benziyor. Çünkü o çok narin ve kibar.

Bütün akrabalar her zaman onu konuşuyorlar. Onun başarılarını anlatıyorlar. Ben buna çok kızıyorum ve kıskanıyorum.

Ben koşuyorum. Ayağım kaydı ve Kamran'ın üstüne düştüm. Ama bu yalan. Ayağım kaymadı. Onun kitaplarını yırttım. Kavga etmek istedim. Bunları hatırlıyorum. Ama Kamran bana bir hiç kızmadı. Kötü söz söylemedi. Benimle kavga etmedi. Ama ben onunla kavga etmek istiyorum. Onu yere atacağım. Saçlarını çekeceğim. Yılan gibi yeşil gözlerini oyacağım. Ben bunları yapmak istiyorum.

Bir gün Kamran'ın ayağına taş attım. O, acıdan kıvrandı. Bunu hatırlıyorum. Hatırlıyorum ve çok mutlu oluyorum. Ben titriyorum. Ama o bana yine hiç kızmadı. Büyük bir insan gibi bana, "ah Feride sen bir çocuksun" dedi.

- Sen de çok korkaksın. Kız gibisin.

Ama ben bunları söylemedim. On üç, on dört yaşındayım. Utandım. Çünkü Kamran benden büyük. Ben çocuğum. Ona küfür ediyorum ama Kamran yok. O gitti. Ben yalnızım.

Yağmurlu bir gündü. Kamran, köşkün alt katında kadınlarla konuşuyor. Kadınlar elbise alacaklar. Kamran onlara fikir veriyor.

Ben de bir köşede oturuyorum. Dilimi çıkarttım ve gözlerimi şaşı yaptım. Bir bluzum var. Bluzun kolu yırtık. Onu dikiyorum. Sonra kahkaha attım.

Kamran:

- Niçin gülüyorsun?

- Hiç, dedim... Aklıma bir şey geldi...

- Ne geldi?

-Söylemeyeceğim...

- Haydi söyle! Söyleyeceksin Feride, ben biliyorum...

- Söyleyeceğim... Ama lütfen kızma... Sen kadınlara fikir veriyorsun... Allah seni yanlış yarattı... Sen kadın gibisin... Benim bir fikrim var... Sen kız ol. Ama yirmi yaşında değil... On üç, on dört yaşında bir kız...

- Sonra?..

- Ben de yirmi, yirmi iki yaşında bir erkek...

- Ee, sonra?..

- Sonrası belli... Ben erkek, sen kız... Seni babandan isteyeceğim... Belki evleneceğiz...

Oda da herkes güldü. Başımı kaldırdım. Odaya baktım. Herkes bana bakıyor.

Misafirlerden biri:

- Feride, bu şimdi de mümkün.

Şaşırdım. Gözlerimi açtım:

- Nasıl?.

- Şimdi de belki Kamran'la evleneceksin... O senin yırtık elbiselerini dikecek... Sen de alış veriş yapacaksın...

Çok sinirlendim ve çok kızdım. Ayağa kalktım. Ama kendime kızıyorum. Çünkü bu kötü şakayı ben başlattım.

Ama, suçluyum, güçlüyüm. Hemen saldırıya geçtim.

- Mümkün ama Kamran Bey için kötü olacak.... Çünkü kavga çıkacak ve ben onu döveceğim... O kız gibi... Geçen gün Kamran'ın ayağına bir taş attım... Kamran bunu unutmadı...

Herkes gülüyor. Ben çok ciddiyim. Odadan çıktım. Ama tekrar geri döndüm:

- Özür dilerim... Ayıp ettim... On dört yaşında bir kızım... Kötü bir şaka oldu...

Merdivenleri hızlı hızlı çıktım. Topuklarımla merdivenin tahtalarına vurdum. Kendimi yatağa attım. Bir top gibi... Hâlâ aşağıda herkes gülüyor. Belki de bana gülüyorlar.

Kamran ile “evlenmek fikri” güzel. Çünkü evleneceğiz ve ben onunla kavga edeceğim. Saçını çekeceğim. Onu döveceğim. Sonra da rahatlayacağım.

*

Okulumuz yaz tatilinin sonunda çok hareketli oluyor. Okulumuz ilk üç ay böyle oluyor.

Çünkü on üç, on dört yaşında kızlar var okulda. Onlar Katolik. Baharda Paskalya Bayramı'nı kutluyorlar. Ekmek ve şarap ile ayin yapıyorlar. Uzun ve beyaz bir elbise giyiyorlar. Elbisenin etekleri uzun. Elbise gelinliğe benziyor. Çünkü Katolik arkadaşlar İsa peygamber ile nişanlanıyorlar.

Bu nişan töreni çok güzel. Kilisede mumlar yanıyor. Mum ışıkları çok güzel. Onlar org çalıyorlar ve ilahiler okuyorlar. Her yer bahar çiçekleri kokuyor. Bu çok güzel. Ama arkadaşlarım vefasız. Bu törenden sonra başka erkekler ile mavi gözlü İsa'yı aldatıyorlar.

Tatil bitti. Okullar açıldı. Arkadaşlarımın bavullarının gizli bölümlerinden mektup, fotoğraf ve hatıra çiçekleri çıktı.

Arkadaşlarım bahçede kol kola giriyorlar. Hep konuşuyorlar. Ben biliyorum. Onlarda renkli peygamber fotoğrafları var. Ama o fotoğrafların altında başka erkeklerin fotoğrafları var. Onlar sessiz konuşuyor ve ben bunu görüyorum. Ama duymuyorum. Çok sessizler. Böcekler de duymadı.

Bu mevsimde kızlar ikişer, üçer grup oluyorlar. Kene gibiler... Hep beraberler.

Ben bahçede ya da sınıfta yalnızım. Arkadaşlarım benden korkuyorlar. Beni ilginç buluyorlar. Niçin mi? Çünkü ben gevezeyim. Her zaman konuşuyorum. Bir kız bir erkekle konuşuyor. Ben bunu görüyorum. Bahçede bağıyorum ve herkese anlatıyorum. Ben böyle bir çocuğum.

Hiç unutmuyorum. Bir akşam ders çalışıyoruz. Bir kız var. Onun adı Mişel. O çok çalışkan. Mişel, sörden izin istedi. En arka sıraya geçti. Orada, başka bir arkadaşına Roma tarihi anlatıyor. Sınıf çok sessiz. Bir kız hıçkırdı.. Sör başını kaldırdı:

- Ne oldu Mişel? Sen ağlıyor musun? Niçin?

Mişel elleriyle yüzünü kapadı. Onun gözyaşları ellerini ıslatıyor. Sör'e ben cevap verdim:

- Romalılar, Kartacalılar'ı savaşta yendi. Mişel buna çok üzüldü. Bu sebeple ağlıyor...

Sınıfta herkes güldü.

Arkadaşlarım benimle oynamıyorlar. Onlar haklılar. Kocaman bir kız oldum. Ama hâlâ çocuk gibiyim. Bu hiç hoş değil.

On beş yaşındayım. Annelerimiz on beş yaşında evlendi.

Benim boyum kısa. Boyum fazla uzamadı. Ama vücudum gelişiyor. Yüzüm renkleniyor.

Sakallı dayının gözleri iyi görmüyor. Bir gün bana yakından baktı. "Kız cildin çok güzel. Cildin parlak bir kumaş gibi. Bu cilt solmayacak ve eskimeyecek!" dedi.

Ama ben ona inanmadım. Top gibi bir vücudum var. Benim yüzüm boyalı gibi. Aynada kendime baktım. Dilimi çıkardım, gözümü şaşşı yaptım. Kendimle eğlendim.

*

Ben tatilleri çok seviyorum. En çok Paskalya tatilini seviyorum. Bu tatil iki hafta sürüyor. Ben Kozyatağı'ndaki köşke gittim. Orada kiraz ağaçları var. Ağaçlarda kiraz var.

Ben kirazı çok seviyorum. Bu iki hafta hep kiraz ağaçlarına çıktım. En yukarıda bir kiraz var. En yüksek dala çıktım ve o kirazı yedim. Çünkü ben bir Çalığışu'yum.

Bir akşam yine bir kiraz ağacına çıktım. Ağaçta kiraz yiyorum. Kirazın çekirdeklerini uzaklara atıyorum.

Kiraz çekirdeğini yola attım. Orada bir adam var. Çekirdek adamın burnuna geldi.

Adam çok şaşşırdı. Şaşkın şaşkın sağa ve sola baktı. Ama yukarıya bakmadı.

Ben susuyorum. Hiç kıpırdamıyorum. Adam düşündü: "Çekirdek nereden geldi? Belki de kuşlar yaptı."

Ben çok korktum ve utandım. Ama güldüm. Adam beni gördü. Ben dalın üstünde oturuyorum. Adam bana baktı:

- Aferin, kızım... Bu olay sana hiç yakışmadı... Kocaman kızsın...

O dakika çok utandım. Çaresiz kaldım. Parlak bir cildim var. Acaba şimdi hangi renk? Çünkü çok utandım. Ellerimi göğsümün üstüne getirdim ve boynumu büktüm:

- Özür dilerim, beyefendi... Vallahi kaza oldu... Benim suçum... Dikkatsizlik...

Adama yalvarıyorum. Çok masumum. Sörler ve dindar öğrencileri İsa peygamber ve Meryem Ana'ya dua ediyorlar. Ben de şimdi onlar gibiyim. Ben adama yalvarıyorum.

Adam bana inandı. Benimle çok güzel konuştu:

- Küçük hanım daha dikkatli olun, lütfen! Dikkatsizlik kötü... Yaramazlık kötü...

Ben adamı anladım. Ama yine de gözlerimi açtım:

- Niçin efendim?

Yukarıda güneş var. Güneş adamın yüzüne geliyor. Adam eliyle yüzünü korudu:

- Örneğin, oğlum seninle evlenmeyecek.

Ben de güldüm:

- Merak etmeyin! Uslu bir kız olacağım ama evlenmeyecek...

- Nasıl biliyorsun?

- Çünkü ben ağaca çıkıyorum, çekirdekleri sokağa atıyorum... Evet, bu doğru... Ama daha büyük suçlarım var... Zengin değilim... Erkekler zengin kızlarla evleniyorlar... Güzel de değilim... Bu daha kötü... Güzel değilim...

Adam güldü:

- Kızım, siz çirkin misiniz?

Ben gülmedim:

- Ben biliyorum... Çirkinim. Kısa boyluyum... Sarı saçlarım ve mavi gözlerim yok...

Adam bana baktı. Biraz farklı baktı:

- Ah, zavallı kızım... Sen güzellik ne, biliyor musun? Yaşın çok küçük...
Bilmiyorsun... Sizin adınız ne?

- Çalıkuşu...

- Bu nasıl isim?

- Özür dilerim... Benim okulda adım Çalıkuşu... Gerçek ismim Feride.
Benim gibi çirkin bir isim...

- Feride Hanım... Adınız çok güzel... Siz de çok güzelsiniz. Oğlum sizinle
evlenmek isteyecek...

Adamla konuşuyorum. Bu çok hoşuma gidiyor. Neden hoşuma gidiyor? Bunu
bilmiyorum:

- Çok güzel. O zaman onunda kafasına kiraz çekirdeği atacağım...

- Evet, evet biliyorum...

- Sizden tekrar özür diliyorum... Lütfen bekleyin. Size kiraz vereceğim... İki
dakika bekleyin...

Yukarıya tırmandım. Bir sincap gibi hafifim. Adam korktu. Elleriyle yüzünü
kapadı:

- Dallar çok ince... Kırılacak... Düşeceksin... Yapma! Ben bunu
istemiyorum...

Ben çok sakinim. Sakin sakin konuştum:

- Merak etmeyin... Dşmeyeceğim... Ben hep ağaca çıkıyorum...

- Dikkat et, kızım... Düşeceksin...

- Bitti efendim, bitti... Şimdi, kirazları size nasıl vereceğim? Aklıma bir fikir
geldi.

Cebimden bir mendil çıkardım. Kirazları mendilin içine koydum. Mendili bağladım:

-Merak etmeyin... Mendil temiz... Mendille burnumu silmedim. Şimdi atıyorum. Lütfen onu tutun... Bir... İki... Üç...

Adam mendili tuttu:

- Kızım, çok teşekkür ederim... Ama, nasıl mendili size geri vereceğim?

- Mendil, siz de kalacak... Size hediye ediyorum...

- Nasıl?

- Mendil sizde kalacak... Ben birkaç gün sonra okula geri döneceğim... Bizim okulda bir alışkanlık var... Okul tatil oluyor... Tatilde kızlar erkeklerle konuşuyorlar... Tatil bitiyor... Kızlar bunu anlatıyorlar... Ama ben hiç anlatmadım... Bu sebeple, onlar bana gülüyorlar... Bana “aptal” diyorlar... Ama ben bir plan yaptım... Tatil bitecek ve ben okula gideceğim... Başımı öne eğeceğim ve düşüneceğim... Üzgün üzgün güleceğim... Kızlar merak edecekler... Onlar bana: “Çalığışu ne oldu?” diyecekler... Ben de: “hiç!” diyeceğim... Onlar bana inanmayacaklar... Tekrar soracaklar... O zaman ben: “Tamam, bir şey oldu. Ama kimseye söylemeyeceksiniz, yemin edeceksiniz.” diyeceğim. Yalan söyleyeceğim.

- Nasıl bir yalan?

- Sizinle tanıştım... Bunu anlatacağım... Ama sizi genç bir erkek gibi anlatacağım: “Duvarın üzerinde, sarışın ve uzun boylu bir adam vardı. Onunla konuştum.” Diyeceğim... Sizin saçınız beyaz... Onlara bunu söylemeyeceğim... Arkadaşlarım bana: “Ne konuştunuz?” diyecekler... Ben de cevap vereceğim: “ O, bana güzel bir kızsın, dedi.” diyeceğim... Yemin edeceğim... “Ben ona mendilin içinde kiraz verdim”, demeyeceğim... “Mendilin içinde gül verdim”, diyeceğim... Onlar buna inanmayacaklar. Ben de “mendil verdim”, diyeceğim...

Adam güldü. Çok güldü. Onunla kavga etmedik. Çok güzel konuştuk. O gitti. O bana el salladı. Ben de ona el salladım.

*

O senenin yazında ben hep ağaca çıktım. Bu sebeple bir olay yaşadım.

Bir Ağustos gecesi. Köşkü bir grup misafir geldi. Misafirlerin arasında bir kadın var. Onun adı Neriman. Neriman yirmi beş yaşında. Onun kocası yok. Onun kocası bir yıl önce öldü. O dul. O, kocasını çok sevdi.

Neriman köşke geldi. Herkes çok mutlu oldu. Teyzemler onu çok seviyor. Köşkte hizmetçiler var. Onlar da Neriman'ı çok seviyor.

Neriman her zaman siyah elbise giyiyor. Çünkü kocası öldü. O yas tutuyor. Neriman sarışın. Siyah elbiseler ona çok yakışıyor. O bu sebeple siyah giyiyor.

Neriman beni seviyor. Neriman beni kedi, köpek gibi seviyor. Ama ben Neriman'ı sevmiyorum. Ben ona hiç alışmadım.

Ben onu şimdi de hiç sevmiyorum. Ama doğru söyleyeceğim. Neriman çok güzel. O hep erkeklerle konuşuyor. Kahkahalar atıyor, yüzünün şekli değişiyor. Benim okulda arkadaşlarım var. Onlar hep erkeklerle konuşuyorlar ve gülüyorlar. Neriman, arkadaşlarıma benziyor.

Neriman, kocası hakkında konuşmuyor. O çok üzülüyor. “Benim için hayat bitti”, diyor. Ama o yalan söylüyor. Ben ona inanmıyorum. Bir erkek gelecek ve Neriman onu sevecek. Ben böyle düşünüyorum.

Neriman yirmi beş yaşında. Teyzemden daha genç. Teyzem yaşlı. Teyzemin saçları beyaz. Neriman'la teyzem arkadaş değil. Niçin Neriman köşke geliyor?

Ben biliyorum. Ben hissediyorum. Galiba benim kuzenimden hoşlanıyor. Kamran'dan hoşlanıyor. Ama onlar evlenmeyecekler. Çünkü Neriman yaşlı ve dul. Kamran daha genç. Bu çok ayıp. Teyzelerim de böyle düşünüyorlar.

Neriman, kuzenimle eğlenecek. Zaman geçirecek.

Kamran, çok çapkın. Kamran'ın sarı saçları var. Kamran hep Neriman'la konuşuyor. Ben onları görüyorum.

Ben arkadaşlarımla oynuyorum. İp atlıyorum, top oynuyorum. Ama her zaman Kamran'a ve Neriman'a bakıyorum.

Kuzenim Kamran, her zaman Neriman'la birlikte. Ben hep onlara bakıyorum. Onları dinliyorum. Kamran benim kuzenim. Ben Neriman'ı hiç sevmiyorum. Bu sebeple onlara kızıyorum.

Evet, bir Ağustos gecesini. Onlar bahçedeler. Bahçede güzel bir lamba var. O lamba, bahçeyi aydınlatıyor. Onlar kalabalık bir grup. Konuşuyorlar ve gülüyorlar.

Neriman hep gülüyor. Ben ona çok kızıyorum. Ben Neriman'ı sevmiyorum. Bahçede bir ağaç var. Ben de o ağaca çıktım. Onlara bakıyorum.

Orada bir ağaç var. O çınar ağacı. Çınar ağacında meyve yok. Ama ben o ağacı seviyorum. Çünkü o yaşlı bir ağaç. Bir baba gibi... Ben bazen o ağaca çıkıyorum.

O gece de öyle yaptım. Yaşlı çınar ağacına çıktım. Yukarıya doğru tırmandım. Yaşlı ağacın bir dalına oturdum.

Sonra bir ayak sesi duydum. Sonra bir kahkaha sesi duydum.

Hemen gözlerimi açtım ve dikkatle dinledim. Kuzenim Kamran ve Neriman oradalar.

Ben gürültü yapmadım. Onlar beni görmediler ve duymadılar. Ben korktum.

Onlar beni duymadılar. Çünkü onlar konuşuyorlar ve çok mutlular. Neriman önden yürüyor. Kuzenim beş adım arkadan yürüyor. Bir köle gibi... Duvarların yanından geçtiler. Ağacın altında durdular. Ağacın üstünde ben varım. Ben onları görüyorum. Onlar beni görmüyorlar.

Gelin, gelin bakalım! Sizinle bir hatıra yaşayalım. Onlara bir sürpriz yapacağım.

Onlar konuşuyorlar. Ben duymuyorum. Çünkü ağustosböceği var. Onun sesi çok. Bu sebeple onları duyamıyorum. Ağustosböceğinin sesini duyuyorum.

Onları çok az duyuyorum. Kamran, Neriman'a "meleğim" dedi. Bunu duydum. O zaman titredim. Titriyorum. Ağacın yapraklarından ses çıkacak. Bu sebeple korkuyorum. Neriman, Kamran'a "rica ederim, Kamran Bey, rica ederim!" dedi. Bunu da duydum.

Onlar sustular. Neriman yürüdü. Orada bir duvar var. Neriman oraya geldi. Kamran da arkadan yürüyor.

Kuzenim elini havaya kaldırdı. Tokat mı atacak? Ben heyecanlandım. Kamran ona tokat atacak mı? Bilmiyorum, bekliyorum. Ben Neriman'ı sevmiyorum. Kamran tokat atacak ve ben onunla barışacağım. Ama o tokat atmadı. Kamran beyaz ve sıksa elleriyle Neriman'ı tuttu. Ona sarıldı.

Bu rezalet. Neler oluyor? Bütün vücudum titriyor. Onlara bir şaka yapacağım. Ama şimdi yapamıyorum. Çok titriyorum. Bir kuş olmak istiyorum. Uçmak istiyorum ve buradan gitmek istiyorum.

Dudaklarımı parmaklarımla tuttum. Ama ağızımdan bir ses çıktı. Bu bir çılgılık. Onlar şaşırdılar. Ben de güldüm ve kahkaha attım. Onlar çok şaşırdılar ve korktular.

Neriman yavaş yavaş yürümedi. Koştı, koştı, koştı. Orada bir ağaç var. Ona çarptı. Şurada bir ağaç var. Ona da çarptı.

Kuzenim Kamran da kaçtı. Sonra düşündü. Ne düşündü? Ben bilmiyorum. Ama geri döndü.

Ben hâlâ gülüyorum. O ağacın altında dolaşıyor. Bir tilki gibi... Ben de ağacın dalında oturuyorum. Bir karga gibi...

Kamran utandı ve bana baktı:

- Feride, lütfen aşağı in!.

Ben artık gülmüyorum. Çok ciddiylim:

- Niçin?

- Hiç... Seninle konuşacağım...

- Ben sizinle konuşmayacağım... Lütfen beni rahat bırak!

- Feride şaka yapma...

- Şaka mı? Hayır şaka yapmıyorum...

- Çok abartıyorsun... Feride aşağı in... İnmeyecek misin? Tamam... Ben çıkıyorum...

Ben şimdi gülüyorum. Çünkü Kamran çok narin ve kibar. Yolda bir su var. O yürümüyor ve düşünüyor. Çünkü pantolonu ıslanacak. Bir sandalye var. O oturmuyor. Çünkü pantolonun ütüsü bozulacak. Çok narin ve kibar. O ağaca çıkmayacak. Ben biliyorum ve gülüyorum.

Ama ben yanlış biliyorum. O bu gece canavar gibi. Kamran, ağacın bir dalını tuttu. Yukarı çıkacak. Ben şaşırıyorum.

O şimdi ağaca çıkacak. Ben onunla ağacın üstünde kavga etmek istiyorum. Onun yeşil gözlerini göreceğim. Onunla kavga edeceğim. Bir kuş gibi onu aşağı atacağım.

Ben, ona bağırdım:

- Orada dur!..

Kamran beni dinlemiyor. O bana cevap vermedi. O ağaca çıkıyor. O bana baktı.

Ben:

- Dur!.. Kötü olacak... Ben Çalığışu'yum... Bunu sen de biliyorsun... Ağaçlar benim evim... Bu sebeple sen yanıma gelmeyeceksin...

- Feride, çok tuhaf konuşuyorsun.

Evet. Çok tuhaf konuşuyorum. Niçin böyle konuşuyorum? Ben de bilmiyorum.

Sonra tekrar güldüm. Kamran gelecek ve ben daha yukarı çıkacağım. Ben gülüyorum:

- Kamran, size saygım var... Bunu biliyorsun... Sen yukarı geleceksin... Ben sana bir tekme atacağım... Seni ağaçtan aşağı atacağım... Bu yüzden üzüleceğim... Az önce şiir okudun... Şimdi “aman, aman” diyeceksin... Bağıracaksın... Ben üzüleceğim...

Onun sesini taklit ediyorum. Ben gülüyorum.

Kamran:

- Şimdi göreceksin...

Kamran korkuyor. Korkuyor ama o cesur ve çevik. O beni dinlemiyor. O ağaca çıkıyor.

Kamran yukarı çıkıyor. Ben daha yukarı çıkıyorum. O beni kovalıyor. Ama ağacın dalları ince. Ben kaçmak istiyorum. Orada bir duvar var. Oraya atlayacağım ve kaçacağım. Bu çok tehlikeli. Ayağımı kırmak istemiyorum.

Ama ben bu gece onunla konuşma istemiyorum. Tekrar sordum:

- Niçin benimle konuşacaksınız?

O şimdi çok ciddi. Bana baktı:

- Ben seninle şakalaşıyorum... Ama bu şaka değil... Bu ciddi bir konu... Feride, ben senden korkuyorum...

- Gerçekten mi? Niçin korkuyorsun?

- Gevezelik yapacaksın... Ondan korkuyorum...

- Evet... Ama ben her gün gevezelik yapıyorum...

- Bu gece farklı... Bu gece diğer gecelere benzemiyor...

- Bu gece niçin farklı?

Kamran çok yorgun ve çok üzgün. O ağacın bir dalına oturdu. Pantolonunu düşünmedi. O şaka yapıyor ama galiba ağlayacak.

Ben ona acımıyorum. Sohbetimiz bitsin, istiyorum:

- Merak etme, dedim. Korkma!... Misafirlerinin yanına git... Ayıp olacak...

- Feride, söz mü?.. Yemin mi?..

- Söz, yemin...

- İnanayım mı?

- İnan... Artık çocuk değilim...

- Feride...

- Ben bir şey bilmiyorum... Niçin korkuyorsun?.. Ben sadece ağaçta oturuyorum...

- Bilmiyorum... Sana inanmıyorum...

- Ben büyüdüm... Korkma... Rahat ol... Ben genç bir kızım...

Kamran daha az korkuyor. O çok şaşırdı. Bana baktı:

- Bu gece çok farklı konuşuyorsun, Feride...

Ben bağırdım:

- Yeter! Çok konuştuk... Sözümü geri alacağım...

Kamran korktu. Ağaçtan indi. Bahçede yürüdü ve gitti.

*

Neriman bir daha köşke gelmedi. Kamran benden hep korktu.

Kamran bana hediyeler alıyor. Resimli Japon şemsiyesi, ipek mendiller, ipek çoraplar, aynalar, çantalar...

Kamran bana hediyeler alıyor. Ben çocuk değilim. Ben genç bir kızım. Kamran bana niçin hediyeler alıyor? Çünkü ben gevezeyim. Ben, Kamran ile Neriman'ı bahçede gördüm. Kamran korkuyor. Bana hediyeler alıyor. Çünkü bana "sus!" diyor.

Güzel hediyeler hoşuma gidiyor. Ben hediyeleri önemsiyorum. Ama bunu kimse bilmiyor. Çünkü ben öyle istiyorum.

Bir şemsiye var. Onu bana Kamran aldı. Şemsiyenin üstünde çekik gözlü Japon kızı resmi var. Ben onu yere düşürdüm. Onu yerden almadım.

Teyzelerim:

Niçin hediyelere kötü davranıyorsun?

Kamran bana hep hediyeler alıyor. Daha fazla hediye alacak ama ben istemiyorum. Ben hediyeleri seviyorum. Ama onları yere atıyorum. Onların üstüne basıyorum ve onları kırıyorum.

Ben Kamran'a kızıyorum. Ondan nefret ediyorum.

Tatil bitecek ve ben okula gideceğim. Ben o günü bekliyorum. Okullar açılacak ve ben çok mutlu olacağım.

*

Okullar açıldı. Hatırlıyorum. Bir Pazar günüydü. Sörler ve öğrenciler Kağıthane'ye gittik. Kağıthane'de gezeceğiz.

Sörler sokakta geziyorlar. Onlar bunu sevmiyorlar. Ama o gün akşam oldu. Sörler ve biz hâlâ geziyoruz.

Ben en arkada yürüyorum. Öğrenciler önde yürüyorlar. Onlar çok öndeler, ben arkada kaldım. Kimse bunu fark etmedi. Yanıma biri geldi. Kim o? O Mişel...

Mişel:

- Çalığışu, niçin yavaş yürüyorsun?

- Az önce oyun oynadım. Düştüm ve ayağım ağrıdı...

Mişel iyi bir kız. O bana üzüldü.

- Çalığışu, sana yardım edeyim mi?

- Sırtına mı çıkacağım?

- Hayır... Bunu yapmayacağım... Ben zayıfım... Ama sen kolunu, benim omzuma at... Ben de seni belinden tutayım... Daha kolay yürürsün... Ayağın çok ağrımıyor, değil mi?

Ben kolumu, Mişel'in omzuna attım. Mişel de beni belimden tuttu. Yürüdük. Mişel, çok iyi bir kız.

- Teşekkürler Mişel, dedim. Sen çok iyi bir kızsın.

Biraz yürüdük. Sonra Mişel:

- Feride, biliyor musun? Biz böyle yürüyoruz... Arkadaşlarımız bizi görecekler... Ne diyecekler?

- Ne diyecekler?

-Feride âşık oldu... Feride Mişel'e anlatıyor, diyecekler...

O zaman durdum:

- Doğru mu söylüyorsun? dedim.

- Evet...

- O zaman kolumdan çık...

Ben Mişel'e emir verdim. Bir komutan gibiyim. Çok ciddiym.

Mişel beni bırakmadı. Kolumdan tuttu.

Mişel:

- Feride sen budalasın, dedi. Buna nasıl inandın?

- Budala mı? Niçin?

- Feride, herkes seni tanıyor...

- Ne demek istiyorsun?

- Hiç... Sen kimseyi sevmiyorsun... Erkekleri sevmiyorsun...

- Niçin? Ben çirkin miyim?

- Hayır... Çirkin değilsin... Çok güzelsin... Ama safsın, budalasın...

- Böyle mi düşünüyorsun?

- Herkes böyle düşünüyor... Çalığışu, erkekleri sevmiyor, diyorlar...

Çalığışu, âşık olmuyor, diyorlar... Balkabağı gibi kız, diyorlar...

Balkabağı mı? Boyum kısa, vücudum kalın. Balkabağına benziyorum. Ama benim lakabım Çalığışu. Benim lakabım balkabağı değil. Ben korkuyorum.

Kolumu onun omzuna koydum. Mişel'e baktım:

- Siz yanlış biliyorsunuz...

- Ne diyorsun, Feride?

Mişel şaşırdı. Mişel bana bakıyor. Ben başımı salladım ve evet, dedim.

- Evet, doğru söylüyorum, dedim. Ben, Mişel'e yalan söyledim.

Mişel çok şaşırdı. İstavroz çıkardı.

- Güzel... Çok güzel, Feride... Ama sana inanmıyorum.

Mişelâşkı çok seviyor. Bu sebeple bana da sevindi.

Ben yalan söyledim. Artık gideceğim.

- Evet Mişel... Ben de seviyorum.

- Sadece sen mi?

- Hayır, o da seviyor...

Ben hâlâ yalan söylüyorum. Ama Mişel bana inandı. Mişel bana sarıldı:

- Feride, lütfen anlat... Nasıl oldu? Sen seviyor musun? Bu çok güzel, değil mi?

- Evet, çok güzel...

- Kim bu? Genç bir adam mı? Güzel mi?

- Çok güzel...

- Nerede gördün? Nasıl tanıdın?

- ...

- Haydi anlat...

Anlatacağım. Ama ne anlatacağım? Bilmiyorum. Çünkü yalan söylüyorum. Ben kimseyi sevmiyorum. Şimdi ne diyeceğim. Bu çok zor.

Mişel:

- Haydi Feride... Bekleme... Sen bana şaka mı yaptın?

Korktum. Şaka mı? Hayır... Ben balkabağıyım ha... Şimdi sana bir aşk hikâyesi anlatacağım... Ama yalan söyleyeceğim...

Bir sevgili bulacağım. Ama bu şaka olacak. Mişel buna inanacak. Mişel'i kandıracağım. Kim? Kim? Kim? Kamran...

- Kuzenim Kamran'ı seviyorum...

- Geçen sene okula biri geldi... Seni sordu... O Kamran mı? Sarı saçlı çocuk mu?

- Evet...

- Çok güzel...

Mişel aşkı çok seviyor. Aşk hikâyelerini de çok seviyor. Kamran okula iki kere geldi. Mişel onu gördü ve ona baktı. Şimdi onu hatırladı.

Gökyüzünde yıldızlar var. Mevsim sonbahar ama sıcak. Mişel beni belimden tutuyor. Ben onu omzundan tutuyorum. Ona yalan bir aşk masalı anlattım:

- Çok güzel bir geceydi, dedim. Orada bir kapı vardı... Orası çok kalabalık... Biz oradan ayrıldık... Ben önde yürüdüm, kuzenim Kamran iki adım arkadan yürüdü... O, bana güzel kelimeler söyledi... Ama ben onu duymadım... Çünkü ağustos böcekleri vardı... Onlar çok gürültü yaptılar... Yürüdük... Yürüdük... Gökyüzünde ay var... Ay bahçeyi aydınlatıyor... Bahçe bir havuz gibi parlıyor... Orada ağaçlar var... Orası karanlık... Biz oraya yürüdük...

- Sizin bahçe ne kadar büyük, Feride?

Yalan söyledim... Acaba anladı mı? Eyvah!

Ben:

- Çok büyük değil... Yavaş yürüyoruz... Yolun sonuna geldik... Orada bir duvar var... Duvarın yanında çınar ağacı var... Oraya gittik... Ağacın altında durduk... Ben duvarın üstünden bakıyorum... Komşunun bahçesine bakıyorum... Kuzenim bir şey diyecek... Ama cesur değil...

- Komşunun bahçesine bakıyorsun... Bunu nasıl gördün...

- Onun gölgesi duvarda... Gölgesini gördüm...

Çok güzel yalan söylüyorum... Bir aktris gibiyim... Rol yapıyorum... Ellerim titriyor, sesim titriyor, gözlerim yaşarıyor...

- Sonra ne oldu, Feride?

- Sonra, kuzenin ellerimden tuttu...

- Ah, çok güzel... Sonra?...

- Sonrası... Ne bileyim?

- Niçin sustun? Lütfen devam et...

- Sonra, ağaçta bir kuş öttü... Büyük ve çirkin bir kuş... Korktuk ve kaçtık...

Başımı Mişel'in göğsüne koydum. Ağladım. Çok ağladım. Arkadaşlarım bizi merak etti. Onlar bizi aradılar. Çünkü biz kaybolduk. Mişel onlara bağırdı:

- Yavaş yürüyoruz... Çünkü Çalığıkuşu'nun ayağı ağrıyor...

Mişel doğru söylüyor. Ağlıyorum. Çok ağlıyorum. Çünkü ayağım ağrıyor.

*

O gece herkes uyudu. Sonra ben yatağımda ağladım. Şimdi rol yapmıyorum. Kendime kızıyorum. Arkadaşlarım bana balkabağı dediler. Ben de onlara kızdım ve yalan söyledim. Tamam... Ama niçin Kamran dedim? Ben Kamran'ı hiç sevmiyorum. Kendime çok kızıyorum. Yarın uyanacağım. Mişel'in yanına gideceğim. Mişel'in elinden tutacağım. Ona doğruları anlatacağım. Sana yalan söyledim Mişel, diyeceğim.

Sabah uyandım. Şimdi kendime kızmıyorum. Utanmıyorum. Mişel'e doğruyu söylemedim.

Ben bir yalan söyledim. Bu yalana herkes inandı. Herkes bunu konuşuyor. Ama kimse bana bir şey sormuyor. Onlar bana bakıyorlar ve gülüyorlar. Ben anlıyorum. Çok ilginç. Ama ben kendimle gurur duyuyorum. Şimdi yaramazlık yapmıyorum. Gevezelik de yapmıyorum. Büyük bir kız gibiyim... Ama ben Çalığışu'yum... Bazen yaramazlık yapıyorum.

*

O gün kırlara gittik. Kırları gezdik. Okula döndük. O Mişel, bizimle gelmedi. Mişel koştu ve yanıma geldi. Ellerim tuttu:

- Sana bir şey söyleyeceğim... Sevinecek misin? Üzülecek misin? Bilmiyorum...

- !!??

- Senin sarışın kuzenin, bugün okula geldi...

- ...

- Senin için geldi... Ama sen okulda yoktun...

Ben Mişel'e inanmadım. Kamran niçin geldi? Bilmiyorum. Acaba, Mişel yanlış mı gördü?

Ben bunları Mişel'e söylemedim. Ona yalan söyledim:

- O beni seviyor... Bu sebeple geldi... Bu çok normal...

- Ama sen okulda yoktun... Üzülmedin mi?

- Üzüldüm...

Mişel yanağımı okşadı:

- O seni seviyor... Tekrar gelecek...

- Evet, gelecek...

O gece Sör Matild beni çağırđı. Bana iki kutu şeker verdi:

- Bunları sana kuzenin getirdi, dedi.

Ben Sör Matild'i sevmiyorum. Ama şimdi ona sarılmak istiyorum. Çünkü, çok mutluyum.

Mişel yanlış görmedi. O, yalan söylemedi. Kamran okula geldi. Ben yalan söyledim. Ama şimdi herkes bu yalana inanacak. Çünkü Kamran okula geldi ve bana şeker hediye etti.

İki kutu şeker var. Kutuda şekerler çok güzel. Kırmızı şeker var, mavi şeker var, yeşil şeker var, sarı şeker var. Ben sınıfları dolaşıyorum. Arkadaşıma şeker veriyorum.

Arkadaşlarım bana gülüyorlar. Ben utanıyorum. Bu çok güzel. Ben yalan söylüyorum. Onlar bana inanıyorlar. Ben rol yapıyorum.

Mişel de şekerleri çok sevdi:

- Bu şekerler çok güzel... Nişan şekerleri gibi...

Bu yalan çok uzun sürdü. Ben hep yalan söylüyorum.

Üç gün geçti. Ben resim yapıyorum. Coğrafya sınavı var. Ben dünyanın resmini çiziyorum. Dünyanın içini boyuyorum. Ben güzel boyamıyorum. Çünkü yeteneğim yok. Renkler karışıyor. Ben ellerimi ve dudaklarımı boyuyorum.

Kapıcının kızı sınıfa geldi. Bana haber verdi:

- Kuzenin Kamran geldi... Seni bekliyor...

Ben çok şaşırdım. Öğretmen orada duruyor. Ben öğretmene baktım.

Öğretmen:

- Haydi Feride, dedi... Dünyanın resmini bırak... Misafirinin yanına git...

Tamam, dünyanın resmini bırakayım... Niçin misafirim yanına gidiyorum?

Yanımda bir arkadaşım var. O, çantadan küçük bir ayna çıkardı. Bana verdi. Benimle alay ediyor.

Yüzüm, ellerim ve dudaklarım boyalıydı. Yüzümde sarı, mor, kırmızı boyalar var. Bu boyalar mendille silinmeyecek. Su ile daha kötü olacak. Bunu biliyorum.

Kamran'ı düşünmüyor. Yüzüm boyalı... Bu önemli değil. Ama arkadaşlarım bana gülüyorlar. Çünkü onlar Kamran'ı sevgilim sanıyorlar...

Sınıftan çıktım. Aynada yüzümü gördüm. Yüzüm boyalı... Çok utandım. Kamran'ın yanına gitmek istemedim. Ama arkadaşlarım oradalar... Kamran'ın yanına gittim.

Orada bir oda var. Kamran orada. Kamran odada. Kapıyı açtım. İçeri girdim. Kamran pencerenin yanında. O oturmuyor. Ben Kamran'ın yanına gideceğim. Elini tutacağım. Onun elleri kız gibi... Onun elleri temiz. Benim ellerim pis.

Odada bir masa var. Masanın üstünde kutular var. Ben kutuları gördüm. Şimdi yalan söyleyeceğim. Bir aktris gibi rol yapacağım.

Eteğimi tuttum ve döndüm. Ellerimi eteğime sildi. Sonra şeker kutularını öptüm. Şeker kutusuna dudaklarımı sildim.

Kamran güldü. Kamran yanıma geldi.

Ben:

- Bunlar çok güzel... Teşekkür ederim, Kamran Beyefendi, dedim. Hediyeler çok güzel... Bu sebeple ben utaniyorum... Geçen gün de hediye aldın... O hediye de mavi bir şeker vardı... O şeker çok güzel... Bu kutuda da mavi şeker var mı? Ben mavi şeker çok sevdim...

Kamran:

- Daha güzel bir hediye var, Feride, dedi.

Ben heyecanlanmadım. Kutuyu açtım. Kutudan iki tane kitap çıktı. Bu kitap, masal kitaplarına benziyor. Kuzenim benimle alay mı ediyor? Bilmiyorum. Ona kızayım mı? Bilmiyorum. Dudaklarım boyalı... Ama ben çok ciddiğim:

- Hediyeler çok güzel... Teşekkür ederim... Sana bir şey söyleyeceğim... İki sene önce sen de çocuktun... Ama büyük bir adam gibiydin... Sen büyüdün... Ben hâla çocuk muyum?

- Anlamadım, Feride...

- Niçin anlamadın? Sen büyüyorsun... Ben büyümüyor muyum? Bana çocuk kitabı aldın? Ben çocuk değilim... On beş yaşında bir kızım...

Kamran çok şaşırdı ve yüzüme baktı:

- Tekrar anlamadım, Feride...

Ben de şaşırdım. Dudaklarımı büktüm. Şimdi pişman oluyorum. Kaçmak istiyorum. İkinci kutuyu açtım. Kutunun içine şekerler var.

Kamran çok ciddi.

Kamran:

- Sen büyük bir kızsın... Bunu sen de biliyorsun... Bu beni mutlu etti... Çocuk kitapları için özür dilemeyeceğim... Çünkü o bir şaka... İkinci kutuda şeker var...

Galiba Kamran benimle alay ediyor. Ama ciddi konuşuyor. Bu beni mutlu ediyor.

Ben:

- Ne dedin, Kamran? Dinlemedim... Çünkü şekerler çok güzel... Ben onlara bakıyorum... Bu sebeple barıştık... Problem yok... Çok teşekkürler Kamran...

Ben Kamran'ı dinlemedim. Kamran buna çok üzüldü. Ama belli etmedi.

Kamran:

- Tamam Feride... Sana çocuk hediyeleri almayacağım... Yetişkin hediyeleri alacağım...

Şimdi ben şekerlere bakıyorum. Şekerler elmas gibi... Çok güzeller...

Ben:

- Bu şekerler çok güzel... Bu şekerler nasıl yiyeceksin? Sen bilmiyorsun... Ama ben biliyorum... Bak!.. Şurada kırmızı bir şeker var... İlk onu yeme... Çünkü o fazla tatlı... Biraz naneli... Onu en son ye...

Kutudan bir şeker aldım. Onu dudaklarıma götürdüm. Onu okşuyorum. Onunla konuşuyorum. Bu bir şeker. Bu kuş değil.

Kamran elini uzattı:

- Onu bana ver, Feride...

Ben şaşırdım. Kamran'ın yüzüne baktım:

- Niçin?

- Onu ben yiyeceğim.

- Kutuyu burada açtım... Ama pişmanım... Hepsini sen yiyeceksin...

- Sadece onu ver...

Kamran niçin o şekeri istiyor? Anlamadım. Bu şekeri, ben ağzıma sürdüm. Niçin böyle düşünüyorum?

Ben şaşırdım. Kuzenim elini uzattı. Şekeri almak istedi. Ama ben daha hızlıyım. Şekeri ona vermedim. Kamran'a dilimi çıkardım:

- Siz yavaş bir insansınız... Ben daha hızlıyım... Şeker benim elimde...

Ben Kamran'la alay ediyorum.

Kamran:

- Bak Feride! Şekeri nasıl yiyeceğim? Ben bunu biliyorum... Sana göstereceğim... Sana anlatacağım...

Ben tekrar dilimi çıkardım. Şekeri dilimin üstüne koydum. Şeker dilimde eridi. Şeker çok güzel...

Kamran çok şaşırıldı. O bana bakıyor. Ben de güldüm.

Şimdi ciddiğim. Kutuyu Kamran'a uzattım:

- Şekeri nasıl yiyeceğim? Ben biliyorum... Şimdi, lütfen sen de ye!

Kamran şaka mı yapıyor? Kamran ciddi mi? Bilmiyorum... Kamran kutuyu itti:

- İstemiyorum... Hepsi senin olsun...

Şimdi ne konuşacağız? Ben bilmiyorum. Kamran'a teyzemleri, komşuları sordum? Sonra kutuları aldım. Şimdi odadan çıkacağım.

Bir ses duydum. Ses koridordan geliyor. Koridorda biri var. Çünkü bir kapı açıldı. Ben duydum.

Kamran bu sesi duymadı. Ben dışarı baktım. Orada Mişel var. Mişel bizi izliyor. Mişel, Kamran ile beni sevgili sanıyor. Çünkü ben ona yalan söyledim. Mişel bunu anlayacak. O bana gülecek.

Ben korkuyorum. Biraz düşündüm. Tekrar rol yaptım. Başka çare yok.

Mişel Türkçe bilmiyor. Ben Kamran'la Türkçe konuşuyorum. Şimdi hareketlerim âşık bir kız gibi... Ama Türkçe konuşuyorum. Mişel bizi anlamıyor. O bizi sevgili sanacak.

Ben:

- Bakıcı ninenin torunu köşkte mi?

Köşkte bakıcı nine var. Onun bir torunu var. O çocuğun annesi ve babası yok.

Kamran şaşırđı:

- Evet, köşkte... O köşkte oturuyor.

- Evet, biliyorum... O çocuğun annesi ve babası yok... Ben ona üzüliyorum...

Kuzenim Kamran güldü:

- Niçin sordun? Sen onu sevmiyorsun...

Ben:

Seviyorum... Ben ona acıyorum. Çok seviyorum... O küçük bir çocuk... Annesi ve babası yok... Ben o çocuğu seviyorum...

Ben Kamran'la konuşuyorum. Ben rol yapıyorum. Mişel Türkçe bilmiyor. Ama "seviyorum" kelimesini biliyor. Ben rol yapıyorum. Mişel gerçek sanıyor ve inanıyor. Ben Kamran'ı sevmiyorum. Ama Mişel bunu bilmiyor.

Kamran şaşırđı:

- Niçin onu sordun, Feride...

- Bilmiyorum... Onu seviyorum...

Mişel bize bakıyor. Ben Kamran'a hediye vermek istiyorum. Kamran'ın elinden tuttum:

- Sen şimdi eve gideceksin... Lütfen, bakıcı ninenin torununu kucağına al ve onu öp...

Ben Kamran'a çok yaklaştım. Onun dudağı ve benim dudağım çok yakın. Rol yapıyorum. Çünkü Mişel bize bakıyor. Kamran çok şaşırđı.

Rol bitti. Odadan çıktım. Koridora baktım. Mişel koridorda yok. Mişel nerede? Orada bir oda var. Odaya gitti. Odanın kapısını açtım. İçeride Mişel yok. İçeride öğretmen var. O bizi dinlemedi. O bize bakmadı. O sadece bir şey arıyor.

Tüh... Mişel orada yok... Ben Mişel orada sandım. Kamran'a rezil oldum.

Çok utandım. Yüzüm çok sıcak. Sınıfa gideceğim. Ama bahçeye çıktım. Ben şaşırdım. Bahçede bir çeşme var. Çeşmeyi açtım. Kafamı yıkadım. Vücudum titriyor. Sular saçlarımdan aşağı akıyor.

Ben rol yaptım. Böyle oldu. Gerçek sevgi daha zor.

*

Kamran, o sene okula çok geldi. Bana hediyeler aldı. O, bana şekerler, çikolatalar aldı. Arkadaşlarım her zaman şeker ve çikolata yediler. Çünkü, ben onlara ikram ettim.

Benim bir arkadaşım var. Onun adı MariPırlantacıyan. O çok çalışkan. O, yemeği çok seviyor. Bir gün o şeker yiyor. Benim şekerlerimi yiyor.

Mari:

- Kamran sana hediyeler getiriyor... O, seni çok seviyor...

Kamran bana hediyeler getiriyor. Çünkü ben, onu ve Neriman'ı gördüm. Kamran çok utandı. Bu sebeple bana hediyeler alıyor. Ama sınıf arkadaşlarım bilmiyorlar. Onlar, Kamran'ı sevgilim sanıyorlar. Çünkü ben yalan söyledim. Ben rol yaptım. Bu büyük bir yalan.

Kamran okula geliyor. Kamran okula niçin geliyor.

Ben:

- Niçin geldin?

Kamran:

- Şurada bir arkadaşım var. Onu göreceğim. Bu sebepten geldim.

Başka bir gün tekrar sordum:

- Kamran niçin geldin?

- Taksim'e gideceğim. Orada müzik dinleyeceğim.

Kamran okula geldi. Ben ona soru sormadım. Ama Kamran konuştu:

- Babamın arkadaşı var. O Nişantaşı'nda oturuyor. Oraya gittim. Oradan geliyorum. Babam, onu çok seviyor...

Ben soru sordum:

- Onun adı ne? Ne iş yapıyor? Onun evinin adresi ne?

Kamran şaşırды. O hiç düşünemedi. Biraz utandı ve güldü.

Kamran:

- Niçin sordun? Niçin merak ediyorsun?

Ben çok ciddiylim:

- Tamam... Ben teyzeme soracağım... O, bana söyleyecek...

Kamran sinirlendi:

- Anneme söyleme... Annem onu sevmiyor...

Kamran bana yalvarıyor. Ben de sinirlendim. Ayağa kalktım. Ellerimi cebime soktum. Dışarı çıktım.

Sonra Kamran okula geldi. Ama ben onun yanına gitmedim. O tekrar geldi. Ben tekrar yanına gitmedim. O bana hâlâ hediyeler getiriyor. Ben de hediyeleri bahçede açıyorum. Arkadaşlarıma ikram ediyorum. Ben şekerleri ve çikolataları yemiyorum.

Şimdi anlıyorum. Kamran okula geliyor. Bana hediyeler alıyor. Ama sonra Neriman'a gidiyor. Neriman'ın evi benim okuluma yakın. Kamran her zaman Neriman'a gidiyor.

Kamran, niçin bana geliyor? Ben oyuncak mıyım? O beni kandırıyor. O, Neriman'a gidiyor.

Tatil oldu. Ben teyzemlere gittim. Evde misafir vardı. Misafir ve Necmiye konuşuyorlar.

Misafir:

- İki gün önce Neriman bir mektup gönderdi. Neriman çok mutlu...

Ben bahçeye çıkıyorum. Bahçede havuz var. Oraya gideceğim. Kucağımda bir köpek var. Onu yıkayacağım. Ben misafiri duydum ve durdum. Köpeği yere indirdim.

Misafir konuşuyor. Ben dinliyorum.

Misafir:

- Neriman tekrar evlendi... Şimdi çok mutlu... O hep mutlu olsun...

Necmiye:

- Evet, hep mutlu olsun...

Konuşma bitti. Ama ben çok merak ediyorum. Ben gülerek sordum:

- Hanımefendi evlendi mi?

- Hanımefendi kim?

- Neriman Hanım...

Misafir sustu. Necmiye cevap verdi.

- Evet evlendi... Onun kocası mühendis... Beş ay önce evlendi... Onlar şimdi İzmir'de oturuyorlar...

Ben:

- Hep mutlu olsun...

Ben köpeği tekrar kucağıma aldım. Dışarı çıktım. Havuza gitmedim. Bahçede gezdim.

O yaz tatile gittim. Tekirdağ'a gittim. Tekirdağ uzak değil, yakın. Ben çok teyzem var. Bir teyzem de Tekirdağ'da oturuyor. Onun kocası var. Onun adı Aziz. Aziz eniştem Tekirdağ'da müdür. Onların bir kızı var. Onun adı Müjgan. Müjgan benden üç yaş büyük. Benim çok kuzenim var. Ama ben en çok Müjgan'ı seviyorum.

Müjgan çirkin. Ama bu problem değil. Müjgan böyle mutlu. O benden üç yaş büyük. Ben ona "abla" diyorum.

Müjgan Abla, benim gibi değil. Ben çılgınım. O çılgın değil. Ben yaramazım. O yaramaz değil. Ben onu seviyorum. O bir şeyler istiyor. Ben yapıyorum. Çünkü onu seviyorum.

Müjgan'ın annesinin adı Ayşe. O yaz, Ayşe teyzem, Besime teyzeme mektup yazdı. "Okullar tatil oldu. Feride buraya gelsin. Tekirdağ'da iki ay tatil yapsın. Ben, Aziz ve Müjgan bekliyoruz. Ayşe..."

Besime teyzem Tekirdağ'ı sevmiyor.

Besime Teyze:

- Hayır... Feride gitmesin... Çünkü Tekirdağ uzak...

Ben:

- Ama Tekirdağ uzak değil. Ben gitmek istiyorum.

Ben Tekirdağ'a tatile gideceğim. Sonra okullar açılacak. Herkese anlatacağım. Bir yalan söyledim. Arkadaşlarım, Kamran'ı benim sevgilim sanıyorlar. Şimdi de Tekirdağ'ı anlatacağım. Çok güzel olacak.

Ben roman okuyorum. O Amerikan romanı. Orada kızlar var. Onlar yalnız tatile gidiyorlar. Ben de çantamı elime alacağım. Yalnız vapura bineceğim ve Tekirdağ'a gideceğim. Ama teyzem bana kızdı. Bir bekçi var. O bekçi beni Tekirdağ' götürcek.

Besime Teyze:

- Vapurdan denize sarkma! Merdivenlerden yavaş in! Kimse ile konuşma!

Yola çıktık. Tekirdağ'a gittik. Müjgan'ı gördüm. Müjgan büyük bir kız. Onunla ben çok iyi anlaştık.

Ayşe teyzemin ve Müjgan'ın arkadaşları var. Ben de onlarla arkadaş oldum. Her gün başka misafirlere gittik. Köşkleri gezdik.

Artık dikkat ediyorum. Çünkü büyük bir kız oldum. Yaramazlık yapmayacağım. Yabancı kadınlar bana soru soruyorlar. Ben çok kibarım. Nazik cevaplar veriyorum.

Misafirlere gidiyoruz. Ben çok mutluyum. Ama Müjgan'la yalnız kalıyoruz. O zaman daha mutluyum.

Eniştemin evi yokuşta. Ev yüksek. Bir yokuş var. O yokuşu çıkıyoruz. Ev orada. Müjgan için bu tehlikeli. O beni uyardı. Ama ben Çalığışu'yum. Müjgan, artık beni uyarmıyor. Beraber sahile gidiyoruz. Kumlarda yatıyoruz. Denize taş atıyoruz. Hep geziyoruz. Uzaklara gidiyoruz.

Mevsim yaz. Bu mevsim deniz çok güzel. Ama denizde kimse yok. Denizde gemi yok. Akşam oluyor. Orası karanlık. Orası kalabalık değil. Ben çok gülüyorum. Sadece benim sesim var.

Bir gün Müjgan'la geziyoruz. Çok yürüdük ve uzaklara gittik. Orada bir kaya var. Biz oraya gitmek istiyoruz. Ama yol kapalı. Şimdi ayakkabılarımızı çıkaracağız. Ayaklarımızı denize sokacağız ve yürüyeceğiz. Başka çaremiz yok. Ben buna sevindim. Ama Müjgan üzüldü. Çünkü o büyük bir kız. O Çalığışu değil. Ben Çalığışu'yum

Ben:

- Müjgan Abla gel... Seni sırtıma alayım.... Öyle gidelim...

Müjgan abla istemedi:

- Deli kız... Sen beni nasıl taşıyacaksın?

Müjgan'ın boyu uzun. Ama ben onu taşıyacağım. Ben güçlüyüm. O, bunu bilmiyor.

Onun yanına gittim:

- Bir deneyelim....

Ben onu kalçalarından tuttum. Havaya kaldırdım.

Müjgan korktu. Ama o gülüyor:

- Deli kız.... Beni bırak... Beni taşıma... Düşeceğiz...

Ben çıplak ayaklarımla denizde yürüyorum. Müjgan gördü. Müjgan şaşırđı.

Ben:

- Sen hafıfsin... Hareket etme... Düşmek istemiyorum...

O korktu. Onun yüzü sarı. Çünkü o korktu. O elleriyle saçıma sarıldı. O çok korkuyor. O gözlerini kapadı.

Oradan geçtik. Orada bir kayık var. Kayığın içinde üç balıkçı var. Onlar bize bakıyorlar.

Müjgan Abla:

- Şimdi ne yapacağız?

Ben de güldüm:

-Onlar balıkçı... Onlar canavar değiller. Onlar bizi yemeyecekler... Onlar balık tutuyorlar ve balık yiyorlar...

Onlar bize bakıyorlar. Benim bacaklarım çıplak. Ayaklarım denizde. Bu durum çok enteresan.

Müjgan kaçmak istedi. Ben kaçmak istemedim.

Ben:

- Niçin bu yol kapalı? Siz nerede balık tutuyorsunuz?

Ben balıkçılara sorular sordum. Ne yapayım? Bilmiyorum.

Üç balıkçı var. Biri yaşlı. Onun sakalları var. İkisi genç. Onlar yirmi yaşındalar.

Genç balıkçılar utandı. Yaşlı balıkçı cevap verdi:

- Sen kimsin?

Ben:

- Ben Marika. İstanbul'dan geliyorum. Amcama misafir geldim.

Müjgan kolumda tuttu ve çekti:

- Niçin böyle dedin?

- Bilmiyorum... Dedikodu olmasın...

*

Akşam oluyor. Müjgan abla benim koluma giriyor. Biz yürüyoruz. Orada bir polis var. Polis ata biniyor. Biz yürüyoruz. Polis de yürüyor. O, bizim arkamızda yürüyor. O hep bize bakıyor.

Bir gün Müjgan abla ve ben yürüyoruz. Polis de orada. Duvarın yanından geçti. Ağaçların arkasından gitti. Ben Müjgan ablaya baktım ve güldüm:

- Polis niçin burada?

Müjgan abla bana baktı:

- Anlamadım, Feride...

- Polis ile sen sevgili misiniz?

Müjgan güldü:

- Ben mi? Deli çocuk...

- Ama polis her zaman yanımıza geliyor...

- Polis benim için mi geliyor?

- Evet...

Müjgan abla tekrar güldü.

- Polis benim için gelmiyor... Senin için geliyor...

- Ne söyledin, abla!

Ben çok şaşırdım.

Müjgan Abla:

- Evet, senin için... Geçen yaz sen burada yoktun... Polis vardı... Ama polis hiç yanıma gelmedi... Bu yaz sen buraya geldin... Polis de yanımıza geldi...

O gece Müjgan ve ben yemek yedik. Sonra evin önüne çıktık. Müjgan ve ben yürüyoruz. Ama konuşmuyoruz.

Müjgan:

- Feride, bir problem mi var? Hiç konuşmuyorsun.

Ben önce sustum. Sonra cevap verdim:

- Gündüz yürüyorduk... Sonra polis geldi... Sen bir şey dedin...

Müjgan şaşırıldı:

- Ben ne dedim?

- “Benim için gelmiyor.” dedin.

Müjgan tekrar güldü:

- Evet, söyledim... Sen niçin üzüldün?

Ben onun ellerini tuttum. Onun gözlerine baktım:

- Abla, sen çirkin misin?

O tekrar güldü. Yanağıma yavaş bir tokat attı:

- Çirkin değilim... Güzel de değilim... Ben normalim... Bu konuyu bırakalım... Kavga etmeyelim... Ama sen büyük bir kız oluyorsun... Ve çok güzel oluyorsun... Daha güzel olacaksın...

Ben, onun omzunu tuttum:

- Ben de normalim...

Sonra yürüdük. Sahile geldik. Sahilde taş var. Ben taşı aldım. Ben taşı denize attım. Müjgan abla da denize taş attı. Ama Müjgan abla güçsüz.

Ben taşı uzağa atıyorum. Müjgan abla yakına atıyor. Çünkü o, güçsüz. Biz çok eğleniyoruz ve çok gülüyoruz.

O bana sorular sordu. O bana okulu sordu. Arkadaşlarımı sordu. Ben de ona cevaplar verdim. Mişel’i anlattım. “Mişel’e yalan söyledim. Bütün okul buna inandı.” dedim.

Niçin bunu Müjgan ablaya anlattım? Bilmiyorum. Ben geveze miyim? Bilmiyorum.

Müjgan ablaya anlatıyorum. Müjgan ablanın yüzüne bakmıyorum. Onun eteklerinin düğmeleri ile oynuyorum. Ben başımı Müjgan ablanın dizine koydum. Uzaklara bakıyorum.

Ben Mişel'e yalan söyledim. Bu yalanın kahramanı Kamran. Ama Müjgan abla bunu bilmiyor. Ama sonra söyledim. Niçin söyledim? Bilmiyorum. Ben geveze miyim? Bilmiyorum.

Müjgan abla susuyor. O saçlarımı okşuyor ve beni dinliyor.

Ben anlattım. O dinledi.

Müjgan Abla:

- Feride, sen Kamran'ı seviyorsun...

Ben çığlık attım. Müjgan'ı ittim. O yere düştü. Ben onun üstüne çıktım. Ben onu tokat atıyorum:

- Abla, sen ne dedin? Ben, sarı yılanı...

Müjgan abla yoruldu:

- Feride, beni bırak... Elbisemi yırtacaksın... İnsanlar görecekler... Yapma...

- Özür dileyeceksin...

- Evet... Tamam, ama beni bırak...

- Beni aldatma...

- Tamam...

Müjgan abla kalktı. Bana baktı ve güldü:

- Feride, sen delisin...

Ben çok sinirliyim. Şimdi titriyorum:

- Abla bana öyle deme... Ben Kamran'ı sevmiyorum. Bu doğru değil...

Sonra ben ağladım. Çünkü çok mutsuzum.

*

O gece uyumadım. Başım ağrıyor. Vücudumda ateş var. Önce sağa, sonra sola dönüyorum. Bir balık gibi... Ama uyumuyorum. Çünkü üzgünüm.

Şimdi mevsim yaz. Şimdi geceler kısa. Gündüzler uzun. Uyumuyorum. Ama problem değil. Müjgan hep yanımda duruyor.

Kendimden korkuyorum ve utanıyorum. Bebek gibi ağlıyorum. Müjgan'ın boynuna sarılıyorum:

- Abla, niçin öyle dedin?

Müjgan abla susuyor. O konuşmuyor. O benden korkuyor. Çünkü dün ben onu dövdüm. O benden korkuyor. O, sadece başımı okşuyor. Müjgan abla konuştu. O, bana kızdı:

- Aşk çok güzel... Sevgi çok güzel... Bu ayıp değil... Çok normal... Belki evleneceksiniz... Hadi, şimdi uyu...

Ben çok güçsüzüm. Şimdi de ben susuyorum. Ben yorgunum.

Müjgan Abla:

- O da seni seviyor...

Ama ben duymadım. Çünkü uyuyorum.

*

Tekirdağ'da zengin bir aile var. Ertesi gün biz onlara gittik. O gün koştum ve çok oynadım. Çok eğlendim. En çok o gün eğlendim.

Müjgan abla be Ayşe Teyze'm oradalar. Orada bir havuz var. Orada insanlar var. Onlar konuşuyorlar. Ben orada değilim. Ben çocuklarla oynuyorum. Ata bindim. Düşüyordum. Ama düşmedim.

Teyzem ve Müjgan çok korkuyorlar. Çünkü düşecektim. Ama düşmedim. Onlar bana kızdılar. Ama ben dinlemedim.

Büyük bir kız oldum. Ama çocuk gibiyim. Ben Çalığışu'yum. Ben oynuyorum, ben koşuyorum. Ben bunları çok seviyorum.

*

Bahçede oynuyorum. Müjgan orada. Müjgan yalnız. Onu kolundan tuttum.

- Orada ne konuşuyorsunuz... Onları bırak... Gel... Beraber oynayalım...

O, bana kızdı:

- Ben, sana şaşırıyorum... Sen canavar gibisin... Akşam uyumadın... Şimdi hiç yorgun değilsin... Rengin parlıyor... Gözlerin parlıyor... Bana bak... Ben de uyumadım... Ben yorgunum...

Müjgan çok yorgun. O da uyumadı. Onun yüzü ve gözü sarı. O çok yorgun.

Ben:

- Dün geceyi hatırlamıyorum...

Sonra tekrar koştum ve gittim.

*

Akşam oldu. Eve dönüyoruz. Araba yok. Biz yürüyoruz. Ev yakın. Ev uzak değil. Teyzemin iki arkadaşı var. Ben ve Müjgan önde yürüyoruz. Teyzemler arakada yürüyorlar. Müjgan şimdi yorgun değil. Orada bahçeler var, duvarlar var. Orada deniz var. Denizde gemi yok. Orası karanlık.

Yerde yapraklar var. Yapraklar sarı. Çünkü sonbahar oluyor. Yapraklar kuruyor ve ağaçlardan düşüyor.

Orada ağaçlar var. Ağaçlarda kırmızı şeyler var. Onlar böğürtlen. Çalikuşları böğürtlenleri çok seviyor. Ben de çok seviyorum.

Teyzemle yavaş yürüyorlar. Kaplumbağa gibiler... Müjgan çok kibar. O yürüyor ama o çok dikkatli. O da yavaş yürüyor. O düşmek istemiyor. Ben ağaca çıktım. Böğürtlen yiyorum. Ama Müjgan ağaca çıkmadı. O böğürtlen yemiyor.

Orada bir köpek var. Köpek büyük. O bize havladı ve saldırdı. Müjgan abla çok korktu. O böğürtlenleri elimden aldı. O bana “yeme!” dedi. Biz şakalaştık.

Böğürtlenler ezildi. Yüzüme ve elbiseme yapıştı. Yüzüm ve elbisem kırmızı oldu.

Teyzemler yürüyorlar. Ben böğürtlen yiyorum. Müjgan bana kızıyor. Teyzemler bizi merak etti. Onlar bizi arıyorlar. Bize baktılar. Biz onları gördük. Orada bir erkek var.

Müjgan:

- O kim?

- Bir yolcu... Bir köylü... Ben bilmiyorum...

- Ben de bilmiyorum...

Orası çok karanlık. Ben bakıyorum ama görmüyorum. Orada ağaçlar var.

O erkek bize el salladı. O yürüyor. O buraya geliyor. Biz çok şaşırдық.

Müjgan:

- Kim bu? Bizi tanıyor mu? Bu Kamran'a benziyor...

- Yok değil... O niçin geliyor? Burada ne yapacak?

- O... Bu Kamran...

Müjgan koştu. Ben yürüyorum. Ama yavaş yürüyorum. Ben çok şaşırdım. Nefesim kesildi, dizlerim titriyor.

Şimdi durdum. Orada bir taş var. Ayağımı taşın üstüne koydum. Ayakkabılarımın ipini çözümlü. Şimdi tekrar yürüyorum. Tekrar yavaş yürüyorum.

Kamran geldi. Ben çok sakinim. Onunla alay edeceğim.

Ben:

- Siz niçin geldiniz? Burası uzak... Nasıl geldiniz? Şaşıyorum... Çünkü siz çok kibarsınız...

Kamran konuşmuyor. O bana bakıyor ve gülüyor. O elini uzattı. Ben ellerimi geri çektim.

Ben:

- Müjgan abla ve ben böğürtlen yedik... Ellerim kirlili... Elbiselerim de kirlili... Teyzemler nasıl? Necmiye nasıl?

- Onlar sana selam söylediler...

- Teşekkürler...

- Niçin senin yüzün siyah?

- Güneşte yandım...

Müjgan:

- Senin de yüzün siyah Kamran...

Ben:

Kamran güneşte yürüdü... Şemsiyesiz yürüdü, dedim.

Güldük ve yürüdük.

Müjgan, Kamran, Ayşe teyzem ve Ayşe teyzemin arkadaşları arkada yürüyorlar. Ben ve çocuklar önde yürüyoruz. Onlar konuşuyorlar. Ben onları dinliyorum.

Kamran:

- Bu yaz İstanbul'da yalnız kaldım... Bu sebeple çok eğlenemedim...

Ben sinirlendim. Çünkü Neriman'ı hatırladım. Neriman evlendi. Kamran yalnız kaldı.

Kamran:

- Geçen gün arkadaşlarımla Alemdağ'a gittik. Çok güzel bir geceydi. Ama ben çok yoruldum. Sabah kalktım. İstanbul'dan gitmek istedim. Tatil yapmak istedim. Ama nereye gideyim? Yalova çok soğuk. Bursa çok sıcak. Ben buraya geldim. Tekirdağ'a geldim. Sizleri de özledim.

*

O gece, eniştem, teyzem ve Kamran bahçede oturdular. Saat çok geç. Müjgan çok yorgun ama o da bahçede. Müjgan da onlarla bahçede oturuyor.

Ben bahçede oturmuyorum. Ben bahçede geziyorum, yürüyorum. Kamran buna üzüldü. Ben bunu gördüm. Ben oraya gittim.

Kamran:

- Feride, ben geldim... Niçin buraya gelmiyorsun?

Ben:

- Misafir, misafiri sevmiyor...

Müjgan kolumdan tuttu. Ben çaktı. Ben yorgunum. Orada oturmayacağım. Ben adama çıktım.

Ben odamdayım. Müjgan geldi. Saat geç. Ben uyumuyorum. Ama gözlerim kapalı. Müjgan yatağın kenarına oturdu. Ben sola döndüm. Çünkü konuşmak istemiyorum. Ben horladım. Ama uyumuyorum. Müjgan'ı kandıracağım.

O, başımı tuttu. O, başımı çevirdi:

- Uyumuyorsun... Biliyorum... Gözlerini aç! dedi.

- Hayır, uyudum... Şimdi uyandım...

Müjgan ve ben güldük. Müjgan başımı okşadı:

- Ben sana söyledim...

Ben sınırlarındım ve kalktım:

- Ne söyledin?

O korktu:

- Hiç... Hiç, dedi.

O sonra güldü ve tekrar konuştu:

- Lütfen bana saldırma! Çok yorgunum...

Müjgan ışığı kapadı. Yatağına girdi.

İki dakika sonra, ben onun yatağına gittim. Onun başını tuttum ve kaldırdım. Müjgan uyuyor. O bugün çok yorgun.

Müjgan:

- Feride, lütfen yapma!

- Peki, tamam... Ama niçin öyle söyledin? Lütfen söyle! Ben de uyumayacağım...

Oda karanlık. Müjgan'ın gözleri kapalı. Onun saçları yüzünde... Onun kulağına yaklaştım. Konuştum:

- Sen niçin öyle söyledin? Ben bunu biliyorum... Bunu Kamran'a söyleme... Kamran bunu bilmeyecek... Seni kucağıma alacağım ve denize atacağım...

Müjgan:

Peki, tamam...

O gözlerini kapadı. O tekrar uyudu.

Kamran geldi ve ben çok mutsuzum. Çünkü onu sevmiyorum. Ondandır korkuyorum. Onu görüyorum ve ona kızıyorum. Ondandır kaçıyorum.

Eniştem Kamran'ı seviyor. Onlar beraber geziyorlar. Arabaya biniyorlar. İnsanlarla konuşuyorlar. Bahçede yürüyorlar.

Onlar şimdi gidecekler. Gezecekler. Ama ben Kamran'ı gördüm. Kamran da beni gördü:

Kamran:

- Feride, çok yorgunum?

- Ama her gün geziyorsun. Her gün yürüyorsun. Bu çok güzel.

Kamran güldü. Kamran tavana bakıyor:

- Misafir, misafiri sevmiyor ama ev sahibi misafiri çok seviyor.

- Bu çok güzel. Her gün yeni insanlarla konuşuyorsun...

O üzüldü:

- Ben bunu sevmiyorum... Hiç eğlenmiyorum...

- Siz de her zaman eğlenmek istiyorsunuz...

Kamran Neriman'ı hatırladı. O ellerini bana uzattı:

- Feride...

Ben elimi uzatmadım. Hemen koştum. Merdivenlerden indim ve bahçeye çıktım.

Ama bir gün Müjgan bana kötü bir şey yaptı...

*

Müjgan ile ben yürüyoruz. Biz deniz kenarında yürüyoruz. Dün gece yağmur yağdı. Bu yüzden hava serin. Gökyüzünde bulutlar var. Gökyüzünde güneş yok.

Orada bir cadde var. Kamran caddede. Kamran caddede yürüyor. Ben onu gördüm. Müjgan onu görmedi. Çünkü o denize bakıyor. O caddeye bakmıyor. Şimdi ben de denize bakıyorum. Kamran'a bakmıyorum. Çünkü onu sevmiyorum.

Müjgan:

- Niçin sustun?

Müjgan caddeye baktı. O, Kamran'ı gördü.

Kamran güldü:

- Elinizde şemsiye var...

Müjgan:

- Bu yağmur yağacak...

Kamran:

- Ben bu havayı sevmiyorum. Çünkü karanlık...

Müjgan:

- Bu hava güzel... Ama insan üzüyor... Karanlık kötü... Kış gelecek...
Burada kış kötü... Babam kışı seviyor... Belki bu beni gönderecek...

Kamran şaka yaptı:

- Lütfen üzülme... Belki bu kış evleneceksin...

Müjgan şimdi çok ciddi:

- Hayır, evlenmeyeceğim...

Şimdi buradan bir balıkçı geçiyor. Bu balıkçı yaşlı. Ben onu geçen gün gördüm. Ben onu tanıyorum. O da beni tanıyor. Ama o beni Marika sanıyor. Çünkü ona yalan söyledim.

Yaşlı balıkçı:

- Sizi hiç görmüyorum, Marika...

Ben:

- Bir gün sizinle balık tutacağım. O günü bekliyorum.

Ben balıkçıyla konuşuyorum ve yürüyorum. Sonra geri döndüm. Kamran ve Müjgan oradalar. Müjgan Kamran'a "Marika Hikayesini" anlatıyor. Müjgan beni elimden tuttu:

- Belki Feride, Tekirdağ'da kalacak... Burada bir balıkçı var. Onun adı İsa Kaptan... Onun bir oğlu var... O, Feride ile evlenmek istiyor... O çok zengin bir adam...

Kamran gülüyor:

- O adam belki milyoner... Ama Feride evlenmesin... Ben istemiyorum...

Müjgan bugün çok konuşuyor. O bugün şeytan gibi:

- Burada bir asker var... O ata biniyor... O hep Feride'ye bakıyor. O da Feride ile evlenmek istiyor...

Kamran tekrar güldü. Ama belki biraz üzüldü.

- Buna bir şey demeyeceğim...

Ben Müjgan'a kızdım:

- Böyle konuşma... Ben bu konuları sevmiyorum... Bunu sen de biliyorsun...

Müjgan Kamran'ın arkasına geçti. O bana göz kırptı:

- Ama iki gün önce böyle demedin...

Ben:

- Yalancı...

Kamran:

- Lütfen bana da söyleyin... Ben yabancı değilim...

Ben çok sinirliyim:

- Anladım... Sizinle kavga etmeyeceğim... Bu yüzden gidiyorum... Güle güle...

Orada deniz var. Ben yürüyorum. Ben oraya gidiyorum.

*

Ben yürüyorum. Kamran ile Müjgan konuşuyorlar. Ben anladım. Onlar susmayacaklar. Ben şimdi denize taş atıyorum. Ben çok sinirliyim. Arkaya döndüm. Onlara baktım. Onlar hâlâ konuşuyorlar.

Onlar, önce güldüler. Onlar şimdi ciddiler. Müjgan düşünüyor ve konuşuyor. Müjgan'ın elinde şemsiye var. Şemsiye ile toprağa resim çiziyor. Kamran dinliyor. O bir heykel gibi. Onlar bana baktılar. Onlar buraya geliyorlar.

Ben anladım. Orada bir yokuş var. Ben oraya gittim. Yokuştan aşağıya koştum. Çok hızlı koştum. Yokuştan indim. Ben düşmedim. Buna şaşırđım.

Yokuştan indim. Bu çok tehlikeli. Ama Kamran ve Müjgan yok. Yukarı baktım. Müjgan ve Kamran geliyorlar.

Şimdi koşmuyorum. Denize taş atıyorum ve yürüyorum. Ama hızlı yürüyorum. Şimdi bir plan yaptım. Kumsalda yürüyeceğim. Orada bir keçi yolu var. Orası yokuş. Ben o yokuşu çıkacağım. Müjgan ve Kamran o yokuşu çıkamayacaklar. Ben gideceğim, onlar kalacaklar.

Ben planımı düşünüyorum. Ben bir şey gördüm ve ben planı unuttum. Yaşlı balıkçının elinde bir kürek var. Yaşlı balıkçı siyah bir köpeğı kovalıyor. Kürekle siyah köpeğı vuruyor. Bu komik mi? Bu korkunç mu? Bilmiyorum.

Köpek kuduz mu? Bilmiyorum. Yaşlı balıkçı köpeğı dövüyor.

Ben:

- Köpeğı niçin dövüyorsun?

Balıkçı:

- Ben bir ateş yaktım... Üstüne bir kova su koydum... Bu köpek geldi... Suyu döktü... Bu sebeple onu dövüyorum...

Şimdi anladım. Köpek balıkçının suyunu döktü. Bu büyük bir suç değıl. Ama balıkçı çok sinirli.

Orada bir büyük bir taş var. Köpek oraya saklandı. Balıkçı kürekle köpeğı vurdu. Köpek kaçmadı. Orada keçi yolu yokuşu var. Köpek oraya koşsun. O zaman kurtulacak. Ben köpeğı yardım etmek istiyorum. Ama Kamran ve Müjgan geliyor. Yaşlı balıkçı köpeğı kovalıyor. Kamran ve Müjgan da beni kovalıyorlar.

Ben hızlı yürüyorum. Ben yokuşu çıkıyorum. Şimdi durdum. Arkaya baktım. Müjgan ve Kamran oradalar. Onlar yaşlı balıkçının yanındalar. Onlar konuşuyorlar. Kamran balıkçıya para verdi. Balıkçı çok sevindi. Onlar çok uzak. Ama balıkçı seviniyor ve bana el sallıyor. Ben çok utandım. Müjgan ne yaptı? Ben bilmiyorum.

Şimdi düşünüyorum. Ben çok utandım. Ben koşmak istedim. Ama orada Aziz eniştem var. O beni gördü:

- Feride, yüzün niçin kırmızı? Seni kovaladılar mı?

Ben:

- Yok enişte... Kimse kovalamadı...

Çocuk sesleri duyuyorum. Arka bahçeye gittim. Arka bahçede bir ağaç var. Ağaçta salıncak var. Çocuklar orada oynuyorlar.

Bu çok güzel. Önceden düşündüm. Odama çıkacaktım. Kamran ve Müjgan gelecekler. Ben kapıyı açmayacağım. Kavga edeceğiz.

Ama şimdi çocuklarla oynayacağım. Onlarla konuşmayacağım. Onlar da benimle konuşmayacak. Kavga etmeyeceğiz.

Çocuklar salıncakta sallanacaklar. Onlar kavga ediyorlar.

Ben:

- Çocuklar kavga etmeyin... Ben sizi salıncakta sallayacağım...

Salıncağa oturdum. Küçük bir çocuk da karşıma oturdu. Şimdi sallanıyoruz.

Müjgan ve Kamran geldiler. Müjgan çok hızlı nefes alıyor. O eliyle göğsünü tutuyor. Müjgan çok yorgun. Çünkü onlar koştular. Ben buna sevindim. Salıncağı daha hızlı salladım.

Orada çocuklar var. Onlar bekliyorlar. Ben onları da sallayacağım. Onlar da sallanmak istiyorlar. Ben çok hızlı sallıyorum. Çocuklar çok heyecanlılar. Çocuklar salıncağın önüne geçiyorlar. Onlara çarpmayacağım. Kamran onların kolundan tuttu

ve çekti. Çok hızlıyız. Bu çok tehlikeli. Biz düşeceğiz. Bu sebeple durdum. Karşımda bir çocuk var. O çok korktu. Ben ona kızdım. Çocuklar da konuşuyorlar. Burası çok gürültülü. Kamran benimle konuşmuyor. Çünkü burası kalabalık ve gürültülü. Ben bunu istiyorum.

Çocuklar:

- Beni de salla, Feride abla, beni de, beni de...

- Hayır, sallamayacağım... Siz korkuyorsunuz...

- Korkmuyoruz Feride abla, korkmuyoruz, korkmuyoruz...

Teyzem pencereye çıktı. Bana şöyle söyledi:

- Feride, çocuklar salla... Onlar bunu istiyorlar...

- Ama teyze, sonra biri düşecek... Kolu, bacağı kırılacak... Sen bana kızacaksın...

- Feride, çocukları düşürme... Onları yavaş salla...

- Teyze sen de biliyorsun... Ben Çalığışu'yum... Ben yaramazım... Önce yavaş sallıyorum, sonra hızlı sallıyorum...

Çok konuştum. Ne konuşacağım? Bilmiyorum. Kamran orada. Ben susacağım ve Kamran konuşacak. Bunu biliyorum. Bunu istemiyorum. Nasıl yapacağım? Onunla konuşmak istemiyorum.

Orada bir çocuk var. O yedi yaşında. Bu çok güzel bir çocuk. O da sallanmak istiyor. Ben onu kucağıma aldım.

Ben:

- Hayır... Seni sallamayacağım... Sen çocuksun...

Kamran geliyor. Benimle konuşacak. Çocuğu kucağımdan indirdim. Kamran'a baktım:

- Hadi küçük çocuk, Kamran ağabey ile oyna... O nazik... Seni yavaş sallayacak... Siz düşmeyeceksiniz...

Ben onunla alay ediyorum. Ama Kamran çok ciddi. Cebinden bir mendil çıkardı. O mendille ellerimi siliyor.

Kamran:

- Feride, eğleniyorsun, değil mi? Şimdi beraber sallanacağız...

Kamran ceketini çıkardı. Ceketini Müjgan'a verdi.

Teyzem pencereden:

- Kamran yapma... Feride bir canavar... Sen naziksin... Düşeceksiniz...

Çocuklar geldiler. Onlar çok mutlu. Onlar bizi seyredecekler.

Kamran güldü:

- Niçin bekliyorsun? Korkuyor musun, Feride?

- Hayır korkmuyorum...

Ben salıncağa bindim. Salıncak sallanıyor. Ben dikkat ediyorum. Çünkü düşmek istemiyorum. Kamran ve ben susuyoruz. Şimdi biraz hızlıyız. Ben bunu seviyorum. Ben hızı seviyorum.

Ben, Kamran'la alay ettim:

- Korkuyor musun, Kamran?

- Şimdi sen korkacaksın...

Onun gözleri yeşil. Ben o gözlere baktım. Çok sinirlendim. Çünkü o gözlerden nefret ediyorum. Şimdi daha da hızlıyız. Teyzem çok korkuyor.

Kamran:

- Duralım mı? Yoruldun mu?

Ben:

- Yorulmadım... Sen?

- Durmayalım... Yorulmadım... Müjgan çok güzel şeyler söyledi... Çok mutluyum... Yorgun değilim...

Ben çok şaşırdım. Dizlerim titredi.

Kamran:

- Buraya geldim. Seni gördüm. Bu yüzden buraya geldim. Seni görmek istedim, Feride...

- Lütfen inelim! Düşeceğiz.

- Hayır Feride... İnmeyeceğiz... Benimle evleneceksin... Haydi söyle... İnmeyeceğiz...

Kamran'ın dudakları saçlarıma, gözlerime ve alınıma değdi. Benim dizlerim titredi. Ellerim ipten kaydı. Kamran beni tuttu. Düşmedim. Ama o güçsüz. Bu sebeple ikimiz de düştük.

Ben gözlerimi açtım. Teyzemi gördüm. Teyzemin elinde bir mendil var. O mendil ıslak. Teyzem mendille yüzümü siliyor.

- Canın acıyor mu, kızım?

- Hayır, teyze...

- Peki... Niçin ağlıyorsun?

- Ben mi ağlıyorum, teyze?

Başımı teyzemin göğsüne koydum:

- Şimdi ağlamıyorum, teyze... Önceden ağladım... Salıncakta ağladım...

*

Üç gün sonra Ben, Müjgan, Ayşe teyzem ve Kamran İstanbul'a döndük. Ellerimizde bavullar vardı. Ben Kamran'la evleneceğim. Besime teyzem bunu öğrendi ve o çok sevindi. Çünkü o Kamran'ın annesi. Besime teyzem bizi sahilde bekledi.

Ben Kamran ile nişanlıyım. İlk hafta çok utandım. Herkesten kaçtı. Kamran'dan da kaçtım. O benimle konuşmak istiyor, o benimle gezmek istiyor. Biz nişanlıyız. Bu çok normal. Ama ben utanıyorum. Ben hep kaçıyorum.

Ben Müjgan'la konuştum. Müjgan da Kamran'la konuştu. Biz nişanlıyız. Ama nişanlılar gibi konuşmayalım. Ben istemiyorum. Müjgan bir gece yatağıma geldi. Benimle konuştu:

- Niçin böyle yapıyorsun? Onu sen de seviyorsun... Ben biliyorum... Bu en güzel zamanlar... Konuşun, yürüyün, gezin...

- İstemiyorum, korkuyorum, utanıyorum...

Müjgan gitti ve ben ağlıyorum. Kamran'ı düşündüm. Sonra uyudum.

Teyzem bana bir yüzük aldı. Bu nişan yüzüğü. Ben parmaklarımda yaralar var. Bu yüzük çok pahalı. Teyzem bana yüzüğü gösterdi. Yüzük çok güzel. Güneş gibi parlıyor. Ben çok utandım. Ellerimi arkama götürdüm. Ellerimi sakladım. Teyzem beni yanlış anladı:

- Beğenmedi mi, Feride?

- Teyze, bu yüzük çok güzel... Teşekkür ederim...

Teyzem güldü:

- Feride, elini uzat... Bir deneyelim... Nasıl olacak? İnşallah, dar olmayacak...

Teyzem kolumu çekti. Parmaklarıma baktı. Ben parmaklarımı uzatmadım:

- Şimdi istemiyorum, teyze...

- Feride, çocukluk yapma lütfen!

Ben utandım. Başımı öne eğdim. Şimdi ayaklarıma bakıyorum.

Teyzem:

Bir, iki gün sonra nişan töreni yapacağız. Misafirler gelecekler. Sana ve Kamran'a yüzük takacağız.

Kalbim çok hızlı çarpıyor:

- İstemiyorum... Ben okula gideyim... Siz sonra yapın...

Teyzem bana kızmadı. Teyzem güldü.

- Ama Feride... Nişan törenin de sen de olacaksın... Nişan töreni sensiz olmayacak...

Cevap veremedim. Tekrar başımı öne eğdim ve ayaklarıma baktım.

Teyzem beni tuttu. Çenemi ve saçlarıma okşadı:

- Feride, artık çocuk değilsin... Ben de sadece teyzen değilim... Senin annenim de... Ben bundan çok mutluyum... Sen yabancı değilsin... Kamran seni çok seviyor... Ama yaramazlık yapma... Büyük bir kızsın... Çocuk değilsin... Dört sene sonra okulun bitecek... O zaman evleneceksiniz... Çok zaman var... Ama artık nişanlısın... Ciddi ol... Kamran çok nazik bir adam... Sen de nazik ol...

Teyzem bana bunları söyledi... Beni küçük mü görüyor? Beni beğenmiyor mu? Ben bilmiyorum.

Teyzem:

- Feride, anlaştık, değil mi? Nişan töreni yapacağız, değil mi?

Orada bir masa var. Masanın üstünde çiçekler ve süsler var. Saçlarım farklı, elbisem farklı. Herkes bana bakıyor.

Ben utandım ve titredim:

- Ben istemiyorum...

Aşağıya koştum. Müjgan beni çok seviyor. O bir abla gibi. Ama bir anne gibi de. O geceleri odama geliyor. O benimle konuşmak istiyor. Ama ben istemiyorum. Elimle onun ağzını kapadım:

- Ben nişanlı kızlara hep güldüm... Onlara acıdım... Onlarla alay ettim... Şimdi ben de nişanlıyım... Kimse bana nişanlı demesin... Çok utanıyorum... Korkuyorum... Ben hâlâ bir çocuğum... Okulun dört sene sonra bitecek... Biz dört sene sonra evleneceğiz... Dört sene sonra ben büyük bir kız olacağım... Ama şimdi bir çocuğum... Şimdi bana kimse nişanlı demesin...

Müjgan:

- Peki... İki şartım var... Birincisi beni bir daha dövmeyeceksin... İkincisi, sen Kamran'ı seviyorsun, değil mi?

Yüzümü Müjgan'ın göğsüne koydum. O, benim yüzümü görmüyor. Ben iki kere başımı salladım. Ona iki kere "evet" dedim.

*

Müjgan beni dinledi. Ben nişanlanacağım. Müjgan bunu biliyor. O bunu kimseye söylemedi. Müjgan bazen bana şakalar yaptı. Bu sebeple ben ona çok kızdım. Bu yüzden ona bir gün tokat attım. Ama o yabancı değil. O benim kuzenim. Bu sebeple yavaş bir tokat attım. Ama Besime Teyzem bunu bilmiyor. Bu sebeple o, bana kızmadı.

Ben evde rahat değilim. Çünkü nişanlanacağım. Ben artık büyük bir kızım. Herkes bunu biliyor. Benim odam değişti. Yeni odam daha güzel. Perdelerim, yatağım ve dolabım değişti. Bunlar niçin değişti? Ben bunu sormadım.

Biz bir gün bir düğüne gittik. Düğün Merdivenköy'de. Düğüne araba ile gittik. Ben şoförün yanına binmek istedim. Herkes bana güldü. Ama ben çok kızdım. Çok üzüldüm ve arabaya bindim.

Ben mutfağa gidiyorum. Mutfaktan kuru kayısı alacağım. Bunu gizli yapacağım. Çünkü ben hep böyle yaptım. Orada aşçı var.

Aşçı:

- Küçük hanım istiyorsunuz. Lütfen gizli almayın. Bu hırsızlık. Size yakışmıyor... Benimle alay etti.

Artık çocuklarla oynamıyorum. Ağaca çıkmak istiyorum. Ama bekliyorum. Akşam oluyor ve ben ağaca gizli çıkıyorum. Çünkü büyüdüm ve nişanlandım. Herkes benimle alay edecek. Bu sebeple gizli yapıyorum. Ama Kamran ile oynuyorum. Ben kaçıyorum. O, beni kovalıyor.

Kamran benimle yalnız kalmak istiyor. Ama ben şeytan gibiyim. Ben kaçıyorum.

O, benimle gezmek istiyor. Benimle arabaya binmek istiyor. Ama ben istemiyorum. O çok istiyor. Bir arkadaşım da bizimle geliyor. Ben hep arkadaşım ile konuşuyor. Bu Müjgan değil. Çünkü Müjgan beni yalnız bırakıyor.

Bir gün Kamran bana:

- Feride biliyor musun? Sen beni çok üzüyorsun...

Ben:

- Ben mi? Biz evlenmedik. Çok erken değil mi?

Ben bu soruyu sordum. Çok komik sordum. İkimiz de güldük.

Kamran:

- Sen Müjgan'a ne söyledin? Ben bunu biliyorum. Ama senden duymak istiyorum. Çünkü sen ve ben nişanlıyız.

Ona söylemek istemiyorum. Başımı yukarı kaldırdım ve düşündüm.

Ben:

- Evet. Ama Müjgan kız. Bu konu bir kız konusu. Herkese söylemiyorum.

- Ben herkes miyim?

- Hayır. Biraz kadına benziyorsunuz ama erkeksiniz. Bir erkeğe söylemeyeceğim.

- Ben, senin nişanlın değil miyim?

- Şimdi kavga edeceğiz. Ben bu kelimeyi sevmiyorum.

- Bak... Ben üzülüyorum. Çünkü sen bu kelimeyi sevmiyorsun. Bu sebeple bana tokat atabilirsin. Ama ben seni seviyorum.

Kamran ile ben yalnızız. Ben ondan kaçtım. Ama o beni şimdi yakaladı. Konuşmak istemiyorum. Biliyorum. Sesim titreyecek, ya da ellerim terleyecek. Kamran konuşuyor. Ama ben oradan kaçtım.

Ben biliyorum. Kamran arkadan gelecek. Ben yavaşladım. Arkaya baktım. Kamran gelmiyor. Orada bir ağaç var. Ağacın altında koltuk var. Kamran orada oturuyor.

Ben kendimle konuştum:

- Galiba ben ayıp yaptım...

Kamran bana bakmadı. Ben çok pişmanım. O beni görmedi. Yanıma gelmedi. Belki ben ondan kaçmayacağım. Ama bilmiyorum. O bana bakmadı.

Kuzenim Kamran orada oturuyor. Ben onu görüyorum. O çok üzgün. Ben onu görüyorum.

Ben kendimle konuştum:

- Kamran bu bahçede Neriman ile konuştu. Ben bunu unutmadım. Sen sarı bir yılansın Kamran...

Tatilim bitecek. Çok az kaldı. Ama ben bir olay yaşadım. Size onu anlatacağım.

Ben sağ elimin bir parmağını bez ile sardım. Herkes bunu gördü. Onlar bana sordular:

- Feride, parmağına ne oldu?

- Kestim. Ama önemli değil...

Teyzem:

- Sen bir yaramazlık yaptın ve parmağını kestin. Bir doktora gidelim. Doktor baksın.

Gerçek şu: Bir gün teyzem beni odaya gönderdi. Odadan bir mendil alacağım. Orada bir çekmece var. Çekmecede mavi kadife bir kutu var. Kutunun içinde bir yüzük var. Bu yüzük benim. Bu yüzük benim nişan yüzüğüm. Onu parmağıma takmak istedim. Ben yüzüğü parmağıma taktım. Ama yüzük çok dar. Parmağımdan çıkmadı. Çok denedim. Ama yüzüğü çıkmadı.

Bu olayı kimseye söylemedim. Çünkü utanıyorum. İşte o zaman parmağımı bir bez ile sardım. İki gün çok denedim. Ama çıkmadı. Üçüncü gün teyzeme söylemek istedim. İşte tam o zaman yüzük parmağımdan çıktı.

Niçin çıktı? Çünkü bu üç gün çok üzüldüm. Çok az yemek yedim ve zayıfladım. Bu sebeple çıktı.

Tatilin son günü. Ben hazırlık yapıyorum. Kamran bana kızdı:

- Niçin acele ediyorsun. Bir, iki gün daha kal.

Ben bir öğrenciyim.

Ben:

- Sörleri beni bekliyor. Okulun ilk günü okulda olacağım. Bu sene dersler çok zor olacak. Ben biliyorum.

Kamran tekrar çok üzöldü ve sustu.

Ertesi gün ben okula gittim. Okula Kamran ile birlikte gittik. O, yolda hiç konuşmadı. Şimdi ondan ayrılacağım. Ve Kamran konuştu:

- Benden çok erken kaçtın Feride... Çok üzgünüm...

*

Ben çalışkan bir öğrenci değilim. Şimdi bir derdim var. Ben nişanlıyım. Ben çok şaşkınlım.

Okulda üç ay geçti. İlk üç ay derslerim çok kötü. Galiba sınıfta kalacağım. Bir gün Sör Aleksini beni gördü.

Sör Aleksini:

- Notlarını beğendin mi?

Ben çok üzgünüm.

- Derslerim kötü...

- Derslerin kötü değil, Feride. Derslerin çok kötü. Ben böyle beklemedim. Derslerin daha iyi olsun. Bu notlar çok kötü.

- Haklısınız. Ben bir yaş daha büyüğüm.

- Bu kadar mı?

Ben çok şaşırđım. Çünkü Sör Aleksî bana bakıyor, çenemi okşuyor. Ne yapayım? Ben bilmiyorum. Ben, onun gözlerine bakmadım. Çünkü utandım.

Ah bu Sörler! Onlar her şeyi biliyorlar. Çünkü onlar dedikodu yapıyorlar. Ben nişanlandım. Sör bunu biliyor. Ama nasıl biliyor? Kimden öğrendi? Ben anlamıyorum. Ben buradan gitmek istiyorum. Sör ile konuşmak istemiyorum. Ama Sör konuşuyor:

- Bu kötü notları kimseye söylemeyeceksin, değil mi? Bu sene sınıfta kalma. Fazla bir sene daha okul olacak. Bu fazla bir sene. Bu bir tehlike.

- Tehlike mi? Niçin tehlike?

Sör sinirlendi. Çünkü benimle samimi olmak istemiyor. Bana yavaş bir tokat attı:

- Feride sen biliyorsun, dedi ve yürüdü.

*

Mişel bu sene okulda yok. Ben rahatım. Çünkü Mişel benimle konuşuyor ve benim sırlarımı öğreniyor.

Geçen sene bir yalan söyledim. Ama bu sene nişanlıyım. Bu doğru. Arkadaşlarım beni tebrik ediyor. Ben onlara teşekkür ediyorum. Ama ben mutlu değilim. Onlarla samimi değilim. Ben çok ciddiğim.

Okulda bir kız var. O kız Ermeni. Onun babası doktor. O benimle konuşmak istiyor. O her şeyi öğrenmek istiyor. Hafta sonunda eve gitmiyorum. Okulda kalıyorum. Sadece iki kere eve gittim.

Ben eve çok gidiyorum. Niçin böyle yapıyorum? Bunu ben de bilmiyorum. Ama Besime Teyzem ve Necmiye üzüyor. Kamran çok şaşırıyor. Kamran okula geliyor. Beni görmek istiyor. Ama Sörler bunu istemiyor. Çünkü biz nişanlıyız ve ben öğrenciyim. Onlar bu durumu sevmiyorlar.

Ben ve Kamran misafir odasında buluşuyoruz. Çok az konuşuyoruz. O, bana mektup yazmak istiyor. Ama Sörler bunu istemiyor. Sörler mektubu okuyorlar.

Bir gün Kamran okula tekrar geldi. Onunla konuştum. Ama bu konuşma çok kötüydü. Ben Kamran'dan uzak duruyorum. Kamran buna çok sinirlendi. Bekleme odasının kapısı açık. Kamran kapıyı kapamak istedi. Ben istemedim. Ben dışarı çıktım.

Ben:

- Kamran lütfen kapıyı kapama! Herkes bize bakıyor.

- Baksınlar... Biz nişanlıyız...

- Evet biz nişanlıyız. Ama burası okul. Burada bunu izin yok. Bana kızacaklar.

Kamran çok üzüldü. Yüzü beyaz oldu. Bir daha okula gelmedi. Bu çok kötü. Ben onu çok üzdüm. Ama arkadaşlarım benimle konuşuyor. Ben bunu istemiyorum.

Size doktorun kızını anlatacağım. Evet doktorun kızı.

Doktorun kızı:

- Kamran Bey Avrupa'ya gidecek? Bu doğru mu?

Ben çok şaşırđım.

Ben:

- Sen nasıl biliyorsun?

- Babam söyledi. Kamran'ın bir amcası var. O Madrid'te yaşıyor. Kamran oraya gidecek.

- Evet gidecek... Küçük bir gezi yapacak...

- Bu gezi küçük değil... Orada elçinin yazıcısı olacak... Orada çalışacak...

Doktorun kızı gitti. Artık konuşmuyoruz. Onun babası köşke çok geliyor. Onun babası benim ailem ile arkadaş. Bu haber doğru. Ama niçin bana söylemediler. Benim niçin haberim yok.

O gece bunu düşündüm. Kamran'a kızdım. Çünkü bana haber vermedi.

Ertesi gün, perşembeydi. Bugün okulda gezi var. Ben gitmek istemiyorum. Ben izin aldım. Eve gitmek istedim.

Sör Kartal'a gidecek. Ben de Erenköy'e gidiyorum. Beraber trene bindik.

Elimde küçük bir valiz var. Ben köşke geldim. Köşkün kapısında ihtiyar bir köpek var. Ben onu gördüm. O da beni gördü. O yemek istiyor. O benimle oynamak istiyor. O yukarı zıpladı. Ön patilerini bana uzattı. Ben onun ön patilerini tuttum. O dilini dışarı çıkardı. O benimle oynamak istiyor. Ben de onunla oynuyorum.

Kamran bahçeden geliyor. Kamran buraya geldi. Beni ve ihtiyar köpeği gördü.

Ben:

- Bak Kamran! Köpek çok güzel gülüyor. Onun çok büyük ağzı var... Onun ağzı timsaha benziyor.

Kamran bana bakıyor. O gülüyor ama biraz mutsuz. Köpeği bıraktım. Mendil ile ellerimi sildim.

- Günaydın Kamran! Teyzem nasıl?

Kamran şaşırıldı:

- Annem mi? Annem hasta değil...

- Nasıl hasta değil? Ben öyle biliyorum. Bana öyle söylediler?

- Kim söyledi?

Yeni bir yalan söyleyeceğim ama zamanım yok:

- Doktorun kızı...

- O mu söyledi?

- Evet, o söyledi. Onun babası bizim köşke geldi.

- Hayır bu doğru değil. Doktor gelmedi.

- Çok sevindim. Teyzem hasta değil. Ben teyzemi çok merak ediyorum.

Çantamı yerden aldım. Ben yürümek istedim. Ama Kamran elimden tuttu:

- Feride, niçin acele ediyorsun? Bende kaçma!

- Hayır kaçmıyorum. Ayakkabılarım küçük ve ayağım ağrıyor... Köşke beraber yürüyeceğiz, değil mi?

- Evet, beraber yürüyeceğiz... Ama köşk kalabalık... Ben seninle yalnız kalmak istiyorum.

Ben heyecanlandım, ama bunu gizledim:

- Peki...

- Teşekkürler. Bahçede biraz dolaşalım...

Kamran elimden tuttu. O korkuyor. Çünkü ben kaçıyorum. Kamran yerden çantamı aldı. Beraber yürüyoruz. O, benim nişanlım. İlk kez beraber yürüyoruz.

Ben çok heyecanlandım. O, ellerimden tutuyor. Ama ben kaçmayacağım. Çünkü gücüm yok.

Beraber yürüdük. Bütün bahçeyi dolaştık. Hiç konuşmadık. Kamran bana dargın. Son üç ay çok az konuştuk. Ben suçluyum ve pişmanım...

Mevsim kış. Ama hava soğuk değil. Hava çok güzel. Orada dağlar var. Dağların tepesinin rengi kızıl. Ben kabul ediyorum. Kamran haklı. Ben suçluyum. Manzara çok güzel. Bu sebeple mi itiraf ediyorum? Bilmiyorum.

Ben, Kamran'a bir şey söylemek istiyorum. Ama aklıma kelime gelmiyor. Artık geri döneceğiz.

Kamran:

- Şuraya oturalım mı, Feride?

- Evet, oturalım.

Orada bir taş var. Bu taş büyük. Kamran onun üstüne oturdu. Ben Kamran'ı kolundan tuttum:

- Sen kibarsın... Soğuk taşa oturma... Hasta olacaksın... Pantolonun temiz... Sonra kirli olacak...

Ben lacivert bir mont giyiyorum. Ben montu çıkardım. Taşın üstüne koydum.

Kamran:

- Ne yapıyorsun, Feride?

- Sen hasta olma... Bu sebeple montu oraya koydum... Artık seni koruyacağım... Bu benim görevim...

Kamran çok şaşırıldı:

- Ne söylüyorsun, Feride? Bunları sen mi söylüyorsun... Bu çok güzel...

Başımı öne eğdim ve sustum.

Kamran, montumu aldım. O montuma dokunuyor:

- Feride, sana kızmak istedim. Ama hepsini unuttum. Çünkü şimdi çok mutluyum.

Ben hâlâ yere bakıyorum:

- Ben sana bir şey yapmadım?

- Yaptın... Çok yaptın... Benimle konuşmadın... Beni unuttun... Sen beni sevmiyorsun? Galiba Müjgan haklı...

Ben güldüm. O bana soru sordu. Şimdi cevap bekliyor. Ben cevap vermek istemedim. Ama cevap vereceğim:

- Müjgan haklı değil... Bak, böyleyiz!

- Böyle ne demek? Benim nişanlım mı?

Gözlerimi kapadım. Başımı iki kere yukarı aşağı salladım. Bu, evet demek.

- Feridem!

Ben bu sesi hâlâ duyuyorum. Gözlerimi açtım. Kamran'a baktım. Kamran ağlıyor.

Kamran:

- Şimdi çok mutluyum... Yüzme bakma! Sen çok küçüksün... Ben hepsini unuttum...

Kamran, bileklerimi tuttu. Ben elimi çekmedim. Elimini çekmedim ama ağladım. Çok ağladım. Kamran korktu.

Sonra geri döndük. Ben ağlıyorum.

Ben:

- Sen önce git! Ben havuzda yüzümü yıkayacağım... Beni böyle görmesinler...

*

Ben durdum ve Kamran'a sordum:

- Avrupa'ya geziye mi gideceksin?

O, cevap verdi:

- Belki... Bu bir fikir... Benim fikrim değil... Bir amcam var. O Madrid'de yaşıyor... Bu onun fikri... Sen nasıl duydun?

Ben biraz düşündüm:

- Doktorun kızı söyledi...

- Doktorun kızı sana ne çok şey söylüyor, Feride...

- ...

Kamran yüzüme baktı. Ben utandım. Yüzüm kırmızı oldu. Çünkü ben utandım.

- Annemin hastalığı bir yalan, değil mi Feride?

- ...

- Doğru söyle Feride... Sen bu sebeple mi geldin?

Kamran bana yaklaştı. Kamran, elleriyle başımı okşamak istiyor ama korkuyor. Ben ona çok alıştım. O, bana tekrar sordu:

- Bu doğru mu?

Kamran'ı memnun etmek istedim. Başımı iki kere yukarı aşağı salladım. Bu evet demek.

- Çok güzel... Çok mutluyum... Bugün benim şansım değişti...

Kamran ellerini koltuğun kenarına koydu. Üzerime eğildi. Bana dokunmadı. Ben geri çekildim. Bunu bir kirpi gibi yaptım. Omuzlarımı kaldırdım. Elimde bir mendil var. Onunla oynuyorum ve ona sordum:

- Amcan ne söyledi?

- Beni çağırıyor ama olmayacak. Beni elçilik yazıcısı yapacak. Bana “memur ol” diyor. Memurluk güzel. Amcam memurluğu çok seviyor. Belki beraber Avrupa’ya gideceğiz. Amcam bunu istiyor.

Konu çok ciddi. Kamran şimdi üzerime eğilmiyor. Ben koltuktan kalktım.

Ben:

- Sen Avrupa’ya gitmek istiyor musun?

- Sana sormak istiyorum... Ben yalnız değilim... Öyle değil mi?

- Tamam, git!

- İstanbul’dan gideyim mi? Bunu mu istiyorsun?

- Memurluk güzel. Sen git!

- Peki Feride... Sen şimdi Kamran’sın... Peki sen gitmek istiyor musun?

- Ben gitmek istiyorum... Sen de git...

Ben bunları söyledim. Ama Kamran gitmesin. O sordu, ben de cevap verdim. Ama Kamran gitmesin.

Kamran buna çok üzüldü. Ayağa kalktı. Biraz yürüdü. O, tekrar sordu:

- Ben gideyim mi?

- Evet.

- Tamam, düşüneceğim.

Ben şimdi konuşuyorum. Ben çok ciddiym. Büyük bir kızım ben:

- Fazla düşünme... Sen git! Bu güzel bir gezi olacak...

- Feride, ben memur olacağım... Memurluk uzun sürüyor...

- Çok fazla değil. Bir sene, iki sene, üç sene, belki dört sene...

*

Bir ay geçti. Kamran Galata'da vapura bindi. Biz de oradayız. Ben söyledim ve Kamran Avrupa'ya gitti. Herkes bu durumdan memnun. Ama Müjgan memnun değil. Müjgan bana mektup yazdı. O bana çok kızıyor.

Dört sene geçti. Kamran, amcası ile birlikte İstanbul' döndü. Ben de geçen sene okulu bitirdim.

Okul bitti. Ben okula "güvercinlik" diyorum. Ben okulu bitirmek istedim. Bu hayali kurdum. Okul bitti. Diplomamı aldım. "Güvercinlikten" çıktım. Bana uzun bir elbise aldılar. Ben onu giydim. Bana bir ayakkabı aldılar. Onu da giydim. Ben küçük bir kız değilim. Şimdi bir kadını. Buna çok şaşıyorum. Teyzemler hazırlık yapıyorlar. Bu bir düğün hazırlığı. Ben buna da çok şaşırdım.

Köşkte boyacılar var. Köşkte terziler var. Köşkte misafirler ve akrabalar var. Herkes çalışıyor, herkes bir şeyler yapıyor. Onlar, düğün davetiyesi yazıyorlar. Onlar pazara gidiyorlar. Onlar alış veriş yapıyorlar. Onlar elbise dikiyorlar. Ben çok şaşkım. Onları izliyorum. Onlara bakıyorum. Ben yaramazlık yapıyorum. Eskiden çok yaramazlık yaptım. Şimdi tekrar yaramazlık yapıyorum. Ben misafirlerin çocukları ile oynuyorum. Köşkte koşuyoruz.

Köşkün mutfağında tamir var. Aşçı yemekleri bahçede yapıyor. Aşçı pasta yapıyor. Şimdi bir fikrim var.

Ben, çocuklara dedim:

- Çocuklar... Siz burada saklanın... Ses yapmayın... Size pasta getireceğim...

Beş dakika sonra elimde bir tabakla geldim. Tabakta pasta var. Çocuklar pastaları aldılar. Herkes pasta yiyor. Aşçı bunu fark etti. Sonra bizi aradı.

Aşçı çok bağırdı. Çocuklar çok korktular ve kaçtılar. Çok iyi yaptılar. Aşçı bizi dövmek istedi. Onun elinde bir kepçe var. O, kepçeyi sallıyor ve bizi kovalıyor.

Aşçı çocukları kovalamıyor. Aşçı beni kovalıyor. Çünkü ben büyüğüm. Aşçının ayağı takıldı ve aşçı düştü. Aşçı şimdi daha sinirli.

Aşçı beni tanımıyor. Aşçı beni yakalayacak. Ben ona anlatacağım ama o, inanmayacak. O beni dövecek.

Orada terzi matmazel ve Dilber Kalfa var. Onlar bahçede geziyorlar. Ben onları gördüm. Ben oraya gittim. Onların arkasına saklandım.

Dilber Kalfa açığa söyledi:

- Aşçı, sen ne yapıyorsun. Bu kız gelin olacak...

Ben kızmadım. Ben de bağırdım:

- Evet, vallahi gelin olacağım.

Aşçı bize inanmadı:

- Gelinler hırsızlık yapmıyor. Bu kız hırsızlık yaptı. Bu gelin değil.

Aşçı sonra bize inandı:

- Tamam, sen gelin olacaksın... Ama ben düştüm ve pantolonum yırtıldı. Bana yeni pantolon alacaksın...

Aşçı düştü ve onun burnu da kanıyor. Aşçı burnunu düşünmüyor. O pantolonunu düşünüyor.

Bu olayı herkes duydu. Herkes bana güldü.

*

Düğüne üç gün kaldı. Ben bahçede çocuklarla birlikte ip atıyorum. Ben terzi matmazeli gördüm. O bana çok kızdı:

- Rica ederim, matmazel... Üç gün sonra madam olacaksınız... Sizi arıyorum... Prova yapacağız... Niçin böyle yapıyorsunuz?

Terzi matmazelin yanında Besime Teyzem var. O da bana çok kızıyor. O konuşmuyor ama o çok sinirli.

Ben:

- Özür dilerim, matmazel... Ben buradayım... Sizi duymadım.

Teyzem bana baktı. Teyzem çenemi okşadı. Şimdi bana kızacak. Ben biliyorum.

Teyzem:

- Kızım, sen çok koşuyorsun ve çok gülüyorsun... Sadece kendi sesini duyuyorsun... Bizi duymuyorsun... Üç gün sonra düğün var... Lütfen düğünde böyle yapma...

O gün ben çok mutluydum. Ben eteklerimin ucunu tuttum. Dizimi biraz büktüm:

- Üzülme teyze... Üç gün kaldı... Üç gün sonra ben evli bir kız olacağım... Ben sizi hiç üzmeyeceğim...

Teyzem ağladı ve beni öptü:

- Ben, senin annen olacağım, Feride...

Ben çok mutlu oldum. Onu tuttum ve havaya kaldırdım. Sonra onu öptüm.

*

Terzi matmazel elbisemi dikti. Ben elbiseyi gördüm ve çok utandım. Yüzüm kırmızı oldu. Odada misafirler var.

Ben:

- Lütfen odadan çıkın. Siz çıkın, ben elbiseyi giyineceğim. Ben Çalikuşu'yum. Ama bu elbise ile tavus kuşu olacağım. Bu çok komik. Farklı elbise giyeyim.

Misafirler dışarı çıktılar. Ben elbiseyi giydim. Ama içeri girmek istiyorlar. Onlar dışarıdan kapıyı itiyorlar. Ben içeride kapıyı tutuyorum. Çocuklar da içeri girmek istiyorlar.

Çocuklar:

- Hücum... Hücum...

Terzi matmazel:

- Yapmayın... İtmeyin... Allah aşkına... Elbise parçalanacak...

Herkes sustu. Ben bir ayak sesi duydum. Bu Kamran'ın sesi:

- Feride, kapıyı aç... Benim Kamran... Sana yardım edeyim...

Ben çok şaşırdım, utandım ve sinirlendim:

- Herkes gelsin... Ama sen gelme... Git... Vallahi ağlayacağım...

Ben yalvarıyorum. Kamran beni dinlemiyor. Kamran kapıyı açtı.

Ben çığlık attım ve kaçtım. Orada bir manto var. O mantoyu aldım. O mantoyu üzerime örttüm.

Matmazel bayılacak. Matmazel çok üzgün:

- Güzelim, elbise gitti.

Kamran mantonun bir ucundan tuttu:

- Ben kazandım, Feride... Sen kaybettin... Aç... Elbiseni göreyim...

Kamran biraz bekledi. Sonra tekrar konuştu:

- Feride, ben sokaktan geldim. Bu sebeple çok yorgunum. Elbiseni çok merak ettim. Zorla açacağım... Bak sayıyorum: Bir, iki, üç, dört, beş...

Kamran mantonun uçundan çekti. Ben ağlamaya başladım. Kamran çok şaşırıldı. Terzi matmazel çok şaşırıldı. Misafirler odadan çıktı. Kamran kapıyı kapadı. Kamran çok üzüldü:

- Feride, beni affet... Ben şaka yapmak istedim... Ama sen hâlâ bir çocuksun... Beni affedecek misin?

Ben mantonun içinde saklanıyorum.

Ben:

- Tamam, ama sen hemen odadan çık...

Kamran:

- Tamam, çıkacağım... Seni bahçede bekliyorum... Dört sene önce orada konuştuk... Şimdi tekrar orada konuşacağız ve barışacağız... Tamam mı?

- Peki, geleceğim ama sen şimdi çık...

Matmazel çok şaşırıldı. Ben tekrar eski elbisemi giydim. Kimseyle konuşmadım. Müjgan ile de konuşmadım. Odadan çıktım. Yüzüm çok kırmızı. Yüzümü soğuk su ile yıkadım. Şimdi Kamran'ın yanına gideceğim. Beni kimse görmeyecek.

Orada mutfak var. Oraya gittim. Aşçı ile konuştum. Sonra kapıyı açtım. Sonra yürüdüm. Bahçeye gideceğim. Kamran'ı görecek. Ama...

*

Orada bahçe kapısı var. Bahçe kapısının yanında bir kadın var. Bu kadının üstünde siyah elbise var. Uzun boylu bir kadın. İçeri girmek istiyor ama girmiyor. Bu kadın cesur değil.

Kamran beni bekliyor. Ben kadınla konuşmak istemedim. Bu sebeple yürüdüm ama kadın bana seslendi:

- Küçük hanım, küçük hanım...

Ben kadına döndüm. Oraya yürüdüm:

- Söyleyin hanımefendi...

- Burası Seyfettin Paşa'nın köşkü, değil mi?

- Evet...

- Siz bu köşkte mi oturuyorsunuz?

- Evet...

- Tamam... Sizden bir şey isteyeceğim...

- Lütfen söyleyin... Dinliyorum...

- Ben, Feride Hanımefendi ile görüşmek istiyorum.

Ben biraz korktum. Ama gülmek istedim. Bu kadın bana "hanımefendi" dedi. Bu çok komik. Ben bunu ilk kez duydum. Ben Feride'yim. Ama bunu kadına söylemeyeceğim.

Ben:

- Çok güzel... Lütfen içeri girin... Feride hanım içeride... Size gösterirler...

Siyah elbiseli kadın içeri girdi. Yanıma geldi:

- Sizi gördüm... Bu çok güzel... Feride hanım ile yalnız konuşmak istiyorum... Lütfen bana yardım edin... Bunu kimse bilmesin...

Ben çok şaşırdım. Hava karanlık. Kadının yüzünü görmüyorum. Biraz düşündüm. Sonra:

- Feride benim... Elbisem biraz kirli... Bu sebeple utandım ve size doğruyu söylemedim.

Kadın heyecanlandı:

- Kamran Bey ile evleneceksiniz, değil mi?

- Evet.

Siyah elbiseli kadın durdu, konuşmuyor. Ben çok şaşırdım. Galiba o, bana inanmadı. O, az önce konuşmak istedi. Ama şimdi susuyor.

Ben:

- Söyleyin hanımefendi, sizi dinliyorum.

Çok tuhaf. Kadın hâlâ susuyor.

Orada bir ağaç var. Ağacın altında bir koltuk var. Ben koltuğu gördüm:

- Hanımefendi gelin. Şuraya gidelim. Orada kimse yok.

Biz koltuğa oturduk. Kadın susuyor, konuşmuyor. Kadın fikrini değiştirdi ve konuştu:

- Feride Hanım... Benim eski bir arkadaşım var. O benden rica etti. Ben de buraya geldim. Bu çok zor bir görev. Az önce sizi görmek istedim. Şimdi konuşmak istemiyorum. Bu çok zor.

Ben titriyorum. Kalbim çok hızlı çarpıyor. Şimdi sakın olacağım:

- Lütfen cesur olun... Bana anlatın... Sizin arkadaşınız, beni tanıyor mu?

- Hayır... Sizi hiç görmedi. Ama siz Kamran Bey ile nişanlısınız. Arkadaşım bunu biliyor...

- Kamran Beyi tanıyor mu?

- ...

Ben daha fazla soru sormayacağım. Çünkü gücüm yok.

Kadın:

- Feride Hanım, beni dinleyin... Ben durdum ve konuşmadım. Çünkü siz küçük bir kızsınız. Buna çok şaşırdım. Bu sebeple sustum. Sizi üzmem istemiyorum.

Kadın bana acıdı. Bu beni çok üzdü. Artık gücüm var. Ayağa kalktım. Ağaca yaslandım. Çok yavaş konuştum:

- Merak etmeyin... Anlatın... Bu önemli bir konu... Üzülmeceğim...

Kadın:

- Kamran Bey'i seviyor musunuz?

- Siz niçin sordunuz? Bu benim hayatım... Size ne?

- Benim için önemli, Feride Hanım...

- Açık konuşun...

- Peki... Başka bir kadın da Kamran Beyi seviyor...

- Bu çok normal... Kamran genç ve yakışıklı...

Çok sakın konuştum. Ben çok şaşırdım. Ama ben güçlüyüm. Bunu hissediyorum.

Ben kadınla alay ettim. Kadın yerinden kalktı. Kadın sinirlendi. Eteğini düzeltti. Çok hızlı konuştu:

- Sizi bir küçük çocuk sandım. Ama siz yetişkin bir kızsınız. Kamran Bey sizi mutlu etmeyecek. Çünkü iki sene önce Avrupa'da bir kadınla tanıştı. Bu kadın benim arkadaşım... Daha anlatayım mı?

- Lütfen anlatın...

- Arkadaşımın adı Münevver... Bir kere evlendi ama mutlu olmadı. Sonra çok üzüldü ve hasta oldu. Avrupa'ya doktora gitti. Orada iyi oldu. O zaman Kamran Bey ile tanıştı. Onlar İsviçre'de tanıştılar. Kamran Bey İsviçre'ye geldi. Orada iki ay kaldı...

- Bir soru sormak istiyorum... Niçin bunları anlatıyorsunuz?

- Bu çok zor... Arkadaşım size rakip...

- Estağfurullah...

- Arkadaşım çok iyi bir insan. O, çok duygusal. Kamran Bey ile evlenmek istedi. O, böyle düşündü. Ama Kamran Bey ona yalan söyledi. Kamran Bey suçlu. Bunları size anlatıyorum. Çünkü; arkadaşım hasta. O, ölmesin... Ben bunu istemiyorum.

- Bunlar doğru mu? Niçin size inanayım...

- Yalan söylemiyorum... Siz evleneceksiniz... Münevver çok üzülecek ve ölecek...

- Bu kötü...

- Bu...

- Bana söylemeyin... Lütfen sadece arkadaşınızı düşünün...

- Niçin, Feride Hanım... Sizin de suçunuz yok. Siz günahsızsınız. Genç bir kızsınız. Size de acıyorum...

Ben sinirlendim:

- Bana acımayın... Lütfen daha konuşmayın...

Ben konuşmak istemedim. Kadın çantasını açtı. Çantadan bir kağıt çıkardı:

- Feride Hanım, bana inanın... Bu bir mektup... Bunu Kamran Bey yazdı ve Münevver'e gönderdi.

Önce mektubu almak istemedim. Sonra aldım.

Kadın:

- Mektup sizde kalsın... Sonra okuyun...

- Ben okuyayım... Sonra size vereceğim...

Hava karanlık. Ben mektubu okuyorum:

“Benim sarı çiçeğim... Sen bir güneşsin... Kalbimin güneşisin... Çok mutluyum... Seni bahçede gördüm ve çok mutlu oldum... Sizi seviyorum... Sadece sizi seviyorum... Gözleriniz çok güzel, bir menekşe gibi...”

Kadın:

- Feride Hanım, ben sizi üzdüm... Özür dilerim...

- Hayır, üzülmedim. Bu çok normal. Size teşekkür ederim. Çünkü benimle konuştunuz. Bana gerçeği anlattınız. Ama şimdi gideceğim...

Kadın:

- Feride Hanım, arkadaşşıma ne diyeyim?

- Görev tamam, deyin...

Kadın bana seslendi. Ama ben dinlemedim ve yürüdüm. Kamran beni hâlâ bahçede bekliyor. O beni beklesin. Ben ona bu notu yazdım. O bunu okuyacak ve çok şaşırarak.

“Kamran Beyefendi... Sarı Çiçeği öğrendim... Bir daha seni görmeyeceğim. Ve senden nefret ediyorum...”

İKİNCİ BÖLÜM

B. Eylül 19...

- Sen çok yazıyorsun. Sabah yazıyorsun, akşam yazıyorsun. Sen mektup yazmıyorsun. Çünkü deftere yazıyorsun. Kitap yazmıyorsun. Çünkü yaşlı bilgiler kitap yazar. Sen daha çocuksun. Sen ne yazıyorsun?

Bana bunları Hacı Kalfa söyledi. O dışarıda, tahtaları siliyor. O şimdi şarkı söylüyor. O benimle konuşmak istiyor.

Ben Hacı Kalfayı gördüm ve güldüm:

- Bu nasıl elbise, Hacı Kalfa?

Hacı Kalfa beyaz elbise giyiyor. Ama o gün, eski bir elbise giyiyor. Bu kadın elbisesine benziyor.

Hacı Kalfa:

- Bu iş, kadın işi... Ben de kadın gibi giyindim... Ne yapayım...

Benim problemlerim var. Ben bunları sadece Hacı Kalfa ile konuşuyorum. Benim bir komşum var. O benim odama giriyor. Hacı Kalfa da benim odama giriyor. Önce o, benden çekindi. Ama sonra alıştı.

Ben onunla konuşuyorum. Ona şakalar yapıyorum. Hacı Kalfa bana kızıyor. Çok eğleniyoruz.

Hacı Kalfa:

- Bu oda kafes gibi... Sen de bir kuş gibisin... Dışarıya çık... sen gez, eğlen, gül...

Ben her zaman yazıyorum. Hacı Kalfa bilmiyor. Ona anlatmıyorum. Ona yalan söylüyorum:

- Benim yazım kötü. Alıştırma yapıyorum. Yaz bitecek ve okullar açılacak. Çocuklar yazımı beğensinler... Ben bunu istiyorum.

Hacı Kalfa durdu, bana baktı, güldü. Hacı Kalfa cevap verdi:

- Sana inanmıyorum... Sen yalan söylüyorsun... Ben insanları tanıyorum... Senin bir problemin var... Ben bunu merak etmiyorum... Dikkatli yaz... Senin parmakların boya olmasın... Parmakların boya olacak ve çocuklar sana gülecek... Haydi bakalım... Sen yaz... Ben de çalışayım... Temizlik yapayım...

*

Hacı Kalfa gitti. Ben şimdi yazı yamıyorum. Çünkü Hacı Kalfa konuştu. Ben onu düşünüyorum.

Hacı Kalfa doğru söylüyor. Ben büyük bir insanım. Ben bir öğretmenim. Çocukluğumu unutacağım. Parmaklarımda boyalar var. Kalemin boyası... Bu boyalar benim çocukluğum... Unutacağım...

Hacı Kalfa doğru söylüyor. Burada kuş gibiyim. Kafeste bir kuş. Ama ben şimdi özgürüm... Ben Çalığışu'yum. Kanadım kırık, gagam kırık... Ben iyi olacağım.

Bu defteri bitireceğim. Çok az kaldı.

*

Siyah elbiseli, yabancı kadın gitti. Orada teyzem var. Ben teyzemi gördüm. Ben saklanmak istedim ama teyzem beni gördü:

- Orada kim var? Feride, sen misin? Niçin saklanıyorsun?

Ben cevap vermedim. Ben sustum. Hava karanlık. Ben onun yüzünü görmüyorum. O da benim yüzümü görmüyor.

Ben:

- ....

Teyzem:

- Yine bir yaramazlık!

- Teyze...

Teyzem saçıma dokunmadı. O, çenemi okşamadı. O beni anlamadı.

Teyzem:

- Feride, problem ne?

Teyzem bana kızıyor. O, beni anlamıyor.

- Bir şey yok teyze... Seni öpeceğim... Seni öpmek istiyorum...

Benim teyzem anne gibi. Onu öpmek istedim. Onu öpeceğim ve buradan gideceğim. Onun ellerinden tuttum. Onun yanaklarından ve gözlerinden öptüm.

*

Burası benim odam. Burası çok dağınık. Orada bir sandalye var. Sandalyenin üstünde elbiseler var. Orada dolap var. Dolabın içinde elbiseler var. Burası benim odam. Burası çok dağınık.

Işık yanmıyor. Odam karanlık. Defterime yazı yazdım. Dolapta diploma var. Bu benim diplomam. Onu aldım. Orada yüzük, küpe ve mücevherler var. Bunlar annemin. Annem bana bıraktı. Dolapta elbiselerim var. Elbiselerimi aldım. Bavula koydum.

Şimdi evden çıkacağım. Ben kaçıyorum. Ben Kamran'a çok kızdım ve ben gidiyorum.

Nereye gideceğim? Ben bilmiyorum. Ben sokağa çıktım. Şimdi düşünüyorum: "Ben nereye gideceğim?" Şimdi hava karanlık. Çünkü gece. Ben nerede kalacağım? Bütün gece tarlada dolaşmayacağım. Ben evden kaçtım. Bunu kimse bilmiyor. Onlar öğrenecekler ve çok üzülecekler. Beni merak edecekler. Onlar telaş yapacaklar. Onlar beni arayacaklar. Onlar vapurlara, trenlere, arabalara bakacaklar. Beni arayacaklar. Onlar beni çocuk sanacaklar. Bana üzülecekler.

Bu olayı teyzeme anlatacağım. Yarın ona mektup yazacağım. Ama ben bu gece nerede kalacağım?

Burada bir arkadaşım oturuyor. O beni misafir edecek ama ben gitmeyeceğim. Bu ayıp. Çünkü saat çok geç. Ben evden kaçtım. Bunu arkadaşşıma anlatmak istemiyorum. Teyzemler oraya gelecekler. Beni bulacaklar. Ben bunu istemiyorum.

Orada istasyon var. Orası çok karanlık. Oradan gitmeyeceğim. Şu sokaktan gideceğim. Burası İçerenköy.

Şimdi çok karanlık. Ben korkuyorum. Ben düşünüyorum. Benim aklıma bir fikir geldi.

Köşke on sene önce bir sütüne geldi. Bu kadın yabancı uyruklu. O Sahrayıcedit'te oturuyor.

Ben onun evini biliyorum. Bu gece orada kalacağım. Teyzemler beni bulamayacaklar.

Buradan bir araba var. Ben ona binmeyeceğim. Çünkü bu tehlikeli ve benim param yok.

Ben yürüyorum. Ben sütününin evine gidiyorum. Ben Sahrayıcedit'e gidiyorum. Burası çok karanlık. Ben bir ses duydum ve çok korktum. Kendi gölgemi görüyorum. Bundan da korkuyorum. Sokakta kimse yok. Sadece ben varım.

Orada iki kişi var. Onlar sarhoş. Onlardan saklanacağım. Bir bahçeye girdim ve saklandım. Onlar gittiler. Şimdi tehlike yok.

Şimdi yürüyorum. Orada bir bekçi var. Ben bekçiyi gördüm ama bekçi beni görmedi. Bu güzel bir şans.

Sütününin evi burası. O ve onun kocası bana kapıyı açtılar. Onlar beni gördüler. Onlar çok şaşırdılar. Ben onlara yalan söyledim:

- Ben ve amcam araba ile gidiyorduk. Üsküdar'dan bindik. Arabanın tekeri patladı. Sizin evinizi gördük. Ben buraya geldim. Amcam arkadaşına gitti.

Onlar bu yalana inandılar mı? Ben bilmiyorum. Ama beni eve davet ettiler. O bana bir yatak verdi. Yatak kır lavantası kokuyor. Ben o yatakta uyumadım. Sabah onlar uyuyorlar ve ben gittim. Galiba sütüne çok üzüldü.

*

O gece ben bir plan yaptım. Çok düşündüm. Ben ne yapacağım? Ben bilmiyorum. Çantamda diploma var. Bu diploma benim. Ben öğretmen olacağım. Anadolu'ya gideceğim. Orada öğretmen olacağım. Ben öğrencilerim olacak. Onlara ders anlatacağım. Onlar çok mutlu olacaklar.

Ben hâlâ İstanbul'dayım. Eyüpsultan'a gittim. Orada bir kadın var. Onun adı Gülmisal. O annemin dadısı. O, annemi çok seviyor. O, teyzemi sevmiyor. O, teyzemle kavga etti. O, teyzemle niçin kavga etti? Ben bilmiyorum.

Burası çok güzel. Ben burada mutluyum. Teyzeme mektup yazdım. O, mektubu okuyacak ve çok üzülecek. O beni aramayacak. Çünkü o, utanacak.

Ben Eyüpsultan'a gittim. Orada bir kadın var. O, Gülmisal. O bahçenin önünde. O bahçeyi yıkıyor. O beni gördü:

- Buyurun, kimi arıyorsunuz?

- Dadı, beni tanımadın mı?

- Allah, Allah! Kimsin sen?

Gülmisal yanıma geldi. Bana baktı:

- Güzide, Güzide... Benim Güzide'm...

Onun kolları çok ince. O ince kolları ile bana sarıldı. O, ağlıyor:

- Ah çocuğum, ah çocuğum...

Güzide benim annem. Gülmisal ağlıyor. Çünkü ben anneme benziyorum. O, annemi hatırladı.

Ben annemi çok az hatırlıyorum. Bu bir hayal. Buna sevinmiyorum, buna üzülmiyorum.

Gülmisal ağlıyor. Çünkü annemi hatırladı. Ben de ağlıyorum. Çünkü ben, annemi hatırladım.

Ben:

- Ben anneme çok mu benziyorum?

Gülmisal:

- Çok benziyorsun...

Ben Gülmisal'in odasına gittim. Gülmisal'de orada. Odada perdeler var. Bu oda çok güzel. Ben onun dizinde attım. Gülmisal ben saçımı okşuyor. Gülmisal bana annemi anlatıyor. Gülmisal, annemin dadısı. O annemi anlattı. Ben dinledim.

Şimdi ben anlatıyorum. Ben Gülmisal'e Kamran'ı anlattı. Köşkü anladım. Teyzemi anlattım.

Gülmisal:

- Feride, Kamran'ı affet...

- Gülmisal öyle söyleme... Onu affetmeyeceğim. İki gün burada kalacağım. Sonra farklı şehre gideceğim. Öğretmen olacağım.

Ben konuşuyorum. Gülmisal ağlıyor. O, saçlarımı ve elleri okşuyor. Ben anlatıyorum.

Ben:

- Öğretmen olacağım...

Gülmisal çok mutlu. O beni çok seviyor.

Gülmisal:

- Tamam, Feride, burada kal. Bunu kimseye söylemeyeceğim. Kimse seni bulamayacak.

Gülmisal ile ben bugün ev işi yaptık. Ben ev işi bilmiyorum. Yemek yapmıyorum, çamaşır yıkamıyor. Bu çok kötü. Ev işi öğreneceğim.

Ben ayakkabılarımı ve çoraplarımı çıkardım. Bir kova su aldım. Sonra tahtaları sildim. Ben Gülmisal'e yardım ediyorum.

Sonra beraber patates soyduk.

Gülmisal:

- Sen bu işi kötü yapıyorsun...

- Evet, biliyorum. Merak etme... Ben öğreneceğim. Sen bana öğret...

Gülmisal dadı bana öğretti. O bana anlattı. Ben deftere yazdım. O bana öğretti. Patates nasıl soyulur? Ben biliyorum. Çünkü o, bana öğretti. Tahtalar nasıl siliniyor? Ben biliyorum. Çünkü o, bana öğretti.

Gülmisal bana öğretiyor. Bu, onu çok mutlu etti. O çok mutlu. Biz ev işi yaptık. Biz çok yorulduk. Şimdi koltukta oturuyoruz.

- Ah dadı... Anadolu'ya gideceğim. Orası çok güzel. Ben Arabaistan'da yaşadım. Ama hatırlamıyorum, çünkü küçüktüm. Orada çok iyi insanlar var. Onlar bana yardım edecekler. Orada okullar küçük. Bütün okulu çiçeklerle süsleyeceğim. Öğrenciler olacaklar. Benim öğrencilerim. Onlar bana "abla" diyecekler. Fakir öğrenciler olacak. Onlar elbise dikeceğim. Ben dikeceğim. Bana gülme... Ben elbise dikmiyorum. Çünkü bilmiyorum ama öğreneceğim.

Gülmisal dadı gülüyor. Ama şimdi bana kızıyor:

- Gitme, Feride! Bu doğru değil...

Bütün işler bitti. Ben teyzeme mektup yazdım:

"Teyze, sana doğru söyleyeceğim. Kamran bana bir şey söylemedi. O şımarık, korkak, ruhsuz, karakersiz bir insan.

Ben onu beğenmedim, ben onu sevmedim. Ben onu istemedim. Niçin evlenmek istedim? Çünkü ben bir Çalığışu'yum. Ben delilik yaptık. Ama şimdi kurtuldum. Şimdi mutluyum. Bu sebeple evden kaçtım. Sen bana çok yardım ettin.

Beni unutun. Benimle konuşmayın. Beni görmeyeceksiniz. Siz düşünün. Ben belki öldüm. Öyle düşünün. Bana yardım etmeyin. Beni unutun.”

Bu çok kötü bir mektup. Bunu ben yazdım. Ben çok utanıyorum. Onlar beni aramasın. Ben bunu istiyorum. Bu sebeple bu mektubu yazdım.

*

Ertesi gün postaneye gittim. Mektubu gönderdim. Sonra Milli Eğitim Bakanlığı'na gittim. Gülmisal'in elbisesini giydim.

Ben Milli Eğitim Bakanlığı'na gidiyorum. Bu sebeple çok mutluyum. Oraya gideceğim. Müdür ile konuşacağım. Sonra öğretmen olacağım.

Bakanlık binasının kapısına geldim. İçeri girdim. Ben şimdi korkuyorum. İçeri çok büyük. Çok yüksek merdivenler var. Bina çok kalabalık. Kimseye bir şey sormadım. Çok şaşkınım. Orada bir kapı var. Kapıda “Bakan Odası” yazıyor. Bakanın odası orada. İçeride koltuk var. Koltukta biri oturuyor. Bu hademe. Hademe çok rahat.

Ben:

-Bakan Bey'i görmek istiyorum...

Hademe:

- Bakan Bey ile ne konuşacaksın?

Hademenin bıyıkları var. O, bıyıkları ile oynuyor.

Ben:

- Öğretmen olmak istiyorum...

Hademe:

- Bakan yok... Aşağı in... Orada işlemlerini yap...

Nasıl işlem yapacağım? Ben bilmiyorum. Ben ona sordum ama o, cevap vermedi.

Odadan çıktım. Dışarı çok kalabalık. Orada bir kadın var. Kadının gözleri mavi. Bu kadın yaşlı. O yanıma geldi.

Kadın:

- Burada birini tanıyor musunuz?

- Hayır... Belki tanıyorum ama bilmiyorum... Niçin sordunuz?

- Bunu sonra öğreneceksiniz... Ben sizi İlköğretim Müdürlüğü'ne götüreyim... Orada müdürü gör... Onunla konuş...

Kadın ve ben oraya gittik. Müdür orada. Müdürün sakalları var. Müdürün yüzünde yara var. Onun kafası çok büyük. Onun kaşları çok kalın. O esmer bir insan. Ben içeri girdim. İçeride iki kadın var. Müdür, onlarla konuşuyor. Kadınlar çantasından kağıt çıkardılar. Müdür onlara baktı.

Müdür:

- Şubeye gidin... Adınızı söyleyin... Sizin adınızı kaydedsinler... Deftere yazsınlar...

Müdür bana baktı ve sordu:

- Siz ne istiyorsunuz, hanımefendi?

Ben cevap vereceğim. Ama müdür tekrar konuştu. Ben cevap veremedim.

Müdür:

- Öğretmen olmak istiyorsunuz, değil mi? Sizin yeteneğiniz var mı?

- Benim diplomam var... Onu mu soruyorsunuz?

Müdür çok sinirlendi. Orada bir adam oturuyor. Müdür ona baktı. Sonra bana kızdı.

Müdür:

- Ben yetenek sordum... Sen diploma dedin... Bunlar farklı... Bunları bilmiyorsun... Sen nasıl öğretmen olacaksın?

Ben çok şaşırdım. Ben çok utandım. Müdür çok sinirli. Müdür bana bağıyor:

- Niçin bekliyorsunuz... Gidin, lütfen... Bana sormayın... Farklı insanlara sorun...

Odada bir adam var. O adam konuştu. O adam bana anlatıyor:

- Lütfen dinleyiniz... Öğretmenlik zor... Sizin için daha zor... Çünkü diploma önemli değil... Yetenek önemli... Siz öğretmen olmayın... Sanatçı olun... Daha başarılı olacaksınız... Terzi olun... Elbise dikiş... Para kazanın...

Ben adama çok sinirlendim.

*

Ben odadan çıktım. Merdivenlerden iniyorum. Biri kolumu tuttu. Bu mavi gözlü yaşlı kadın. Ben korktum. Ben bağırarak istedim.

Kadın:

- Ne oldu kızım? Müdürle konuştun mu?

Ben olayı anlattım. O, beni dinledi.

- Kızım üzülme... Burada birini tanıımıyorsun... Bu kötü... Ama ben birini tanıyorum... Ben bir müdür tanıyorum... Hadi oraya gidelim... O müdür ile konuşalım...

Beraber merdivenleri çıktık. Orada bir odaya var. Bu oda çok küçük. İçeride bir adam var. Bu adamın sakalı var. Onun sakalı siyah ve beyaz. İçeride bir kadın var. Adam kadına bağıyor. Bu kadın hademe. Adam kahve içiyor. Adam kahveyi camdan dışarıya döktü.

Ben mavi gözlü yaşlı kadını uyardım:

- Aman... Hadi buradan gidelim... Buradan kaçalım...

Müdür bizi gördü:

- Buyurun, Naime öğretmen...

Müdür şimdi çok sakin. Mavi gözlü kadın (Naime öğretmen) anlattı. Müdür dinledi. Müdür bana baktı:

- Peki... Peki kızım... Şuraya geç, otur... Sen çok gençsin...

- Evet Müdür bey... Ben yirmi yaşındayım...

- Enteresan... Sen başka bir şehre gitme...

- Niçin?

- Niçin mi? Sen bilmiyor musun?

Müdür bey bana bakıyor. Müdür bey yüzüme bakıyor. Müdür bey gülüyor. Müdür bey mavi gözlü kadına baktı. Ona göz kırptı:

- Niçin mi? Ben söylemeyeceğim... Naime Hanım sen söyle...

Müdür kendisi ile konuşuyor:

- Dışarıda çok erkek var... O erkekler çok çapkın...

Ben:

- Çapkın erkekler kim? Ben tanımıyorum... Lütfen beni güzel yere gönderin... Orada çapkın erkek olmasın...

- Tamam... Bu güzel...

Ben müdür çok sevdim. Müdür çok iyi. Sakalları siyah. Bir genç adam gibi. Sakalları beyaz. Yaşlı bir adam gibi.

Müdür:

- Sen öğretmen okulundan bu sene mi mezun oldun?

Ben:

- Öğretmen okuluna gitmedim... Dam döSion Okulu'ndan mezun oldum...

- Bu nasıl bir okul?

Ben müdire anlattım. Müdür beni dinledi. Çantamda diplomam var. Onu müdire gösterdim. Müdür onu okudu ama anlamadı. Çünkü müdür Fransızca bilmiyor.

Müdür:

- Güzel... Çok güzel...

Naime hanım çok sakın. O konuştu:

- Müdür Bey, siz iyi bir insansınız... Bu kıza yardım edin...

Müdür düşünüyor. Müdür sakalları ile oynuyor:

- Bu diploma geçersiz... Bizim kurum bu diplomayı istemiyor... Bu diploma ile öğretmen olmak zor...

Müdür tekrar düşündü. Müdür bana baktı ve konuştu:

- Sen İstanbul'da Fransızca öğretmeni olmak mı istiyorsun? Sana söyleyeyim... İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne git...

Ben müdürü dinlemedim. Ben konuşmak istedim ve ben konuştum:

- İstanbul'da kalmak istemiyorum... Anadolu'ya gitmek istiyorum...

Müdür şaşırdı:

- Bunu mu istiyorsun? Ben çok şaşkınım... Böyle bir şeyi ilk kez duyuyorum... Öyle değil mi Naime Hanım...

Müdür bana sorular soruyor. Ailemi soruyor. Ben yalan söyledim ve müdürü kandırdım. Çünkü müdür şüphelendi. Ama ben onu kandırdım.

Müdür:

- Şahap Efendi, Şahap Efendi... Buraya gel!

Şahap Efendi geldi. Bu adam çok zayıf ve çok kısa.

Müdür:

- Şahap Efendi dinle... Bu kız Anadolu'da öğretmen olmak istiyor... Dilekçesini yaz... Bana getir...

Galiba öğretmen olacağım. Şimdi çok mutluyum. Müdürü öpmek istiyorum. Şahap Efendi ve ben odadan çıktık. O bana sorular sordu. Ben cevap verdim. Şimdi dilekçe yazıyoruz.

Orada pencere var. Pencerenin yanında iki adam var. Bu adamlar yazıcı. Burada çalışıyor. Onlar bize bakıyorlar ve konuşuyorlar.

Birinci Adam:

- Şahap Bey... Bugün çok yoruldun... Sen dinlen... Dilekçeyi biz yazalım...

Ben şimdi çok mutluyum. Ben susmadım. Ben cevap verdim. Çünkü çok mutluyum:

- Arkadaşlık çok güzel... Yardımcı olmak çok güzel...

Şahap Bey utandı. Onun yüzü kırmızı oldu. Ben kötü bir şey mi söyledim? Ben bilmiyorum. Galiba kötü bir şey. Çünkü adamlar gülüyorlar.

Birinci adam, ikinci adama söyledi:

- Öğretmen hanım, çok konuşkan, çok girişken...

Bu ne demek? Bu adam niçin bunu dedi? Ben bilmiyorum...

Dilekçeyi yazdık. Memurlar dilekçeyi imzaladı.

Müdür:

- Haydi kızım, hayırlı olsun... Ben sana yardım edeceğim...

Odada insanlar var. Müdür fazla konuşmadı. Çünkü odada insanlar var. Müdür sustu. Ama ben bu kağıdı nereye götüreceğim? Ne yapacağım bilmiyorum.

Naime Hanım bana yardımcı olacak. Ben bakıyorum. Ama Naime Hanım yok. Onu görmüyorum. Orada merdivenler var. Şahap Bey orada. O, beni bekliyor. Ben ona soracağım:

- Bugün çok yoruldunuz... Ama ben bu dilekçeyi nereye götüreceğim? Ne yapacağım? Lütfen söyleyin...

Şahap Bey:

- Bu zor bir iş... Ben size yardım edeceğim... Siz tekrar müdürlüğe gelin... Böyle yapın...

- Peki... Ne zaman geleyim?

- İki, üç gün sonra...

Şahap Bey bana yardım etti. İki gün geçti. Üç gün geçti ama bitmedi. Bir ay geçti.

Şahap Bey iyi bir insan. O bana çok yardım etti. O çok yoruldu. Ama bana yardım etti. Bir gün müdürlüğe geldim. Şahap Bey'in boynunda bir bez var. Şahap Bey çok öksürüyor.

Ben:

- Hasta mısınız? Niçin dinlenmiyorsunuz? Niçin çalışıyorsunuz?

- Çünkü bugün siz geldiniz...

Ben güldüm.

Şahap Bey:

-Burada iş çok... Okullar açıldı...

- Anladım... Benim iş ne oldu? Cevap var mı?

- Bilmiyorum... Dilekçe genel müdürde... Genel müdür sizi bekliyor... Sizinle konuşacak...

Genel müdür çok sinirli. Onun siyah bir gözlüğü var. Masada kağıtlar var. Genel müdür onları imzalıyor ve yere atıyor. Orada bir adam var. Bu adam yazıcı. Onun bıyıkları var. Bıyıkları beyaz. Adam kağıtları yerden alıyor.

Ben:

- Buyurun Efendim... Beni çağırdınız...

- Hanım sabret! İşim var... Görmüyor musun?

Beyaz bıyıklı yazıcı bana işaret yaptı. Bana "bekle" dedi. Ben şimdi kapının yanındayım ve bekliyorum.

Müdürün işi bitti. Müdür gözlüğünü çıkardı. Müdür bana bakıyor. Müdür konuşuyor:

- Sizin dilekçeniz onaylanmadı... Sizin kocanız çalışmıyor?

Benim kocam mı? Bu doğru değil... Benim kocam yok... Ben bekarım...

Genel Müdür:

- Sen Hayriye Hanım değil misin?

- Hayır, değilim... Benim adım Feride...

- Hangi Feride? Feride kim? Tamam... Şimdi hatırladım... Sizin de dilekçeniniz onaylanmadı... Bakanlık onaylamadı... Bu diploma ile öğretmen olmayacaksınız...

- Ben ne yapacağım?

Müdür tekrar gözlüğünü taktı. Müdür bana baktı. Müdür benimle alay etti:

- Onu siz düşüneceksiniz... Ben düşünmeyeceğim... Çünkü çok işim var... Çok meşgulüm...

Ben çok üzüldüm. Ben ağlamak istiyorum. Ben ne olacağım? Ben ne yapacağım? Ben bilmiyorum.

Ben okuldan mezun oldum. Ben yirmi yaşındayım. Başka şehre gitmek istiyorum. Ama onlar göndermiyorlar. Ben ne yapacağım? Teyzemin evine mi döneceğim? Hayır dönmeyeceğim?

Son bir şansım var. Siyah, beyaz sakallı müdürün yanına gittim. Şimdi ağlamıyorum. Sonra ağlayacağım.

Ben:

- Beyefendi, bakanlık diplomamı onaylamadı... Ben ne yapacağım?

Müdür buna çok üzüldü:

- Kızım, ben ne yapayım? Ben onlara söyledim... Beni dinlemediler...

Müdür çok iyi. Bu bana cesaret verdi:

- Beyefendi, ben çalışmak istiyorum... En uzak köye gitmek istiyorum... Çünkü çalışmak istiyorum... Buna mecburum...

Orada bir adam var. Adam pencerenin yanında oturuyor. Adam uzun boylu ve şişman. Ben onu görüyorum. Adam gazete okuyor.

Müdür Bey, adama seslendi:

- Beyefendi, beyefendi... Lütfen gelin...

Adam gazeteyi bıraktı. Adam buraya geliyor. Adam odaya girdi. Müdür Bey parmağı ile beni gösterdi:

- Beyefendi yardımcı olun... Bu kız Fransız okulunu bitirdi... Çok kibar ve nazik bir kız... O, öğretmen olmak istiyor... O, buna mecbur... En uzak yere gitmek istiyor... Ama dilekçe onaylanmadı... lütfen yardımcı olun... Bakan Bey ile konuşun...

Adam müdürü dinledi. Adam müdürü dikkat ile dinledi. Sonra bana baktı. Adam bana sorular soruyor. O benimle Fransızca konuşuyor.

Biz Fransızca konuşuyoruz. Müdür Bey çok mutlu. O, bizi dinliyor.

Müdür:

- Çok güzel Fransızca konuşuyor... Maşallah... Bir Türk kız... Bu çok güzel...

Ben çok mutluyum. Şimdi neşeliyim. Çünkü öğretmen olacağım. Artık güzel günler başlayacak.

Adam ve ben odadan çıktık. Bakan Bey'in odasına gittik.

Yarım saat geçti. Ben öğretmen oldum. B... şehrine gideceğim. Orada coğrafya ve resim öğretmeni olacağım.

Bakanlıktan çıktım. Eyüp'e gidiyorum. Çok mutluyum. Artık öğretmenim. Çok çalışacağım ve para kazanacağım. Kimseye muhtaç değilim.

Üç gün geçti. Sabah kalktım. Gülmisal ile limana gittik. Şahap Bey'de limana geldi. O beni bekliyor. O çok iyi bir insan. O, bana çok yardım etti. Onu hiç

unutmayacağım. O, bana hediye aldı. Sonra bavulumu taşıdı. Bavulumu vapura koydu. Şimdi güvertede oturuyoruz.

Ben ve Gülmisal konuşmuyoruz. Biz susuyoruz. Gülmisal denize bakıyor. Deniz mavi. Gülmisal'in gözleri mavi. Şimdi vapur kalkacak.

Gülmisal:

- Annen de bu limandan vapura bindi... Ama o yalnız değildi...

Gülmisal ağlıyor. Şahap Efendi orada. O, bize bakıyor. Galiba ben de ağlayacağım. Vapur hareket edecek. Herkes koşuyor. Şahap Efendi koşmuyor. O yanımda duruyor.

Şahap Efendi:

- Feride Hanım, gidiyor musunuz?

Ben mutlu değilim ama biraz gülümsedim.

Ben:

- Evet, gidiyorum...

Şahap sustu. O bir şey söylemedi. Elimi tuttu. Elimi bıraktı ve gitti.

*

Ben yolculuğu çok seviyorum. Ben deniz yolculuğunu çok seviyorum. Ben babamı hatırladım. Ben Hüseyin'i hatırladım. Şimdi sarhoş gibiyim. Vapur gidiyor. Vapur Sarayburnu'nda. Ben güvertedeyim. Şimdi aşağı iniyorum. Orada kamara var. Burası benim kamaram. Orada kutu var. Bu kutuyu bana Şahap verdi. Kutuyu açtım. Kutunun içinde şekerler ve çikolatalar var. Ben bunları çok seviyorum.

Ben kutunun içinden bir çikolata aldım. Ben çikolatayı yedik. Şimdi ağlıyorum. Niçin ağlıyorum? Ben bilmiyorum.

Ben ağlıyorum. Bu çok saçma. Ben biliyorum ama ağlıyorum. Şimdi deftere yazı yazıyorum. Ben ağlıyorum. Gözyaşlarım deftere düşüyor.

Yağmur yağıyor. Ben duyuyorum. Şimdi İstanbul nasıl? İstanbul'da yağmur yağıyor mu? Kozyatağı'nda bahçe var. O bahçenin ışıkları yanıyor mu?

Kamran senden nefret ediyorum. İstanbul'dan nefret ediyorum. Çünkü Kamran orada yaşıyor.

*

Sabah oldu. Ben uyandım. Şimdi yağmur yağmıyor. Gökyüzünde bulut yok. Gece yattım. Ben pencereyi kapatmadım. Bu sebeple üşüyorum.

Beş gün geçti. Ben bir otel odasındayım. Çok sinirliyim. Sabah uyandım. Yanaklarım ıslak. Yastık ıslak. Çünkü ben gece ağladım. Gökyüzünde güneş var. Bu beni mutlu ediyor. Ben okulumu hatırladım.

Uyandım. Yatağımdan kalktım. Banyoya gittim. Bu banyo çok küçük. Orada ellerimi ve yüzümü yıkadım. Karşıda ayna var. Be aynaya baktım. Ben saçlarımı kuruttum.

Kapı çaldı. Ben ses duydum. Ben Hacı Kalfa'nın sesi:

- Günaydın... Bu sabah tekrar erken uyandın... Bu çok güzel...

- Günaydın, Hacı Kalfa... Evet, erken uyandım... Ama sen nasıl bildin?

- Ben biliyorum... Çünkü sen ıslık çaldın... Bir kuş gibi... Kahvaltı yapacak mısın?

- Bugün istemiyorum...

- Hayır... Yok... Kahvaltı yapacaksın... Gezmiyorsun, eğlenmiyorsun, odadan çıkmıyorsun... Sonra komşunun kızına benzeyeceksin...

Hacı Kalfa bunu kısık sesle söyledi. Komşu bunu duymadı. Hacı Kalfa ile ben dost olduk. Bu dostluk çok güzel. Bu sebeple ben çok mutluyum.

Bir sabah ben uyandım. Elbisemi giydim ve merdivenlerden indim. Hacı Kalfa orada. Orada havuz var. Hacı Kalfa havuzun yanında. O nargile içiyor. O beni gördü. O konuştu:

- Günaydın Feride Hanım... Bu ilk sabah ve siz erken uyandınız... Niçin dinlenmediniz?

Ben güldüm:

- Ben dinlenmedim. Çünkü ben bir öğretmenim. Benim görevlerim var.

Hacı Kalfa nargilesini bıraktı. Bana baktı. O konuştu:

- Öğretmen mi? Sen mi? Sen çocuksun... Nasıl iş bu?

Bakanlık diplomamı onayladı. Ben öğretmenim. Bu sebeple yaramaz değilim. Yaramazlık yapmıyorum. Ama şimdi Hacı Kalfa ile konuşuyorum. Çok mutluyum. Bu sebeple çantamı yukarı attım ve tuttum. Çünkü çok mutluyum.

Hacı Kalfa da çok mutlu. Şimdi o, çok neşeli.

Hacı Kalfa:

- Bu yalan mı? Sen çocuksun...

Hacı Kalfa çok mutlu. O gülüyor. O çok gülüyor. Ben Hacı Kalfa ile konuşuyorum. Hacı Kalfa otelde çalışıyor. O bir hademe. O çok iyi bir insan.

Ben kahvaltı yapmıyorum. Hacı Kalfa bana kızıyor:

- Okula aç gitme! Sen öğretmensin... Çocuklar yaramazlar... Sen yorulacaksın... Bu sebeple kahvaltı yap! Sana peynir, süt vereyim... Bugün okulun ilk günü... Okula geç kalma...

Otelde havuz var. Ben havuzun yanında oturuyorum. Koridor boş. Koridorda kimse yok.

Orada bir dükkan var. Hacı Kalfa oraya bağırdı:

- Bir süt getirin, lütfen! Bir tane de İstanbul simidi...

Hacı Kalfa bana baktı ve konuştu:

- Bu dükkanın sahibinin adı Molla... O, süt satıyor... Süt çok güzel... İstanbul'da da süt var ama bu süt daha güzel... Molla'nın sütleri neden çok güzel? Sen biliyor musun? Ben biliyorum... Anlatayım... Molla'nın inekleri var... O ineklere armut veriyor... İnekler armut yiyor. İneklerin sütü armut kokuyor...

Ben havuzun yanındayım. Ben kahvaltı yapıyorum. Hacı Kalfa nargile içiyor. O bana hikaye anlatıyor. Öğretmen hikayeleri... Hacı Kalfa çok şey biliyor. O bütün öğretmenleri tanıyor.

Hacı Kalfa:

- Hadi kızım kahvaltını yap... Sonra sen ve ben okula gidelim... Okul çok yakın... Ama yollar karışık... Kaybolma... Bu sebeple beraber gidelim...

Okula beraber gittik. Okulun kapısında durduk. Okulun kapısı yeşil...

*

Okulun binası eski ve kötü. Ama ben mutluyum. Çünkü ben öğretmenim ve bu ilk günüm. O gün kötü bir olay oldu. Size onu anlatacağım.

Ben okula gittim. Orada bir kulübe var. Bu kapıcı kulübesi. Orada kimse yok. Kulübe boş. Orada bir kadın var. Ben onu gördüm. O kalın elbise giyiyor. O beni gördü. O durdu. O bana dikkat ile baktı ve konuştu:

- Buyurun! Ne istiyorsunuz?

- Müdire Hanım ile görüşeceğim...

- Ne oldu? Müdire benim...

- Tamam efendim... Ben yeni coğrafya ve resim öğretmeniyim... Benim adım Feride...

Müdire sustu. O bana bakıyor. Müdire konuştu:

- Bu doğru değil... Bize başka öğretmen geldi... O da coğrafya ve resim öğretmeni...

Ben çok şaşırđım:

- Ben de buraya geldim... Benim kağıdı var. Bu kağıdı bakanlık onayladı... Kağıt çantamda...

- Allah, Allah... Kağıda bakayım...

Müdire kağıdı okudu. Sonra tekrar okudu, tekrar okudu.

Müdire:

- Evet, kağıt doğru... Ama iki öğretmen geldi... Vah Huriye Hanım vah...

- Huriye Hanım kim?

- O da coğrafya ve resim öğretmeni... O Gelibolu'dan geldi... Orada mutlu değildi... Burayı istedi ve buraya geldi...

- Ben ne yapacağım? Bu çok kötü...

- Siz merak etmeyin! Ben şimdi İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne gidiyorum... Haydi siz de gelin! Beraber gidelim... Orada müdür var... Ona soralım...

İlçe Milli Eğitim Müdürü ile konuşacağız. O çok tuhaf bir adam. O, uzun boylu ve şişman. Biz anlattık. O dinledi. Sonra Müdür:

- Ben ne yapayım? Bakanlık sizi gönderdi... Böyle gönderdiler... İstanbul'a mektup yazacağım... Onlar cevap verecekler... Biz cevabı bekleyeceğiz...

Orada bir adam var. O adam yazıcı. O adam konuştu:

- Bu hanımın dilekçesini okudum... Feride Hanım'ın dilekçe tarihi daha yeni... Bu sebeple bu dilekçe geçerli...

Müdür düşündü ve cevap verdi:

- Evet... Bu doğru... Ama Huriye Hanım da işe devam edecek... Çünkü onda da dilekçe var... Biz bakanlığa mektup yazalım... Sonra bekleyelim... Sekiz gün, on gün sonra cevap gelecek... Sonra karar vereceğiz...

Müdire ile okula geri döndük. Huriye hanım okulda. Huriye Hanım, kırk beş yaşında. Onun yüzü siyah. Onun boyu kısa. Ben okula öğretmen geldim. O bunu öğrendi. O çok mutsuz. O yere düştü ve bağırdı:

- Dostlar, arkadaşlar, ben şimdi ne yapacağım?

Huriye Hanım bayıldı. Biz öğretmenler odasındayız. Oraya öğrenciler geliyor. Bir öğretmen var. O gözlüklü ve yaşlı. O öğrencileri kovdu.

Huriye Hanım yerde yatıyor. O baygın. Öğretmenler onun yüzüne su döküyorlar. Kolonya ile onun boynunu ovuyorlar.

Ben ne yapacağım? Ben bilmiyorum. Orada bekliyorum. Ben oturmadım. Ben ayakta bekliyordum.

Gözlüklü ve ihtiyar öğretmen hanım bana baktı ve konuştu?

- Sen ne yapıyorsun? Bize yardım etmiyorsun... Utanmıyorsun ve gülüyorsun...

Bu doğru. Ben çok şaşırdım. Ben ne yapacağım? Ben bilmiyorum. Bu sebeple güldüm. Ama ben Huriye Hanım'a gülmedim. Ben kendime güldüm. Gözlüklü ve ihtiyar öğretmen hanım bunu bilmiyor.

Orada öğretmen var. O öğretmen kadın. O uzun boylu ve güzel gözlü. Şimdi o da gülüyor. O benim yanıma geldi ve konuştu. O çok kısık sesle konuştu:

- Bu kadın kötü bir kadın... O yalandan bayıldı...

Huriye Hanım gözlerini açtı. O ayıldı. Onun yüzünden sular akıyor. O başını salladı ve bağırdı:

- Dostlar... Bana neler oluyor? Niçin ben? Niçin ben?

Ben çok konuşuyorum. Bu sebeple dilim bana bela oluyor. Tekrar böyle oldu. Çünkü ben konuştum:

- Huriye Hanım, iyi misiniz? Nasıl oldunuz?

Ben konuştum ve Huriye Hanım çok sinirlendi. O bana bağırdı:

- Sen çok terbiyesizsin... Niçin soruyorsun? Sen hiç utanmıyor musun? Sen geldi ve ben öğretmen olmayacağım... Terbiyesiz...

Ben çok utandım. Gözlerimi kapadım. O bana küfür ediyor. O bana bağıyor.

Huriye Hanım:

- Terbiyesiz... Ben işsiz kalacağım... Buna sen sebep oldun...

Benim gözlerim kararıyor. Ben titriyorum. Vücudum buz gibi... Huriye Hanım konuşuyor. O bana küfür ediyor. Herkes onu dinliyor.

Uzun boylu ve güzel gözlü öğretmen masaya yumruk attı. O çok sinirli. O canavar gibi... O konuştu:

- Müdire Hanım... Bu çok ayıp... Huriye Hanım küfür ediyor... Burası okul... Bu çok ayıp... Lütfen müdahale edin! Sizi mahkemeye vereceğim... Okulda küfür etmeyecek... Arkadaşlar, niçin susuyorsunuz? Lütfen susmayın... Bu çok ayıp...

Şimdi herkes sustu. Huriye Hanım tekrar bayıldı, sonra ayıldı. Şimdi ağlıyor. Zil çaldı. Öğretmenler derse gidecekler.

Müdire Hanım:

- Feride Hanım... Ben odama gidiyorum... Orada sizi bekleyeceğim...

Şimdi odada uzun boylu ve güzel gözlü öğretmenle ben kaldık.

Ben:

- Teşekkür ederim... Beni düşündünüz ve konuştunuz...

- Rica ederim... Bir şey değil... Huriye bunu hak etti. Ben şimdi derse gidiyorum. Dersten sonra görüşelim.

Ben müdirenin odasına gitmedim. Çünkü çok yoruldum. Okuldan çıktım ve otele geri döndüm.

*

Ben otele geri döndüm. Hacı Kalfa orada beni bekliyor. O, olayı biliyor. Ama nasıl biliyor? Ben otele yeni geldim. Hacı Kalfa benden daha iyi biliyor.

Hacı Kalfa:

- Kızım, dikkatli ol... İstanbul yazı kolay gelmiyor... Belki bu bir yalan... Seni öğretmen yapmayacaklar... Bakanlıkta kimi tanıyorsun?

- Sadece yaşlı bir şair tanıyorum...

- Tamam... Ona bir mektup yaz... Ben şairi tanıyorum... O burada müdürlük yaptı... O çok iyi bir insan... Benden de selam söyle...

*

Hacı Kalfa'nın bacağı sakat. Ama o hep çalışıyor. O bana yardım ediyor. Ben öğretmen olmak istiyorum. Hacı Kalfa da bunu istiyor. O bana yardım ediyor.

Burası çok ilginç yer. Olayı herkes biliyor. Herkes olayı konuşuyor.

Ben:

- Hacı kalfa, bu nasıl oldu? Herkes nasıl biliyor?

Hacı Kalfa kafasını kaşdı ve konuştu:

- Burası çok küçük bir ilçe... Burası İstanbul değil... Burada herkes dedikodu yapıyor... Bunu bil! Sen sus ve dinle... Kimse ile konuşma! Belki burada evleneceksin... Bu önemli... Evlilik önemli... Burada bir öğretmen var... Onun adı Arife... O burada evlendi... Şimdi çok mutlu ve rahat...

Hacı Kalfa bana yardım ediyor. Odamı temizliyor, odama süs alıyor. Bana temiz havlular veriyor.

Ben Hacı Kafa ile konuşuyorum. Her gün konuşuyorum. O benim arkadaşım. Aşağıda biri var. Bu otelin sahibi.

Otelin sahibi:

- Hacı Kalfa neredesin? Çok iş var... Haydi...

Hacı Kalfa...

- Tamam, tamam geliyorum... Acele etme! Burada az işim var...

*

Hacı Kalfa benim arkadaşım. Bir kadın var. O, otuz beş yaşında. O Hıristiyan. O kadın da benim arkadaşım. Biz onunla nasıl arkadaş olduk? Ben biliyorum. Size anlatayım.

Ben İstanbul'dan geldim. İlk gün... Odama çıktım. Eşyalarımı dolaba koydum. O, odama geldi. Onun sarı elbisesi ve baş örtüsü vardı.

O:

- Hoş geldin, kızım... İyi misin?

Onun yüzü beyaz. Çünkü o makyaj yaptı. Onun dişleri siyah. Ben şaşırdım:

- Teşekkür ederim... Hoş bulduk...

- Anneniz nerede?

- Hangi anne?

- Siz öğretmenin kız değil misiniz?

Ben şimdi gülüyorum:

- Hayır... Ben öğretmenim...

- Özür dilerim... Siz çok gençsiniz... Ben yaşlı sandım... Özür dilerim...

- Önemli değil...

- Siz geldiniz... Ben çok mutluyum... Çünkü burada yalnızım... Burada çok çocuk var. Onlar gündüz oyun oynuyorlar... Çok gürültü yapıyorlar... Ben onları dinliyorum... Bu çok güzel... Ama akşam sessiz oluyor... Ben hep sigara içiyorum, sigara içiyorum... Şimdi sizimle konuşacağım...

Orada bir sandalye var.

Ben:

- Buyurun... Oturun...

Kadın:

- Ben sandalyeyi sevmiyorum... Ben yere oturacağım...

Kadın yere oturdu. Cebinden bir kutu çıkardı. Kutuda sigara var. O bana sigara verdi.

Ben:

- Teşekkür ederim... Ben sigara içmiyorum...

Kadın:

- Ne güzel... Ben gençtim... O zaman ben de içmedim... Sonra stres, stres... Şimdi içiyorum...

O, benim komşum. Komşum çok dertli. O Manastır'da yaşadı. Onun babası çok zengindi. Onların evleri vardı, bahçeleri vardı, hayvanları vardı. Manastırda bir adam onunla evlenmek istedi. O askerle evlenmek istedi. Kadın askerle evlendi. Asker çok fakir. Asker savaşa gitti. Sonra kadın bir haber duydu. Kocasını B.'ye(şehir) geldi. B. burası. Burada başka bir kadınla evlendi. Kadın buraya geldi. Onun üç çocuğu var. Çocuklarla buraya geldi. Adam bunu istemedi. Asker kadını ve çocukları kovdu ama kadın gitmedi. Kadın adama yalvardı ama adam istemedi.

Ben hikayeyi dinledim ve sordum:

- O sizi istemiyor... Siz niçin onu istiyorsunuz?

Kadın bana baktı ve gülümsedi:

- O benim kocam... Ben onu nasıl bırakayım? Ben onu bırakmak istemedim...

- O başka bir kadınla evlendi... O sizi istemedi... Siz de onu istemeyin...

Kadın üzüldü ve güldü:

- Siz çocuksunuz... Bilmiyorsunuz... Bu çok zor bir durum... Ben biliyorum... Siz bilmeyin...

- Ben bir kız tanıyorum... O nişanlısını bıraktı... Onunla evlenmedi... Çünkü nişanlısı onu aldattı... (O kız benim...)

- O kız pişman olacak... O kız üzülecek... Bir insan tabanca ile vuruluyor... Hemen yere düşüyor... Bir insan tabanca ile vuruluyor... Üç adım yürüyor ve sonra düşüyor... O kız şimdi yürüyor ama düşecek...

Ben sinirlendim. Ben ayağa kalktım. Pencerenin yanına gittim. Dışarıya baktım. Yağmur yağıyor. Köpekler havlıyor. Ben duyuyorum. Komşum konuşuyor:

- Burası gurbet... Burada yalnızım... Çaresizim... Manastıra gideceğim... Kocam kadından ayrılacak... Benim yanıma gelecek...

Ben çok şaşırdım:

- Bu nasıl olacak?

- Kocamın yeni karısı, kocama büyü yaptı... Manastıra gideceğim... Bu büyüyü bozacağım... Sonra kocam yanıma gelecek...

Kadın bana Manastır'ı anlatıyor. Manastır'da büyücüler var. Kadın bana büyücülerini anlatıyor.

Kadın:

- Manastır'da bir büyücü var... Onun adı Arif... O Arnavut... O domuzun kulağını kesti... Kulaktan dürbün yaptı... Bir kadın dürbünden baktı... Kocası kadına geri geldi...

Kadın anlatıyor:

- Bir gün bir sabun aldı... Sabuna iğne batırdı... Sabunu toprağa gömdü... Sabun eridi... Düşmanlar da eridi...

Kadın sigara içiyor ve bana hikayeler anlatıyor. Büyücü hikayeleri anlatıyor.

O kadın buna inanıyor. Ben inanmıyorum. Ben büyücülere inanmıyorum. Çünkü saçma. Çünkü bu bilim değil. Bu hurafe.

Komşum makyaj yapıyor. Ben bunu sevmiyorum. Ben makyajı sevmiyorum. O makyaj yapıyor. Çünkü güzel olmak istiyor. O güzel olacak. Belki kocası geri gelecek. Bu sebeple ben komşuma acıyorum.

Kadın:

- Ben makyaj yapıyorum... Ama kocam geri gelmiyor... Çünkü ona büyü yaptılar...

O benim arkadaşım. O benim odama geliyor ve biz konuşuyor. Ben bunu seviyorum. Arkadaşım çok iyi.

*

Pencereden bakıyorum. Orada bir dağ var. Ben oraya bakıyorum. Ben çok mutluyum. Çünkü manzara çok güzel. Ama şimdi üzülüyorum. Çünkü o dağa gitmek istiyorum. Orada koşmak istiyorum. Çünkü ben Çalığışu'yum.

Ben çocuktum. Bahçede oynadım. Ağaçlara çıktım. Ben Anadolu'ya geldim. Çünkü, burada dağa çıkmak, kırlarda koşmak istedim.

Ben resim yapıyorum. Ben bunu çok seviyorum. Ben küçüktüm. Hep resim yaptım. Sörler ve teyzelerim bana çok kızdı. Çünkü ben duvarlara resimler yaptım.

Çantamda resim defteri ve boya kalemleri var. Ben otelde yalnızım. Bu sebeple resim yapıyorum. Bu beni mutlu ediyor. Ben Hacı Kalfa'nın resmini yaptım. Hacı Kalfa resmi çok beğendi.

Hacı Kalfa beni evine davet etti. Ben Hacı Kalfa'nın evine gittim. Onun evi çok küçük. Çünkü onun karısı cimri. Hacı Kalfa'nın evi yeşil. Hacı Kalfa ve çocukları evi yeşile boyadılar.

Evin yanında uçurum var. Uçurum çok yüksek. Ben oradan aşağı baktım. Benim başım döndü.

Ben ve Hacı Kalfa'nın ailesi bahçede oturduk. Biz bahçede iki saat oturduk. Ben çok mutlu oldum.

Hacı Kalfa'nın karısının adı Nevrik. Nevrik Hanım Samatyalı. O çok iyi bir kadın. Hacı Kalfa gibi...

Nevrik Hanım:

- Küçük Hanım, ben de İstanbulluyum... Siz İstanbul kokuyorsunuz... Bu çok güzel...

Nevrik Hanım bana sarıldı. O ağlıyor. Çünkü o, İstanbul'u özledi.

Hacı Kalfa'nın iki çocuğu var. Onun kız çocuğu var. Onun adı Hayganuş. O, on dört yaşında. Onun yüzünden pembe ve kırmızı sivilceler var. Onun kaşları kalın. O çok utangaç.

Hacı Kalfa'nın erkek çocuğu var. Onun adı Mirat. O on iki yaşında. Onun boyu kısa.

Hacı Kalfa okumuyor ve yazmıyor. Çünkü o bilmiyor.

Hacı Kalfa:

- Ben okumuyorum ve yazmıyorum... Çünkü bilmiyorum... Ama bilim çok önemli... Bunu biliyorum... İnsan her şeyi bilecek...

Hacı Kalfa ve ailesi... Onlar Ermeni... Mirat iki seni Ermeni Okulu'na gitti. Şimdi Türk okuluna gidiyor.

Hacı Kalfa:

- Mirat hep okul değiştirecek... İki sene geçecek ve o, okul değiştirecek. O, yirmi yaşına gelecek. O çok yabancı dil öğrenecek. Fransızca, Almanca, İtalyanca... Onun adı Mirat... Onun ismini ben koydum... İki anlamı var... Ermenice Mirat, Türkçe Murat...

Hacı Kafa:

- Mirat çok yaramaz... Ben ona kızıyorum... Çünkü sinirleniyorum...

Mirat yaramazlık yaptı. Hacı Kalfa çok sinirlendi. O, Mirat'a bir tokat attı. Onun ensesine vurdu. Mirat'ın ensesi kırmızı oldu. Hacı Kalfa şimdi Mirat'a kızıyor ve bağıyor:

- Küçük boyu var. Ama çok yaramaz... Yaramazlık yapma!

“Seni yaramaz seni,

Sen seni bil sen seni

Vuracağım ensene...”

Hayganuş Ermeni Katolik okuluna gidiyor. Hacı Kalfa istedi:

- Feride, sen soru sor... Hayganuş cevap versin...

Bu çok komik. Ben gülüyorum. Ben kitabı açtım. Hazreti İsa'yı sordum. Hayganuş cevap verdi. Hacı Kalfa çok şaşırdı ve çok sevindi.

Hacı Kalfa:

- Sen Müslüman'sın... Bunu nasıl biliyorsun?

- Ben Fransız okulunda okudum. Öğretmenlerim ve arkadaşlarım Hıristiyan'dı... Bu sebeple biliyorum...

- Çok güzel, bravo... Sen çok iyi bir öğretmensin...

Hacı Kalfa ayağa katlı ve istavroz çıkardı. Hacı Kalfa karısına seslendi:

- Hanım, Feride Hanım'ı anlından öp! Ben yapmıyorum sen yap... Çünkü ben erkeğim...

Sonra Hacı Kalfa, herkese beni anlattı. Otelde herkes:

- Feride Hanım, çok iyi bir öğretmen... O, bilimi çok iyi biliyor...

Ben çok utaniyorum. Ben bunu istemiyorum.

Ben:

- Hacı Kalfa yapma... Utanıyorum...

- Yok... Yok... Yapacağım... Herkes seni tanısin...

Hacı Kalfa'nın ailesi ile tanıştım. Bu çok iyi oldu. Çünkü Nevrik Hanım çok güzel reçel yapıyor. O bana öğretecek. Ben de reçel yapacağım. Benim bir evim olacak. Ben reçel yapacağım ve dolaba koyacağım. Dolabımı süsleyeceğim.

Kavanozlarım olacak. Reçel kavanozlar... Kırmızı, sarı, beyaz... Yeşil olmayacak. Çünkü Kamran'ın gözleri yeşil. Ben Kamran'dan nefret ediyorum. Ben yeşilden nefret ediyorum.

Ben çocuktum. Kamran'ın yüzüne kum attım. Kum onun gözüne girdi. Onun canı çok acıdı. Bu bir yaramazlık değil. Onun gözleri yeşil... Yılan gibi... Ben o gözleri sevmedim. Ben o gözleri sevmiyorum...

*

Bugün neler oldu? Ben biliyorum. Ben size anlatacağım. Ben çok mutluyum. Önce mutsuzdum. Şimdi çok mutluyum. Hacı Kalfa beni gördü. O, her şeyi biliyor. Ama ben niçin mutluyum? O bilmiyor. O çok merak ediyor.

Hacı Kalfa:

Bugün çok neşelisin... Ne duydun? Bana söyle!

Ben gülüyorum. Ben şaka yapıyorum:

- Bilmiyorum... Belki bu sır... Bugün güneş çok güzel... Orada bir köprü var. Ben otelden çıktım. Oraya gittim. Ben köprüyü geçtim. Belki kaybolacağım... Ama gitmek istiyorum... Orada bir yokuş var. Ben yokuşu çıktım... Orada ağaçlar var... Oraya gittim. Sonra ikinci köprüyü gördüm. İkinci köprüden de geçtim...

Gezmek istiyorum. Ama kaybolmak istemiyorum. Orada erkekler var. Onlar beni takip ettiler. Ben korktum ve geri döndüm.

İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne gideceğim... İstanbul'da mektup gelecek... Onu soracağım... Onlar bana "cevap yok" diyecekler... Ben biliyorum...

Ben müdürlüğe gittim. Orada bir hademe var. O beni gördü:

- Hoş geldiniz öğretmen hanım... Ben sizi aradım... Bulamadım...

Müdürün odasına gittim. Müdür orada. O çok yorgun. Onun gözleri kapalı. O dinleniyor ve o düşünüyor.

O beni gördü. Sonra esnedi ve konuştu:

- Hoş geldin, kızım... Bakanlıktan cevap gelmedi... Ne yapacağım? Ben bilmiyorum... Huriye Hanım çok tecrübeli... Bakanlık onu öğretmen yapacak... Sonra siz üzüleceksiniz... Ben düşündüm... Ben bir çare buldum... Orada bir köy var... Oranın adı Zeyniler... Orası yakın... Zeyniler'in havası güzel, insanları iyi... Orası cennet gibi... Orada bir okul var. Okulun adı "Vakıf Okulu". Orada öğretmen yok... Sizi gidin... Ben bunu istiyorum... Siz gençsiniz... Orası çok güzel... Orada maaş alacaksınız... Maaş az... Ama orada süt, yumurta, şeker, et, ekmek ucuz... Orada para biriktireceksiniz... Sonra maaşınıza zam yapacağız...

Müdür konuştu. Ben dinledim. Ne cevap vereyim? Ben bilmiyorum. Ben sustum.

Müdür:

- Okulda bir kadın var... Bu kadın yaşlı... O öğretmen... O hademe... Onun iki işi var... O eski öğretmen... O modern bir öğretmen değil... Siz ona öğreteceksiniz... O modern öğretmen olacak... Siz oraya gidin! Orada problem yok... Orada problem var mı? Bence yok... Bana mektup yazın... Orada hava güzel, yemek ucuz... İnsanları iyi... Orası İsviçre gibi... Oraya gidecek misin?

Ben düşünüyorum. Ben hayal ediyorum. Güneşli yollar, bahçeler, dereler... Ben çok heyecanlandım. Şimdi evet demeyeceğim. Otele gideceğim ve Hacı Kalfaya soracağım.

Ben:

- Müdür Bey, ben şimdi gidiyorum. İki saat sonra geleceğim. Size cevap vereceğim.

- Kızım, çabuk ol! Herkes orada öğretmen olmak istiyor... Bunu kaçıрма!

- Tamam... Bir saat sonra geleceğim...

Müdürün odasından çıktım. Koridorda Huriye Hanım'ı gördüm. Onun benim lakabımız var. Bizim lakabımız "iki ortaklar". Bu lakabı bize köylüler verdi. Bana bunu Hacı Kalfa söyledi. Ben Huriye Hanım'dan korkuyorum. Ona bakmadım. Oradan kaçmak istedim. Ama o beni gördü. Benim yanına geldi ve kolumdan tuttu.

Huriye Hanım:

- Merhaba kızım... Geçen gün sizi çok üzdüm... Kusura bakmayın! Ben çok sinirlendim... Benim derdim çok... Bu sebeple sizi üzdüm...

Ben hâlâ korkuyorum.

Ben:

- Rica ederim... Önemli değil...

Ben gitmek istiyorum. Huriye Hanım konuşmak istiyor. Huriye Hanım konuşuyor:

- Ben çalışmak istiyorum... Benim beş çocuğum var... Para kazanacağım... Fakir olmak istemiyorum...

Huriye Hanım konuşuyor. O şimdi bağıyor. Ben ne yapayım? Ben bilmiyorum. Ben çok şaşkırım.

Huriye Hanım konuşuyor. Orada insanlar var. Onlar bizi dinliyorlar. İnsanlar yanımıza geldiler. Yazıcılar, hademeler, müdürler...

Ben çok utanıyorum. Ben rica ettim:

- Huriye Hanım, lütfen yavaş konuşun... Herkes bize bakıyor...

Huriye Hanım beni dinlemedi. O bağıyor. O saçını çekiyor, elbisesini çekiyor. O elimi öpmek istiyor.

Koridor çok kalabalık. Herkes geldi. Herkes bizi dinliyor. Ben kalabalığı gördüm. Ben çok utanıyorum. Ben ne yapayım? Ben bilmiyorum.

Ben bir ses duydum:

- Küçük hanım yapma... Fakiri ağlatma...

Şurada bir adam var. Adamın şapkası var. Şapka yeşil. Adamın sakalı var. Sakal beyaz. Bu adam yaşlı. O bana söyledi:

- Kızım, kadını üzme... Dinimiz böyle söylüyor: *Yaşlıları üzme...* Onun parasına engel olma... Bu günah...

Ben şimdi titriyorum. Ben terliyorum. Ben çok utandım. Orada bir adam var. O adam kahveci. O konuştu:

- Evet, yapma... Sen geçsin... Çok para kazanacaksın ama o yaşlı... O kazanmayacak...

Herkes güldü. Orada bir kapı var. Kapıdan yazıcı çıktı. Yazıcı, kahveciye bağırdı:

- Terbiyesiz adam... Git buradan...

İnsanlar niçin güldüler? Yaşlı adam konuştu. Kimse gülmedi. Kahveci konuştu. Herkes güldü. İki kişi aynı şeyi söyledi. Niçin güldüler? Ben bilmiyorum.

Ben çok utandım. Şimdi ölmek istiyorum. Bu çok kötü. Çünkü çok utanıyorum:

- Tamam peki... Siz öğretmen olun! Ama lütfen susun ve gidin!

Huriye yere eğildi. Ayaklarımı öpmek istiyor. Ben çok utanıyorum. Bu kadın niçin böyle yapıyor? Ben bilmiyorum.

Ben müdürün odasına gittim. Orada bir kağıt var. Ben o kağıdı imzaladım. Kağıtta bunla yazıyor:

“B.’de Merkez Okul’u var. Ben, Merkez Okul’undan istifa ediyorum. Zeyniler Vakıf Okulu’na öğretmen oluyorum.”

Bütün işler bitti. Müdür valiliğe gitti. Vali, dilekçeyi imzaladı. Ben şimdi Zeyniler Köyü’nde öğretmenim.

*

Ben otele geldim. Hacı Kalfa orada. O beni bekliyor. O çok mutlu.

Hacı Kalfa:

- Sen bana söylemedin... Ben öğrendim... Çok mutlu oldum... Bu güzel...

- Sen ne öğrendin? Ne güzel?

- B.’de öğretmen olmadın mı?

- Hayır... Ben İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü’nden geliyorum... Ben B.’de öğretmen değilim...

- Nasıl? Ben dün gece öğrendim... Sen B.’de öğretmensin... Müdür sana söylemedi mi? Bugün ne oldu? Bana anlat...

Ben Hacı Kalfaya anlattım:

- Zeyniler çok güzel bir yer... İsviçre gibi... Yaşasın...

Hacı Kalfa'nın yüzü kırmızı oldu. O çok üzüldü. O konuştu:

- Hayır... Bu yalan...

Hacı Kalfa çok üzüldü.

Ben:

- Hacı Kalfa üzülme... Sonra hasta olacaksın...

Hacı Kalfa haklı. Ben sonra öğrendim. Müdür Huriye Hanım'a yardım etti. Beni Zeyniler'e öğretmen yaptı. Onlar toplantı yaptılar. Onlar konuştular ve karar verdiler. Beni işten kovdular. Huriye Hanım'ı işe aldılar.

Bana yalan söylediler. Herkes yalan söyledi. Müdür, Huriye Hanım, Yeşil şapkalı adam... Hepsi yalan söyledi...

Ben öğrendim. Zeyniler İsviçre gibi değil. Burada, şurada, orada dağlar var. Zeyniler'de kuş yok. Kimse burayı sevmiyor. Ben bunları öğrendim. Ama ben şaşırıyorum. Çünkü herkes beni kandırdı. Müdür beni kandırdı.

Hacı Kalfa:

- Müdür yılan gibi... O çok fesat... O seni kandırdı...

- Önemli değil, Hacı Kalfa... Beni akrabam da kandırdı... Ben Zeyniler'de mutlu olacağım... Merak etme...

*

Zeyniler, 28 Ekim

Bugün otobüs ile Zeyniler'e geldim. Burası yakın değil. Müdür bana "yakın" dedi. Ama yakın değil. Çok uzak. Sabah otobüse bindim. Akşam Zeyniler'e vardım.

Hacı Kalfa ve ailesi beni yolcu ettiler. B. şehrinde bir çeşme var. Hacı Kalfa ve ailesi oraya geldiler. Onlar siyah giyindiler. Cenaze mi var? Hayır, yok. Ben gidiyorum. Bu sebeple onlar çok üzülüyorlar.

Ben onları tanımadım. Çünkü onlar başka elbise giyiyorlar. Onlar beni yolcu ettiler. Onlar beni çok seviyor. Ben de onları çok seviyorum. Ben okulda bir şiir öğrendim. Bu şiiri ayrılığı anlatıyor. Ben şimdi o şiiri hatırladım. Çünkü Hacı Kalfa ve ailesinden ayrılıyorum. Ben çok üzülüyorum.

*

Ben dün B. şehirden ayrıldım. Benim bir komşum vardı. Manastırlı komşum. Dün o da B.'den ayrıldı. Bu çok kötü.

Dün gece çantamı hazırladım. Sonra uyudum. Ben uyuyorum ama bir ses duydum. Sonra büyük bir gürültü duydum ve uyandım. Çocuk sesleri duydum. Bir şeyler kırıldı. Gece otel çok sessiz. Bu gürültüyü duyuyorum. Sonra bir tokat sesi duydum. Yangın mı var? Hayır, yangın yok. Çünkü yangında insanlar kavga etmiyorlar.

Saçlarım dağınık. Ayaklarımda ayakkabım yok. Odadan çıktım. Orada kavga var. Ben onları gördüm. Bir adam var. Adamın bıyıkları var. Bu adam asker. Bu adam, benim komşumu dövüyor.

Çocuklar bağıyorlar:

- Babamız, annemizi öldürüyor!

Komşum yere yattı. Adam ona tekme atıyor. Komşum inledi. Komşum adama yalvarıyor:

- Kocam, beni döv... Beni öldür... Ama beni bırakma... Beni boşama...

Ben tekrar odama girdim. Çünkü yarı çıplaktım.

Otelde herkes uyandı. Hacı Kalfa uyandı. Herkes komşumun yanına geldi.

Hacı Kalfa:

- Yapmayın... Bu ayıp... Bu rezalet...

Bıyıklı asker Hacı Kalfa'ya tekme attı. Hacı Kalfa'nın karnına tekme attı. Hacı Kalfa yere düştü. Ben Hacı Kalfa'yı tuttum. Hacı Kalfa kafasını yere vurmadi. Çünkü ben, onun kafasını tuttum.

Ben korktum. Ben şaşırdım. Hacı Kalfa yere düştü. Ben sinirlendim.

Hacı Kalfa:

- Ayı gibi adam... Karnım acıdı...

Ben koltuğa oturdum. Ben şimdi gülüyorum. Çünkü sinirlendim. Bu sebeple gülüyorum. Ben gülmek istemiyorum ama gülüyorum. Niçin gülüyorum? Ben bilmiyorum.

Kavga bitti. Herkes gitti. Ben hâlâ gülüyorum. Ne oldu? Ben bilmiyorum. Sonra Hacı Kalfa bana anlattı.

Olay böyle oldu. Asker, karısına çok kızdı. Ona ve çocuklara bilet aldı. Komşum kendi şehrine gidecek. Komşum bunu istemedi. Komşum, askere yalvardı. Asker, onu dövdü.

Hacı Kalfa odama geldi:

- Feride, şu komşuna bir bak... Ben odasına girmiyorum... O ağlıyor... O çok dayak yedi... Belki ölecek... Lütfen git... Komşuna yardım et...

Ben Hacı Kalfayı gördüm. Ben tekrar güldüm.

Hacı Kalfa:

- Niçin gülüyorsun? Çapkın... Gülme... Ayıp...

Ben güldüm. Sonra komşumun odasına gittim. O çok dayak yedi. Onun kolları, bacakları ve yüzü mor. O bayıldı. Sonra ayıldı. O tekrar bayıldı. Ben ne yapacağım? Bilmiyorum.

Onun kızı bana su verdi. Ben suyu komşumun yüzüne döktüm. Onun kollarını ve ayaklarını ovdum. Onun alını, yanakları ve dudakları kanıyor. O çok dayak yedi. Onun yüzünde makyaj var. Ama şimdi suratında kan var. Ben ona su döktüm. Onun yüzünde çok makyaj var.

Sabah kalktım. Komşum yok. O gitti. Kocasını geldi. Onu ve çocukları götürdü. O benimle konuşmak istedi. Ama ben uyuyorum. O benimle konuşmadı. O bana selam söyledi.

*

Ben otobüse bindim. Zeyniler'e gideceğim. Ben Hacı Kalfa'yı düşünüyorum ve gülüyorum. O çok iyi bir insan. O beni anladı. O çok komik.

Dün gece anlattı:

- O adam bana tekme attı... Karnım ağrıdı... Çok sert vurdu... O adam insan değil köpek... Oğlum Mirat, beni dinle... Karı, koca kavga ediyor... Sen karışma... Sonra sana da tekme atarlar...

Şimdi ben Hacı Kalfa ve ailesinden ayrılacağım. Hacı Kalfa bana iki şişe su ver. Samatyalı Madam (Hacı Kalfa'nın karısı) bana çörek verdi.

Hayganuş da burada. Hayganuş ağladı. Ben çok şaşırdım. Hayganuş çok ağlıyor. Benim kulağımda küpe var. Bu küpeler inci. Küpeleri çıkardım. Küpeleri Hayganuş'a verdim.

Hacı Kalfa utandı. Hacı Kalfa konuştu:

- Hayır... Öğretmen Hanım... Küpeleri verme... Hediye ucuz olacak... Bu küpeler çok pahalı... Küpeleri almayacağız...

Ben güldüm. Çünkü Hayganuş ağlıyor. Onun gözyaşları inci gibi... İnciden daha kıymetli... Ben bunu Hacı Kalfa'ya söylemedim.

Ben otobüse bindim. Hacı Kalfa eli ile karnına vurdu ve konuştu:

- Dün akşam tekme yedim... Ama Şimdi karnım daha çok ağrıyor... Bu ayrılık çok kötü ve zor...

Ben d n geceyi hatırladım. Ben tekrar güldüm. Hacı Kalfa da güldü ve parmağını salladı.

- Gülme... apkın... Gülme...

Otobüs gidiyor. Hacı Kalfa benim gözlerimi görmüyor. Ben Şimdi gülmüyorum. Ağlıyorum...

*

Otobüse bindim. Zeyniler'e gidiyorum. Orada bir yokuş var. Biz yokuşu çıktık. Sonra boş tarlalardan geçtik.

Ben otobüs ile gidiyorum. Otobüsün camından bakıyorum. Orada köylüler var. Orada inekler, koyunlar, atlar var. Ben onları görüyorum.

Ben otobüs ile gidiyorum. Orada iki adam var. Onlar jandarma. Jandarmalar geldi. Otobüs durdu. Onlar otobüsü aradılar. Sonra gittiler.

Ben otobüs ile gidiyorum. Otobüste ıngıraklar var. Otobüs gidiyor ve ıngıraklardan ses geliyor. Bu ses çok güzel. Ben bu sesi seviyorum. Bu kadın sesi gibi...

Ben otobüs ile gidiyorum. Yolda kimse yok. Yolda ağaç yok. Yolda köylüler yok. Ben şimdi biraz korkuyorum. Ben köye erken gitmek istiyorum. Ben köye gece gitmek istemiyorum.

Biz mola verdik. Ben şoföre sordum:

- Daha yol var mı?

- Geldik...

- Nasıl geldik? Burada hiç köy yok...

Şoför bagajdan çantamı aldı. O, çantamı bana verdi.

Şoför:

- Şurada bir yokuş var... Oradan aşağı ineceğiz... Yol asfalt değil... Yol toprak... Orada araba yolu yok... Beş dakika yürüyeceğiz...

Biz yokuştan aşağı indik. Orada köy var. Ben görüyorum. Bahçeler var, ağaçlar var. Tahta evler var.

Burada yangın mı çıktı? Ben bilmiyorum. Ama ben öyle sandım.

Ben önce düşündüm. Köyde çok ağaç olacak. Güvercinler olacak. Güzel evler olacak. Ama bu köyde az ağaç var. Güzel evler yok. Burada evler eski ve siyah.

Orada bir adam var. Ben onu gördüm. Bu adam yaşlı. Adamın yanında bir inek var. Bu inek çok zayıf. O ineği ahıra götürmek istiyor. Adam bizi gördü. Adam durdu. Adam dikkat ile bize baktı. Şoför adamı tanıyor. Yaşlı adam köyün muhtarı. Şoför beni adama anlattı.

Muhtar bana baktı. Bir çocuk çağırırdı. İneği çocuğa verdi. Muhtar önde yürüyor. Biz arkada yürüyoruz.

Köyün içine girdik. Burada sokaklar var. Burada sokaklar çok dar. İstanbul'da balıkçı kulübeleri vardı. Kulübeler yıkıktı. Çünkü rüzgar vardı. Bu köyde evler, balıkçı kulübesine benziyor.

Orada ahırlar var. Ahırların içinde direkler var. Dört tane direk var. Ahırın yanında merdiven var. Merdivenin üstünde iki oda var. Zeyniler'de evler böyle. Ben çocuktum ve köy resimleri yaptım. Ama bu köy, o köylere benzemiyor.

Orada bir ev var. Evin bahçesi var. Bahçenin çitleri var. Bu çitler tahta. Bahçenin kapısı var. Bu kapı kırmızı. Bu köyde her şey siyah. Ama kapı kırmızı. Burada ilk kez renk gördüm: Kırmızı...

Muhtar kapıyı çalıyor. Muhtar kapıya yumruk atıyor. Kapı kırılacak. Ben cesaret ettim ve konuştum:

- İçeride kimse yok...

Muhtar başını salladı ve cevap verdi:

- Hatice Hanım var... O, şimdi akşam namazını kılıyor... Bekleyeceğiz...

Şoför beklemek istemedi... Çantamı ve bavulumu oraya bıraktı ve gitti...

Muhtar yere oturdu. Ben çantamı kenara koydum ve konuştuk:

Muhtar:

- Hatice Hanım mübarek bir insan... Çok Müslüman bir insan... Burada tarikatlar var... Hatice Hanım oraya gidiyor... Köyde insanlar ölüyor... Hatice Hanım onlara dua ediyor... Köyde bebekler doğuyor... Hatice Hanım onlara dua ediyor... Hatice Hanım, köyde din işleri yapıyor...

Muhtar:

Ben de din okulunda okudum... Şimdi okullar var. Ama din dersleri az... Bu problem... Buraya öğretmenler geldi... Onlar Kuran öğretmediler. Çünkü onlar da bilmiyorlar... Hatice Hanım iyi öğretmen... Sen, ona yardımcı ol...

Muhtar konuşuyor. O, bana anlatıyor. Ben onu dinliyorum. Evden bir ses geldi. Biz sesi duyduk. Muhtar ve ben şimdi oturmuyoruz. Biz bekliyoruz. Bu kadın sesi:

- Kim o?

- Hatice Hanım, biz geldik. Ben Muhtarım... Burada bir öğretmen var... O, B.'den geldi...

Hatice Hanım kapıyı açtı. Onun boyu uzun. Onun kafası büyük. Onun kamburu var. O, yetmiş yaşında. Onun saçlarında kına var. Onun kafasında başörtüsü var. Başörtüsü yeşil. Onun gözleri çok büyük ve çok güzel. Onun dişleri beyaz. O bana baktı ve konuştu:

- Hoş geldin...

O kapıyı kapadı. Biz bahçeye girdik. O çantamı aldı. Şimdi bahçede yürüyoruz. O önde yürüyor. Ben arkada yürüyorum.

Orada evler var. Bu evler okulun içinde. Bu evler aynı. Bu evleri Müdür Bey yaptı. Onların yanında sınıflar var.

Orada kapı var. Biz içeri gireceğiz. Hatice Hanım durdu. O kolumdan tuttu.

Hatice Hanım:

- Kızım, dur!

Ben korktum. Hatice Hanım dua okudu.

Hatice Hanım:

- Haydi kızım... Önce besmele oku... Sonra sağ ayağını at...

İçeri girdik. Alt kata indir. Burası zindan gibi... Burası çok karanlık. Kadın elimden tuttu. Biz yürüdük. Orada bir merdiven var. Bu merdiven eski. Biz merdivenleri çıktık. Burada bir oda var. Bu oda büyük. Bu oda temiz değil. Bu oda eski. Ben bu oda da yaşayacağım. Çünkü burası öğretmen evi. Burası güzel değil. Ama Müdür buraya “güzel” dedi. O, bana yalan söyledi.

Hatice Hanım çantayı yere koydu. Işığı yaktı. Oda çok kirli.

Hatice Hanım:

- Oda da kimse yok... Oda boş... Bu sebeple kirli... Ben yarın temizleyeceğim.

Hatice Hanım burada öğretmendi. Sonra emekli oldu. Bakanlık onu kovmadı. O şimdi öğretmen ve hademe. Benimle birlikte çalışacak.

Hatice Hanım, benden korkuyor. Çünkü ben, onun amiriyim. Ben ona anlattım:

- Lütfen, benden korkmayın! Ben kötü insan değilim...

Oda çok eski. Duvarda delikler var. Odanın tavanı siyah. Çünkü yağdı ve tavan siyah oldu. Orada bir ocak var. Ocak kırık. Bu oda çok eski. Ben bu odada yaşayacağım.

Ben burayı sevmedim. Burası kötü. Burası soğuk. Benim ayaklarım üşüyor.

Ben:

- Hatice Hanım, lütfen bana yardım edin... Şu pencereleri açalım...

Hatice Hanım bana yardım etti. O pencereyi açtı. Ben dışarı baktım. Manzarayı gördüm. Bu manzara çok korkunç.

Orada bir mezarlık var. Orası çok korkunç. Orada ağaçlar var. Ağaçlarda lambalar var. Lambalar açık. Orada mezar taşları var. Orada küçük sular var. Sular parlıyor. Orası çok korkunç.

Hatice Hanım:

- Biz de öleceğiz ve oraya gideceğiz...

Ben korktum. Hatice Hanım beni gördü. O anladı. Bu sebeple; o, böyle konuştu. Ama ben cesur olacağım.

Ben:

- Burada mezarlık mı? Ben şimdi gördüm...

- Evet, kızım... Zeyniler Mezarlığı... İnsanlar ölüyor... Ama buraya gömülmüyorlar... Burası dolu... Burada eski insanlar var... Burası tarih... Orada Zeyni Baba mezarı var. Mezar, servi ağacının altında... Onun bir lambası var... Ben şimdi gideceğim. Ben o lambayı açacağım.

- Zeyni Baba kim, Hatice Hanım?

- O burada yaşadı... Sonra öldü... O mübarek bir insan...

Hatice Hanım dua okuyor. O gitti. Ben çok korkuyorum. Bu oda ağaç kokuyor. Orada mezarlık var. Bu sebeple ben çok korkuyorum. Ben şimdi öğrendim. Ben mezarlıktan korkuyorum. Ben odada yalnız kalmak istemiyorum.

Ben:

- Hatice Hanım, ben de geleyim mi?

- Gel kızım... Zeyni Baba'nın mezarını ziyaret et... Bu çok iyi...

Okulun arkasında bir kapı var. Biz kapıdan çıktık. Biz mezarlığa girdik. Burada çok mezar var. Biz yürüyoruz.

Ben küçüktüm. Teyzem beni Eyüp mezarlığına götürdü. Ben korkmadım. Şimdi korkuyorum. Zeyniler mezarlığı çok korkunç. Burası çok karanlık. Çok mezarlık var. Mezar taşları asker gibi... Mezar taşları yüksek, dik ve siyah. Mezar taşlarında yazılar var. Ben okumak istemedim. Ben okumadım. Mezar taşlarında "Allah" yazıyor. Ben okudum.

Ben küçüktüm. Teyzem bana masal anlattı. Masalda küçük sultan var. Askerler sultanı kaçırmak istedi. Askerle gündüz mağarada saklandılar. Askerler gece yolda yürüdüler. Askerler görünmek istemedi. Onlar siyah kefen giydiler. Sonra Allah onları siyah taş yaptı. Bu mezarlıkta taşlar siyah. Bu taşlar, o askerlere benziyor.

Ben:

- Hatice Hanım, Zeyniler kim?

- Ben de bilmiyorum... Zeyniler burada yaşadılar... Şimdi yaşamıyorlar... Hepsi bu mezarlıkta... Zeyni Baba var... O en yaşlı... O derviş... O hasta insanları tedavi etti... Ben hatırlıyorum... Buraya sakat bir kadın geldi... Sonra iyi oldu... O yürüdü ve gitti...

Orada büyük bir ağaç var. Ağacın yanında bir türbe var. Bu Zeyni Baba türbesi. Hatice Hanım her gece oraya gidiyor ve lambaları açıyor. Orada on dört tane lamba var. Türbenin kapısı var. Kapıda lamba var. Ağaçta lamba var. Tabutta lambalar var.

Türbe toprağın içinde. Toprağın içinde bir mahzen var. Zeyni Baba bu mahzende yedi sene yaşadı. O burada çile çekti. Sonra Zeyni Baba orada öldü. Kimse ona dokunmadı. Çünkü insanlar korktular. Bu sebeple oraya bir tabut yaptılar.

Kapıda bir lamba var. Hatice Hanım onu açtı. Ağaçta bir lamba var. Hatice Hanım onu açtı. O şimdi mahzene inecek. Çünkü türbe orada. O iki basamak indi ve bana söyledi:

- Gel kızım, beraber gidelim...

Ben korkuyorum. Ben gitmek istemiyorum.

Hatice Hanım tekrar konuştu:

- Gel kızım... Hadi... Şimdi gir... Bu bir sevap... İçeri gir ve bir dilek tut...

Ben çok korkuyorum. Ben titriyorum. Bir yaprak gibi... Ben kokladım. Burası toprak kokuyor.

Zeyni Baba'nın tabutu orada. Tabutun üstünde yeşil bir örtü var. Zeyni Baba fakir bir insandı. Bu sebeple mezarı süslü değil.

Hatice Hanım şimdi dua okuyor.

Hatice Hanım:

- Köyde birisi ölecek... O zaman Azrail geliyor... Azrail, Zeyni Baba'ya misafir oluyor. Sonra bu lamba sönüyor... Sen, şimdi bir dilek tut...

Ben çok korkuyorum. Benim dizlerim titriyor. Alnım çok sıcak. Ben terliyorum. Çünkü ben korkuyorum. Alnımı Zeyni Baba'nın yeşil örtüsüne koydum ve konuştum.

Ben:

- Zeyni Babacığım... Ben küçük ve cahil bir kızım... Benim adım Feride... Benim lakabım Çalığışu... Sana nasıl yalvaracağım? Ben bilmiyorum... Kusura bakma... Sen bu mahzende yedi sene yaşadın... Çünkü insanlardan kaçtın... İnsanlar kötü ve vefasız... Sen burada yedi sene yaşadın. Belki güneşi özledin... Ama sen sabırlısın... Benim dileğim şu: "Lütfen bana da sabır ver!"

*

Ben odadayım. Ben yalnızım. Hatice Hanım kendi odasına gitti. O, orada ibadet edecek.

Ben yazı yazıyorum. İki saat oldu. Ben hâlâ yazıyorum. Dışarıdan bir ses geliyor. Bu su sesi. Tavandan sesler geliyor. Ben üşüyorum. Merdivenlerden ses geliyor. Dışarıdan insan sesleri geliyor. Ben öyle sanıyorum. Çünkü ben korkuyorum.

Çalığışu, korkma! Hadi yat... Bu sesler kötü ama Kamran daha kötü... Hadi yat...

*

Zeyniler, 20 Kasım

Ben hesapladım. Ben Zeyniler'e geldim. Bir ay geçti. Bu on yıl gibi... Ben deftere yazı yazmadım. Ben yazmak istemedim. Çünkü korktum.

İlk gün burayı sevmedim. Şimdi alıştım. Ben küçüktüm. Sör Aleksî bana söyledi:

- Kızlarım... Hasta olacaksınız... Ümitsiz olacaksınız... Bu kötü... Ama sabırlı olun... Şikayet etmeyin... Sabırlı olun...

Ben küçüktüm. Sör Aleksî konuştu ve ben güldüm. Ama şimdi gülmüyorum. Çünkü Sör Aleksî şaka yapmadı. O, doğru söyledi.

Ben burada bunalıyor. Ben burada gitmek istiyorum. Ama Sör Aleksî'yi düşünüyorum. Ben sabırlı oluyorum. Ben şarkı söylüyorum. Ben ıslık çalıyorum. Ben kendimi oyalıyorum.

Ağaçtan yaprak alıyorum. Yaprığı kulağıma ve yüzüme yapıştırıyorum. Bahçede kediler var. Ben kedilerle oynuyorum. Kediler üşüyorlar. Ben onları ısıtıyorum. Ben kendi kedime:

- Feride, aptal olma... Sabret... Yaşayacaksın... Sadece gül ve cesaret et...

Benim odan karanlık. Ama ben güneşi çok az görüyorum. Duvarların arasında küçük bir çiçek var. Bu beni mutlu ediyor.

Bugün Cuma. Bugün okul yok. Bugün yağmur yağmıyor. Sonbahar bitiyor. Bahar gelecek. Orada dağlar var. Dağlar güneşe gülüyorlar. Artık ağaçlar ve mezarlar korkunç değil. Ben buraya alışıyorum. Ben burayı sevmek istiyorum. Ben burayı seviyorum.

*

Ben Zeyniler'e geldim. Ertesi gün okula gittim. Ben öğretmenim ve bu ilk gün. Bu günü unutmayacağım.

Beni buraya Müdür gönderdi. O, “Zeyniler çok güzel.” dedi. O yalan söyledi. Çünkü ben sınıfı gördüm. Bu sınıf ahır gibi... Yerler tahta. Pencereleeri büyük. Ama burası eski bir ahır.

Duvarlar siyah. Duvarda bir Türkiye haritası var. Duvarda bir iskelet resmi var. Duvarda yılan resmi var. Bunlar ders haritaları ve resimleri.

Sınıfın içinde bir dolap var. Dolap çok eski. Burası eski bir ahır. Orada eskiden hayvanlar yemek yedi. Orası şimdi dolap.

Çocuklar dolaba yemek koyuyorlar. Onlar dolaba kitap koyuyorlar. Sınıfta bir soba var. Çocuklar dolaba odun koyuyorlar.

Hatice Hanım bana anlattı:

- Çocuklar yaramazlık yapıyorlar... Ben onları bu dolaba koyuyorum... Ben onlara ceza veriyorum... Muhtarın bir oğlu var. O, çok yaramaz. O yaramazlık yaptı ve bu dolaba girdi.

Ben:

- Muhtar Bey üzülüyor mu?

- Hayır... O çok mutlu oluyor... O beni tebrik etti... Onun da evinde dolap var... Çocuk yaramazlık yapıyor... Muhtar onu dolaba koyuyor...

- Güzel ceza... Sınıfta erkek var mı?

- İki tane, üç tane var... Büyük erkek çocuklar Garipler Köyü'ne gidiyorlar. Orada erkek okulu var...

- Garipler Köyü nerede?

- Şurada kayalar var... Kayaların arkasında...

- Orası çok uzak... Çocuklar oraya nasıl gidiyorlar... Çünkü kış var, soğuk var, kar var...

- Onlar alıştılar... Güzel havalarda bir saatte gidiyorlar... Ama yağmur yağıyor... O zaman çok zor...

- Tamam... Niçin onlar bizim okula gelmiyorlar?

- Kadın ile erkek aynı sınıfta olmayacak...

- Onlar erkek mi? Onlar küçük çocuk...

- Hayır... Onlar on iki yaşında... Onlar on üç yaşında... Onlar büyük erkekler...

Hatice Hanım sustu. O konuşmak istiyor. O konuştu:

- Günah...

- Neden?

- Çünkü sen kızsın... Küçük bir kızsın...

Hatice Hanım çok ilginç. Ben cevap vermedim. Çünkü bu çok tuhaf.

Sınıfta beş, altı tane sıra var. Sıralar eski. Öğrenciler sıraları kullanmıyorlar. Çünkü sıralar ortada değil. Sıralar sınıfın yanında.

Ben:

- Niçin böyle yaptınız, Hatice Hanım...

- Ben yapmadım... Eski öğretmen hanım yaptı... Çocuklar yerde oturmak istiyor... Sıralar yüksek... Çocuklar sıralara oturuyorlar. Çocuklar dersi anlamıyorlar... Ama eski öğretmen sıraları çöpe atmadı... Buraya koydu... Çünkü; belki müfettiş gelecek... Çocuklar okula geliyorlar... Önce sıralar oturuyorlar... Sonra ders başlıyor... Sonra yere oturuyorlar...

- Hatice Hanım, lütfen bana yardım et... Sıraları ortaya koyalım... Burası sınıf... Burası ahır değil...

Hatice Hanım memnun olmadı ama bana yardım etti. Çünkü ben amirim. O benden korkuyor. Sıraları ortaya koyuyoruz. Şimdi öğrenciler gelecek.

Öğrenciler geldi. Onlar çok fakir. Onlar çok yoksul. Onların çorapları ve ayakkabıları yok. Onların ayaklarında takunyalar var. Takunyalardan ses geliyor: şak... şak... şak... Onlar takunyelerini çıkarıyorlar ve sınıfa giriyorlar.

Çocuklar beni gördüler. Onlar beni tanımıyorlar. Onlar utandılar. Onlar bana bakıyorlar. Onlar sınıfa girmiyorlar. Ben onların kolundan tuttum ve onları sınıfa getirdim.

Onlar benim elimi öpüyorlar. Onlar utanıyorlar. Onlar gözlerini kapadılar. Bu çok komik. Ben şimdi gülmek istiyorum. Ama gülmedim.

Onlar benim elimi öpüyorlar. Ben onlara güzel sözler söylüyorum. Sonra ben onlara adlarını sordum. Onların adları: “Zehra, Ayşe, Zehra, Ayşe, Zehra, Ayşe”

Aman Allah’ım! Çok Zehra ve Ayşe var. Ben gülmek istiyorum. Ben düşünüyorum. Müfettiş gelecek. Çocukların adını soracak. Ben de “dokuz Zehra, on iki Ayşe var.” diyeceğim. Bu çok komik. Ben Zehraları sağ tarafa, Ayşeleri sol tarafa oturtacağım. Onlar teneffüste oyun oynayacaklar. (Ben öyle istiyorum) Zehralar bir grup olacak, Ayşeler bir grup olacak.

Ben eğleniyorum:

- Kızın, senin adın Zehra mı, Ayşe mi?

- Ayşe...

Öğrenciler sıralara oturdular. Onlar bunu alışmadılar. Onlar sıraya yanlış oturdular. Onlar bilmiyor. Çünkü onlar her yere oturdu.

Onlar bana bakıyorlar. Ben onlara bakıyorum. Biz anlaşacağız.

Çocuklar çok utangaç. Onlar az konuşuyorlar. Onlar elimi öpüyorlar ama gözlerini kapıyorlar. Öğrenciler kitaplarını açtılar. Şimdi okuyorlar. Onlar

bağırıyorlar. Onlar yüksek sesle okuyorlar. Şimdi utanmıyor. Ben çok şaşırdım. Ben Hatice Hanım'a sordum:

- Niçin bağırıyorlar?

- Bağırıyorlar ve öğreniyorlar. İnsanlar böyle öğreniyorlar, kızım...

Herkes burada. Sınıf dolu. Sınıfta çok gürültü var. Ben elimi masaya vurdum ve bağırdım:

- Sessiz olun!

Kimse beni dinlemedi. Bana bakmadılar. Onlar şimdi daha çok bağırıyor. Onlar ders çalışıyorlar ama bağırıyorlar:

- A, B, C, Ç, D, E, F, G...

Çocuklar susmuyor. Ama ben başaracağım. Çocuklar susacaklar.

Ben konuştum:

- Hatice Hanım bugün sen öğretmen ol... Sen öğretmenlik yap... Dersi sen yap... Ben önce sınıfı düzene sokacağım... Sonra ders yapacağım... Sen nasıl ders yapmak istiyorsun? Ben bilmiyorum... Sen öyle yap...

Hatice Hanım:

- Ben okula gitmedim... Sen biliyorsun... Ama ben bilmiyorum... Ben gördüm ve öğrendim... Şimdi öğreteceğim...

Hatice Hanım ne demek istedi? Ben anlamadım. Ama şimdi anlıyorum... O korktu... Ben onu denemedim ama o, öyle sandı... O maaş almak istiyor... Bu sebeple korktu.

Hava sıcak ama kızların başında örtü var. Ben merak ettim ve Hatice hanıma sordum:

- Niçin başları kapalı var? Hava sıcak değil mi?

Ben soruyorum. Hatice Hanım şaşırıyor. Tekrar şaşırıldı ve cevap verdi:

- Allah, Allah... Onlar büyük kızlar... Onlar gelin olacaklar... Sokakta başları açık gezmeyecekler.

Aman Allah'ım! Bunlar küçük kızlar. Bu kızlar on iki, on üç yaşında. Bunlar büyük değil. Bunlar yetişkin değil. Burası çok tuhaf. Burada insanlar çok tuhaf.

Ben seviniyorum. Çünkü onlar gelin olacaklar. İnsanlar böyle düşünüyor. O zaman ben yaşlı biriyim. İnsanlar böyle düşünecek.

Sonra okula erkek çocuklar geldi. Bu çocuklar küçük. Ama onlar zor iş yapıyorlar. Onlar eve su taşıyorlar. Onlar inek sağıyorlar. Onlar odun taşıyorlar.

Hatice Hanım, erkek çocuklarına söyledi:

- Çocuklar, beş dakika bekleyim... Sonra sınıfa gelin...

Hatice Hanım bana baktı ve konuştu:

- Başörtün nerede kızım? Evde unuttun değil mi?

- Başörtüsünü niçin gerekiyor? Başım açık olmuyor mu?

- Sen biliyorsun... Ben bilmem... Ama böyle günah...

Ben utandım. Yüzüm kırmızı oldu.

Ben:

- Evet, başörtüsünü unuttum. Başörtüsü evde.

- Tamam, kızım... Ben sana bir başörtüsü vereyim...

Hatice Hanım sınıftan çıktı. Hatice Hanım odasına gitti. Odasından yeşil bir başörtüsü aldı. Tekrar sınıfa geldi ve bana verdi.

Ben başörtüsünü başıma bağladım. Orada bir cam var. Bu cam ayna gibi... Ben oraya gittim. Ben cama baktım. Ben kendimi görüyorum.

Ben düşündüm. Ben hayal ettim. Ben bir öğretmen elbisesi hayal ettim. Bu elbise siyah. Bu elbise uzun. Elbisenin belinde bir kemer var. Elbisenin cebinde küçük bir defter ve mendil var. Elbisenin beyaz yakaları var. Şimdi bu elbiseyi giyiyorum. Benim saçlarım kısa. Ben uzun saç sevmiyorum. Ama öğretmenim. Ben saç uzatıyorum.

Ben şimdi cama bakıyorum. Ben kendimi görüyorum. Elbisemi görüyorum. Yeşil başörtüsünü görüyorum. Bu çok komik. Ben gülmek istiyorum ama gülmüyorum.

*

Hatice Hanım istedi. Ben başörtüsü taktım. Niçin taktım? Çünkü; sınıfta erkek çocukları var. Bu çok tuhaf.

Şimdi size erkek çocuklarımı tanıtayım.

Bu çocuk Vehbi. O çok komik ve eğlenceli. Onun gözleri siyah. Onun gözleri parlak. Boncuk gibi... Onun yüzü küçük, çenesi sivri. O çok kurnaz. O yaramaz ve akıllı.

Bu çocuk Cafer Ağa. O Arap. Onun yüzü yuvarlak. Onun dişleri beyaz. Onun dudakları kırmızı. Onun saçları siyah.

Bu çocuk Aşur. O, on yaşında. O çok zayıf. Onun yüzünde yara var. Çünkü o hasta oldu. Çiçek hastalığı... Onun dişleri küçük.

Bu çocuk Hafız Nuri. O, on yaşında. Onun yüzü yaşlı gibi... Onun yüzü buruşuk. Onun çenesinde yara var. Gözlerinde kirpik yok. Onun kafası yumurtaya benziyor. O çok ilginç.

*

Hatice Hanım derse başladı. Orada bir çocuk var. O kitap okuyor. Kimse onu dinlemiyor. Herkes konuşuyor. Ben görüyorum.

Ben şimdi hatırlıyorum. Ben öğrenciydim. Ben çok yaramazdım. Sör Aleksî öğretmendi. Onun sarı parmakları ve mavi gözleri var.

Sör Aleksî:

- Çok yaramazsınız... Ben çok yoruluyorum...

Ben çok yaramazdım. Ben Çalığışu'ydum. Ben büyüdüm. Ben öğretmen oldum. Şimdi sınıfta öğrenciler var. Onlar çok yaramaz.

Sınıfta çok gürültü var. Kimse beni dinlemiyor. İki hafta geçti. Şimdi herkes beni dinliyor. Sınıfta gürültü yok.

Çocuklar çok yaramaz. Onlar benden korkmuyorlar. Onlar Hatice Hanım'dan korkuyorlar. Çünkü Hatice Hanım'ın sopası var. O sopa ile çocukların eline vuruyor.

Çocuklar beni dinlemiyor. Ben sinirleniyorum. Ben Hatice Hanım'ı çağırıyorum. Çocuklar korkuyor. Çocuklar sustular. Şimdi onlar beni dinliyor.

Şimdi sınıf çok sakin. Çocuklar sustular. Onlar ders dinliyorlar. Onlar ders anlatıyorlar. Hatice Hanım çok memnun:

- Tebrikler kızım... Hepsi sustular... Şimdi çok yorulmuyorum.

Ben sadece bunu istemiyorum. Çocuklar çok mutsuz ve neşesiz. Ben onlara neşe vermek istiyorum. Bu kolay değil.

Bu köyde sokaklar siyah. Bu köyde evler siyah. Bu köyde mezarlar siyah. Bu köyde çocuklar neşesiz. Onların dudakları renksiz. Onlar gülmüyorlar. Onlar hiç gülmediler. Onlar çok üzgün bakıyorlar. Galiba onlar ölümü düşünüyorlar. Ben onlara benziyor muyum? Bilmiyorum. Ben küçüktüm. O zaman düşündüm. Ölüm kötü değil. İnsan elli yıl, altmış yıl yaşıyor. İnsanlar geziyorlar, koşuyorlar. Sonra insanlar yoruluyorlar. İnsanların uykusu geliyor. Bu güzel bir uyku. İnsanlar

uyuyorlar ve gülümsüyorlar. Sonra onları mezara koyuyorlar. Mezarda çiçekler var. Mezarda beyaz, güzel mermerler var. Mezarda küçük kovalar var. Kuşlar oradan su içiyorlar. Ben küçüktüm. Ben düşündüm. Ölüm kötü değil. Ölüm sevimli ve neşeli. Ben büyüdüm. Ben Zeyniler'e geldim. Ben şimdi düşünüyorum. Ölüm korkunç ve acı. Ben korkuyorum. Mezarlıkta servi ağaçları var. Ben o ağaçları kokluyorum. Burada öğrencilerim küçük. Galiba onlar ölümü düşünüyorlar. Ben onlara benziyor muyum? Galiba benziyorum.

*

Burada çocuklar neşesiz. Çünkü Hatice Hanım onlara ölümü anlatıyor. Çünkü o sadece ölümü biliyor. O din işlerini biliyor. O çocuklara anlatıyor:

- Biz öleceğiz... Herkes ölecek... Bu dünya bitecek... Bizi toprağa gömecekler... Onun adı mezar... Mezarda etlerimiz çürüyecek... Sadece kemiklerimiz kalacak... Kemiklerimiz kuruyacak... Buraya bakın... Burada resim var... Bu koyun resmi... Biz bu koyunları yiyoruz... Allah'a teşekkür ediyor muyuz? Hayır, etmiyoruz... Biz öleceğiz... Allah bize soracak: "Niçin teşekkür etmedin?" Biz cevap vermeyeceğiz... Biz cehenneme gideceğiz... Biz cehennemde yanacağız...

Ben, çocuklar neşeli etmek istiyorum. Onlarla oyun oynamak istiyorum. Onlara şaka yapıyorum. Onlar neşeli olmuyorlar. Ben başaramıyorum.

Biz bir saat ders yapıyoruz. Sonra teneffüs oluyor. Teneffüste onlara oyunlar öğretiyorum. Çocuklar oynamak istemiyorlar. Çocuklar çok mutsuz. Ben üzülüyorum. Şimdi oyun oynamıyoruz. Ben bahçede oturuyorum ve çocukları seyrediyorum.

Çocuklar neşesiz. Çocuklar yaşlı insanlara benziyorlar. Kız çocukları yorgunlar. Onların gözleri parlak değil. Onlar teneffüste toplanıyorlar. Onlar oyun

oynamıyorlar. Onlar konuşuyorlar. Onlar ölümü konuşuyorlar. Onlar, tabutu, Azrail'i, cehennemi konuşuyorlar. Onlar korkunç şarkılar söylüyorlar:

“Seni soyacaklar,
Seni tabuta koyacaklar,
Seni toprağa gömecekler...”

Çocuklar sadece bir oyun oynuyorlar. Bu oyunun adı Cenaze Oyunu. Bu oyun tiyatro gibi... Baş aktörler Hafız Nuri ve Cafer Ağa.

Cafer Ağa hastalanıyor. Cafer Ağa yatıyor. Kız çocukları geliyorlar. Ona Kuran okuyorlar. Ona su içiriyorlar.

Cafer Ağa ölüyor. Kızlar bağıyorlar. Kızlar çığlık atıyorlar. Cafer Ağa'nın çenesini bağlıyorlar. Sonra Cafer Ağa'yı yıkıyorlar.

Cafer Ağa'yı yeşil bir kutuya koyuyorlar. Bu tabut. Bu kutu, tabuta benziyor. Hafız Nuri ezan okuyor. Çocuklar cenaze namazı kılıyorlar. Bu bir oyun. Burada çocuklar hep ölümü düşünüyorlar. Bu çok korkunç ve ben çok korkuyorum.

Odada oturuyorum. Dışarıda bir ses var. Ben duyuyorum. Bu çakal sesi. Çakallar uluyorlar. Ben korktum. Ben Hatice Hanım'ın odasına gitmek istedim. Ben merdivenlerden indim. Hatice Hanım'ın odasına gittim. Ben onu gördüm. Şimdi daha çok korkuyorum. Hatice Hanım beyaz elbise giyiyor. Kısık sesle bir şeyler söylüyor. O başımı sallıyor ve tespih çekiyor. Bu çakal sesinden daha korkunç.

*

Ben burayı seviyorum. Burada üç şeyi çok seviyorum.

Penceremin altından bir çeşme var. Çeşmeden her zaman su akıyorum. Ben çeşmeyi çok seviyorum. Çünkü suyun sesi çok güzel.

Sınıfta bir öğrenci var. Onun adı Küçük Vehbi. Ben onu çok seviyorum. Hatice Hanım öğretmendi ve Vehbi çok yaramazdı. O hep ceza aldı. O hep dolaba girdi. Şimdi ben öğretmenim ve Vehbi yaramaz değil. O çok eğlenceli.

Bir gün teneffüs oldu. Biz bahçeye çıktık. Vehbi bana bakıyor.

Ben:

- Ne oldu, Vehbi? Niçin bakıyorsun?

- Sen güzel kızsın... Ağabeyimle evlenecek misin? Sen ağabimle evlen... Bizim gelinimiz ol... Ağabey'in sana elbiseler alacak, ayakkabılar alacak, taraklar alacak...

Vehbi iyi çocuk. Vehbi komik çocuk. Ama biraz saygısız. Ona kızıyorum. Onun kulağını çekiyorum. Ama o beni dinlemiyor. Bu sebeple ben onu seviyorum. Çünkü o farklı.

Vehbi bana bunları söyledi. Ben sinirlendim:

- Öğretmeninle böyle konuşma... Bu çok ayıp... Ailen seni dövecek...

- Yok, merak etme... Kimseye söylemeyeceğim...

Aman Allah'ım... Bu çocuk çok şey biliyor.

Vehbi konuşuyor:

- Sana "İstanbullu yenge" diyeceğim... Sana kestane alacağım... Ağabeyin sana altın alacak...

- Senin yengen yok mu?

- Benim yengem var, ama o çirkin...

- Senin ağabeyin ne iş yapıyor?

- Jandarma...

- Jandarma ne yapıyor?

Vehbi düşündü. Vehbi saçını kaşdı ve cevap verdi:

- Jandarma canavarları kesiyor...

Vehbi çok inatçı. O büyük erkek gibi... O yaramazlık yapıyor. Ben kızıyorum. O önce utanıyor. O sonra isyan ediyor. O bana diyor:

- Sen kızsın... Sen bilmiyorsun... Sen karışma...

Sınıfta bir kız var. Ben Zeyniler'de öğretmen oldum. Dört gün geçti. O sabah okula bir kız geldi. Onun saçları sarı, dişleri beyaz. Bu çok güzel bir kız. Melek gibi...

Bu çocuk kimdi? Nereden geldi? Ben bilmiyorum.

Ben:

- Yanıma gel!

O kalktı. O yanıma geldi. O kuş gibi... O Çalıkuşu'na benziyor. O bana benziyor.

O çok fakir. Onun ayakkabısı yok. Onun tokası yok. Onun beyaz elbisesi var. Beyaz elbise yırtık.

Ben, onun ellerini tuttum ve konuştum:

- Küçük kız, yüzüme bak...

O, başını kaldırdı. Onun gözleri mavi. Onun dudakları kırmızı. Onun dişleri beyaz. Ben ağlayacağım.

Onun çenesini okşadım ve sordum:

- Senin adın Ayşe mi, Zehra mı?

- Benim adım Munise...

- Sen bu okulda mısın?

- Evet...

- Niçin bugün geldin? Niçin önce gelmedin?

- Ablam göndermedi... Artık her gün geleceğim...

- Senin annen yok mu?

- Annem yok... Ablam var...

- Senin annen nerede?

Küçük kız başını eğdi. O şimdi yere bakıyor. O sustu. Ben yanlış yaptım. Çünkü o, üzüldü.

Ben farklı soru sordu:

- Sen dün şarkı söyledin mi?

Ben dün gece bir ses duydum. Bu bir kız sesi. Kız şarkı söylüyor. O ses çok güzeldi. Ben gözlerimi kapadım. Ben düşündüm ve hayal ettim. Ben İstanbul'u düşündüm.

Munise utandı ve başını salladı...

- Evet... Ben dün şarkı söyledim...

Munise gitti. O sıraya oturdu. Şimdi ders başlıyor. Ben bu kızı çok sevdim. Bu kız güneş gibi... Ben çok mutluyum.

Ben burada mutsuzdum. Ama şimdi mutluyum. Ben tekrar Çalığışu'yum. Hasta ve mutsuz değilim. Mutlu ve neşeliyim.

Ben ders anlatıyorum. Ben Munise'ye bakıyorum. Munise bana bakıyor. Onun gözleri mavi. Ben görüyorum. Onun dişleri beyaz. Ben görüyorum. Çünkü o gülüyor. Ben kendimi anne hissediyorum. Çünkü onun annesi yok.

Munise benim kızım değil. Ama ben onu çok sevdim. Onun annesi ben değilim. Onun annesi olmak istiyorum.

Ben Hatice Hanıma sordum:

- Munise kim? Annesine ne oldu?

Hatice Hanım:

- Onun ablası yok... Onun üvey annesi var. O, üvey annesine “abla” diyor...
Onun babası ormancı... Onun babası yaşlı... Onun babası emekli...

- Onların parası var... Niçin kıza elbise almıyorlar... Onun elbisesi yırtık...
Onun ayakkabısı yok...

Hatice Hanım sinirlendi:

- Munise teşekkür etsin... Çünkü onu sokağa atacaklar... Munise teşekkür
etsin...

- Niçin?

- Çünkü bu kızın annesi kötü... Beş yıl önce Jandarma’ya aşık oldu... Onunla
kaçtı... Munise küçüktü... Sonra Jandarma başka şehre gitti... Munise’nin annesi
yalnız kaldı... O şimdi dağda yaşıyor... O kötü bit kadın...

- Tamam... Ben anladım... Ama Munise’nin suçu yok... Kız ne yapsın?

- Onlar daha ne yapsın? Munise’nin annesi kötü... Yeni elbiseler
almasınlar...

Munise her gün okula gelmiyor. Bazen geliyor. Ben ona sordum:

- Niçin her gün okula gelmiyorsun?

- Ben çamaşır yıkadım... Ben evi temizledim... Ben odun topladım... Ablam
yapmadı... Ben yaptım...

Okulda çocuklar var. Onlar Munise’yi sevmiyorlar. Onlar Munise ile
konuşmuyorlar. Onlar Munise’ye kötü söz söylüyorlar. Munise ağlıyor. Ben de
suçluyum. Çünkü Munise’yi sevdim. Teneffüste onunla konuştum. Çocuklar
Munise’yi kıskanıyorlar.

Bir gün ben pencereden baktım. Çocukları gördüm. Çocukların ağzında su var. Çocuklar suyu Munise'ye atıyorlar. Munise ağlıyor.

Munise:

- Yapmayın... Ben size ne yaptım? Lütfen yapmayın...

Sınıfta kızlar var. Bu kızlar yaramaz değil. Ama şimdi yaramazlar. Munise'ye su atıyorlar. Munise güçsüz. Onlar kalabalık ve güçlü. Bu sebeple Munise ağlıyor.

Ben çok sinirlendim. Odadan çıktım. Çok hızlı yürüyorum. Ben onlara baktım. Şimdi Munise yalnız değil. Küçük Vehbi ona yardım ediyor.

Küçük Vehbi bir kahraman. Bunu unutmayacağım. Kızlar Munise'ye su atıyorlar. Vehbi kızlara çamur atıyor. O Munise'yi koruyor. Küçük Vehbi bağılıyor...

- Kötü kızlar... Munise'yi rahat bırakın... Hepinizi döveceğim...

Kızlar korktular ve gittiler. Ben Munise'yi gördüm. Munise bayıldı. Onu kucağıma aldım ve odama götürdüm.

Munise kucağımda. Ben çok mutluyum. Ben kendimi anne hissediyorum. Kalbim hızlı çarpıyor. Bu çok güzel duygu... Ben önce böyle duygu hissettim mi? Galiba hissettim... Ne zaman hissettim? Bilmiyorum.

Ben şimdi bunları yazıyorum. Ben düşünüyorum. Ne zaman hissettim? Nerede hissettim? Ben rüya mı gördüm? Hatırlamıyorum. Ben bu duyguyu ilk kez hissettim.

*

Ben bu gün Munise'ye yardım ettim. Onun saçları kirli. Ben onun saçlarını temizledim.

Munise ağlıyor. Onun gözyaşları yere düşmüyor. Onun gözyaşları kalbime düşüyor.

Ben ona yardım ediyorum. Ben ona bir elbise diktim. Küçük bir elbise diktim. Munise çok mutlu oldu. Şimdi o bana bakıyor. O ağlayacak.

Munise büyük kadın gibi... Onun üç kardeşi var. Kardeşlerine Munise yardım ediyor. Üvey annesi onu sevmiyor. Üvey annesi onu dövüyor.

Munise'nin ailesinin bahçesi var. Geçen gün oraya inek girdi. Munise ineği kovdu. Munise'nin kardeşi salıncaktan düştü. Üvey annesi bunu gördü. Üvey annesi Munise'yi dövdü. Üvey annesi onu ahıra koydu. Munise iki gün ahırda kaldı. O, iki gün sadece ekmek yedi.

Ben Munise'nin vücuduna baktım. Munise'nin vücudu mor. Çünkü o dayak yedi. Üvey annesi onu dövdü.

Ben:

- Baban sana üzülüyor mu?

Munise yüzüme baktı:

- O, bana acıyor... Ben ona acıyorum... Babam ne yapsın? Ben bilmiyorum... Babam bilmiyor...

Munise çok üzgün. O çok mutsuz.

Ben Munise'yi okşadım. Ben Munise'yi süsledim. Orada bir ayna var. O aynaya baktı. O kendini gördü. O çok mutlu oldu. O çok utandı. Onun yüzü kırmızı oldu. Ona pembe toka verdim. O lacivert bir elbise giydi. Onun çorapları siyah. Munise aynaya baktı. Munise kendini gördü. Munise şimdi çok mutlu.

Ben Munise'ye yardım ettim. Sonra köylüler dedikodu yaptıklar. Herkes bunu konuştu. İnsanlar bana kızıyorlar. Munise'nin annesi kötü. Bu sebeple insanlar bana kızıyorlar. Ben Munise'ye yardım ediyorum. İnsanlar bunu istemiyorlar. Ben Munise'yi süsledim. İnsanlar buna "günah" dedi.

Munise bunları duydu. Munise çok üzüldü. O, lacivert elbise giyiyor, siyah çorap giyiyor. Ama şimdi o, mutlu değil. Çünkü insanlar çok kötü. Munise çok üzgün.

Munise okula az geliyor. Üç gün geçti. Munise okula gelmedi. Yarın Küçük Vehbi, Munise'nin evine gidecek. O saracak. Sonra bana haber verecek.

*

Zeyniler, 30 Kasım

Ben okulu seviyorum. Okul temiz değildi. Şimdi temiz. Ben sınıfı süsledim.

Ben çocuklara alıştım. Onlar seviyorum. Ben çok çalıştım. Ben onlara yardım ettim. Şimdi onlar da beni seviyor.

Ben çok çalışıyorum. Ben sabah çalışıyorum. Ben gece çalışıyorum. Ben her zaman çalışıyorum. Çocuklar mutlu oluyor. Ben de mutlu oluyorum. Ben çok çalışıyorum. Çocuklar mutlu olacaklar.

Köyde insanlar var. Onlar benim evime geliyorlar. Onlar bana misafir oluyorlar. Onlar çok ilginç. Onlar gülmüyorlar. Onlar benden korkuyorlar.

Köylüler beni beğenmiyorlar. Onlar beni süslü buluyorlar. Ama ben süslü değilim. Ben köylülere yardım ettim. Onlara elbise diktim. Onlara mektup yazdım. Şimdi beni biraz seviyorlar.

Geçen gün muhtarın karısı geldi. O anlattı:

- Muhtar seni gördü. Muhtar seni beğenmedi. Ama şimdi seni seviyor. Sen iyi kızsın... Her zaman okuldasın... Çok çalışıyorsun...

- Teşekkür ederim...

Burada bir kadın var. O, beni seviyor. O ebe. Onun adı Nazife Molla. Onun adı Zehra değil. Onun adı Ayşe değil. Onun adı Nazife Molla. O çok konuşuyor.

O bana anlatıyor. O bana köyü anlatıyor. O bana insanları anlatıyor. Ben dinliyorum ve öğreniyorum.

Nazife Molla:

- Munise'nin annesi kötü değil... O iyi bir kadın... Munise'nin babası kötü... Ben sana söyledim... Sen kimseye söyleme... Bizi köyden kovmasınlar...

Nazife Molla'nın bir oğlu var. O, B.'de çalışıyor. O çok para kazanıyor. O, evlenmek istiyor.

Nazife Molla, bana oğlunu anlatıyor. Onun oğlu evlenecek. Nazife Molla beni gelin istiyor. Ama ben istemiyorum. Bu kadın çok komik.

Sabah oldu. Ebe Hanım tekrar geldi.

Nazife Molla:

- Kızım sen dua biliyor musun? Köyde düğün olacak... Burada düğünde eğlence olmuyor... Burada dua okunuyor...

Ben gülmek istiyorum. Ama gülmeyeceğim.

Ben:

- Biliyorum... Ama benim sesim kötü...

- Öyle deme... Burada bir öğretmen vardı... O düğünlerde dua okudu... O çok para kazandı... Düğün olacak... Gelin çok fakir... Sen geline bir elbise dik... Sen gelini tanıyorsun... O, okulda öğrenci...

Ben çok şaşırdım:

- Okulda kızlar çok küçük... Nasıl gelin olacak? Onlar on iki yaşındalar...

- Yok, küçük değil... Ben on beş yaşında evlendim... Ben geç evlendim... On iki normal... Burada Çoban Mehmet var... Onunla evlenecek...

- Kim bu kız?

- Zehra.

Okulda sekiz tane Zehra var. Hangi Zehra? Ben anlamadım. Nazife Molla anlattı. Ben çok şaşırđım.

Bu Zehra çok çirkin. O deli. Onun yüzü renksiz. Onun saçları kirli. Onun gözleri çok korkunç. O hasta.

Zehra sınıfta hiç konuşmuyor. Kitap okuyor. O zaman bağılıyor. O çok iyi ezberliyor. O matematik dersinde başarılı.

Onun arkadaşı yok. O kimse ile konuşmuyor. O, oyun oynamıyor.

Zehra kendisi ile oyun oynuyor. Bahçeye çıkıyor. O gözlerini kapıyor. O düşünüyor. Sonra o bağılıyor. Onun saçlarını çekiyor. Onun ağzı köpürüyor. O dönüyor. O bağılıyor. Bu bir oyun. Ben seyrediyorum ve korkuyorum.

Komşum gitti. Ben Zehra'ya elbise dıkeceğim. Ben şimdi Zehra'ya elbise dikiyorum. Ona güzel elbise dıkeceğim. Çoban Mehmet onu beğenecek.

*

Zeyniler, 1 Aralık

Zehra dün gece gelin oldu. Köyün meydanında insanlar davul çaldılar. İnsanlar oynadılar. İnsanlar eğlendiler. Çoban Mehmet mutlu oldu.

Kadınlar kına gecesi yaptılar. Kadınlar dua okudular.

Ben Zehra'ya elbise diktim. Köyde insanlar var. Onlar elbiseyi beğenmediler. Elbise modern. Bu sebeple erkekler beğenmediler. Erkekler “günah” dediler. Kadınlar elbiseyi çok beğendi. Çünkü onlarda gelin olmak istiyorlar.

Muhtarın karısı yemekler yaptı. Yemekler çok güzel. Ben çok eğlendim. Düğün güzel oldu.

Dün düğünde komik olay oldu. Çoban Mehmet herkesin elini öptü. O güzünü kapadı. O benim elimi öptü. Çünkü ben öğretmenim. Ben anne gibiyim...

Çok komik bir olay oldu. Köyde yaşlı kadınlar var. Muhtarın karısı ve Nazife Ebe oradalar.

Çoban Mehmet herkesin elini öptü. O beni görmedi.

Nazife Molla:

- Mehmet, öğretmen hanımın da elini öp!

Mehmet yanıma geldi. O çok utandı. O elimi tuttu. Sonra o, elimi bıraktı. O çok şaşırıldı. O niçin şaşırıldı? Bilmiyorum.

Ben:

- Öp, çocuğum!

Çoban Mehmet tekrar elimi tuttu. Sonra bana baktı. Ben gülüyorum. O beni gördü. O çok şaşırıldı. Bu çok komik.

Çoban Mehmet ve Zehra herkesin elini öptüler. Sonra onlar, odaya gittiler. Zehra saçlarını taradı. Elbiseyi giydi. Zehra çok güzel.

*

Zeyniler, 15 Aralık

Bu sabah uyandım. Bu sabah bir şey eksik. Ne eksik? Ben düşündüm. Ben pencereden baktım. Pencerenin altında bir çeşme var. Şimdi çeşme akıyor. Çeşme durdu. Çeşmede su yok.

Ben penceren baktım. Her yer beyaz. Kar yağıyor.

Bu köyde ağaçlar siyah, evler siyah, mezarlar siyah. Ama şimdi her şey beyaz. Zeyniler'de kış uzun. Dört ay kış olacak.

Ben karı çok seviyorum. Ben karla oynuyorum. Ben küçüktüm. Kar yağdı. Ben çok mutlu oldum.

*

Zeyniler, 17 Aralık

Hâlâ kar yağıyor. Yollar kapalı. Çocuklar okula gelmiyor. Çünkü kar yağdı ve yollar kapalı.

Bugün bir haber duydum. Çok üzüldüm. Çünkü bu kötü bir haber. Bu haber beni mutsuz etti.

Munise dün yaramazlık yaptı. Babası onu dövdü. Munise pencereden atladı. O bahçeye gitti. Babası onu bekledi. Çünkü hava çok soğuk ve kar yağıyor. Ama Munise gelmedi. Köyde insanlar merak etti. İnsanlar gece onu aradılar ama bulamadılar.

Okulda çocuklar var. Çocuklar Munise'yi sevmiyorlar. Ama çocuklar da Munise'yi arıyorlar. Munise yok? Munise nerede? Ben bilmiyorum. Ben Munise'yi seviyorum. Muhtar bunu biliyor. O bana haber veriyor. Ama ben merak ediyorum.

Vehbi okula geldi. Onun elleri mor. Çünkü; o, Munise'yi arıyor. Vehbi büyük bir erkek gibi... O çok ciddi:

- Munise gitti... Onu bulamıyorum... Galiba onu kurtlar yedi...

Köyde insanlar konuşuyorlar:

- Munise başka köye gitmedi... Çünkü hava çok soğuk... Galiba o dondu ve öldü. Belki kurtlar yedi.

Ben çok mutsuzum. Munise yok. Benim ümidim yok.

Ben çok yorgunum. Benim sesim kısık. Çünkü ben Munise'yi aradım. Ben bağırdım. Şimdi yatacağım. Odanın lambasını kapadım.

Dışarıda rüzgar var. Ben duyuyorum. Ben düşünüyorum. Munise nerede? Şimdi ne yapıyor?

*

Saat kaç? Ben bilmiyorum. Ben çok merak ediyorum. Çünkü Munise yok. Kapı çalıyor. Kim bu? Bu rüzgar mı? Hayır rüzgar değil. Ben yürüdüm. Kapıya geldim. Ben dinliyorum. Bir ses duydum. Ses çok kısık. Bu insan sesi.

Ben merdivenlerden indim. Ben Hatice Hanım'ı uyandıracam. Hatice Hanım sesi duydu. O da uyandı.

Biz kapıyı açmadık. Biz korktuk. Şimdi ses yok.

Hatice Hanım bağırdı:

- Kim o?

Cevap yok. Hatice Hanım bir daha bağırdı?

- Kim o?

Biz bir ses duyduk. Bu ses çok kısık. Hatice Hanım tekrar bağırdı. Ben sesi tanıdım. Bu Munise. Ben kapıyı açtım. Dışarı çok soğuk. Dışarıda rüzgar var. Dışarıda kar yağıyor.

Ben kapıyı açtım. Munise yere düştü. Ben onu kaldırdım. Ben onu gördüm. Ben çok üzüldüm. Ben ağlıyorum. Ben çok ağlıyorum.

Munise çok güçsüz. O çok üşüdü. O şimdi baygın. Onun yüzü mor. Saçları dağınık. Onun elbisesinin içinde karlar var.

Ben Munise'nin elbisesini değiştirdim. Yeni, temiz elbise verdim. Munise gözlerini açtı.

Munise:

- Ekmek yok mu? Ben açım...

Dolapta süt var. Ben sütü ısıttım. Ben sütü kaşık ile Munise'ye veriyorum. Munise içiyor.

Munise şimdi baygın değil. O şimdi uşumüyor. O ağlıyor. O niçin ağlıyor? Ben bilmiyorum.

Munise şimdi konuşuyor. O, ayıldı. O, bana sarılıyor. O bana bakıyor. Ben, ona soru soruyorum. O, bana cevap veriyor. Munise üvey annesi ile kavga etti. Munise evden kaçtı. Köyde bir ambar var. Munise oraya gitti. Orada samanlar var. Samanlar sıcak. Munise orada saklandı ve orada yattı. Sonra, Munise açıldı. Sonra buraya geldi. Çünkü o, bana güveniyor.

Munise şimdi mutsuz. Çünkü yarın kendi evine gidecek. O üzülüyor.

Ben düşünüyorum. Ben düşündüm. Benim fikrim var. Ben, Hatice Hanım'a sordum:

- Munise eve gitmek istemiyor... Babası ve üvey annesi, onu istemiyor... Munise benim çocuğum olsun mu? Onu evlat etmek istiyorum... Onun annesi olmak istiyorum... Ben de yalnızım... Ben, onu büyüteceğim...

Ben, Hatice Hanım'a bakıyorum. O cevap verecek. Ben heyecanlanıyorum. Benim ellerim titriyor.

Hatice Hanım düşündü. Hatice Hanım cevap verdi:

- Bu güzel fikir... Yarın muhtarla konuşalım... O, ne söyleyecek? Bilmiyorum... Ama bu güzel fikir...

Ben çok mutlu oldum. Munise'ye sarıldım. Munise, benim ellerimi tuttu. Munise, benim ellerimi öptü.

Munise:

- Annem, annem...

Ben şimdi yazı yazıyorum. Munise uyuyor. Orada yatak var. Munise yatakta uyuyor. Yatağın yanında soba var. Munise üşümüyor. Munise öksürüyor.

Allah'ın! Munise benim kızım olsun. Ben onu büyüteceğim. Ben mutlu olacağım. Munise de mutlu olacak. Ben artık korkmayacağım. Rüzgardan korkmayacağım. Mezardan korkmayacağım. Çünkü; yalnız olmayacağım.

Bu gece çok mutluyum. Her şeyi seviyorum. Kamran, beni çok üzdü. Bu gece Kamran'dan az nefret ediyorum.

*

Zeyniler, 18 Aralık

Bu gece uyumuyorum. Çok mutluyum uykum yok. İnsanlar üzülüyorlar. İnsanlar uyumuyorlar. İnsanlar mutlu oluyorlar. İnsanlar uyumuyorlar. Bu çok ilginç.

Sabah oldu. Ben ve Hatice Hanım, muhtarın evine gittik. Biz Munise'yi bulduk. Muhtar bunu bilmiyor.

Muhtar:

- Munise'yi bulamadık... Biz arıyoruz... Benim ümidim var... Bulacağız...

Ben olayı anlattım:

- Munise'yi bulduk... O benim evime geldi... O evde... O, uyuyor.

Şimdi söyleyeceğim. Ben çok heyecanlıyım. Kalbim hızlı çarpıyor. Ellerim titriyor. Gözüm kararıyor. Ben muhtara yalvarıyorum.

- Munise'yi bana verin... Ben, onun annesi olayım... Ben, onu büyüteceğim... Onun babası ve üvey annesi, Munise'yi istemiyor... Ben istiyorum...

Muhtar gözlerini kapadı. Muhtar sakalını kaşdı. Muhtar düşündü ve cevap verdi:

- Güzel fikir...

- Ben, Munise'nin annesi olacak mıyım?

- Munise'nin babasının çocukları var... Onun parası yok... O, Munise'yi sana verecek... Biz ona para vereceğiz...

Ben çok mutlu oldum. Ben çok sevinçliyim. Ben şaşırıyorum. Bu çok kolay oldu. Ben böyle düşünmedim. Çok kolay oldu.

Ben farklı insanım. Ben mutlu oluyorum. Ben konuşamıyorum. Ben mutlu oluyorum. Ben sarılmak ve öpmek istiyorum. Ben muhtara sarıldım. Ben muhtarın elini öptüm. Çünkü; ben, çok mutluyum.

Ben okuldayım. Muhtar ve Munise'nin babası okula geldiler. Ben Munise'nin babasını gördüm. O, korkunç değil. O kısa boylu. O yaşlı ve hasta.

Munise'nin Babası:

- Ben İstanbulluyum... Şimdi Zeyniler'de yaşıyorum... Kırk yıl oldu... Ben Aksaray'da oturdum... Ben Beyazıt'ta oturdum... Ben Munise'yi seviyorum... Ona üzme... Onu büyüt...

Ben:

- Ben, Munise'yi üzmeyeceğim... Onu büyüteceğim... Merak etmeyin...

*

Burası okul. Ben burada öğretmenim. Burası fakir ve karanlık. Ama bugün, ben ve Munise çok mutluyuz. Biz gülüyoruz. Biz çok eğleniyoruz. Çünkü o, benim kızım. Ben onun annesiyim.

İki saat geçti. Ben, Munise'ye bir elbise diktim. Bu elbise kırmızı. Munise elbiseyi giydi. Munise çok güzel oldu. Elbise ona yakıştı.

Hâlâ kar yağıyor. Ben ve Munise bahçeye çıktık. Hatice Hanım mezarlığa gitti. O, Zeyni Baba'nın lambasını açacak. Ben ve Munise mezarlığa gittik. Orada kar topu oynadık. Biz çok eğleniyoruz. Biz çok mutluyuz.

Hatice Hanım bizi gördü. Hatice Hanım gülüyor.

Hatice Hanım:

- Haydi eve gidin... Siz üşüyeceksiniz... Siz hasta olacaksınız...

Biz üşüyecek miyiz? Hayır, üşümeyeceğiz. Bizim kalbimizde güneş var. Çünkü biz mutluyuz. Biz üşümeyeceğiz. Bugün gökyüzü ağaç gibi... Karlar, çiçek gibi...

*

Zeyniler, 30 Aralık

Ben ve Munise anlaşıyoruz. Bu çok güzel. Ona her şeyi öğretmen istiyorum. Ona Fransızca öğretiyorum. Ben resim yapıyorum. O, resim öğreniyor. Ben, ona dans öğretiyorum. Kapıyı ve pencereyi kapatıyoruz. Çünkü köylüler dans sevmiyorlar. Bu komik. Ben gülüyorum.

Munise fakirdi. Munise korkaktı. Şimdi korkak değil. Şimdi çok mutlu. O prenseslere benziyor. O çok sevimli. Ben düşünüyorum. Munise'nin annesi kötü değil.

Munise beni seviyor. O, bana teşekkür ediyor. O yanıma geliyor. O, benim ellerimi tutuyor. O, benim ellerimi öpüyor. Ben onun parmaklarını tutuyorum. Onun parmakları çok küçük. Ben, onun parmaklarını öpüyorum.

O, bana teşekkür ediyor. Ben, ona iyilik yapmıyorum. O, bana iyilik yapıyor. O bilmiyor. Ben teşekkür ediyorum.

*

Munise geldi. Ben Munise'nin annesi oldum. İki gün geçti. Ben ve Munise konuşuyoruz.

Ben:

- Munise, bana anne de... Öyle daha iyi...
- Sana anne demeyeceğim... Sana abla diyeceğim...
- Niçin?
- Sen küçüksün... Sen ablasın... Anneler yaşlı... Sen gençsin...
- Ben küçük değilim... Ben yirmi bir yaşındayım...

Munise bana bakıyor. Munise susuyor. Munise gülüyor.

Ben:

- Yalan mı? Ben küçük değilim... Ben büyüğüm...

- Ben yedi yaşındayım... Sen yirmi bir yaşındasın... Büyük değilsin... Abla gibisin... Anne değil...

Ben güldüm. Munise konuşuyor:

- Abla... Sen gelin olacaksın... Ben saçımı tarayacağım... Saçıma tokalar takacağım... Sen bir erkek ile...

Ben elimle Munise'nin ağzını kapadım:

- Böyle konuşma... Sana kızıyorum...

*

Munise çok süslü. O süsü seviyor. Ben süsü sevmiyorum. Ben süslü kızları sevmiyorum. Ama Munise'yi seviyorum. Odada ayna var. Munise aynaya bakıyor. Munise süsleniyor. O kendini beğeniyor. Ben Munise'yi beğeniyorum ve seviyorum. Dün gördüm. Munise gözüne sürme çekiyor. O nasıl öğrendi? Ben bilmiyorum. Ben düşünüyorum. Munise büyüyecek. O aşık olacak. O evlenecek.

Ben bunları düşünüyorum. Ben heyecanlanıyorum. Ben hoşlanıyorum. Ben kız annesi gibiyim...

Munise bana söyledi...

- Abla, senin saçların çok güzel... Ben de öyle olsun istiyorum... Bana yardım et...

Ben Munise'nin saçlarıyla oynadım. Onun saçlarını taradım. Ben bunu seviyorum.

Orada bir raf var. Rafın üstünde el aynası var. Munise aynayı aldı. Munise aynaya baktı.

Munise:

- Abla... Gel... Aynaya beraber bakalım...

Biz aynaya baktık. Biz gülüyoruz. Biz dil çıkarıyoruz. Biz çok eğleniyoruz.

Munise çok güzel. Onun gözleri mavi. Onun dişleri beyaz. Onun yüzü şirin. Munise melek gibi... Munise aynaya baktı. O memnun olmadı. O yanağını okşadı ve konuştu:

- Abla, ben süsleniyorum ama sana benzemiyorum...

- Bu daha iyi...

- Abla, sen güzelsin... Ben güzel değilim...

O, başını göğsüme koydu. Onun elleri küçük. O elleri ile yüzümü okşuyor.

Munise:

- Abla, sen çok güzelsin... Sen ayna gibisin... Sen parlaksın...

Munise konuşuyor. Ben gülüyorum. Ben onun saçlarını taradım. Şimdi dağıtıyorum. Ben şaka yapıyorum. Biz eğleniyoruz. Ben bu defteri yazıyorum. Bu defteri kimse okumayacak. Ben itiraf ediyorum: “Evet, ben güzelim.”

Neler söylüyorum? Ah Munise! Bu kız, beni süslü yapacak. Ben korkuyorum.

*

Zeyniler, 29 Ocak

Bir ay geçti. Ben yazı yazmadım. Çünkü çok iş var. Ben mutluyum. Bu sebeple yazmıyorum. Ben üzülüyorum. Ben o zaman yazıyorum.

Ben çok mutluyum. Geçen gün postacı geldi. Bana dört mektup verdi. Ben mektup istemiyorum. Ben burada mutluyum.

Ben zarflara baktım. Ben yazıyı tanıdım. Bu mektubu Kamran gönderdi. Zarfın üstünde adım yazıyor: “B. Merkez Ortaokulu Öğretmeni Feride Hanım’a”

Zarfın üstünde boylar var. Mavi ve kırmızı boyalar. Ben zarfları açmadım. Orada raf var. Ben zarfları oraya koydum. Ben pencereden bakıyorum. Ben düşünüyorum.

Munise:

- Abla, ne oldu? Niçin yüzün sarı?

Ben gülümsedim:

- Ben iyiyim... Az başım ağrıyor... Hadi bahçeye çıkalım... Oyun oynayalım...

Gece oldu. Ben yataktayım. Ben uyumuyorum. Kamran bana niçin mektup yazdı? O neler yazdı? Nasıl cesaret etti?

Ben lambayı açtım. Mektupları okumak istedim. Ama okumadım. Ben okumayacağım. Çünkü Kamran’dan nefret ediyorum. Mektuplar geldi. Ben mutsuzum. Çünkü Kamran’ı hatırladım.

İki gün geçti. Mektuplar rafta. Ben mektupları okumadım. Ben mutlu değilim. Ben üzülüyorum. Munise beni gördü. Munise de üzülüyor. Munise de mektuplardan nefret ediyor.

Munise:

- Abla, ben bir şey yaptım? Lütfen bana kızma...

Ben Munise'ye baktım. Sonra döndüm. Ben rafa baktım. Orada mektuplar yok.

Ben:

- Mektuplar nerede?

Munise başını eğdi:

- Ben mektupları yaktım... Sen çok üzgünsün... Bu sebeple, ben mektupları yaktım...

- Niçin, Munise?

Munise korktu. Ona kızmayacağım. Ben ona kızmadım. Ben ağladım.

Munise:

- Abla, ağlama... Ben mektupları yakmadım... Ben mektupları sakladım... Sen ağladın... Bu sebeple yakmadım... Sana yalan söyledim... Mektupları al...

Munise saçımı okşuyor. Munise bana mektupları veriyor.

- Abla, al... Mektuplar sevgilinden mi geldi?

Ben sinirlendim ve bağırdım:

- O, nasıl söz?

- Abla, ben bilmiyorum... Sen ağladın... Sevgilin gönderdi... Bu sebeple sen ağladın...

Ben çok utandım. Munise doğru söylüyor. Ben düşündüm ve karar verdim.

- Munise dinle... Mektuplar sevgilimden gelmedi... Mektuplar düşmanımdan geldi... Hadi gel... Mektupları beraber yakalım...

Oda karanlık. Odada soba var. Ben birinci mektubu sobaya atım. Sonra ikinci mektubu attım. Sonra üçüncü mektubu attım.

Munise ve ben mektuplara bakıyoruz. Mektuplar yanıyor. Munise ve ben susuyoruz. Biz mektuplara bakıyoruz. Sonra düşündüm. Dördüncü mektubu atmamak istemedim. Ama onu da attım.

Dördüncü mektup yanıyor. O, yavaş yanıyor. Mektupta yazılar var. Ben ve Munise yazıları görüyoruz. Munise elini sobaya soktu. Dördüncü mektubu çıkardı.

*

Munise uyudu. Ben mektubu okuyacağım. Mektup yandı. Sadece şu cümleler var:

“Geçen gün annem bana baktı. Annem ağladı. “Niçin ağlıyorsun?” dedim. O, “Rüya gördüm.” dedi. O anlatmadı. Ben yalvardım. Sonra annem, anlattı.

Annem:

- Ben rüya gördüm. Rüyada Feride var. Ben rüyada Feride’yi aradım. Onu buldum. Orası çok karanlık. Feride orada. Feride uyuyor. Feride hasta oldu ve öldü. Feride’nin gözleri kapalı. Ben çok üzüldüm. Ben uyandım. Ben ağladım. Ben Feride’yi görmek istiyorum. Kamran, Feride’yi bul! Kamran, Feride’yi buraya getir.

Annem bunları söyledi. Sen, beni düşünme. Teyzeni düşün, Feride. O çok üzgün. O ağlıyor. Ben de üzülüyorum. Feride geri dön. Ben de rüyalar görüyorum. Sen başka şehirdesin. Orası karanlık. Gözlerin kapalı, saçların siyah...”

Mektup yandı. Sadece bu cümleler var. Mektubu Kamran yazdı. Kamran benim düşmanım. Ben Kamran’dan nefret ediyorum.

*

Zeyniler, 5 Şubat

Ben ve Munise dün gece ses duyduk. Bu, silah sesi. Ben korktum. Munise korkmadı.

Munise:

- Her zaman oluyor... Jandarmalar hırsızları kovalıyorlar...

Sabah oldu. Ben öğrendim. Munise haklı. Dün gece jandarma ile hırsızlar çatıştılar. Bir jandarma öldü. Bir jandarma yaralandı. Yaralı jandarma Zeyniler köyüne geldi.

Öğle oldu. Ben okuldayım. Küçük Vehbi okula geldi. Küçük Vehbi beni gördü. Küçük Vehbi konuştu:

- Öğretmenim, sizi çağırıyorlar?

- Kim çağırıyor?

- Doktor çağırıyor.

Sınıftan çıktık. Vehbi önde yürüyor. Ben arkada yürüyorum. Biz misafir odasına geldik.

Burası küçük bir oda. İnsanlar burada misafir kalıyorlar. Orada bir at var. Bu at çok güzel. Ben atı okşadım. Ben içeri girdim.

Doktor orada. Ben doktoru gördüm. Doktorun büyük çizmeleri var. O oturuyor. O yazı yazıyor. Orada insanlar var. Doktor, onlarla konuşuyor. Doktorun bıyıkları var. Doktorun bıyıkları beyaz. Doktorun kaşları kalın. Doktorun yüzü sevimli. Doktor konuşuyor. Doktor çok kaba. Doktor küfür ediyor. Ben utandım.

Doktor konuşuyor. Doktor gülüyor. Doktor döndü. Doktor beni gördü. Doktor durdu ve sustu. Orada bir adam var. Onun büyük, siyah sakalı var. Onun ceketi var. O yüzbaşı.

Doktor, yüzbaşına söyledi:

- Burada bir kadın var... Yüzbaşı, niçin söylemedin... Ben küfür ettim... Ayıp oldu...

Doktor bana baktı ve konuştu:

- Hanımefendi, kusura bakmayın... Sizi görmedim... Siz yukarı çıkın... Ben geleceğim...

Ben merdivenlerden çıktım. Doktor, yüzbaşı ile konuşuyor:

- Yüzbaşı, Öğretmen İstanbullu değil mi?

- Bilmiyorum...

- Ben biliyorum... İstanbullu... Ben anladım... Ben nasıl anladım? O yürüdü ve ben anladım... O güzel yürüdü... Öğretmenin yaşını söyleyeyim mi?

- Söyle...

- O, otuz yedi yaşında... Niçin duruyorsun... Şaşırdın mı?

- Evet...

Onlar dedikodu yapıyorlar. Ben dinliyorum. Ben eğleniyorum. Çünkü doktor yanlış söyledi. Ben otuz yedi yaşında değilim. Ben yirmi bir yaşındayım.

Beş dakika geçti. Doktor merdiveni çıktı. Doktor yanıma geldi. Doktor konuşuyor. Doktor bana bakmıyor.

Doktor:

- Olayı biliyorsunuz... Bir yaralı var... Bu önemli değil... Ama tedavi olacak... Ben yarın gidiyorum... Burada herkes cahil... Siz öğretmensiniz... Lütfen hastaya pansuman yapın... Ben size anlatayım... Siz yapın... Hastaya pansuman yapacak mısınız? Bu zor mu?

- Hayır, kolay... Hastaya pansuman yapacağım... Siz merak etmeyin...

Doktor bana baktı. Doktor beni gördü. Ben gülüyorum. Doktor konuştu:

- Sen niçin Zeyniler'e geldin?

Ben şaşırıdım. Doktor beni tanıyor mu? Ben şimdi gülmüyorum. Ama ben şaka yapmak istedim. Çünkü bu doktor çok samimi.

- Beni tanıyor musunuz?

- Seni tanımıyorum... Sen genç bir kızsın... Ben genç kızları tanıyorum... Dünya kibar ve neşeli kız az var...

- Mamutlar gibi mi?

Ben şimdi yaramazlık yapıyorum. Ben Zeyniler'e geldim. Beş ay geçti. Ben yaramazlık yapmadım. Şimdi yaramazlık yapıyorum. Ben küçüktüm. Sör Aleksî bana söyledi:

- Feride, ben seni seviyorum. Sen yaramazlık yapıyorsun. Hemen şımarıyorsun... Sen bebek gibisin...

Doktor yaşlı. Doktor çok iyi bir adam. Doktor gülüyor.

Doktor:

- Mamutlar gibi değil... Mamutlar büyük ve akıllı değil... Sen neşelisin... Sen kibarsın... Ben yaşlıyım... Ben söyleyeceğim... Sen güzelsin... Hadi söyle... Niçin Zeyniler'e geldin?

Doktor yaşlı... Doktor kaba ama dikkatli. Ben ciddi oldum ve konuştum:

- Ben öğretmenim... Ben öğretmen olmak istedim... Bakanlık beni buraya gönderdi... Bu benim görevim...

- Öğretmensin... Bu sebeple mi geldin?

- Evet...

- Sen çok gençsin ve güzelsin... Bana yalan söyleme... Sen bu sebeple gelmedin... Bana bak... Yüzüme bak...

Doktor şişman. O gülüyor. Onun yanakları büyük. Onun kirpikleri beyaz. O bana bakıyor. O benim kalbimi görüyor. Doktor konuşuyor:

- Sen bu sebeple gelmedin... Sen yalan söylüyorsun... Ben sana inanmıyorum... Sen kimsin? Ailen kimler? Nerede oturuyorsun? Cevap vermeyeceksin... Biliyorum... Tamam... Sormuyorum...

Doktor sustu. Ben sustum. Yaşlı doktor düşündü. Doktor konuştu:

- Sana yardım edeyim mi? Başka şehre gitmek istiyor musun? Ben bir müdür tanıyorum...

- Hayır... Teşekkür ederim... Ben Zeyniler'i seviyorum...

- Peki... Peki... Sana adresimi vereyim... Bana mektup yaz... Sana yardım edeceğim...

- Teşekkür ederim...

Biz odadan çıktık. Biz başka odaya girdik. Orada bir adam var. Adam asker. Onun asker üniforması var. Adam orada yatıyor.

Doktor askerle konuştu:

- Nasılsın? İyi misin?

Asker hareket etti. Doktor, ona kızdı:

- Hareket etme... Yat... Ağrın var mı?

Asker:

- Yok... Ama elmacık kemiğim ağrıyor...

Doktor güldü:

- Orası elmacık kemiği değil... Orası diz... Merak etme... İyi olacaksın... Bak... Bu hanım Feride... O, senin doktorun... O söyleyecek... Sen onu

dinleyeceksin... Tamam mı? O sana pansuman yapacak... Ev ilaçları yapma... Ev ilaçları içme...

Şimdi doktor askere pansuman yapıyor. Asker bağırdı:

- Aman...

Doktor:

- Sus... Sen erkeksin... Sakalın var... Bıyığın var... Bağırma... Utan... Burada bir kadın var... Bu küçük bir yara... Bak... Doktorun güzel... Sen şanslısın...

Bir saat geçti. Doktor gitti.

Bu çok ilginç. Bu günü hiç unutmayacağım.

*

Zeyniler, 24 Şubat

Bir hafta geçti. Hava çok sıcak. Gökyüzünde güneş var. Orada ağlar var. Dağda kar var. Mevsim mayıs gibi...

Bugün cuma. Ben Munise'nin resmini yapıyorum. Munise oturuyor. Ben, ona bakıyorum. Ben Munise'nin resmini yapıyorum. Ben boya ile yapıyorum. Kapı çaldı. Bu Hatice Hanım. Ben kapıyı açtım. Munise Hanım odaya girdi. O, çok heyecanlı. Onun elleri titriyor.

Hatice Hanım:

- İki tane adam geldi... O Milli Eğitim Müdürü... O, okulu kontrol edecek... Aşağı in... Sen, onlarla konuş... Ben konuşmayacağım. Çünkü; ben utanıyorum...

Ben elbisemi giydim. Ben gülüyorum. Burası çok uzak. Onlar niçin geldiler? Ben bilmiyorum. Ben gülüyorum.

Ben aşağı indim. Onlar koridorda bekliyorlar. Ben onları gördüm. Burada bir adam var. Onun boyu uzun. Şurada bir adam var. Onun boyu kısa. Kısa boylu adam yürüdü. O tanıma geldi. Onun gözlüğü var. Ben onu gördüm.

Kısa boylu adam:

- Siz öğretmensiniz, değil mi? Ben Milli Eğitim Müdürü'yüm. Benim adım Raşit Nazım... Burası çok karanlık... Burası okul değil... Burası ahır gibi...

Ben:

- Burası karanlık ama sınıf daha aydınlık...

Müdürün boyu kısa. O, yürüdü. O , sınıfa girdi. Sonra durdu. O ellerini salladı ve konuştu:

- Beyefendi... Şuraya bak... Burası çok karanlık... Bu sınıf çok eski... Burası okul gibi değil... Doğru, değil mi?

Biz sınıfa girdik. Ben onları görüyorum. Bu Milli Eğitim Müdürü. Onun boyu kısa. Onu sakalları yok. O konuşuyor. Onun gözleri ve kaşları hareket ediyor.

Burada bir adam daha var. Onun boyu uzun. O zayıf. O esmer. Onun kamburu var.

Milli Eğitim Müdürü bana baktı ve konuştu:

- Öğretmen Hanım... Bu benim arkadaşım... O inşaat mühendisi... Onun adı Mümtaz...

Ben:

- Memnun oldum...

Müdür sınıfta. Müdür sınıfı dolaşiyor. O, sıralara bakıyor. O resimlere bakıyor. Onun bastonu var. Müdür konuştu:

- Beyefendi... Benim fikirlerim var... Bu okullar eski... Ben bunları yıkacağım... Yeni okullar yağacağım... Bu okullar kirli ve karanlık... Yeni okullar temiz olacak... Yeni okullar güzel olacak... Bu hayal değil... Bunlar gerçek olacak...

Müdür konuşuyor. O, anlatıyor. Ben öğretmenim. Ben köy öğretmeniyim. Müdür bana sordu:

- Sınıfta kaç öğrenci var?

- On üç kız var. Dört erkek var.

Müdür çok şaşırdı:

- On yedi çocuk mu? Okulda on yedi öğrenci mi var? Bu lüks... Mümtaz Bey, siz binayı gezecek misiniz?

- Hayır... Ben görüyorum...

Müdür konuşuyor. Müdürün fikirleri var. Müdür fikirlerini anlatıyor. Ben dinliyorum. Mümtaz Bey dinlemiyor. Mümtaz Bey bana bakıyor.

Mümtaz Bey, müdire döndü. O, müdürle konuştu. O, Fransızca konuştu:

Mümtaz Bey(Fransızca konuşuyor.) :

- Müdür Bey, öğretmen çok genç... Öğretmen çok güzel... Lütfen sorun... Niçin buraya geldi?

Müdür Bey utandı. Müdür Bey iyi bir insan. O, Mümtaz Bey'e kızdı. Müdür Fransızca konuştu.

Müdür(Fransızca konuşuyor.) :

- Mümtaz Bey, burası okul... Lütfen ciddi olun...

Müdür, yüzünü kaşdı. Müdür düşündü. Müdür bana baktı ve konuştu:

- Bu okul kapanacak?

- Niçin?

- Çünkü; bu bina eski... Bu okulda az öğrenci var... Buraya yeni okul yağıcağız... Okul modern olacak... Öğrenciler yeni okula gidecek... Şimdi lütfen, cevap verin...

Müdür, bana soru sordu. Ben cevap verdim. O, cebinden defter çıkardı. O, deftere yazdı. Müdür bana baktı ve konuştu:

- Bu okul kapanacak... Siz farklı okula gideceksiniz... Siz farklı okulda öğretmen olacaksınız... Siz B.'ye gideceksiniz... Adınız ne?

- Benim adım Feride...

- Ben Avrupa'ya gittim... Orada baba adı önemli... Sizin babanızın adı ne?

- Nizamettin...

- Tamam... Size Feride Nizamettin diyeceğim... Bu tuhaf... Ama siz alışacaksınız... Hangi okuldan mezun oldunuz?

Ben Sörlük Okulu'ndan mezun oldum. Ben bunu söylemedim. Ben Fransızca biliyorum. Önce onlar, Fransızca konuştu. Mümtaz Bey ayıp konuştu. Ben Fransızca biliyorum. Ben anladım. Ama o, bunu bilmiyor.

Ben:

- Özel eğitim aldım...

Müdür:

- Okul kapanacak... Siz B.'ye gideceksin... Ben size bir okul bulacağım... Siz merak etmeyin...

Müdür, Mümtaz Bey'e döndü ve konuştu...

- Hadi Mümtaz Bey, gidelim... İki köy var... Biz oraya gideceğiz... Hadi...

Mümtaz Bey sırada oturuyor. Onun bacakları ince ve uzun. O bacaklarını sallıyor. Mühendis tekrar Fransızca konuştu:

Mümtaz Bey(Fransızca konuşuyor.) :

- Müdür Bey, sen git... Beni burada bırak... Ben burada kalayım... Öğretmen çok güzel... Ben onunla konuşacağım...

Müdür tekrar sinirlendi. Müdür Türkçe konuştu:

- Zaman yok... Lütfen gidelim... Raporu sonra yaz... Hadi...

Onlar sınıftan çıktılar. Onlar gidiyorlar. Mühendis Mümtaz bana baktı. O bana tekrar baktı. O bana tekrar baktı.

Zeyniler'de okul kapanacak. Herkes bunu konuşuyor. Bugün cuma. Anneler ve babalar okula geldiler. Onlar çok üzgün. Çünkü okul kapanacak. Çocuklar ağlıyorlar. Onlar elimi öpüyorlar. Çocuklar üzüyorlar. Çünkü okul kapanacak. Ben de çok üzgünüm.

Hatice Hanım çok üzgün. Hatice Hanım odasına gitti. Ben odama gittim. Ben düşünüyorum. Hatice Hanım işsiz kalacak.

Akşam oldu. Muhtarın karısı ve Ebe Hanım, okula geldiler. Onlar çok üzgün. Ebe Hanım bana baktı ve konuştu:

- Benim farklı fikrim vardı... Olmadı...

- Ebe Hanım, üzülme... Sağlık olsun...

Bütün köy üzüyor. Çünkü okul kapanacak. Bu çok kötü.

Zeyniler çok eski ve kötü. Ben biliyorum. Ama ben buraya alıştım. Ben burayı seviyorum. Okul kapanacak. Ben buradan gideceğim. Bu sebeple üzüyorum. Herkes üzüyor. Ama Munise üzülüyor. O, sevinçli. O çok mutlu. Munise bana sordu?

- Anne, ne zaman gideceğiz?

Munise çok mutlu.

*

Zeyniler, 3 Mart

Ben ve Munise yarın gidiyoruz. Yarın Zeyniler'den ayrılıyor.

Munise önce çok mutlu oldu. O, çok sevindi. Sonra çok mutsuz oldu. Şimdi o, üzgün.

Munise orada. O pencereden bakıyor. Munise düşünüyor. Ben Munise'ye sordum:

- Munise, benimle gelmek istiyor musun? Sen ne istiyorsun? Burada kal...

- Hayır, abla... Burada kalmak istemiyorum... Ben seninle gelmek istiyorum...

- Köyden ayrılacağız... Sen kardeşlerini görmeyeceksin... Sen üzülüyor musun?

- Hayır, abla... Ben üzülmiyorum...

- Babamı özleyecek misin?

- Hayır... Ben babamı sevmiyorum...

- Peki... Niçin üzülüyorsun?

- ...

Munise yere bakıyor. Munise susuyor. Munise konuşmuyor. Ben Munise'ye soruyorum. O, cevap vermiyor. O gülüyor. O, bana sarılıyor. Ama bu yalan. Çünkü, o, üzülüyor. O mutlu değil. Ben sordum. O cevap vermedi. Munise, niçin üzülüyor? Ben bilmiyorum.

Bir gün, bir olay oldu. Munise evde yok. Munise okulda yok. Munise kayboldu. Ben çok korktum. Ben çok merak ettim. Biz Zeyniler'den gideceğiz. Biz çanta hazırlıyoruz. Munise bana yardım edecek ama Munise yok. Ben çok korktum.

Ben pencereyi açtım ve bağırdım:

- Munise! Munise!

O, cevap vermedi. Sonra ben, ses duydum. Ses uzaktan geliyor. Ses, Zeyni Baba Türbesi'nden geliyor:

- Efendim abla... Şimdi geliyorum...

Munise geldi. Ben Munise'ye sordum:

- Niçin oraya gittin... Sen korkmadın mı? Çünkü sen tek gittin...

Munise cevap vermiyor. Munise şaşırıyor. Munise bana yalan söylüyor.

Ben Munise'ye baktım. Ben dikkat ettim. Munise'nin gözleri kırmızı. Munise'nin yanaklarında gözyaşı var. Munise ağladı. Ama niçin ağladı? Ben bilmiyorum. Ben soruyorum. Ben Munise'nin bileklerini tuttum. Ben soruyorum:

- Munise, niçin ağladın?

O cevap vermiyor. O yüzünü gizliyor. Onun dudakları titriyor. Munise susuyor.

Ben:

- Munise konuş! Seni burada bırakacağım... Hemen konuş...

Munise korktu. Munise, Zeyniler'de kalmak istemiyor. Munise konuştu:

- Tamam... Abla kızma... Annem geldi... Ben buradan gideceğim... Annem bunu biliyor... O geldi ve beni gördü... Lütfen bana kızma!

Munise anlattı. Munise titriyor. O, ağlıyor. O küçük bir kız. O çok üzülüyor. O üzülüyor, ben üzülüyorum.

Ben Munise'ye baktım. Onun saçlarını okşadım. Onun çenesini okşadım. Ben konuştum:

- Munise, korkma! Sen ağlama! O senin annen... O geldi... O, seni gördü...
Bu normal...

Munise şaşkın. O bana inanmıyor. Köyde insanlar var. Köyde insanlar, Munise'nin annesini sevmiyorlar. Ama Munise seviyor. Ben de seviyorum. Munise şaşırıyor.

Ben:

- Anneni seveceksin... O senin annen... Haydi koş... Anneni buraya getir...
Onunla konuşacağım...

Munise bana sarıldı. Munise beni öptü. Munise koşuyor. O bahçeye gitti. Ben, Munise'nin annesi ile konuşacağım. Köylüler bana kızacaklar. Bu problem değil. Ben konuşmak istiyorum.

Orada Zeyni Baba'nın mezarı var. Ben oraya gittim. Orada bekliyorum. Munise'nin annesi gelecek. Ben, onunla konuşacağım.

Onlar geliyorlar. Ben onları gördüm. Orada çamur var. Onlar çamurda yürüyorlar. Onlar utanıyorlar. Onlar ayrı yürüyorlar. Ben üzgünüm. Ben, onlara acıdım. Ben kadınla konuşacağım. Ona güzel kelimeler söyleyeceğim. Kadın geldi. Ben konuşmadım. Ben sustum. Ben niçin sustum? Ben bilmiyorum.

Kadın boyu uzun. Kadın zayıf. Onun elbisesi eski. Onun başında başörtüsü var. Başörtüsü mor. Onun ayakkabılar eski, yırtık ve ıslak. Ben çok üzüldüm. Ben titriyorum. Ben ona baktım. Ben onun yüzünü gördüm. O genç. O otuz beş yaşında. Onun saçları sarı. O çok yorgun.

Onun yüzünde makyaj yok. Ben şaşırdım. Kadın Munise'ye çok benziyor. Ben düşündüm ve üzüldüm.

Ben Munise'yi tuttum. Ona sarıldım. O başını göğsüme koydu. Benim göğsüm şişiyor. Ben ağlıyorum. Munise büyüyecek. O bir kadın olacak. O iyi bir kadın olacak. Ben bunu düşünüyorum ve mutlu oluyorum. Ben konuştum:

- Hanımefendi siz şansınız yok... Kızını var... Ama o, yanınızda değil... Lütfen üzülme... O, benim kızım gibi... Onu büyüteceğim... Merak etmeyin...

Kadın:

- Biliyorum... Munise bana anlattı... Ben geldim ve onunla konuştum...

- Munise ile konuştunuz... Anladım...

Munise bana sarıldı. Onun kolları küçük. O belime sarıldı. Munise titriyor. Munise annesi ile gizli görüştü. O bana söylemedi. O utandı.

Ben:

- Biz gidiyoruz... Biz yarın ...'ye gidiyoruz... Siz Munise'yi görmeyeceksiniz... Merak etmeyin... Ben, ona anne olmayacağım... Ben, ona abla olacağım... İyi bir abla...

Orada ağaçlar var. Ağacın altında bir adam var. Bu adam Cafer Ağa'nın babası. O ördek avlıyor.

Munise'nin annesi korktu ve telaş yaptı:

- Hanımefendi, ben gideyim... Beni burada görmesinler... Sonra size kızacaklar...

Munise'nin annesi iyi bir kadın. Ben ona bakıyorum. Ben onun yüzünü görüyorum. O iyi bir kadın. Ben anlıyorum. Munise, ona benziyor. Munise ve annesi çok şanssızlar. Köylüler bizi görecekler. Köylüler dedikodu yapacaklar. Bu sebeple kadın korktu. Ben korkmadım.

Ben:

- Acele etmeyin... Oturun... Konuşalım...

Kadın çok mutlu oldu. Kadın ellerime bakıyor. O ellerimi öpmek istiyor. Onun dudakları titriyor. O cesaret etmiyor.

Dün burada fırtına var. Fırtına ağacı devirdi. Biz oraya oturduk. Bizim aramıza Munise oturdu. Kadın bana anlatmak istiyor. O anlatacak ve o rahatlayacak. Kadın konuştu. Kadın anlattı. O çok güzel konuştu.

Onun hikayesi çok kötü. O İstanbul'da doğdu. O, Rumeli Kavağı'nda doğdu. Onun annesi ve babası memur. Onlar öldüler. Kadın farklı bir aileye gitti. Orada büyüdü. Orada çocuklarla oynadı. O büyüdü. O on beş yaşında oldu. O aşık oldu. Adam genç. Adam asker. Onun bıyıkları var. Onun bıyıkları ince.

Sonra, onlar aşık oldular. İnsanlar bunu duydular. Onu evden kovdular. Kadın bir köye gitti. Köyde bir yaşlı kadınla yaşadı. Orada bir kızı oldu. Kız dört yaşında öldü. Sonra, bir adamla evlendi. Adam ormancı. Onlar Zeyniler'e geldiler. Munise'nin annesi çok mutsuz oldu. Çünkü Zeyniler çok karanlık.

Köye jandarmalar geldiler. Jandarma kadına aşık oldu. Kadın jandarma ile gitti. Kocasını ve çocuğunu bıraktı. O gitti.

Kadın anlattı. Ben dinledim. Ben çok üzüldüm. Ben yürüyorum. Munise ve annesi orada kaldılar. Onlar konuşacaklar. Onlar sarılacaklar. Onlar ayrılacaklar. Onlar son kez görüyorlar.

Ben mezarlıktan çıktım. Odama yürüyorum. Ben düşündüm. Ben önce Munise'ye acıdım. Sonra Munise'yi kiskandım. Çünkü o annesini gördü. Ona sarıldı. Ama ben annemi hatırlamıyorum.

*

Ben bu sabah Milli Eğitim Müdürlüğü'ne gittim. Çantamda kağıtlar var. Munise evde. Ben müdürlüğe gittim. Sabah erken. Orada memurlar var. Onlar kahve içiyorlar. Onlar sigara içiyorlar.

Burada yazıcı vardı. O, şimdi yok. Farklı bir yazıcı var. Yazıcının saçları siyah ve kıvrıkcık. Ben hademeye sordum:

- Kim bu adam?

- Burada müdür değişti... Burada yazıcı da değişti... Şimdi onunla konuş...

Ben oraya gittim. Yazıcı orada. Ben ona söyledim:

- Merhaba... Zeyniler okulu kapandı... Ben orada öğretmendim... Şimdi kağıtları size vereceğim...

-Evet... Tamam, anladım... Lütfen dışarıda bekleyin... Müdür Bey gelecek... Siz konuşacaksınız...

Ben bekledim. Ben üç saat bekledim. İnsanlar bana bakıyorlar. Onlar benimle konuşmak istiyorlar.

Orada pencere var. Ben oraya gittim. Ben pencereden bakıyorum. Orada bir okul var. Okulun bahçesinde bir adam var. Adam yaşlı. Adam çalışıyor. Orada ağaç var. Bu çınar ağacı. Ağaçlar kuşlar var. Ben kuşları seyrediyorum.

Ben elimle çenemi tuttum. Ben düşünüyorum.

Dün sabah Zeyniler'den ayrıldım. Orada öğrenciler var. Onlar beni seviyorlar. Onlar beni yolcu ettiler. Ben öğrencileri çok seviyorum. Benim bir eniştem var. Onun adı Aziz. O bir gün böyle söyledi:

- Feride, Sen çok ilginçsin... Önce insanları sevmiyorsun... Sonra insanları çok seviyorsun...

Bu doğru. Ben bu çocukları seviyorum. Ben onlara acıyorum. Çünkü onlar, güzel, çirkin ve fakir...

Öğrenciler elimi öptüler. Çoban Mehmet ve Zehra da geldi. Onlar bana hediye verdiler. Bu bir keçi yavrusu. Bu keçi çok küçük. Ben bunu Munise'ye verdim.

Otobüs hareket etti. Biz gidiyoruz. Zeyniler orada. Biz buradayız. Biz onlara el salladık.

Biz otobüsten indik. Biz otele geldik. Hacı Kalfa orada. Ben onu gördüm. O kediyi kovalıyor. Kedinin ağzında ciğer var. Hacı Kalfa kediye kızıyor:

- Dur... Seni döveceğim...

Ben Hacı Kalfa'ya seslendim:

- Hacı Kalfa...

Hacı Kafa beni gördü ve konuştu:

- Oooo, Hoş geldin, öğretmenim...

Hacı Kalfa, beni gördü. Hacı Kalfa çok mutlu oldu. O, şimdi kediye kızmıyor:

- Kedi güle güle... Afiyet olsun...

Biz merdivenlerden çıktık. Hacı Kalfa Munise'yi gördü:

- Öğretmen Hanım, kim bu?

- Benim kızım... Ben Zeyniler'de evlendim... Bir kızım var...

Hacı Kalfa Munise'nin çenesini okşadı ve konuştu:

- Sen evlenmedin... Ben biliyorum... Ama evleneceksin, inşallah... Bu kız çok güzel...

Ben ve Munise odaya gittik. Burası benim eski odam. Ben çok mutlu oldum. Sonra Hacı Kalfa'nın evine gittik. Orada yemek yedik.

Ben:

- Hacı Kalfa, teşekkürler... Biz çok yorgunuz... Biz gidelim...

- Hayır... Otur... Sen yorulmuyorsun... Ben biliyorum... Sen yorulmuyorsun...

*

Tamam. Her şey güzel. Ama bir problem var. Dün gece ben, düşündüm. Ben hesap yaptım. Sonuç çok ilginç. Ben inanmadım. Bir daha hesap yaptım. Sonuç aynı. Bu doğru. Bu çok kötü. Ben gülüyorum. Çünkü komik. Ben para kazanmadım. Bana annemden para kaldı. Ben onu harcadım.

Gülmisal Kalfa bana söyledi. O anlattı. Ben dinledim. Burası başka şehir. Benim param az. Ben buraya geldim. Bu kötü. Gülmisal Kalfa haklı.

Ben çok para harcadım. Otobüse bindim. Otelde kaldım. Ben çok para harcadım. Ben köyde öğretmenlik yaptım. Çok para kazanmadım. Herkese yardım ettim. Herkese para verdim. İnsanlar benden para istediler. Ben para verdim. İnsanlar kötü. Ben yardım ettim.

Ben köy öğretmeniym. Ben az para kazanıyorum. İki aydır maaş almıyorum.

Bana annemden para kaldı. Ben onu harcadım. Şimdi az para kaldı. Beş ay geçti. Ben farklı şehirdeyim. Ben annemin parasını harcadım.

Pencereden bakıyorum. Orada çınar ağacı var. Ben görüyorum. Ben bunları düşünüyorum. Ben ağlamak istiyorum. Ben gülmek istiyorum. Ben düşünüyorum. Ben kendime söylüyorum:

- Çalığışu, üzülme... Evet, para kazanmadın... Ama hayatı öğrendin... Bu çok önemli... Artık küçük bir kız değilsin... Artık büyük bir kadınsın...

Ben bunları düşünüyorum. Orada hademe var. Hademe yaşlı. Ben onu gördüm. O koşuyor. O heyecanlı. Onun elinde baston ve şapka var. O, müdürün odasına koşuyor.

Sonra merdivende müdürü gördüm. Müdür geliyor. Müdürün boyu kısa. Müdürün gözlüğü var. O, odaya girdim. Şimdi ben de odaya gireceğim. Şimdi yaşlı hademe geldi. O bana kızdı:

- Acele etme... Müdür dinlenecek... Sonra sen, gireceksin...

Hademe bana kızdı. Ben hiç üzülmedim. Çünkü ben alıştım. İnsanlar böyle. Ben sakinim.

Ben:

- Tamam beyefendi... Müdür Bey kahvesini içsin... Sonra bana haber verin...

Beş dakika geçti. Hademe odadan çıktı. O beni arıyor. O beni görmedi.

Hademe:

- Kadın nerede? Kızım, neredesin?

- Kızma... Buradayım... Odaya gireyim mi?

- Haydi gir...

Odaya girdim. Müdür orada. Onun saçı yok. O puro içiyor. Orada bir adam var. Müdür ona anlatıyor. Müdürün seni çok güçlü:

- Bu şehir çok tuhaf... İnsanlar beni görmek istiyorlar... Hademe haber veriyor... Hademe isimleri yanlış söylüyor... Her şey karışıyor... Memurlar var... Onları takip edeceğim... Onların özel hayatı var... Özel hayat önemli... Memurlar, ne yiyorlar? Onlar, ne giyiyorlar? Onlar ne içiyorlar? Bunları öğreneceğim... Memurlar her gün tıraş olacaklar... Onlar, güzel, temiz gömlek ve pantolon giyecekler... Dün bir okula gittim... Orada bir kadın var... Ona söyledim:

- "Git... Öğretmene haber ver... Müdür geldi."

O bana söyledi:

- "Öğretmen benim."

Ben cevap verdim:

-“ Sen öğretmen değilsin, sen hademesin. Çünkü elbisen kötü.”

Adam çok korktu... Ben oraya yarın yine gideceğim... Ona bakacağım... Onun elbisesi kötü mü? Bilmiyorum... Onu kovacak mıyım? Bilmiyorum... Yarın düşüneceğim...”

Ben konuşmak istiyorum. Ama müdür susmuyor. Müdür çok konuşuyor. Müdür konuşuyor:

- Orada öğretmenler var... Onların kartı yok... Onlara söyledim... Bakalım...

Müdür bana döndü. Müdür bana baktı ve konuştu:

- Hanımefendi, kartınız yok, değil mi? Biliyorum... Yok... Bu nasıl iş?

Ben çok şaşırdım. Müdür anlattı. Çünkü benim kartım yok. O, bu sebeple konuştu ve anlattı.

Ben:

- Ben geldim... Ama beni siz çağırmadınız...

- Ben çağırmadım mı? Sen nerede öğretmensin?

- Siz geçen hafta Zeyniler’e geldiniz... Zeyniler Okulu’nu kapattınız... Ben oradan geliyorum... Ben orada öğretmendim...

Müdür tek kaşını kaldırdı. O, düşündü ve cevap verdi:

- Evet, hatırladım... Kağıtlar çantada mı? Her şey tamam mı?

- Evet, kağıtlar çantada... Her şey tamam...

- Anladım... O kağıtları yazıcı memura verin... O, kağıtları okuyacak...

Yazıcı orada. Ben oraya gittim. Yazı kağıtları aldı. O kağıtlara bakıyor. O iki saat kağıtlara baktı. O bana sorular sordu. Ama ben anlamıyorum. Çünkü ben yazıcı değilim. Ben bilmiyorum. Yazıcı bana kızıyor:

- Sen öğretmen değil misin? Bunları nasıl bilmiyorsun... Ayıp, ayıp...

Sonra bir problem çıktı. Zeyniler'de iki sene önce okulda tamir oldu. Müdürlük iki yüz elli lira para verdi. Ama senet yok. Yazıcı bana kızıyor:

- Senet nerede? Mahkemeye gideceksin... Bu önemli... Para nerede? Senet nerede?

- Ben bilmiyorum... Ben altı ay önce oraya gittim...

O beni dinlemiyor. O bana kızıyor:

- Bu ayıp... Ben bilmiyorum... Müdire soracağım...

Yazıcı kağıtları aldı. Yazıcı müdürün odasına gitti. Yazıcı odadan çıktı. Odada iki yazıcı daha var. Onların ince bıyıkları ve şapkası var.

Onlar duvara kulaklarını koydular. Onlar müdürü dinliyorlar. İki dakika geçti. Müdür yazıcıya kızdı. Biz bunu duyduk. Odada yazıcılar çok sevindi:

- Bravo müdür... Bravo...

Müdür yazıcıya bağıyor. Biz duyuyoruz.

Müdür, yazıcıya:

- Senden bıktım... Böyle olmayacak... O para iki sene önce verdik... Öğretmen hanım doğru söylüyor... Kadın senedi nereden bulsun? Seni işten kovacağım... Git ve istifanı yaz...

Ben çok korktum. Çünkü adam işsiz kalacak. Odada yazıcılar var. Yaşlı yazıcı konuştu:

- Üzülme... O kötü bir adam... O bize kötü davranıyor... Ama şimdi davranmayacak...

Şimdi ses yok. Yazıcılar sandalyeye oturdular. Onlar konuşuyorlar. Ben duymuyorum.

Yazıcı müdürün odasından geldi. Onun sakalları var. Onun sakalları titriyor. O odaya geldi. O, yazıcılara baktı. Yazıcılar çalışıyorlar. Onlar çok sakin. Yazıcı sevindi. Yazıcı sandalyeye oturdu. Kısık sesle konuştu. O, kendisi ile konuşuyor:

- Bizim müdür elli yaşında... O düşünmüyor... Hademeler düşünüyor... O düşünmüyor... O zeki değil... Buraya müfettiş gelecek soracak... Biz cevap vermeyeceğiz... Çünkü para nerede? Biz bilmiyoruz... Bu devletin parası...

Şapkalı ve bıyıklı yazıcılar, bu yazıcıyı dinliyor. Onlar çok dikkatli. Sinirli yazıcı sordu:

- Müdürü duydunuz mu?

Yaşlı yazıcı cevap verdi:

- Evet, duyduk... Size mi kızdı?

- Evet...

- Üzülme... Biz sizi tanıyoruz...

Yaşlı yazıcı konuşuyor. O farklı konuşuyor. O, önce sevindi. Şimdi üzülüyor. İnsanlar çok ilginç.

Yazıcı şimdi çok sakin. O cebinden bir sigara çıkardı. Sigarayı yaktı. Sonra kağıtları aldı. Şimdi problem yok.

Ben tekrar müdürün odasına gittim. Ben çok yorgunum. Benim bacaklarım titriyor. Gözlerim kapanıyor. Çünkü ben çok yorgunum.

Müdür şimdi çok heyecanlı. O hademeleri çağırdı. Hademeler odayı temizledi. Müdürün aynası var. O, aynaya bakıyor. O saçını düzeltiyor.

Odada yaşlı adam var. Müdür yaşlı adama anlattı. Ben dinledim ve öğrendim. Bugün B.'ye gazeteci gelecek. Onun adı Piyer For. O Fransız. Onun bir karısı var. Onlar beraber gelecekler. Piyer For buraya gelecek ve gazeteye haber yapacak.

Müdür heyecanlandı. O, anlatıyor:

- Bugün saat 3'te gelecekler. Onlar evliler... Onlara okulları göstereceğim... Ama okullar eski ve kirli... Ben politika yapacağım... Biz rezil olmayacağız...

Ben kapının yanında bekliyorum. Ben oturmuyorum. Müdür beni gördü ve konuştu:

- Ne var? Niçin bekliyorsun?

- Yazıcı kağıtları aldı... İmza attı...

- Tamam, teşekkürler...

- !!!

- Teşekkür ederim... Gidin...

- Ben ne yapacağım? Nerede öğretmen olacağım?

- Anladım... Şimdi boş yer yok... Kapıda isminizi söyleyin... Onlar yazsınlar... Sonra konuşacağız...

Müdür konuştu. O çok ciddi.

“Boş Yer Yok!”

Ben bunu İstanbul'da duydum. Ben bunu biliyorum. Odadan çıkacağım. Bir adım yürüdüm. Ben düşündüm. Ben Munise'yi düşündüm. Ben eski Çalikuşu değilim. Ben anneyim. Benim görevlerim var.

Ben geri döndüm. Ben kısık sesle konuştum. Ben yalvardım. Bir dilenci gibi...

- Beyefendi, beklemek istemiyorum... Benim zamanım yok... Ben utanıyorum ama söyleyeceğim... Çok az param var... Ben çalışmak istiyorum...

Ben sustum. Çünkü çok utandım ve üzüldüm. Ben ağlıyorum.

Müdür çok sakin ve çok ciddi:

- Size söyledim... Boş yer yok... Sadece Çadırılı'da bir okul var... Orası köy... Orası kötü bir yer... Size ev yok... Oraya gitmek istiyor musunuz?

- .....

- Haydi... Cevap verin...

Çadırılı kötü bir yer. Ben biliyorum. Ben öğrendim. Ama çalışmak istiyorum. Burada kalmak istemiyoruz.

Ben başımı öne eğdim. Ben nefes aldım. Ben kısık sesle konuştum:

- Tamam, gideceğim...

Ama müdür beni duymadı. Çünkü Fransız gazetesi ve karısı geldiler.

Müdür kapıdan çıktı. Şimdi ben gideceğim. Sonra müdür Fransızca konuştu:

- Giriniz... Rica ederim... (Fransızca)

Orada bir kadın var. Ben onu gördüm. Onun montu var. Onun montu kalın. Bu kadın genç. Onun yüzünü gördüm. Kadın bağırdı. Çünkü; o, benim eski arkadaşım KristiyanVarez...

Kristiyan tatilde Fransa'ya gitti. O, ailesi ile birlikte gitti. Orada bir gazeteci ile evlendi. O, geri dönmedi.

O çok değişti. Şimdi çok güzel ve süslü bir kadın. O beni gördü. O beni tanıdı ve konuştu:

- Benim Çalığışu'm... Küçük Çalığışu'm... Arkadaşım... Seni burada gördüm... Bu çok ilginç ve çok güzel...

Kristiyan beni çok seviyor. O, ellerimi tuttu. Beni öptü. Kocası ve müdür çok şaşırdılar.

Ben müdire ve gazeteciye bakmıyorum. Ben ağlıyorum. Ben, başımı Kristiyan'ın omzuna koydum.

Kristiyan:

Çalığışu, sen burada ne yapıyorsun? Ben seni böyle hayal etmedim... Sen ağlıyorsun... Sen ağlama... Ben böyle hayal etmedim...

O, beni kocası ile tanıştırdı:

- Piyer bak... Bu Çalığışu... Benim arkadaşım...

Piyer For'un boyu uzun. Onun yüzü güzel. O kumral. Gazetesi elimi öptü. O konuştu. O çok samimi:

- Memnun oldum, matmazel... Siz yabancı değilsiniz... Çünkü; Kristiyan sizi anlattı... O, çok anlattı... Siz beni tanımıyorsunuz... Ama ben sizi tanıyorum... Siz Çalığışu'sunuz... Eski bir fotoğraf var... Onu gördüm... Siz Kristiyan'ın yanındasınız... Sizi tanıyorum...

Onlar benimle konuşuyorlar. Onlar müdürle konuşmuyorlar. Onlar müdürü unuttular. Ben kafamı çevirdim. Ben müdire baktım.

Ben onları gördüm. Ben gülmek istiyorum. Müdür orada. Müdürün yanında adamlar var. Müdür ortada. Onlar bize bakıyorlar. Onlar çok şaşkın. Çünkü; ben, Fransızca konuşuyorum.

Zeyniler'e inşaat mühendisi geldi. Şimdi o burada. O Fransızca biliyor. O çok şaşırdı.

Kristiyan benim arkadaşım. Eski arkadaşım. Sörler Okulu'na birlikte gittik. Şimdi ben neşeliyim. Ben konuşuyorum.

Müdür bize baktı. Çok kibar ve komik konuştu:

- Lütfen oturun... Rahat olun...

Ben gitmek istiyorum. Kristiyan'a söyledim:

- Ben gideyim...

Kristiyan beni bırakmadı. Müdür anladı. Müdür önce bana kötü davrandı. O, şimdi çok kibar.

- Hanımefendi, lütfen oturun...

Ben oturdum. Kristiyan bana baktı. Sonra kocasına döndü be konuştu:

- Piyer, Feride çok ilginç... Onun ailesi çok asil... O çok zeki ve çok kibar... Onu burada gördüm... Ben çok şaşırdım. Ben çok üzüldüm.

Kristiyan anlatıyor. Ben hoşlanıyorum. Ben utanıyorum.

Ben müdire baktım. Müdür çok şaşkın. İnşaat mühendisine baktım. O da çok şaşkın. Onlar bana bakıyorlar.

Kristiyan merak etti. O bana sordu:

- Niçin buradasın?

Ben anlattım:

- Bu normal... Lütfen şaşırma... Ben öğretmen olmak istedim... Buraya geldim... Bunu, ben istedim... Ben çok mutluyum... Bu normal... Bu tehlikeli değil... Şaşırma...

Mösyö Piyer For, konuştu. O yüksek sesle konuştu:

- Ben anlıyorum, matmazel... Kristiyan da anlıyor. Ama şimdi çok şaşkın... Ben bunu anladım... İstanbul'da gençler var... Bunlar iyi eğitim aldılar... Sonra köylere öğretmen oldular... Çünkü bu bir ihtiyaç... Bu ülke sevgisi... Bu çok güzel ve önemli... Bunu gazetede yazacağım matmazel Feride Çalığışu...

Ben:

- Kristiyan, kocan bunu yapmasın... Ben istemiyorum... Gazeteye adımı yazmasın...

Piyer For beni yanlış anladı:

- Bu çok güzel... Siz çok kibarsınız... Tamam, gazetede adınızı yazmayacağım... Size nerede öğretmensiniz?

Ben müdire baktım ve Türkçe konuştum:

- Okul nerede? Tamam... Hatırladım... Çadırılı köyü...

- Nasıl söylediniz? Çağırılı mı? Tamam... Çadırılı... Biz Türkiye'yi geziyoruz... Oraya geleceğiz ve sizi ziyaret edeceğiz...

Müdürün yüzü kırmızı oldu. O ayağa kalktı ve konuştu:

- Feride Hanım köyde öğretmen olmak istiyor... Ama ben istemiyorum... Merkezde Öğretmen Okulu var... Orada Fransızca öğretmeni olsun... Bu daha iyi...

Ben çok şaşırdım. Ben anlamadım. Ben müdire baktım. O benimle Türkçe konuştu:

- Siz Fransızca biliyorsunuz... Bana, bunu söylemediniz... Şimdi ben, biliyorum... Siz Fransızca öğretmeni olacaksınız...

Ben çok şaşırdım. Önce işsiz kaldım. Şimdi öğretmen oluyorum. Bir ayda otuz gün var. On beş gün karanlık. On beş gün aydınlık. Bu atasözü çok güzel.

Ben hayal ediyorum. Ben Munise'yi hayal ediyorum. O fakir değil. O güzel bir evde oturuyor. Evin bahçesi var. Bahçede çiçekler var. Ben hayal ediyorum.

Ben gideceğim. Kristiyan, yanıma geldi ve bana sordu:

- Feride, sen nişanlandın... Niçin evlenmedin?

- .....

- Niçin cevap vermiyorsun? Nişanlın nerede?

Ben başımı öne eğdim. Ben kısık sesle konuştum:

- O, öldü... Geçen sonbahar öldü...

Kristiyan çok üzüldü:

- Nasıl öldü? Bu doğru mu? Niçin buraya geldin? Ben şimdi anladım... Çalığışu...

Kristiyan ellerimi tuttu. O, konuştu:

- Feride, onu sevdin, değil mi? Lütfen söyle... Sen onu sevdin... Ama, bunu sakladın... Kamran yakışıklı... Ben onu gördüm... Şimdi çok üzgünüm... Senin nişanlın öldü... Bu çok kötü... Sana üzülüyorum...

Ben gözlerimi kapadım. Başımı öne eğdim ve konuştum:

- Evet, haklısın...

Ben sustum. Çünkü ben yalan söyledim. Bu çok kötü. Ben biliyorum. Kamran ölmedi. Ama ben onu sevmiyorum. Ben onu düşünmüyorum. Bu ölümden daha kötü.

*

Bu sabah B.'ye gittim. Orada Öğretmen Okulu var. Ben Öğretmen Okuluna gittim. Burası güzel. Burası Zeyniler'den daha güzel.

Yeni arkadaşlar var. Onlar iyi. Yeni öğrenciler var. Onlar küçük değil. Onlar büyük. Onlar zeki.

Okulda müdür var. Onun adı Recep. O çok iyi ve komik. Ben okula geldim. Orada bir kadın var. O, müdür yardımcısı. Biz müdürün odasına gittik. Müdür odada yok. O sonra gelecek. Ben bekledim.

Ben pencereden baktım. Duvarda resimler var. Ben onlara baktım. Yarım saat geçti.

Müdür geldi. Dışarıda yağmur var. O, ıslandı. O beni gördü ve konuştu:

- Hoş geldin, kızım... Şimdi haber aldım... Siz öğretmensiniz... Hayırlı olsun...

Onun sakalı var. Onun top sakalı var. Onun top sakalı beyaz. Onun yüzü yuvarlak. Onun yanakları kırmızı. Elma gibi... Onun gözleri şaşlı.

Onun üstü ıslak. O konuştu:

- Yağmur yağdı... Ben şemsiyeyi evde unuttum... Çok ıslandım... Kusura bakmayın... Ben elbisemi değiştireyim...

Ben ayağa kalktım:

- Ben çıkayım... Ben rahatsız etmeyeyim... Sonra tekrar geleyim...

Ben çıkmak istedim. O bana baktı. O, eli ile işaret yaptı:

- Otur, kızım... Ben, senin baban gibiyim...

Onun bir gömleği var. Gömlek mor ve sarı. O, gömleği çıkardı.

Orada bir soba var. Müdür oraya gitti. Orada bir sandalye var. Müdür sandalyeye oturdu. O, ayakkabısını çıkardı.

Müdür:

- Sen çok küçüksün. (Bunu duymak istemiyorum. Herkes böyle söylüyor.) Çok şanslısın... Sen öğretmen oldun... Bu çok güzel... Burada ciddi olun... Burası okul... Geçen gün burada problem oldu... Öğretmeni kovdum... Şehnaz Hanım, öyle değil mi? Lütfen, konuşun, anlatın...

Şehnaz Hanım, müdür yardımcısı. O, orta yaşlı. O çok zayıf. Hasta gibi...

O, konuştu:

- Evet, öyle... İşçilere yirmi lira veriyorum... Onlar istemiyorlar... Ne yapacağız?

Müdür:

- Nasıl olur? Yirmi lira çok... Eşyaları ben taşıyacağım... Ben yapacağım...

Müdür bana döndü ve konuştu:

- Bana bak... Benim gözlerime bak... Ben gözlerim şaşkı... Ben insanlara bakıyorum... Onlar benden korkuyorlar... Sen iyi öğretmenlik yap...

Müdür Şehnaz Hanım'a döndü:

- Ders başladı mı?

- Evet, efendim... Öğrenciler sınıfa girdiler...

- Haydi kızım... Gel... Beraber sınıfa gidelim... Sen, öğrencilerle tanış... Ama önce yüzünü yıka...

Ben Şehnaz Hanım'a baktım. O bana baktı. Ben şaşkı... Şehnaz Hanım da şaşkın. Ben müdire sordum:

- Ne oldu efendim? Yüzümde ne var?

- Öğretmenler süslü olmayacak... Senin yüzünde makyaj var... Öyle sınıfa girme... Bu günah... Haydi, yüzünü yıka...

Ben şaşkı...

- Ama bende makyaj yok... Ben hiç makyaj yapmadım...

Müdür bana baktı. O bana kızdı:

- Allah, Allah... Abartma...

- Ne yapayım? Benim yüzümde makyaj yok... O, Allah'tan... Su ile çıkmıyor...

Ben gülüyorum. Şehnaz Hanım da gülüyor. Şehnaz Hanım konuştu:

-Müdür Bey, bu doğru... Onda makyaj yok...

Ben gülüyorum. Şehnaz Hanım gülüyor. Recep Bey gülüyor. Müdürün adı Recep.

Recep Bey:

- Bu çok ilginç... Allah'tan mı? Senin yüzün çok parlak... Ben böyle hiç görmedim... Feride, sen süt içmedim... Sen gül reçeli yedin...

Recep Bey çok iyi. Ben onu sevdim.

Müdür ve ben odadan çıktık. Biz sınıfa gidiyoruz. Biz koridorda yürüyoruz. Ben sınıfı gördüm. Sınıf çok kalabalık. Sınıfta elli kişi var. Burada herkes büyük. Onlar genç kızlar. Onlar bana bakıyorlar. Ben utanıyorum.

Müdür Bey gitmedi. O sınıfta kaldı. Ben heyecanlıyım. Müdür bana döndü ve konuştu:

- Kızım, sandalyeye otur...

Ben oturdum. Müdür konuşuyor. Öğrenciler dinliyorlar.

Müdür:

- Avrupalı insanlar çok zeki... Onlar, Arap insanlardan öğrenci... Onlar, fizik, kimya, felsefe ve tıp biliyorlar... Biz de öğrenmeliyiz...

Müdür beni gösterdi. Müdür konuşuyor:

- O, öğretmen... Onun adı Feride... O küçük kız... Ama o çok zeki... Ondan öğrenin...

Ben gülmek istiyorum. Ben gülmedim. Ben öğrencilere baktım. Ben ilk kez baktım. Öğrenciler gülüyor. Ben gülümsedim. Bu çok güzel.

Öğrendiler güldüler. Müdür, onları gördü. Müdür çok kızdı. O, eli ile masaya vurdu. O, öğrencilere baktı ve konuştu:

- O ne? O ne? Gülmeyin... Şımarmayın...

Öğrenciler tekrar güldüler. Ben korktum. Ben gülmedim. On beş dakika geçti. Recep Bey konuşuyor. Öğrenciler güldüler. Recep Bey kızdı. Sonra sınıfta çıktı. O gitti.

Sınıfta öğrenciler var. Onlar kız. Sınıfta ben varım. Şimdi konuşacağım. Ama ne söyleyeceğim? Ben bilmiyorum. Ben gevezeyim. Ben Çalığışu'yum. Ama şimdi susuyorum. Ben gülümsedim. Öğrenciler güldüler. Ben düşündüm ve konuştum:

- Öğrenciler... Ben Fransızca biliyorum... Size öğreteceğim...

Ben konuşuyorum. Onlar dinliyorlar. Onlar çok iyi. Onlar gülüyorlar. Bu problem değil. Ama müdür kızıyor. Ben öğrencilere baktım ve konuştum:

- Lütfen, sessiz gülün...

Bu ilk ders. Bu ders çok güzel.

Ben sınıftan çıktım.

*

B... 28 Mart

Ben öğrencileri çok seviyorum. Onlar da beni çok seviyor. Ders bitiyor. Teneffüs oluyor. Öğrenciler benim yanıma geliyorlar. Biz konuşuyoruz. Burada arkadaşlarım var. Ben onları seviyorum. Onlar konuşuyorlar. Onlar dedikodu yapıyorlar. Bu normal.

Benim arkadaşlarım var. Ben en çok Nezihe ve Vasfiye'yi seviyorum. Onlar İstanbullu. Nezihe ve Vasfiye çok iyi arkadaşlar. Onlar her zaman birlikteler. Burada Şehnaz Hanım var. Şehnaz Hanım müdür yardımcısı. O, Nezihe ve

Vasfiye'yisevmiyor. O, niçin sevmiyor? Ben bilmiyorum. Burada başka arkadaşlar da var. Onlar eski arkadaş. Merkez Ortaokulu'nda uzun boylu, siyah gözlü öğretmen vardı. O burada. O burada öğretmen. O iyi bir insan. Herkes müdürden korkuyor. O, müdürden korkmuyor. Müdür, ondan korkuyor.

Müdür:

- O, çok tuhaf bir kadın... O, okuldan gitsin... Ben bunu istiyorum...

Başka eski arkadaş var. Onun büyük gözlüğü var. O, dişlek. O, İstanbul'da öğretmendi. Ben onu trende gördüm. Onu tanıyorum. O, bana baktı ve konuştu:

- Allah! Allah! İstanbul'da bir kız vardı... Ben, onu trende gördüm... O çok yaramaz bir kızdı... O, belki Fransız'dı... Çünkü; o, çok yaramazdı... Trende şakalar yaptı... Herkes güldü... Sen, ona çok benziyorsun...

Ben utandım. Ben önüme baktım:

- Doğrudur...

Okulda erkek öğretmenler var. Zahit Bey var. O, yaşlı. O, din öğretmeni. Ömer Bey var. O, coğrafya öğretmeni. Bir öğretmen var. Ben, onun adını bilmiyorum. Bir müzik öğretmeni var. Onun adı Şeyh Yusuf Efendi. Onu herkes tanıyor. O, çok önemli bir insan. O, Mevlevi. O, Mevlana'yı çok seviyor. O, iki sene önce B... 'ye geldi. Onun bir kardeşi var. Onlar küçük bir evde yaşıyorlar. Ev müze gibi... Evde bütün enstrümanlar var. Yusuf Efendi bestekar. O, müzik yapıyor. Müzikler çok güzel. Herkes dinliyor ve ağlıyor.

Ben onu gördüm. Hava soğuk. Yağmur yağıyor. Teneffüs oldu. Ben ve öğrenciler bahçedeyiz. Biz top oynadık. Biz eğlendik. Ben içeriye girdim. Ben önlüğüm var. O, siyah. Önlüğüm ıslandı. Bu önlüğü ilk ben giydim. Önlük moda oldu. Şimdi öğretmenler giyiyor. Öğrenciler giyiyor. Müdür bize kızıyor:

- Biz Müslüman'ız... Siyah giymeyelim... Yeşil giyelim...

Ben:

- Yeşil çok kirleniyor... Siyah daha güzel...

- Peki...

Ben öğretmenler odasına gittim. Odada büyük soba var. Ben oraya gittim. Ben ellerimi cebime koydum. Ben önlüğü kurutuyorum. Kapı açıldı. İçeri bir adam girdi. O, otuz beş yaşında. Onun boyu uzun. O, zayıf. Bu Şeyh Yusuf Efendi. Ben anladım. Herkes onu çok seviyor. Herkes ona selam verdi. O, montunu çıkardı. Ben ona bakıyorum. Onun yüzü beyaz. O, hasta gibi. Onun sakalı var. Onun sakalı ince ve sarı. Onun gözleri mavi. Yusuf Efendi, İsa'ya benziyor. O, konuştu. Onun sesi güzel. O, konuşuyor. Herkes onu dinliyor. Yusuf Efendi beni gördü. O, Vasfiye'ye sordu:

- Bu hanım kim? Öğrenci mi?

Vasfiye:

- Sizi tanıştırayım... Bu hanım, yeni Fransızca öğretmeni Feride Hanım...

Ben başımı salladım:

- Memnun oldum... Siz bestekarsınız... Çok memnun oldum...

O, sanatçı. Bu sebeple o, çok duygusal. O, utandı. Onun yanakları pembe oldu. O, boynunu büktü ve konuştu:

- Ben bestekar değilim... Birkaç tane beste yaptım... Önemli şairler var... Bu sebeple besteler yaptım...

Ben, Yusuf Efendi'yi ağabey gibi seviyorum.

*

B... 7 Nisan

Benim bir evim var. Ben, yeni kiraladım. Bu ev güzel ve temiz. Bu evi bana, Hacı Kalfa buldu. Allah razı olsun! Hacı Kalfa'nın evi bana yakın. Evin üç odası var. Evin küçük bahçesi var. Eve eşya kiraladım. Şimdi çok mutluyum. Çünkü evim var.

Dün, ben ve Munise çok mutluyduk. Biz çok neşeliyiz. Biz evi temizlemek istedik. Ama temizlemedik. Çünkü biz, oyun oynadık.

Munise çok mutlu. O, evi çok seviyor. Bizim bir keçimiz var. Onu, bize Çoban Mehmet verdi. Keçinin adı Mazlum

Dün, Mazlum evden kaçtı. Orada bir dere var. Mazlum oraya gitti. Ama o, düşmedi. Biz çok korktuk. Şimdi Mazlum bahçede. O, ot yiyor.

Biz evi çok seviyorum. Burada sadece, ben ve Munise yaşıyoruz. Biz üzülüyoruz. Çünkü, yalnızız.

Burası çok güzel. Şimdi bahar. Bahçeler yeşil. Bahçede çiçekler var. Çiçekler, kırmızı, mavi, yeşil, sarı, pembe, mor... Bahçe çok güzel. Munise ve ben oyun oynuyoruz. Biz, top oynuyoruz. Biz ip atlıyoruz. Biz yoruluyoruz. Sonra ben, resim yapıyorum. Munise, Mazlum ile oynuyor. Ben Munise'nin resmini yapıyorum. O, gülüyor. Çünkü o, çok mutlu.

Okul çok güzel. Dersler çok güzel. Müdür beni seviyor. Ben gülüyorum. Müdür bana kızıyor. Ben çok mutluyum.

Şeyh Yusuf Efendi ile arkadaş oldum. Onunla konuşuyorum. O, çok iyi. On gün önce bir olay oldu. Ben depoya indim. Orada resimler var. Ben resimleri alacağım. Sonra ders anlatacağım. Depo çok karanlık ve kirli. Ben depoya girdim. Orada bir org var. Ben onu gördüm. Ben çocuktum. Ben org çaldım. Ben büyüdüm. Ben org çalmıyorum. Ben oraya gittim. Orgun tuşuna bastım. Orgdan ses çıktı. Bu ses çok güzel.

Ben sandalyeye oturdum. Ben şimdi org çalıyorum. Bu çok güzel. Ben gözlerimi kapadım. Ben hayal ediyorum. Bu çok güzel. Ben çok mutluyum.

Sonra ben, bir ses duydum. Ben arkaya döndüm. Ben baktım. Şeyh Yusuf Efendi orada. O, mavi gözleri ile bana bakıyor. O, beni dinliyor.

Şeyh Yusuf:

- Lütfen devam et, kızım...

Ben cevap vermedim. Ben ağlıyorum. Benim gözlerim ıslak. Ben org çalıyorum. Ben yoruldu ve durdu.

- Feride Hanım! Çok güzel çalıyorsunuz... Sizin müzik bilginiz var... Ben çok beğendim... Ben çok mutlu oldum...

- Ben güzel çalmadım... Şarkılar güzel...

Yusuf Efendi bana inanmadı. O, başını salladı ve konuştu:

- Ben önemli bir müzik adamı değilim... Ama ben anlıyorum... Ben biliyorum... Şarkılar güzel... Evet... Ama, siz güzel çalıyorsunuz... Bu sebeple güzel... Sizin kalbiniz güzel... Bu sebeple güzel çalıyorsunuz... Bu şarkıların notasını bana verecek misiniz?

- Ben nota bilmiyorum... Ben ezberledim ve öyle çaldım...

- Problem değil... Bir gün siz çalın, ben deftere yazayım... Benim orgum var... Onu çalmak istiyorum...

Biz yürüyoruz. Biz konuşuyoruz. Biz depodan çıktık. Şeyh Yusuf bana baktı ve konuştu:

- Benim bestelerim var... Kimse bilmiyor... Çünkü hiç çalmadım... Çünkü insanlar anlamayacaklar... Ama size çalmak istiyorum... Beni dinleyecek misiniz?

On gün önce bu olay oldu. Ben ve Şeyh Yusuf arkadaş olduk. O, bestelerini çalmadı. Ben dinlemedim. Ama dinleyeceğim. Onlar çok güzeller. Ben hissediyorum. Çünkü Şeyh hasta ve duygusal O çok güzel çalacak. Ben biliyorum. Geçen gün Şeyh Yusuf okula geldi. Okulda ut çaldı. O, tellere dokundu. Ben titredim. Çünkü çok güzel.

*

B... Mayıs

Ben, dün hata yaptım. Ben korkuyorum. Bu kötü. Ama ben yaptım. Ben yapmak istedim ve ben yaptım. Okulda öğretmenler var. Her hafta bir öğretmen nöbetçi oluyor. Dün gece, ben nöbetçi oldum.

Akşam oldu. Şehnaz Hanım ve ben okulda dolaşıyoruz. Şehnaz Hanım, müdür yardımcısı. Orada sınıf var. Sınıfta ışık yok. Şehnaz Hanım sınıfa girdi. Orada bir sandalye var. Onu aldı. Sandalyenin üstüne çıktı. Lambayı tamir etti. Şehnaz Hanım çok kabiliyetli. Sonra hademe içeri girdi. Hademe yaşlı. Hademenin elinde mektup var. Sınıfın arka sırasında bir kız oturuyor. Hademe oraya yürüdü.

Hademe, mektubu kıza verecek. Ama Şehnaz Hanım konuştu:

- Ayşe Hanım dur! O ne?

- Hiç... Sadece mektup... Cemile Hanım'a geldi...

- Onu bana ver! Önce ben okuyacağım. Sonra öğrenci okuyacak...

Cemile ayağa kalktı. Hademenin elinden mektubu aldı. Şehnaz Hanım konuştu. O çok sakin:

- Cemile, buraya gel!

Cemile durdu. Cemile hareket etmedi.

Şehnaz Hanım:

- Cemile, buraya gel! Niçin, beni dinlemiyorsun?

Şehnaz Hanım konuştu. Herkes sustu. Ben korktum ve titredim. Sınıf çok sessiz.

Cemile başını öne eğdi. O yürüdü. O yavaş yürüdü. O buraya geldi. Cemile on yedi yaşında. Cemile çok güzel. O, arkadaşları ile oynamıyor. O, her zaman düşünüyor.

Ben, ona baktım. Onun yüzünü gördüm. O çok mutsuz. O korkuyor.

Şehnaz Hanım:

- Cemile onu bana ver!

- .....

Şehnaz Hanım sinirlendi. O, ayağını yere vurdu:

- Haydi! Niçin bekliyorsun?

- Neden vereyim?

Şehnaz Hanım, onun bileğini tuttu. Cemile'den mektubu aldı.

Şehnaz Hanım:

- Haydi, şimdi git ve otur!

Şehnaz Hanım zarfa baktı. O sinirlendi. O, öğrencilere baktı. O sakin konuştu:

- Mektup Suriye'den geldi... Cemile'nin abisi yolladı... Mektubu ona yarın vereceğim... Çünkü, Cemile beni dinlemedi...

Öğrenciler sustular. Öğrenciler şimdi kitap okuyorlar. Ben öğrencilere baktım. Orada iki kız var. Onlar konuşuyorlar. Ben Cemile'ye baktım. O konuşmuyor. O üzgün. Şehnaz Hanım ve ben sınıftan çıktık.

Biz koridorda yürüyoruz. Ben ona sordum:

- Şehnaz Hanım, bu kötü bir ceza... Nasıl bekleyecek? O, çok üzülüyor...

- Merak etme, Feride... Cemile mektubu okumayacak... Çünkü ona vermeyeceğim...

- Nasıl? Bu mektubu vermeyecek misiniz?

- Hayır...

- Niçin?

- Çünkü kardeşinden gelmiyor...

Şehnaz Hanım sessiz konuşuyor:

- Cemile'nin babası zengin... Cemile aşık oldu... Cemile askere aşık oldu... Babası bunu istemiyor... O, bana söyledi... Ben kontrol ediyorum... Asker şimdi Bandırma'da... Ama, Cemile'ye mektup yazıyor... Bu üçüncü mektup...

Biz konuşuyoruz. Biz yürüyoruz. Şehnaz Hanım'ın odasına gittik. Orada soba var. Şehnaz Hanım mektubu sobaya attı.

*

Gece oldu. Ben nöbetçi öğretmenim. Öğretmenler odasında oturuyorum. Ben uyumuyorum. Çünkü ben düşünüyorum. Ben karar verdim. Orada hademe var. Ben onunla konuştum. Hademe alt kata gitti. Ben şimdi yalnızım. Ben Şehnaz Hanım'ın odasına girdim. Odada pencere açık. Gökyüzünde ay var. Ben gördüm. Orada soba var. Ben sobanın kapağını açtım. Bir hırsız gibi... Ben titredim. Sobada Cemile'nin mektubu var. Ben mektubu çıkardım.

Herkes uyuyor. Ben koridorda dolaşıyorum. Ben bunu çok seviyorum. Orada yatakhaneler var. Ben orayı dolaşıyorum. Orada öğrenciler yatıyor. Ben onlara bakıyorum. Onların yorganları var. Ben yorganlarını örtüyorum. Onların yataklarını düzeltiyorum.

Öğrenciler uyuyorlar. Onlar rüya görüyorlar. Ben onları uyandırmak istemiyorum. Bu sebeple yavaş yürüyorum.

Cemile orada. Ben onu gördüm. O uyuyor. Onun yanakları ıslak. Çünkü, o, ağladı. Ben eğildim ve onun kulağına fısıldadım:

- Mutlu, küçük kız... Mektup cebinde... Sabah onu göreceksin... Çok sevineceksin... Bunu periler yapmadı... Ben yaptım... Ben peri değilim... Ben çaresizim... Çünkü ben kendi mektuplarımı yakıyorum...

*

B... 20 Mayıs

Dün dersler bitti. Üç gün sonra sınavlar başlayacak. B’de okullar var. Okullar bugün piknik yapıyorlar. Bunun adı Mayıs Bayramı. Ben kalabalık sevmiyorum. Bu sebeple gitmedim. Bugün evdeyim. Öğrenciler bizim evin önünden geçtiler. Onlar şarkı söylüyorlar. Munise, onları gördü. Munise, pikniğe gitmek istiyor. Ben istemiyorum. Şimdi kapı çaldı. Öğretmen Vasfiye ve iki öğrenci geldiler.

Vasfiye:

- Beni müdür gönderdi... Müdür, seni çağırıyor. Sen de geleceksin... Hadi, Feride...

Öğrenciler beni çağırıyorlar. Onlar bana “İpekböceği” diyorlar. Benim yeni adım “İpekböceği”. Çalığı bitti. İpekböceği başladı. Büyük öğrencilerim var. Onlar bana “İpekböceği” diyorlar. Ben utanıyorum. Bana bütün şehirde “İpekböceği” diyorlar. Geçen gün bir olay oldu. Ben eve gidiyorum. Orada kafe var. Kafede zengin bir adam var. O konuştu:

- Benim tarlalarım var... Hepsi İpekböceği’nin olsun...

Ben duydum ben çok utandım.

Ben pikniğe gitmek istemiyorum. Ama gideceğim. Çünkü; arkadaşlarım, öğrencilerim ve Munise istiyor.

*

Öğrenciler piknikte. Piknikte küçük öğrenciler var. Onlar beyaz elbise giydiler. Öğrenciler yürüyorlar. Çok öğrenci var. Onlar şarkı söylüyorlar.

Orada öğretmenler var. Onlar erkek. Orada oturuyorlar. Burada kadın öğretmenler var. Burada sadece Recep Efendi erkek. Onun mavi gömleği var. Onun siyah şemsiyesi var. O koşuyor ve konuşuyor. O aşçılara emirler veriyor. Recep Efendi oraya gitti. Orada erkekler var. Şimdi kızlar eğleniyorlar. Kızlar gülüyorlar.

Ben bugün hiç eğlenmiyorum. Ben niçin eğlenmiyorum? Ben bilmiyorum. Burada kızlar var. Onlar eğleniyorlar. Ben üzülüyorum. Niçin? Ben bilmiyorum.

Şurada kızlar mızıka çalıyorlar. Onlar şarkı söylüyorlar. Orada kızlar top oynuyorlar. Onlar koşuyorlar, bağırıyorlar. Daha ileride kızlar şiir okuyorlar. Diğer kızlar alkışlıyorlar. Burası çok kalabalık. Munise kayboldu. O benim yanımda durmuyor. O da eğleniyor.

Orada kestane ağaçları var. Orada öğrenciler ve öğretmenler salıncak kurdular. Onlar sallanıyorlar. Onlar gülüyorlar, eğleniyorlar.

Ben yalnızım. Burada bir kaya var. Ben kayanın gölgesinde oturuyorum. Burada küçük göl var. Ben göle bakıyorum. Ben göle çiçekler atıyorum.

Sonra bir ses duydum:

- Buldum... İpekböceği burada...

Beni salıncağa götürdüler. Ben:

- İstemiyorum... Yorgunum...

Onlar beni dinlemiyorlar. Ben sallanmak istemiyorum. Mürüvvet Hanım benimle sallanmak istiyor. Ama benim kollarım ve dizlerim titriyor. Mürüvvet Hanım vazgeçti:

- İpekböceği, sen korkuyorsun... Senin yüzün sarı oldu... Düşeceksin...

Müdür Bey buraya geldi. Biz öğle yemeği yiyeceğiz.

Ben neşeli değilim. Müdür Bey anladı. Müdür Bey:

- Niye gülmüyorsun... “Gülme” diyorum, gülüyorsun... “Gül” diyorum, gülmüyorsun... Hay aksi...

Burada çay demleyeceğiz. Çay içeceğiz. Müdür istiyor. Öğretmen arkadaşım geldi. O benimle konuştu:

- Yusuf Efendi burada... Biz tambur getirdik... Yusuf Efendi çalacak... Müdür bırak... Haydi gel...

Bu güzel. Yusuf Efendi iyi müzisyen. Ben seviyorum. Ama Yusuf Efendi hasta. O okula gelmedi.

Kadın öğretmenler Yusuf Efendi’yi getirdi. Biz on kişiyiz. Orada dere var. Biz oraya gidiyoruz. Şeyh Yusuf Efendi bugün çok neşeli. Yol uzun. Yusuf Efendi yorulacak. Biz korkuyoruz. Yusuf Efendi konuştu:

- Merak etmeyin... Korkmayın... Ben yorulmayacağım... Çünkü; ben bugün güçlüyüm.

Erkek öğretmenler rakı içtiler. Yusuf Efendi’ye de ikram ettiler. Yusuf Efendi iki bardak rakı içti. Bu sebeple, Yusuf Efendi neşeli. Bunu bana öğretmen arkadaşım söyledi.

Biz on beş dakika yürüdük. Burada durduk. Burada değirmen var. Buranın adı Çağlayan. Burada vadiler var. Burada yüksek kayalar var.

Biz burada şarkı söyleyeceğiz. Bizi kimse duymayacak. Orada bir ceviz ağacı var. Ağacın çok yaprağı var. Yusuf Efendi, ağacın altına oturdu. Ben uzağa oturdum. Orada bir kaya var. Oraya oturdum.

Arkadaşım:

- Hayır, Feride! Buraya gel...

Ben; Yusuf Efendi'nin karşısına oturdum. Yusuf Efendi tambur çalıyor. Bu çok güzel. Bu ses çok güzel. Ben hiç unutmayacağım. Herkes, onu dinliyor. Biz ağlayacağız. Bizim dudaklarımız titriyor.

Ben, Vasfiye Hanım'ın kulağına fısıldadım:

- Ben, Şeyh Efendi'yi ilk kez okulda dinledim. O, böyle çalmadı... O, şimdi farklı çalıyor... Bu çok güzel...

Vasfiye Hanım bana baktı, gülümsedi ve konuştu:

- Evet... Çünkü; o, bugün çok mutlu... O, bugün çok üzgün...

- Niçin?

Vasfiye yüzüme baktı ve konuştu:

- Sus! Dinleyelim...

Yusuf Efendi şarkı çalıyor. Yusuf Efendi, eski şarkılar çalıyor. Ben, bu şarkıları bilmiyorum. Şarkılar çok güzel. Şarkılar bitecek. Ben bunu istemiyorum. Şarkılar bitiyor. Yusuf Efendi, tekrar şarkı çalıyor. Onun gözleri kapalı. Onun yüzü sarı.

Ben, Yusuf Efendi'ye bakıyorum. Onun yanakları ıslak. Çünkü; o , ağladı. O hasta. O, çok yoruldu.

Ben:

- Çok yoruldunuz... Lütfen dinlenin... İyi misiniz?

Yusuf Efendi cevap vermedi. Onun gözleri ıslak. O, bana baktı. O sustu. O, tekrar tambur çaldı. O, şarkı söylüyor:

"Ben hastayım... Benim ile konuşma!

Bana soru sorma... Benim derdim var."

Şarkı bitti. Yusuf Efendi başını öne eğdi. Yusuf Efendi bayıldı. Öğretmenler şaşkırdılar.

Ben:

- Şaşırmanın... Biz sebep olduk... O, çok yoruldu...

Benim mendilim var. Orada dere var. Ben oraya koştum. Mendili dere soktum. Ben geri döndüm. Şeyh Yusuf ayıldı.

Ben:

- Biz çok korktuk, Yusuf Efendi...

- Önemli değil... Şimdi iyiyim...

Arkadaşlarım çok tuhaf. Onlar, bana bakıyorlar. Onlar kısık sesle konuşuyorlar.

Şimdi geri dönüyoruz. Herkes yürüyor. Ben ve Vasfiye arkada yürüyoruz. Ben Vasfiye'ye sordum:

- Şeyh Yusuf Efendi niçin üzgün?

Vasfiye bana baktı ve konuştu:

- Sen mi soruyorsun? Sen bilmiyor musun?

- Ben bilmiyorum...

Vasfiye bana bakıyor. O çok şaşkın. O, bana inanmadı. Vasfiye konuştu:

- Bütün B... biliyor... Sen nasıl bilmiyorsun?

- Ben bilmiyorum...

Arkadaşım ellerlimi tuttu:

- Yusuf Efendi, seni seviyor... O, sana aşık...

Ben çok şaşırđım. Ben, ellerim ile yüzümü kapadım. Ben, farklı bir yola girdim. Ben eve döndüm. Çocuklar piknik yapıyorlar. Onlar çok mutlu. Onlar eğleniyorlar. Ben, onları duyuyorum.

*

B... 25 Temmuz

Burası çok sıcak. Çünkü mevsim yaz. Ben çok bunaldım. Her yer sarı. Hiç yeşillik yok. Karşıda dağlar var. Dağlar önce yeşildi. Ama, dağlar şimdi sarı. Güneş yukarıda. Çok sıcak. Ben bunalıyorum. Ben boğuluyorum. Burada kimse yok. Okullar bitti. Tatil oldu. Öğrenciler dağıldı. Öğretmenler tatile gitti. Nazihe ve Vasfiye, İstanbul'a gittiler. Onlar bana mektup gönderiyorlar. İstanbul çok güzel. Onlar bana anlatıyorlar. İstanbul çok güzel. Adalar çok güzel. Onlar, İstanbul'da kalmak istiyorlar.

Ben de burada kalmak istemiyorum. Şeyh Yusuf Efendi'ye üzülyorum. Bu durum beni üzdü. Ben çok utanıyorum. Ben, farklı şehre gitmek istiyorum.

*

B... 5 Ağustos

Ben öğretmen oldum. Benim öğrencilerim evleniyor. Bu ikinci kez oluyor. İlk Zehra evlendi. Bugün Cemile evlendi. Cemile, şimdi ağlamıyor. O, bu gece, asker kocası ile uyuyor.

Cemile ve asker evlendiler. Onlar aşık oldular. Onların aileleri izin verdi.

Cemile'yi ben süsledim. Ben kalabalık sevmiyorum. Bu sebeple, düğüne gitmek istemedim. Cemile, benim evime geldi. O, bana yalvardı. O, benim elimi öptü. Ona mektup geldi. Şehnaz Hanım mektubu sobaya attı. Ben mektubu sobadan aldım. Ben, mektubu Cemile'ye verdim. O, bunu biliyor mu? Belki biliyor.

Evet, Cemile’yi ben süsledim. Onun başına çiçek taktım. Burada bir gelenek var. Bekar kızların saçına çiçek takıyorlar. Ben bekarım. Ben bunu istemedim. Cemile’nin annesi benim saçıma çiçek taktı.

Ben damadı çok merak ediyorum. Onu görmek istiyorum. Onlar mutlu olacaklar mı? Ben bilmiyorum. Bu sebeple askeri görmek istiyorum. Ama ben, askeri görmedim. Ben eve erken geri döndüm.

Burada insanlar bana bakıyorlar. İnsanlar konuşuyorlar. Onlar “İpekböceği” diyorlar. Ben duyuyorum. Burada bir kadın var. Kadın çok süslü. Kadının elmasları, altınları var. Kadın şişman. Kadın, belediye başkanının karısı. O, insanlarla konuşuyor. Ben duyuyorum.

Kadın:

- İpekböceği güzel... Yusuf Efendi haklı...

Artık burada durmak istemiyorum. Ben, Cemile’nin annesi ile konuştum. Ondan izin istedim:

- Ben hastayım... Ben gitmek istiyorum...

- Cemile ile konuş... Ona öğüt ver! Sonra, git...

Ben gülümsedim ve kabul ettim. Cemile’nin yanına gittim. Onunla konuştum:

- Cemile, bunu annen istedi... Sen evleniyorsun... Bu çok güzel... Ama yabancı insanları dinleme... Yabancılardan kaç! Mutlu ol!

Cemile çok şaşırıldı. O haklı. Çünkü; ben de şaşıyorum. Niçin böyle söyledim? Ah Kamran...

*

B... 27 Ağustos

Bu akşam bizim bahçede eğlence var. Hacı Kalfa ve ailesi bize gelecekler. Munise çok mutlu. Ben kırmızı lambalar aldım. Lambaları bahçeye astım. Hacı Kalfa lambaları gördü. O, çok mutlu oldu.

Hacı Kalfa:

- Bu eğlence değil... Bu bayram...

Ben:

- Evet, Hacı Kalfa... Bu, benim bayramım... Ben özgürüm... Ben öğretmen oldum... Bir sene oldu... Bir sene... Üç yüz altmış beş gün... Çok uzun...

Ben çok neşeliyim. Ben konuşuyorum. Ben gülüyorum. Ben eğleniyorum. Hacı Kalfa'nın karısı gülüyor. Hayganuş'un yüzünde sivilceler var. O da gülüyor. Hacı Kalfa elleriyle dizine vurdu ve konuştu:

- Çok komiksin, Feride...

Saat geç oldu. Ben lambaları Hayganuş'a ve Mirat'a verdim. Misafirleri yolcu ettim. Munise çok yoruldu. Orada sandalye var. Munise orada uyuyor. Munise'yi odasına götürdüm. Bahçede yalnızım.

Bu gece çok sessiz. Gökyüzünde yıldızlar var. Karşıda evler var. Ben onları görüyorum. Orada ışıklar kapalı. Orada yol var. Bu dağ yolu. Ben orayı görüyorum. Orası çok korkunç. Çünkü karanlık.

Ben gözlerimi kapadım. Hiç ses yok. Hava çok sıcak. Ben düşündüm. Bir sene geçti. Ben bir seneyi düşündüm. Güzel günler oldu. Kötü günler oldu. Film gibi... Allah, çok uzun süre, çok uzun...

Ben soğukta üşümüyorum. Benim dertlerim oluyor. Ben şikayet etmiyorum. Ben mücadele ediyorum. Benim sağlam vücudum var. Ben düşünüyorum.

Belki, ben elli sene yaşayacağım. Elli sene... Allah'ın çok uzun, çok uzun...

Belki, Munise evlenecek.

Benim saçlarım beyazlayacak...

Ben ümit edeceğim. Ben bekleyeceğim. Niçin bekleyeceğim?

Bir sene geçti. Ben çok ağladım. Şimdi, tekrar ağlıyorum. Ama bu farklı. Gözlerim acıyor. Çünkü sadece gözlerim ağlamıyor. Kalbim de ağlıyor.

*

B... 1 Ekim

Okullar açıldı. Bir hafta geçti. Öğretmenler B... 'ye geri döndüler. Vasfiye, İstanbul'da kalmak istedi. Ama, İstanbul'da öğretmen olmadı. O, da geri döndü.

Nezihe bir olay yaşadı. Nezihe ve Vasfi'ye İstanbul'da dolaştılar. Onları bir subay gördü. Subay, onları takip etti.

Subay, Vasfiye'yi beğendi. Vasfiye ve subay buluşacaklar. Ama, Vasfiyelerin evine misafir geldi. Vasfiye, Nezihe'ye yalvardı:

- Nezihe, sen git... Subayla buluş... Ona anlat... Ben bugün gelmeyeceğim... Onunla başka gün buluşacağım... Ona söyle...

Nezihe akşam geldi. O, Vasfiye'ye anlattı:

- Ben, subayı görmedim... O, gelmedi...

Nezihe çok tuhaf. Vasfiye bunu anladı. Çünkü Nezihe, subayla buluştu. O, subayla konuştu. Subay, Vasfiye'den vazgeçti. Sonra, Nezihe ve subay nişanlandılar.

Vasfiye çok üzgün. Çünkü; Nezihe, onu kandırdı. Vasfiye çok üzgün. Çünkü; o, yalnız. Vasfiye benimle konuştu:

- Ah, Feride Hanım! Nezihe beni kandırdı... Subay beni istemedi... Ah, ah...

Okulda herkes çok neşeli. Geçen gün yağmur yağdı. Şimdi sıcak değil. Hava serin. Bu sebeple ben çok neşeliyim.

*

B... 17 Ekim

On gün geçti. Hâlâ yağmur yağıyor. Yağmur çok şiddetli. Bahçede çiçekler var. Bunlar, son çiçekler. Yağmur yağdı. Çiçekler soldu.

Bugün okuldan çıktım. Ben yürüdüm. Ben çok ıslandım. Çiçekler gibi... Elbise üstüme yapıştı. İnsanlar beni gördüler ve bana güldüler.

Bugün Munise'nin yüzü sarı. O, hasta olacak. Ben çok korkuyorum. Ona, ıhlamur yaptım. O yatağa yattı. O, dinleniyor. Ama o, benimle eğleniyor.

Munise:

- Abla... Soğuk tehlikeli değil... Geçen sene, ben karda uyudum... Hatırladın mı?

Bu gece uyku yok. Munise uyudu. Ben koltuğa uzandım. Ben kitap okuyorum. Yağmur yağıyor. Ben yağmuru dinliyorum. Ne kadar zaman geçti? Ben bilmiyorum. Kapı çaldı. Kim bu?

Ben kapıyı açmak istemedim. Ben cesaret etmedim. Pencereden baktım. Orada bir kadın var. Orası çok karanlık. Dışarıda yağmur yağıyor. Ben sordum:

- Kim o?

Kadın:

- Açın, lütfen... Feride Hanım'ı göreceğim...

Ben kapıyı açtım. Kadın titriyor. Kadın, bana kötü haber verecek. Ben hissediyorum. Ben kadının yüzüne baktım. Kadının gözleri mavi.

Kadın:

- Lütfen içeri gireyim...

Ben, kadına güvendim. Ona soru sormadım. Ben konuştum:

- Buyurun...

Kadın koltuğa oturmadı. Çünkü; kadın ıslak. Sonra kadın konuştu:

- Çok yağmur yağıyor...

Ben kadına baktım. Ben, kadına dikkatli baktım. Kadın yorgun. Kadın dinlenmek istiyor. Ben anladım ve bekledim. Sonra sordum:

- Kimsiniz?

- Feride Hanım, ben yabancı değilim... Siz, beni ilk kez gördünüz... Ama ben, sizi tanıyorum...

Kadın sustu. Sonra tekrar konuştu:

- Ben müzik öğretmeni Şeyh Yusuf Efendi'nin ablasıyım...

Ben korktum. Ama; ben güçlü olacağım. Ben konuştum:

- Memnun oldum... Şeyh Yusuf Efendi nasıl? İyi mi?

Kadın cevap vermedi. Kadın sustu. Ben yere bakıyorum. Ben kadına bakmıyorum. Çünkü cesaret edemiyorum. Ben yere bakıyorum. Ben bekliyorum.

Kadın ağlayacak. Ama, kadın ağlamak istemiyor. Kadın, kendi boynunu tuttu ve konuştu:

- Kardeşim ölüyor... O, çok hasta... O, bu gece ölecek...

Cevap vermedim. Ne diyeceğim? Ben bilmiyorum. Bu sebeple, sustum.

Kadın:

- Yusuf, benden üç yaş küçük... Ben ve Yusuf küçüktük... Annemiz öldü... Onu, ben büyüttüm... Anne gibi... Ben evlendim... Sonra kocam öldü... Ben tekrar evlenmedim... Ben istemedim... Yusuf'u yalnız bırakmadım... Ama, o ölecek... O

gidecek... O, beni yalnız bırakacak... Bunları size niçin söylüyorum? Çünkü, sizden bir şey isteyeceğim... Bana kızmayın... Beni kovmayın...

Kadın sustu. Kadın eğildi. Kadın dizlerimi ve ellerimi öpüyor. Kadın ağlıyor. Ben sakın konuştum:

- Ben, sizi anlıyorum... Lütfen söyleyin...

Kadın ağlıyor. Kadının gözleri şişti. Kadın konuştu:

- Yusuf hasta oldu... On sene geçti... Doktorlara gittik... Ama, Yusuf iyileşmedi... O, sizi gördü... Size, aşık oldu... Hastalık büyüdü...

Ben:

- Ben, kardeşinize bir şey yapmadım... Ben zavallıyım...

- Beni yanlış anlamayın... Ben şikayet etmiyorum... Ben kaba değilim... Ben Yusuf'un ablasıyım... Size şikayet etmiyorum... Yusuf çok hasta... O, yatakta yatıyor... O zayıflıyor... O, mum gibi eriyor... O ölüyor... O, mesut ölüyor... O şikayet etmiyor... O ağlamıyor, bağırıyor... O titriyor... Sonra gözünü kapatıyor... O, sizin adınızı söylüyor... O, dün gece ellerimi tuttu ve konuştu: “- Abla, Feride, buraya gelsin... Onu görmek istiyorum...” O, bana yalvardı. Ben de ona cevap verdim: “- İyi ol, kardeşim! Onu tekrar göreceksin.” Kardeşim uyudu... O sizi görmek istiyor... Ben size söylemedim... O, şimdi ölecek... O sizi görmedi... Bu benim hatam... Ben çok üzülüyorum... O ölecek... O ölecek...

Kadın sustu. Kadın elleri ile yüzünü kapadı. Kadın ağlıyor.

*

Bu geceyi unutmayacağım. Ben ve kadın evden çıktık. Biz sokakta yürüyoruz. Sokaklar küçük ve karanlık. Yağmur yağıyor. Ben susuyorum. Kadın susuyor. Ben hissetmiyorum. Ben duymuyorum. Ben sadece yürüyorum.

Biz eve geldik. Ben odaya girdim. Oda büyük. Duvarda enstrümanlar var. Duvarda, tamburlar, utlar, kemanlar var. Şeyh Yusuf Efendi orada. O, yatakta yatıyor. O ölüyor.

Ben oraya gittim. Yusuf Efendi çok zayıf. O hasta. O ölüyor.

Kadın burada. O, şimdi ağlamıyor. O susuyor. O, Yusuf Efendi'ye bakıyor. Kadın elini, Yusuf Efendi'nin başına koydu. Onunla konuştu:

- Yusuf, uyan! Feride Hanım geldi... O, seninle konuşmak istiyor... Hadi, aç gözlerini!

Yusuf Efendi duymuyor. Yusuf Efendi konuşmuyor. O gözlerini açmıyor. Kadın çok üzülüyor. Kadın konuştu:

- Yusuf, aç gözlerini... Feride Hanım'a bak... Sen, onu gör... Lütfen... Aç gözlerini...

Ben çok üzülüyorum. Benim dizlerim titriyor. Orada bir org var. Ben gördüm. Ben org çalacağım. Belki, Yusuf Efendi gözlerini açacak. Ben hissediyorum. Belki, mucize...

Ben yürüdüm. Org orada. Ben org çaldım. Yusuf Efendi gözlerini açtı. Onun gözleri mavi. Ben gördüm. Yusuf Efendi beni gördü. Kadın ağlıyor. Şeyh Yusuf Efendi, bana baktı ve o, öldü.

Ben eğildim. Ben Yusuf Efendi'nin gözlerini öptüm. Ben ilk kez bir erkeği öptüm. Ben bir ölüyü öptüm.

*

B... 2 Kasım

Bu akşam, son gece. Yarın, B...'den ayrılacağım. Burada kalmak istemiyorum. Burada herkes dedikodu yapıyor. İnsanlar konuşuyorlar. İnsanlar, beni rahatsız ediyorlar. Ben gitmek istiyorum. İnsanlar konuşuyorlar:

- Bu İpekböceği mi? Zavallı Şeyh Yusuf Efendi!

Ben utanıyorum. Ben arkadaşlarımla konuşmuyorum. Çünkü, ben utanıyorum. Ben dün İl Millî Eğitim Müdürlüğü'ne gittim. Ben, müdürle konuştum:

- Ben, burada kalmak istemiyorum... Ben, farklı şehre gitmek istiyorum.

Müdür:

- Tamam, kızım... Ben anlıyorum... Ben biliyorum...

Ben şimdi farklı şehre gideceğim. Ben Ç... şehrine gideceğim. Orada ortaokul var. Ben oraya gideceğim.

Ben zavallıyım. Ben yaprak gibiyim. Ben savruluyorum.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ç... 23 Nisan

Bugün bahar bayramı. Ben evde yalnızım. Ben Ç...'deyim. Ben Ç... yalnızım. Burada evler var. Burada evler boş. Burada çarşılar var. Burada çarşılar kapalı. Bu şehirde insanlar var. İnsanlar, Söğütlük'e gittiler. İnsanlar, orada piknik yapacaklar. Onlar orada kuzu yiyecekler. Ç...'de bir dilenci var. Dilenci kör. O da pikniğe gitti.

Burada köpekler var. Ben köpekleri çok seviyorum. Köpekler çok kurnaz. Köpekler de pikniğe gittiler. Çünkü; orada yemek var.

Burada komşumuz var. Onun adı Hafız Kurban Efendi. O imam. Onun karısı var. Munise, onunla gitti. Ben gitmek istemedim. Munise, üzüldü.

Munise:

- Abla, sen de gel!

Ben sinirlendim. Ben, Munise'ye kızdım:

- Ben hastayım... Belki, ben sonra geleceğim...

Ben hasta değilim. Ben yalan söyledim. Ben iyiyim. Ben çok neşeliyim. Ben gitmedim. Ben gitmek istemedim. Çünkü; ben kalabalık sevmiyorum.

Ben evde yalnızım. Ben evde şarkı söylüyorum. Ben evde ıslık çalıyorum. Ben evde çalışıyorum. Ben bulaşık yıkıyorum. Ben amaşır yıkıyorum. Ben evi temizliyorum.

İşler bitti. Benim kuşlarım var. Onların kafesi var. Ben kafesi temizledim. Dışarıda güneş var. Ben kafesi dışarıya çıkardım. Burada Munise'nin arkadaşı yok. Bu sebeple, ben ona kuş aldım. Burada altı tane komşumuz var. Onların kedisi var. Kedi sarı. Ben kafesi bahçeye çıkardım. Kediler bahçeye geldi. Kediler sakin. Kedilerin gözleri yeşil. Kediler kuşlara bakıyor. Ben kuşu kafesten aldım. Kuş benim elimde. Kedi kuşu gördü. Kedi, kuşu yemek istiyor.

Kuş korktu. Kuş titriyor. Kuş elimde. Ben kuşu tutuyorum. Ben kuşla konuştum:

- Bak, kuş! Kedinin gözleri çok güzel... Onun gözleri melek gibi... Ama; o, seni yemek istiyorum...

Ben elimi açtım. Kuş uçtu. Kuş, şimdi özgür. Kedi kuşa bakıyor. Ben kediye bakıyorum. Ben gülüyorum. Ben kediyle konuştum:

- Bak, kedi! Kuş gitti... Kuş özgür... Sen onu yemeyeceksin...

Kuş gitti. Kafeste kuşlar var. Kuşlar üzgün. Çünkü; onlar özgür olmak istiyorlar. Ben onları özgür bırakmak istiyorum. Ama; Munise'yi düşündüm. Ben kuşlarla konuştum:

- Sizi bırakmayacağım... Çünkü; Munise üzülecek...

*

Ben saçlarımı yıkayacağım. Dışarıda güneş var. Ben saçlarımı kurutacağım. Ben bunu seviyorum.

Ben saçlarımı yıkadım. Orada erik ağacı var. Ben ağaca çıktım. Saçlarımı kuruttum. Benim saçlarım uzadı. Benim B...’de saçlarım kısaydı. Niçin kısaydı? Bunu arkadaşlarıma söylemedim. Çünkü; ben utandım. Arkadaşlarım bana ilaç verdiler. Hacı Kalfa bana ilaç verdi. Benim saçlarım uzadı. Ama; bunu ilaç yapmadı.

Ben erik ağacındayım. Kafes karşıda. Ben kafesi görüyorum. Ben kuşları görüyorum. Kuşlar ötüyorlar. Kuşlar parlıyorlar. Kuşlar boncuk gibi... Ben ıslık çalıyorum. Orada ev var. Ben oraya baktım. Ben çok şaşırđım. Hacı Hafız Kurban Efendi pencereden bakıyor. O, bana bakıyor. Ben çok şaşırđım, utandım. Benim elbisem kötü. Benim ayaklarım çıplak. Benim beyaz gömleğim var. Ben arkamı döndüm. Ben ağaçtan indim. Ben bir ses duydum. Ben düştüm. Ama; Hafız Kurban Efendi bağırdı:

- Eyvah!

Onun adı Hafız Kurban Efendi. Onun ismi komik. Ben çok gülüyorum. O elli yaşında. O imam. O çok zengin. Onun karısı genç. Onun karısı otuz yaşında. Onun gözleri siyah. Onun kaşları siyah. Onun saçları siyah. O Çerkez. Ben onu çok seviyorum. O, Munise ile birlikte pikniğe gitti. Onun çocuğu yok. Bu sebeple; o, Munise’yi çok seviyor. Ben ağaca çıktım. İmam bana baktı. Ben çok utandım. Ben şimdi yazıyorum. Ben hâlâ utanıyorum. Benim yüzüm kırmızı. Of Allah’ım! Ben öğretmen oldum. Ben hâlâ yaramazım. Bir gün, Müdür Recep Efendi bana söyledi:

- Sen öleceksin... Sen mezara gireceksin... İmam gelecek... Sen onu güldüreceksin...

Benim defterim var. Ben ona yazıyorum. Benim evim çok güzel. Orada pencere var. Ben oraya gittim. Ben dışarı baktım. Orada boğaz var. Ben gördüm. Ben pencerenin önüne oturdum. Ben burayı çok seviyorum.

Ben buraya geldim. Ben burada öğretmenim. Burası güzel. Burası sakin. Burada erkekler asker.

Ç...’de kadınlar. Ben onları seviyorum. Onlar çok çalışkan. Onlar çok komik. Onlar gülyüyorlar. Onlar eğleniyorlar. Onlar düğün yapıyorlar. Onlar çok güzel.

Onlar düğün yapıyorlar. Onlarda çok para yok. Ben, sonra anladım. Kadınlar, düğünlerde aynı elbiseyi giyiyorlar. Eğlenceler sade. İnsanlar çok mutlu.

Komşular, beni seviyorlar. Ben eğlencelere gitmiyorum. Bu sebeple, onlar üzüyorlar.

Burada Söğütlük var. Orası çok güzel. Söğütlükte dere var. Ben ve Munise bazen oraya gidiyoruz. Orası orman. Orada çınar ağaçları var. Ağaçlar yüz yaşında. Biz ağacın altında oturuyoruz. Söğütlükte bahçeler var. Bahçeler çok güzel. Orada yollar var. Yollar ince. Burası çok güzel. Cennet gibi...

*

Burada bir tepe var. Oranın adı Hastalar Tepesi. Orada zenginler oturuyorlar. Oranın adı kötü. Orası çok güzel. Orada insanlar mutlu. Orada bir ev var. Ben orada oturmam. Çünkü; korktum. Ben şimdi zengin değilim. Ben küçük bir evde oturuyorum. Evim güzel. Evim meydana yakın. Orada kafeler var. Orada dükkanlar var. Orada çok insan var. İnsanlar Söğütlük'e gittiler. Şimdi insanlar geri dönüyorlar. Ben, onları görüyorum. İnsanlar konuşuyorlar. Ben duyuyorum:

- Niçin erken dönüyorsunuz? Ben şimdi gideceğim...

Şişman adam konuştu:

- Gitme!

Biz orayı gezdik... Biz oraya baktık... Ama; orada Gülbeşeker yok! Burada çok asker var. Askerler, Gülbeşeker'i seviyorlar. Herkes Gülbeşeker diyor. Galiba, Gülbeşeker tatlı. Gül tatlısı. Bugün bahar bayramı. İnsanlar Gülbeşeker yemek istiyor. Onlar Gülbeşeker yemediler. Bu sebeple onlar üzüyorlar. Onlar çocuk gibi...

Ben geçen akşam, okuldan döndüm. Orada insanlar var. Onlar genç. Onlar erkek. Onlar konuşuyorlar. Ben duydum.

Bir genç:

- Yok. Ben yemeyeceğim... Ben şimdi yemek yedim...

Farklı genç:

- Sen yemeyecek misin? Gülbeşeker yemeyecek misin?

Genç güldü:

- Ben bilmiyorum... Galiba; Gülbeşeker yiyeceğim...

Dün kafenin önünden geçtim. Orada adamlar var. Adamlar, çocukla konuşuyorlar. Ben duyuyorum.

Adam:

- Süleyman, anlat! Ne zaman evleneceksin?

Çocuk:

- Ben evlenmek istiyorum... Ben ne zaman evleneceğim? Ben bilmiyorum...

- Süleyman, sen fakirsin...

- Biliyorum... Ben ekmek yiyeceğim... Ben Gülbeşeker'i istiyorum... Para önemli değil... Yemek önemli değil...

İnsanlar şakalaşıyorlar. Ben her gün duyuyorum. Üç gün önce, Hafız Kurban Efendi, Munise ile konuştu. Hafız Kurban Efendi, Munise'yi öptü:

- Oh! Sen, Gülbeşeker kokuyorsun...

İnsanlar Söğütlük'ten dönüyorlar. Sokak çok kalabalık. Ben bir ses duydum. Bu, Munise'nin sesiydi. Munise geliyor. Munise çok yaramaz.

*

23 Nisan (iki saat sonra)

Gülbeşeker ne? Gülbeşeker kim? Ben öğrendim. Munise Söğütlük'e gitti. Orada öğretmenler var. Munise, öğretmenlerle konuştu.

Munise:

- Ablam, hasta...

Öğretmenler, beni merak ettiler. Onlar buraya geldiler. Onlar eve geldiler. Biz oturuyoruz. Ben onlara sordum:

- Gülbeşeker nerede? Onu buldunuz mu? Askerler onu arıyorlar...

Ben şaka yaptım. Arkadaşım güldü. O, cevap verdi:

- Siz biliyorsunuz... Biz de bugün, onu görmedik...

- Niçin?

- Çünkü; siz gelmediniz...

Ben çok şaşırdım. Ben ona baktım. Ben güldüm:

- Nasıl ?

- Sen bilmiyor musun?

- Hayır, bilmiyorum...

- Ah Feride! Gülbeşeker sensin... Erkekler, burada sana Gülbeşeker diyorlar...

- Nasıl? Ben mi? Gülbeşeker ben miyim?

Ben çok utandım. Ben elim ile yüzümü kapadım. Bu çok ayıp. Aman Allah'im!

Arkadaşım, bana baktı. Ben ellerimi indirdim. O konuştu:

- Üzülme! Bu çok güzel... Erkekler seni beğeniyorlar...

Erkekler çok tuhaf. Beni rahat bırakmıyorlar. Ben çok utanıyorum. Ben ne yapacağım? Ben bilmiyorum.

*

Ç... 1 Mayıs

Ben odadayım. Ben kitap okuyorum. Kapı çaldı. Munise bağırdı:

- Abla, misafir geldi...

Orada bir kadın var. Ben onu gördüm. Onun elbisesi siyah. Onun yüzü kapalı. Ben onu tanımadım. Ben ona sordum:

- Kimsiniz?

Kadın güldü. Kadın bana sarıldı. Bu kadın değil. Bu, Munise. O, bana şaka yaptım. O, çok yaramaz. O, beni öpüyor. O, büyük kız gibi. Ben Munise ile beraber yaşıyorum. İki sene geçti. Onun boyu uzadı. O, çok güzel oldu. O, çok değişti.

Munise:

- Abla, ne oldu? Şaka yaptım... Niçin üzülüyorsun?

- Çünkü; sen büyüdün... Sen evleneceksin... Sen gideceksin... Ben yalnız kalacağım... Bu sebeple; ben üzülüyorum...

- Abla, ne yapalım? Hayat böyle...

- Beni yalnız mı bırakacaksın?

Munise cevap vermedi. Munise güldü. Munise çok güldü. O evlenmek istiyor.

Ben:

- Sen, yirmi yaşında gelin olacaksın...

- Yirmi mi? Yirmi çok değil mi?

- On dokuz... On sekiz...

Munise gülüyor. O, benim ile eğleniyor. Ben ağlamak istiyorum. Ama; utanıyorum.

*

Ç... 10 Mayıs

Okulda bir öğrenci var. Onun adı Nadide. O on üç yaşında. Onun babası, paşa. Onun babası, çok zengin. Nadide'nin boyu kısa, dişleri çürük. Ben, ona "Nadide Hanımefendi" diyorum. Çünkü ben eğleniyorum. O, Hastalar Tepesi'nde oturuyor.

Nadide ders çalışmıyor. O, fakir öğrencilerle alay ediyor. Öğretmenler ona kızmıyorlar. Çünkü; onun babası zengin. Onun annesi var. Onun annesi, parti yapıyor. O, öğretmenleri çağırıyor. Onların evi çok büyük. Yemekleri çok güzel. Bana, bunu arkadaşlarım anlattı. Ben güldüm. Sonra iğrendim. Nadide'nin ailesi görgüsüz. Ben bunu anladım.

Arkadaşlarım, Nadide'nin evine gittiler. Ben gitmedim. Ben gitmek istemedim.

Okulda fakir öğrenciler var. Ben onları seviyorum. Onların ayakkabılarını bağlıyorum. Onlara yardım ediyorum. Ama Nadide'ye yardım etmiyorum. Ona kızıyorum. Çünkü; o yaramaz ve görgüsüz. Ama; Nadide her zaman yanımda.

Bu sabah, evde oturdum. Buraya araba geldi. Arabadan Nadide indi. O, eve girdi. Herkes ona bakıyor. İnsanlar şaşkın. Çünkü; burada insanlar fakir.

Nadide içeri girdi. Ben anladım. Onlar beni çağırıyorlar. Beni, kandırmak istiyorlar. Ben gitmek istemedim. Ben teşekkür ettim. Onlar görgüsüz. Ben onları sevmiyorum. Sonra fikrim değişti. Ben gideceğim. Onları rezil edeceğim.

İstanbul'da paşalar vardı. Onlar da görgüsüzdü. Ben onlarla eğlendim. Ben onlara şaka yaptım. Onlar bana kızdılar. Çünkü; onlar rezil oldular.

Ben şimdi yaramazlık yapacağım. Ben bunu istiyorum. Bugün çok şık giyindim. Benim elbisem var. Elbisem, lacivert. Elbiseyi bana amcam verdi. O, elbiseyi Paris'ten aldı.

Nadide Hanımefendi, beni bekliyor. O, beklesin. Ben bunu istiyorum. Ben aktris gibi olacağım. Çünkü; onlarla alay edeceğim. Ben saçıma şekil verdim. Bu Fransız modeli. Ben bunu dergide gördüm.

Nadide Hanımefendi, beni bekliyor. Ben fakirim. Benim eşyalarım eski. Nadide, eski eşyalara bakıyor.

Ben, bu deftere yazıyorum. Bu defteri sadece ben okuyacağım. Şimdi ben itiraf ediyorum. Ben, aynaya bakıyorum. Ben, güzelim. Benim gözlerim ela. Ben İstanbul'da neşeliydim. Şimdi, ben üzgünüm. Gözlerime bakıyorum. Sadece, üzgünüm. Ben görüyorum. Şimdi gözlerim küçülüyor. Gözlerim parlamıyor.

Ben küçüktüm. Ben güzeldim. Şimdi ağlamak istiyorum. Ben yaramazdım. Benim kaşlarım ince. Benim kaşlarım güzel. Benim dudaklarım güzel. Ben her zaman gülüyorum. Benim dişlerim var. Dişlerim beyaz ve güzel. Ben öleceğim. Ben mezarda da güleceğim.

Nadide aşağıda bekliyor. O, beklesin. Ben aynaya bakıyorum. Ben bunu istiyorum.

Bana, B...'de "İpekböceği" dediler. Bana Ç...'de "Gülbeşeker" dediler. Ben önce üzüldüm. Şimdi anlıyorum. Ben aynaya bakıyorum. Ben görüyorum. Ben güzelim. İnsanlar haklı. Ben aynaya eğildim. Ben, gözlerimi, yanaklarımı, çenemi öpmek istedim. Kalbim atıyor. Benim dudaklarım titriyor.

Bu aynalar tuhaf. Aynaları erkekler yaptı. Ben gözlerimi, yanaklarımı, çenemi öpemedim. Bu mümkün değil. Sadece dudaklarımı öptüm.

Ben neler söylüyorum? Bunlar ayıp. Niçin yapıyorum? Ben bir öğretmenim. Benim sadece elbisem ve saçlarım değişti. Ben Çalığıuşu'yum. Ben Feride'yim. Bu ayıp. Bir daha yapmayacağım.

*

Ben Nadide'nin evine gittim. Orada insanlar var. Onlar çok tuhaf. Onlar görgüsüz. Ben kendimle konuştum:

- Sabredin... Sizi rezil edeceğim...

Ben öğretmen oldum. İki sene geçti. Ben bugün yaramazlık yapacağım. Bu hakkım.

Ben onlara selam verdim. Ben onlara sade selam verdim. Onlar şaşkırdılar. Onlar bakıyorlar. Orada bir kadın var. O bana bakıyor. Onun gözlükleri var. Gözlükleri altın.

Ben rahatım. Burada eşyalar var. Eşyalar pahalı. İnsanlar, fakirlerle alay ediyorlar.

Ben rol yapıyorum. Ben şimdi kabayım. Ben onları beğenmiyorum. Onlar bunu biliyorlar. Burada bir kız var. Bu Nadide'nin ablası. Duvarda resimler var. O, resimlere bakıyor. Bana, resimleri gösteriyor. Ben resimleri beğenmiyorum. Kız şaşkırtıyor. Şimdi yemek yiyoruz. İnsanlar çok nazikler ve kibarlar. Ben yemek yiyorum. Ben de kibarım ve naziğim. İnsanlar bana bakıyorlar. Ben onlara bakıyorum. Onlar beni, cahil sanıyorlar. Ben cahil değilim. Onlar çok şaşkırdı. Onların, elleri titriyor. Onlar beni rezil etmek istedi. Ben rezil olmadım.

Orada bir kadın var. Bu kadın dadı. O, Beyoğlu'nda yaşadı. O, Fransızca biliyor. O, beni rezil etmek istiyor. O, Türkçe konuşmuyor. O, Fransızca konuşuyor. Ben, onunla alay ediyorum. O, kötü Fransızca konuşuyor.

Dadı:

- Ben çok şehir gezdim... Ben, önemliyim...

Ben:

- Çok gezmek önemli değil... Şehirde insanlar var...Onlar gibi olmak önemli...

Kadın sinirlendi. Kadın kalktı ve gitti. İnsanlar sakinler. Onlar benden korkuyorlar. Ben, şimdi alay etmiyorum. Ben, şimdi yaramaz değilim. Onlar benden korkuyorlar. Orada bir kadın var. O, benimle konuştu:

- Kimsiniz? Ben çok merak ettim...

- Benim ailem iyi ve zengin... Ama; ben fakirim... Benim hayatım farklı...

- Siz çok güzelsiniz... Zengin bir adamla evlenin... Bu mümkün...

- Belki... Ben çalışıyorum... Bu önemli... Ben mutluyum... Çalışmak ayıp değil...

- Zengin bir adamla evlenecek misiniz?

- Hayır... Teşekkür edeceğim... Ben evlenmeyeceğim...

Ben sonra anladım. Beni niçin çağırdılar? Ben biliyorum.

Nadide'nin ablası ile ben bahçeye çıktık. Bahçe çok büyük. Bahçede çiçekler, ağaçlar var. Bahçe ormana benziyor.

Şimdi size, bir olay anlatacağım. Bu olay on iki gün önce oldu. Ben okuldaydım. Teneffüs oldu. Bahçeye çıktık. Bahçenin yanında tarla var. Orada dört işçi var. Onlar fakir. Onların kafasında kırmızı şapka var. Teneffüste onların yanına gittim. Ben onları seyrettim. Orada bir işçi var. O, genç. O, fakire benzemiyor. Onun elleri nazik ve küçük. Diğer işçiler yaşlı. O, yaşlı değil. Diğer işçiler, benimle konuşmuyor. Genç işçi benimle konuştu. O, benden su istedi. Ben, suyu getirdim. Bu işçi, cesur. O, çok soru soruyor.

Genç işçi:

- Buraya yeni mi geldin? Burada kış nasıl? Burası ucuz mu?

O, su içiyor. Ben ona gülüyorum. Ben onu deli sandım.

Nadide'nin ablası ve ben bahçedeyiz. Orada bir adam var. O, genç işçi. Ama; fakir değil. Onun elbisesi güzel ve pahalı. Onun yüzü ve dişleri parlıyor. Onun kılıcı var. O, asker. O, yüzbaşı. Onun bıyıkları var. Onun bıyıkları ince. O, gülüyor. Onun eldivenleri var. Eldivenleri beyaz.

Nadide'nin ablasının adı Neriman. Neriman, yüzbaşı ile konuştu:

- A! İhsan, sen burada mısın? Nereden geldin?

Kadın, rol yapıyor. Ben anlıyorum. Çünkü; o, çok acemi. Onlar, rol yapacaklar. Niçin rol yapacaklar? Ben bilmiyorum. Ben sonra öğreneceğim. Şimdi ben sakinim ve ben cesurum. Ben, şaşırmadım. Ben, utanmadım. Ben, sustum.

Neriman:

- Feride Hanım, siz İstanbullusunuz... Ben de İstanbulluyum... Sizi tanıştırayım... Bu, amcamın oğlu İhsan...

- Ne güzel... Memnun oldum... Benim adım Feride Nizamettin... Ben, öğretmenim...

Genç yüzbaşı, şaşırdı. Ben, onu on iki gün önce gördüm. O gün elbisesi kötüydü. Şimdi güzel. Ben şaşırmadım.

O, şaşırdı. O, elini uzattı. O, elimi tuttu. Benim elimde eldiven var. O, eldiveni gördü. O, elini çekti. Beş dakika geçti. Ben hâlâ konuşuyorum. O, on iki gün önce benden su istedi. O, şimdi hatırlıyor. O, utanıyor. O, bana bakmıyor. Ben rahatım. Ben konuşuyorum.

Ben ve Neriman içeri giriyoruz. Neriman bana baktı ve konuştu:

- Feride Hanım, İhsan'la tanıştınız...

- Evet...

- Size doğruyu söyleyeceğim... İhsan arkadaşlarıyla iddiaya girdi... Genç işte...

- Nasıl?

- Askerler sizi gördüler... Sizin güzel olduğunuzu söylediler... Siz güzelsiniz... İhsan iddiaya girdi... Sizinle konuşmak istedi... Bu sebeple o, rol yaptı... İşçi oldu... O, iddiayı kazandı... Çok tuhaf, değil mi?

Ben cevap vermedim. Neriman beni anladı. Biz yukarıya çıktık. Orada İhsan Bey var. İnsanlar bana bakıyorlar. Neriman'ın annesi işaret yaptı. İnsanlar salondan çıktılar. Sadece Neriman kaldı. Neriman'ın annesi benimle konuştu:

- İhsan'ı beğendiniz mi?

- O, genç...

O:

- Onun yüzü güzel... O, eğitilmiş... O, Beyrut'a gidecek... Orada asker olacak...

- Çok güzel... Buna sevindim... O, sevimli bir genç...

Neriman ve Neriman'ın annesi bana baktılar. Neriman, annesine baktı. Annesi, Neriman'a baktı. Onlar, şaşkınlıkla baktılar. Onlar mutlu oldular.

Neriman'ın annesi:

- Bu çok güzel... Ben İhsan'ın, süt annesiyim... O, benim oğlum gibi... Siz çok güzelsiniz... Siz çok akıllısınız... Sizi İhsan'a istiyorum... Onunla evlenecek misiniz? O, sizi çok beğendi... Bir ay sonra düğün yapalım mı?

Ben şaşkınlıktaydım. Ben biliyorum. Ben gülmek istiyorum. Ben, farklı şehirdeyim. Burada evlenmek istemiyorum. Ben cevap verdim:

- Hanımefendi, bu önemli... Size ve İhsan Bey'e teşekkür ederim... Ama; ben evlenmek istemiyorum...

Kadın şaşırıldı ve sordu:

- Niçin, kızım? Onu beğendiniz...

- Hanımefendi, tekrar söylüyorum... İhsan Bey yakışıklı ve genç... Ama; evlenmek istemiyorum...

Neriman annesine baktı, annesi Neriman'a baktı. Sonra Neriman ellerimi tuttu:

- Feride Hanım, cevabınız bu mu? İhsan çok üzülecek...

- İhsan Bey yakışıklı... Ben istemiyorum...

- Evet, anladım... Ama; o, sizi istiyor...

Neriman Hanım konuşuyor. Ben dinlemek istiyorum. Ben gitmek istiyorum. Ben izin istedim. Neriman Hanım üzüldü. O, annesine baktı ve konuştu:

- Feride Hanım istemiyor... Bunu İhsan'a siz söyleyin... Ben söylemeyeceğim... O, çok üzülecek...

Ah! Bu erkekler... Hepsi aynı. Onlar kendilerini beğeniyorlar. Onlar unutuyorlar. Kadınlarında kalbi var.

*

Ben eve geldim. Munise komşuda. Ben odama çıktım. Ben aynada kendime bakmak istedim. Oda çok karanlık. Gökyüzünde ay var. Ay ışığı odada. Benim

elbisem lacivert. Ben onu beyaz gördüm. Ben korktum. Ben ellerimle yüzümü kapadım. Munise odaya girdi:

- Abla!

Ona ellerimi uzattım. Ona, Munise demedim. Ben ona, Kamran dedim. Kamran benim düşmanım. Ben Kamran'ı sevmiyorum.

*

Ç... 6 Mayıs

Bugün bir olay oldu. Bu bir komedi. Bu çok komik. Olayı yazıyorum. Yer: Misafir odası. Kahramanlar: Hafız Kurban Efendi'nin karısı ve ben. O, ağlıyor. Biz, konuşuyoruz.

Ben:

- Nereye gideceksiniz?

O:

- Size geldim...

Ben:

- Çok süslüsünüz...

O:

- Evet... Sizin için...

Ben, güldüm:

- Beni istemeye geldiniz...

- Evet... Nasıl bildiniz?

Ben:

- Kime istiyorsunuz?

- Hafız Kurban Efendi'ye...

Galiba, o, şaka yapıyor. Ben gülüyorum. Ama; o, gülmüyor. O, ağlıyor.

O:

- Feride Hanım! Benim kocam, sizi beğendi... Ben ona yalvardım. "Beni bırakma!" dedim... Ben size yemek yapacağım... Size hizmet edeceğim...

- Kurban Efendi, beni mi istiyor?

- Evet... O, sizi çok istiyor...

- Merak etmeyin... Ben istemiyorum... Ben onunla evlenmeyeceğim...

Zavallı kadın... O, dualar ediyor. Ve perde kapanıyor...

*

Ç... 15 Mayıs

Bu akşam okul tatil oldu. Müdire Hanım, beni çağırdı. Ben, onun odasına gittim. O, çok ciddi. O, benimle konuştu:

- Feride Hanım! Sizden memnunum... Ama; bir problem var... Burası İstanbul değil... Siz çok güzelsiniz... Siz yalnızsınız... Korkmayın... Bu suç değil... Erkekler, sizi görüyorlar... Erkekler size aşık oluyorlar... Kadınlar, İstanbul'da süsleniyorlar... Ama; burada süslenmiyorlar... Burada öğretmenler süsleniyorlar... Bu çok normal... Siz çok güzelsiniz... Erkekler sizden hoşlanıyorlar... Burada insanlar dedikodu yapıyorlar... Kafede insanlar dedikodu yapıyorlar... Askerler dedikodu yapıyorlar... Burada herkes, sizi konuşuyorlar... Bunları size söylüyorum... Siz iyi bir insansınız... Siz tecrübesizsiniz... Size annelik yapmak istiyorum...

Müdire, yüzüme bakmıyor. O, hâlâ konuşuyor:

- Okul, kutsaldır... Cami gibi... Burada dedikodu olmasın... Öyle değil mi? Siz geldiniz... Dedikodular başladı... Okula erkekler geliyorlar... Onlar sizi görmek istiyorlar... Onlar sizi seviyorlar... Burada, kapıcı var... Onun adı Mehmet Ağa... O, bana anlattı... Dün buraya sarhoşlar geldi. Onlar, seni görmek istedi... İhsan Bey sizinle evlenmek istedi... Bu normal... Ama; siz istemediniz... Bu, normal değil... Burada dedikodu yapıyorlar... “Gülbeşeker başkasını seviyor.” diyorlar...

Ben konuşmuyorum. Ben müdireyi dinliyorum.

Müdire:

- Siz ne düşünüyorsunuz?

Ben düşünüyorum. Ben konuşuyorum:

- Siz haklısınız... Ben, anlıyorum... Bu şehir çok güzel... Şehrin insanları tuhaf... Ama; ben ne yapayım? Lütfen, bana gerçeği söyleyin... Bana cahil deyin... Bana asi deyin... Ama; dedikodu demeyin...

Müdire susuyor. Müdire konuşmuyor. Ben ağlamak istiyorum. Ben arkamı döndüm. Ben pencereden bakıyorum. Orada dağlar var. Ben dağlara bakıyorum.

Ben Çalığışu'yum. Orada yollar var. Ben o yolları gideceğim. Orada, otobüsler var. Ben otobüslere bineceğim. Ben gideceğim.

Allah'ım! Ne kadar gideceğim? Niçin gideceğim? Hangi sebeple gideceğim?

*

Ç... 5 Haziran

Okullar tatil. Ben evdeyim. Kuşlar kafeste. Ben evdeyim. Ben kuş gibiyim. Eylül'de başka şehre gideceğim. Müdire öyle söyledi. Ben sokağa çıkmıyorum. Komşularım beni aramıyorlar. Onlar korktular. Çünkü; herkes dedikodu yapıyorlar.

Burada bir kadın var. O, teyzeme benziyor. Onun sesi teyzeme benziyor. Ben ondan rica ettim:

- Bana öğretmen demeyin... Lütfen, bana Feride deyin...

Komşum şaşırıldı. O, bana "Feride" dedi. Ben gözlerimi kapadım. Ben, İstanbul'u düşündüm. Ben, Kozyatağı'nı düşündüm. Ben, gülüyorum. Ben, Munise ile oynuyorum. Ben, ıslık çalıyorum.

Ben, B... şehrinden ayrıldım, Ç... şehrine geldim. Ben, Ç...'ye vapur ile geldim. Vapurda bir adam vardı. O, şarkı söyledi.

Ben o şarkıyı unuttum. Şimdi bahçedeyim. Bahçede çiçekler var. Ben şarkıyı hatırladım. Ben şarkıyı söylüyorum. İnsan, çok tuhaf. Dün, bu şarkıyı söyledim. Ben, ağladım. Ben niçin ağladım? Ben bilmiyorum. Bir daha bu şarkıyı söylemeyeceğim.

*

Ç... 20 Haziran

Okulda arkadaşım var. Onun adı Nazmiye. O, yirmi beş yaşında. O, güzel. O, şakacı. O, ut çalıyor. O, kibar. Öğretmenler onu sevmiyorlar. Öğretmenler dedikodu yapıyorlar.

Nazmiye, güzel elbiseler giyiyor. Elbiseler dekolteli. Öğretmenler, onu kıskanıyor. Nazmiye'nin nişanlısı var. O, yüzbaşı. Adamın ailesi var. Onlar Nazmiye'yi istemiyorlar. Bunu bana Nazmiye söyledi. Bu bir sır.

Dün evde oturdum. Dün Nazmiye geldi. Nazmiye konuştu:

- Feride! Lütfen, gel... Ben, Feridun'un teyzesine gidiyorum... Sen de gel... O, sizi de bekliyor... Sana nişanlımı göstereceğim... Lütfen, gel...

Ben gitmek istemiyorum. Nazmiye bana yalvardı. Ben kabul ettim.

Munise, elbise giyiyor. Nazmiye, Munise'yi gördü. Nazmiye bana baktı ve konuştu:

- Munise de gelecek mi?

- Evet... O da gelecek... Bir problem var mı?

- Hayır, yok...

Biz arabaya bindik. Biz gidiyoruz. Biz bir bahçeye gittik. Burası çok güzel. Burada ağaçlar, çiçekler var. Yolda bir koyun sürüsü gördük. İhtiyar bir çoban var. O, koyunları yıkıyor. Orada keçi yavruları var. Ben ve Munise, Mazlum'u hatırladık.

Ben ve Munise arabadan indik. Biz keçiyi sevdik. Biz keçiyi öptük. Ben keçiyi almak istedim. Ama; biz gideceğiz. Keçi burada kalacak. Biz bunu istemiyoruz.

Biz köşke gittik. Köşk büyük ve eski. Biz Feridun Bey'in teyzesini gördük. O, yaşlı ve şişman. O, çok süslü. Onun saçları sarı. Biz üst kata çıktık. O, beni öptü. O, benimle konuştu:

- Memnun oldum... Çok güzelsin, Gülbeşeker... İnsanlar seni yemek istiyor... İnsanlar haklı...

Ben, utandım. Ben ve Munise odada yalnızız. Güneş battı, akşam oldu. Ben ve Munise oynuyoruz. Bahçeden sesler geliyor. Kadın sesleri, erkek sesleri, kahkahalar, çığlıklar ve keman sesleri...

Pencereden baktım. Orada ağaçlar var. Kapı çaldı. Yaşlı kadın geldi. Yaşlı kadın konuştu:

- Kızım, gel!

Sonra Nazmiye geldi. Kapının önünde iki asker var. Ben gördüm. Nazmiye güldü ve konuştu:

- Utanma, Feride! O, benim nişanım...

Askerler odaya girdiler. Nazmiye bizi tanıştırdı:

- Bu Feridun... Feridun benim nişanlım...

Feridun'un bıyıkları var. Onun saçları kıvırcık. Onun gözlüğü var. Onun gözlüğü yuvarlak. O, elimi tuttu ve konuştu:

- Teşekkür ederim... Hoş geldiniz... Bu benim arkadaşım Burhanettin... O, binbaşı...

Burhanettin kırk beş yaşında. Onun bıyıkları var. Onun bıyıkları beyaz. O, kibar. Onun saçları beyaz. Burhanettin Bey selam verdi. O, konuşuyor:

- Merhaba... Ben Burhanettin... Ben burayı çok seviyorum... Babam da burayı çok seviyor... Burası uğurlu... Ben sizi gördüm... Babam haklı... Burası gerçekten uğurlu...

Ben şaşırđım. Ben Nazmiye'ye baktım. Nazmiye bana bakmıyor. Yaşlı kadın, Munise ile birlikte dışarı çıktı.

Ben, Nazmiye, Feridun ve Burhanettin odada oturuyoruz. Otuz dakika geçti. Onlar konuşuyorlar, ben konuşmuyorum. Ben konuşmak istemiyorum. Çünkü; ben bunalıyorum.

Aşağıda keman çalıyor. Ben dinliyorum. Nazmiye ve Feridun koltukta oturuyorlar. Ben onlara arkamı döndüm. Çünkü; sinirliyim.

Yaşlı kadın, odaya tabak getirdi. Tabakta yemekler var. Burhanettin Bey yemek yiyor. O, odada dolaşıyor. Burhanettin Bey, bana bardak verdi:

- İçer misiniz?

Ben şaşırđım. Çünkü; bardağın içinde içki var. İçki kırmızı.

Ben:

- İstemiyorum...

Burhanettin Bey, bana yaklaştı. Ben onun nefesini hissediyorum. O, konuştu:

- Bu zararlı değil... Bu bir likör... Dünya'nın en güzel ve en nazik likörü...

Nazmiye konuştu:

- Lütfen ısrar etmeyin, Burhanettin Bey...

Allah'ım, neler oluyor. Ben nasıl kurtulacağım. Oda karanlık. Ben keman sesi duyuyorum. Yaşlı kadın geldi:

- Kızım! Misafirler geldi... Yemek yiyeceğiz... Sizi bekliyorlar...

Ben:

- Teşekkür ederim... Ben iyi değilim... Ben burada kalacağım...

Nazmiye:

- Feride, lütfen gel! Salonda arkadaşlar var... Onlar bizi bekliyorlar... Onlar seni bekliyorlar...

Nazmiye, bileklerimi tutuyor. Ben koltukta oturuyorum.

Burhanettin Bey:

- Nazmiye, siz gidin... Feride Hanım rahatsız... Ben burada kalacağım... Binnaz Hanım, siz yemeği buraya getirin... Feride Hanım misafir... Onu yalnız bırakmayacağım...

Ben çok sinirliyim. Burada onunla kalmayacağım. Onunla yemek yemeyeceğim. Ben ayağa kalktım ve konuştum:

- Tamam... Ben salona geleceğim...

Nazmiye ile Feridun önde yürüyorlar. Ben ve Burhanettin arkada yürüyoruz. Salona geldik. Kapıyı açtık. Salon çok büyük. Salon çok aydınlık. Biz yürüdüük.

Duvar da aynalar var. Aynalar çok büyük.

Salonda insanlar var. İnsanlar bize bakıyorlar. İnsanlar bizi alkışlıyor. Enstrümanlar çalıyor. İnsanlar bağırıyorlar:

- Yaşasın Burhanettin Bey, yaşasın Gülbeşeker, yaşasın Gülbeşeker, Gülbeşeker, Gülbeşeker...

*

Ben bayıldım. Gözlerimi açtım. Munise'yi gördüm. Munise ağlıyor. O, beni öpüyor. Benim yüzümde kolonya var. İnsanlar bana bakıyorlar. Ben utandım.

Bir ses:

- Dışarı çıkın... Lütfen dışarı çıkın...

Ben kalkmak istedim. Bir el gördüm. O, beni omzumdan tuttu:

- Korkma, kızım... Korkma...

Ben adama baktım. Adam köşkte uşak. O, bana baktı. O, konuştu:

- Bu kız küçük... O, çocuk...

Nazmiye ellerimi tutuyor. Nazmiye konuştu:

- Feride iyi misin? Biz çok korktuk...

Ben, Nazmiye'ye bakmak istemiyorum. Kafamı çevirdim.

Sonra öğrendim. Ben bayıldım. Uzun süre baygın kaldım.

Ben arabaya bindim. Ben eve gideceğim. Burhanettin Bey geldi. O, bana baktı ve konuştu:

- Feride Hanım! Bizi yanlış anladınız... Biz kötü değiliz... Biz eğlenmek istedik... Siz İstanbullusunuz... Ama; siz korktunuz... Özür dileriz...

*

Arabaya bindik. Biz gidiyoruz. Gözlerimi kapadım. Ben İstanbul'dan kaçtım. Ben o günü düşündüm.

Munise yanımda oturuyor. Ben Munise'ye sordum:

- Sen uyumadın mı?

Munise cevap vermedi. Ben ona baktım. Munise ağlıyor. Ben Munise'nin ellerini tuttum:

- Munise, ne oldu? Niçin ağlıyorsun?

Munise:

- Abla! Ben bugün çok ağladım. Çünkü; ben çok korktum. Bir daha oraya gitmeyelim. Sen iyi ol. Sen benim annem gibisin.

Ben çok utandım. Ben Munise'nin yüzüne bakmıyorum. Ben, başımı Munise'nin dizine koydum ve ağladım. Çocuk gibi...

*

Ben müdirenin evine gittim. Şimdi sabah. Ben, dün gece çok ağladım. Gözlerim şişti, yüzüm sarardı. Müdire beni gördü, şaşırıldı:

- Ne oldu kızım? Hasta mısın?

Müdire çok ciddi. Ama; ben ona anlatacağım. Çünkü; başka kimse yok. Ben dün geceyi anlattım. Ben çok utandım. Müdire susuyor. Müdire konuşmuyor. Müdire beni dinliyor.

Ben:

- Müdire Hanım... Siz yaşlısınız... Siz tecrbelisiniz... Ben kötü bir kadın mıyım?

Müdire heyecanlandı. Beni çenemden tuttu. Başımı kaldırdı. O, benim gözlerime baktı. O, bana anne gibi baktı.

Müdire:

- Feride! Sen iyi bir kızsın... Ben Şimdi anladım... Ah! O, Nazmiye... Kızım, ben çok Şey biliyorum... Her Şeyi anlıyorum... Nazmiye kötü bir kız... Ben Nazmiye'yi sevmiyorum... Çünkü; onun arkadaşları var... Onun torpili var... Ben bunu anlıyorum... Bu kötü bir plan... Burhanettin Bey zengin... Ama; kötü biri... O, yaşlı bir çapkın... Bütün Ç... seni seviyor... Onlar seni kandırdılar... Çünkü; sen güzelsin... Sen nemlisin... Sen poplersin... Sen düşünme! Sen unut... Ama; buradan git... Herkes dedikodu yapacak... Akraban var mı?

- Akrabam yok...

- Tamam, anladım... İzmir'e git... Orada arkadaşım var... O, ğretmen... Sana bir mektup vereceğim... Sen mektubu, ona ver... O, sana yardım edecek...

Müdire çok iyi. O, bana yardım ediyor. O, saçlarımı okşuyor. Ben onun ellerini öpüyorum. Müdire konuştu:

- Feride! Sen eve gitme... Burada kal... Munise ve eşyaların buraya gelecek... Burada kal...

Mdirenin odasına çıktım. Orada uyudum. Müdire yanıma geldi. O, benim saçlarımı okşuyor:

- Hasta mısın Feride? Senin ağrın var mı?

Ben hasta değilim. Ben çok zgnm. Müdire çok iyi. O, beni seviyor. Bu, beni mutlu ediyor.

*

PrenibezaMaryu vapuru, 2 Temmuz

Ben ve Munise vapura bindik. Ben, vapurda oturuyorum. Ben denizi seyrediyorum. Gokyznde ay var. Ben aya bakıyorum. Ben yalnızım.

Ben şdm. Ben aşağı indim. Munise, kamarada uyuyor. Ben deftere yazıyorum.

*

Müdire limana geldi. Beni o yolcu etti. Ben yaşlı komşumla vedalaştım. O, teyzeme benziyor. O, “Feride” dedi. Ben, gözümü kapadım ve dinledim.

Mazlum’u B...’de bıraktık. ...’de de kuşları bıraktık. Kuşları mdireye verdim.

Müdire:

- Feride, sen onları çok seviyorsun... Sen onları zgr bırak...

Ben gülümsedim:

- Hayır, Müdire Hanım... Ben önce öyle düşündüm... Ben sonra vazgeçtim... Kafeste mutlular... Dışarıda kötü kuşlar ve kediler var... Dışarısı tehlikeli... Kafesler güzel...

Müdire çenemi okşadı:

- Feride, sen çok tuhafısın... Lütfen ağlama...

*

Ben vapurdayım. Vapurda yolcular var. Ben onları tanıyorum. Onlar Ç...’de oturuyorlar. Onlar konuştu, ben dinliyorum. Onlar asker.

Genç asker:

- İhsan Bey, dört gün önce gitmek istedi... Ben “gitme” dedim. Çünkü; beraber gideceğiz... Ben kötülük yaptım... O, burada kaldı... O, kötü bir olay yaşadı...

Yaşlı asker:

- Evet... Çok kötü olay... Sen olayı biliyor musun?

- Ben gördüm... Dün gazinoya gittik... Burhanettin oradaydı... Burhanettin bilardo oynadı... İhsan, içeri girdi... O, Burhanettin’le konuştu... Onlar önce sakin konuştular... Sonra İhsan, Burhanettin’e tokat attı... Burhanettin, silahını çıkardı. İhsan da silahını çıkardı... Biz onları ayırdık... Kavga bitti... İhsan yarın mahkemeye gidecek... Onun davası var...

- Bu kötü bir olay... Ama; İhsan’ın torpili var... Bence önemli bir şey yok...

- Karısının yeğeni ve süt oğlu... Onlar, paşanın ailesi...

- Galiba, politika kavgası...

- Politika kavgası değil... Kadın kavgası...

Askerler gittiler. Ben kamaraya gittim. Orada güller var. Bunu bana İhsan gönderdi. İhsan Bey’i unutmayacağım. O, benim için kavga etti. Şimdi, o yargılanacak. Teşekkürler İhsan Bey... Bir gül yaprağı kopardım. Defterimin arasına koydum. Gülünüzü defterimde, hatıranızı kalbimde saklayacağım.

*

Kamaranın penceresi açık. Ben dışarıya baktım. Deniz çok güzel. Ben görüyorum. Deniz temiz.

Çalığışu, haydi yat! Senin gözlerin ağrıyor. Sabah olacak. Haydi Çalığışu yat! Sen sabahı ne yapacaksın? Sabah “sarı çiçekler” için...

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İzmir, 20 Eylül

Ben İzmir’e geldim. Üç ay geçti. Burada şansım yok. Bir umudum var. Umudumu kaybetmek istemiyorum. Ben buraya geldim. Müdire Hanım’ın arkadaşı burada yok. O, İstanbul’da. O, hasta oldu. O, İstanbul’a gitti. Ben, İl Milli Eğitim Müdürlüğü’ne gittim. Orada bir adam var. O, müdür. O, önce B...’de müdüdü. Bugün, burada müdür.

Müdür:

- İki gün sonra gelin...

O, “iki gün sonra” dedi. İki ay geçti.

Ben bugün tekrar oraya gittim. Müdür konuştu:

- Kızım! Orada bir köy var... Köyde okul var... Okul buraya uzak değil... Oranın havası güzel... Oranın manzarası güzel...

Ben hatırlıyorum. Müdür yalan söylüyor. Müdür, önce yalan söyledi. Beni Zeyniler’e gönderdi. Ben şimdi inanmıyorum.

Ben güldüm ve cevap verdim:

- Beyefendi, siz yorulmayın... Ben söyleyeyim... Orada bir okul var... O okul çok güzel... Orada öğretmen yok... Ben bunları biliyorum... Teşekkürler beyefendi... Siz önce beni Zeyniler’e gönderdiniz... Şimdi öyle olmayacak...

Ben bunları söyledim. Belki müdür beni kovacak. Çok tuhaf, değil mi? Müdür kızmadı. Müdür güldü. Müdür çok güldü. O, konuştu. O, filozof gibi konuştu:

- Ne yapayım, kızım? Kurallar böyle... Sen gitme, o gitmesin... Peki, kim gidecek?

Müdürün odasında biri var. Köşede koltuk var. Adam koltukta oturuyor. Adam konuştu:

- Ay! Bu ne güzel findıkkurdu...

Fındıkkurdu mu? İpekböceği ve Gülbeşeker bitti. Fındıkkurdu başladı.

Ben sinirlendim. Adama döndüm. Ben adama kızacağım. Çünkü; o, bana lakap taktı.

Müdür, adam ile konuştu:

- Anlıyorum Reşit Beyefendi... Ama; boş yer yok. Sadece Fransızca öğretmenliği müsait... Feride Hanım, bunu istemeyecek.

- Niçin istemeyecek efendim? Feride Hanım B...’de Öğretmen Okulu’nda Fransızca öğretmeni idi...

- Evet, siz haklısınız... Ama; biz sınav yapacağız... Öğretmenler sınav olacak... Sonra öğretmen olacaklar...

- Tamam... Feride Hanım’da sınava gelsin... Ben de sınavda olacağım... Ben geleceğim ve sınav başlayacak...

Galiba, Reşit Bey önemli biri. Ama; o, çok çirkin. Aman Allah’ım! Ben ona bakıyorum. Ben gülmek istiyorum.

Dünyada esmer insanlar var. Dünyada beyaz insanlar var. Ama; Reşit Bey’in yüzünde her renk var.

Onun yüzü esmer. Göz kapakları kırmızı. Bıyıkları beyaz. Burnu uzun.

Ben abartıyorum. Adam iyi. O, önemli. Onun kalbi güzel. Yüzü önemli değil.

Kamran'ın yüzü güzel. Kalbi güzel değil. O, beni üzdü.

*

İzmir, 22 Eylül

Ben bugün sınava girdim. Sınav güzeldi. Kelimeler sordular. Kelimeler çok zor. Kelimeler, Arapça ve Farsça. Sonra, sözlü sınav oldu. Reşit Bey benimle Fransızca konuştu. Belki sınavı kazanacağım.

Allah'ım! Munise'yi koru.

*

İzmir, 25 Eylül

Sonuç açıklandı. Sınavı kazanmadım. Orada yazıcı var. O, konuştu:

- Siz kazanmadınız. Reşit Beyefendi'nin farklı fikri var.

Benim param yok. Ben iki gün sonra kira ödeyeceğim. Annemin altınları vardı. Ben son altını sattım. Ben üzüldüm. Çünkü; bu son hatıra. Altının içinde, annemin ile babamın fotoğrafı var. Şimdi fotoğraf yalnız ve fakir.

*

İzmir, 27 Eylül

Bugün bir mektup geldi. Reşit Beyefendi'nin mektubu. O, bana iş buldu. Onun köşkü var. Köşk Karşıyaka'da. Ben oraya gideceğim. Ne olacak? Ben bilmiyorum. Ben yarın öğreneceğim.

*

İzmir, 28 Eylül

Ben Reşit Beyefendi'nin köşküne gittim. Şimdi oradan dönüyorum. Orası çok güzel. Saray gibi... Reşit Beyefendi, önemli insan.

Reşit Beyefendi:

- Hoş geldiniz Feride Hanım... Siz güzel Fransızca konuşuyorsunuz... Okulda öğretmenlik zor... Benim kızlarım var... Onlara Fransızca öğretecek misiniz? Burada bir oda var... Orada yaşayacaksınız...

Bunun adı, dadılık. Öğretmenlik zor. Dadılık kolay. Ben dadı olmak istemiyorum.

Ben:

- Teşekkür ederim... Ama; dadı olmak istemiyorum... Benim kızım var... O, benim evlatlığım... Onun adı Munise... Onu yalnız bırakmayacağım...

- O da gelsin... O, küçük bir kız... Bu problem olmayacak...

Ben cevap vermedim. Ben üç gün sonra cevap vereceğim. Bir daha İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne gideceğim. Öğretmen olmak istiyorum. Ne olacak? Bilmiyorum.

*

Karşıyaka, 3 Ekim

Munise ile ben köşke gittik. Köşk çok büyük. Üst katta oda var. Biz oraya gittik. Oda çok güzel. Oda küçük ve şirin. Odanın manzarası güzel. Ben pencereden baktım. Orada deniz var. Ben denize bakıyorum.

Akşam oldu. Ben denizi seyrediyorum. Ben denizi görüyorum. Ben İzmir'i seyrediyorum. Burada Kordon var. Kordon çok güzel.

Ama; Karşıyaka limanı daha güzeli. Burası çok güzel ve eğlenceli. Burada tramvaylar var. Burada gazinolar var. Gazinolarda gitar çalıyorlar. Ben duyuyorum. Sokakta insanlar yürüyorlar. Erkekler, kadınlar yürüyorlar. Onlar nişanlılar. Burada kayalar var. Kayalar çok güzel.

Denizden sesler geliyor. Genç kızlar konuşuyorlar. Ben onları duyuyorum. Genç kızlar başlarını erkeklerin omzuna koyuyorlar.

Beni burada güzel karşıladılar. Bavulumu yaşlı uşak taşıdı. Munise çok mutlu. O, benimle oynamak istedi. Ben ona söyledim:

- Munise, burası bizim evimiz değil... Şimdi oynamayacağız... Sonra kendi evimiz olacak... Biz orada oynayacağız...

Munise durdu. O, beni anladı. O, şimdi mutlu değil. O, bana sarıldı. O, beni öptü. O, beni anladı.

*

Şimdi penceremi kapayacağım. Dışarıya baktım. Işıklar yok.

*

Ben bugün buraya geldim. Ben yoldaydım.... (Bunu yazmayacağım. Çünkü; cesaretim yok.)

*

Karşıyaka, 7 Ekim

Ben burada mutluyum. Reşit Beyefendi'nin iki kızı var. Onun büyük kızının adı Ferhunde. O, benimle aynı yaşta. O, güzel bir kız. O, hırçın. Küçük kızın adı Sabahat. O, güzel. Bebek gibi... O, şirin.

Burada hizmetçi var. O, kadın. O, konuştu:

- Önce, Reşit Bey'in karısı hastaydı... Buraya doktor geldi... Doktor çok yakışıklıydı... Reşit Bey'in karısı doktora baktı... Bu sebeple Sabahat, güzel bir kız oldu...

Ben hizmetçilerden korkuyorum. Onlar beni seviyorlar. Çünkü; ben onlara zahmet olmadım.

Köşk çok kalabalık. Her gün misafir geliyor. Ferhunde ile Sabahat beni çağırıyorlar. Ben de misafirlerin yanına gidiyorum. Reşit Bey'in oğlu var. Onun adı Cemil Bey. O, otuz yaşında. O, çirkin ve sevimsiz. O, her sene Avrupa'ya gidiyor. On ay Avrupa'da yaşıyor. O, iki ay İzmir'de yaşıyor. O, bir hafta sonra gidecek. O, gidecek, ben kalacağım. Ne için mi? Anlatayım.

Ben, Sabahat ve Ferhunde salonda oturduk. Sonra ben odama çıktım. Merdivenlerde biri var. Bu erkek. Ben gördüm ve korktum. Bir ses duydum. Bu Cemil Bey'in sesi:

- Korkmayın! Benim Cemil...

- Kusura bakmayın... Burası karanlık... Sizi görmedim...

Cemil Bey sağa adım attı. Ben gitmedim. Çünkü; yol yok. Cemil Bey konuşuyor:

- Ben uyumak istemedim... Ben pencereden bakacağım... Denizi seyredeceğim... Ben mehtabı izleyeceğim...

Ben anladım. O, benimle konuşmak istiyor. Ben cevap verdim:

- Mehtap zamanı değil... Siz nasıl seyredeceksiniz?

O, yavaş konuştu:

- Hayır, mehtap var... Mehtap burada... Mehtap merdivenlerde... Bu pembe mehtap...

Cemil Bey, benim bileklerimi tuttu. O, bana yaklaştı. Onun nefesi sıcak. Ben hissettim. Ben geri adım attım. Ben kafamı merdivene çarptım. Cemil Bey yanıma geldi. O, korktu. Çünkü ben merdivenlerden düştüm. Cemil, konuştu:

- Feride Hanım, beni affedin... Canınız acıyor mu?

- Hayır... Önemli değil... Beni yalnız bırakın...

Ben hıçkırdım. Benim mendilim var. Mendille ağzımı kapadım. Ağzımdan kan geldi.

Cemil Bey kanı gördü. O, çok korktu. O, konuştu:

- Feride Hanım, bu kötü oldu... Ben özür dilerim... Beni affedin...

Cemil Bey terbiyesiz. O, hâlâ konuşuyor. Ben rahatsız oluyorum.

Ben:

- Siz haklısınız... Siz hizmetçilere böyle yapıyorsunuz... Bu benim hatam... Buradan gideceğim... Merak etmeyin... Ben yarın sabah gideceğim...

Ben kalktım. Ben sakınım. Ben merdivenleri çıktım. Ben odaya girdim.

*

Bavulumu alacağım. Munise'yi alacağım. Biz gideceğiz. Bu kolay. Ama; biz nereye gideceğiz? Üç gün geçti. Ben hâlâ buradayım. Geçen gece deftere yazmadım. Çünkü; utandım. Ama; şimdi yazacağım.

Ben buraya akşam geldim. Burada misafirler vardı. Reşit Bey ve kızları, beni misafirlere gösterdiler. Beni eşya gibi gördüler. Herkes bana baktı. Herkes bana

üzüldü. Ben bayıldım. Bir dakika geçti. Reşit Bey ve misafirler merak ettiler. Sabahat su getirdi. Ben su içtim. Orada bir kadın var. O, yaşlı. O, konuştu:

- Önemli değil... Bugün lodos vardı... Bu sebeple bayıldı... Feride Hanım çok nazik...

Onlar beni nazik sanıyorlar. Ben nazik değilim. Onlara yalan söyledim. O gün lodos vardı. Ben bu sebeple bayılmadım. Çünkü; ben, açtım. Bu sebeple bayıldım.

*

Karşıyaka, 11 Ekim

Bugün tekrar misafirler geldiler. Dört tane kız geldi. Onlar on beş yaşında. Onlar, Sabahat'in arkadaşları. Biz bugün gezeceğiz. Biz sandala bineceğiz. Biz sandal ile gezeceğiz. Ama; şimdi yağmur yağıyor. Biz gitmedik. Küçük kızlar piyano çaldılar. Onlar dedikodu yaptılar. Onlar gizli konuştular. Onlar güldüler.

Sabahat çok tatlı ve kurnaz bir kız. O, arkadaşlarıyla eğleniyor. Odada fotoğraflar var. O, fotoğrafları gösteriyor. O, fotoğraflarla eğleniyor. Orada bir fotoğraf var. Fotoğrafta asker var. Asker, paşa. Onun madalyaları var. Askerin karısı onu dövüyor. Bunu Sabahat söyledi. Biz çok güldük.

Orada bir fotoğraf var. Fotoğrafta kadın var. Kadın çok zengin. Kadın denize düştü. O, çok korktu. Bize bunu Sabahat anlattı.

Orada bir fotoğraf var. Fotoğrafta adam var. Adam, Reşit Bey'in dayısı. Adamın elbisesi eski. Farklı bir fotoğraf var. O da Reşit Bey'in dayısı. Onun elbisesi yeni. Çünkü; o, milletvekili.

Ferhunde benimle konuşuyor. O, bana şaka yapıyor:

- Feride Hanım, bu adamla evlenmek istiyor musunuz? O, milletvekili...

Ben güldüm. Ferhunde'ye cevap verdim:

- Hemen mektup yazalım... Ben istiyorum... Ben ona bakacağım... Ben her zaman güleceğim...

- Ama; başka fotoğrafta var... Ona da bakalım. Belki sen evlenmek istemeyeceksin...

Misafirler konuştu:

- Ah! Ne güzel...

Misafirler beni çağırdılar.

Ben:

- Ben milletvekilinden vazgeçmeyeceğim...

Onlar bana farklı fotoğraf gösterdiler. Bu milletvekili değil. Fotoğrafta bir adam var. Ben adamı tanıyorum. Adam, Kamran.

*

Sabahat fotoğrafa baktı. O, gülmüyor. Sabahat anlattı:

- Benim teyzem var... Onun adı Münevver... Bu adam, onun kocası... Geçen sene İstanbul'da evlendiler... Adam çok yakışıklı... Onun gözleri ve burnu çok güzel... Onun adı Kamran... O, önceden aşık oldu... Kızım adı Çalığışu... Çalığışu onunla evlenmek istemedi... Çok tuhaf değil mi? Onlar evlenmedi... Çalığışu farklı şehre gitti... Kamran Bey çok üzüldü... O, yemek yemedi... Su içmedi... O, Çalığışu'nu bekledi... Çalığışu geri dönmedi... Kamran'ın annesi Çalığışu'nu hatırladı... O, çok ağladı...

Sabahat anlattı. Ben konuşmadım. Ben dinledim. Fotoğrafta Kamran var. Ben fotoğrafa bakıyorum. Ben Kamran'a "kalpsiz" dedim.

Sabahat bana baktı ve konuştu:

- Çok doğru söylediniz... Çalıkuşu kalpsiz...

*

Kamran, ben senden nefret ediyorum. Sen evlendin. Ben öğrendim. Ben ağlamadım. Ben güldüm. Ben şimdi çok neşeliyim. Çünkü; seni sevmiyorum.

Akşam oldu. Ben ve misafirler geziyoruz. Orada çiçek var. Onun adı kasımpatı. Misafir onu koparmak istedi. Orada çukur var. Misafir korktu.

Ben:

- Ben koparayım mı? Size hediye edeyim mi?

Misafirler güldüler. Onlar şaka yaptılar:

- Orada köprü yok... Nasıl koparacaksınız...

Ben:

- Ben koparacağım...

Ben zıpladım. Misafirler çığlık attılar. Ben çukuru geçtim. Ama kasımpatıyı koparmadım. Çünkü; ayağım kaydı. Orada dikenler var. Ben oraya düştüm. Ellerim kesildi. Ben kaza geçirdim. Benim ellerim acıdı. Ben ağladım.

Kamran seni sevmiyorum. Senden nefret ediyorum. Bu sebeple başka şehre gittim. Bu dünyadan gitmek istiyorum.

Bu evde kalmak istemiyorum. Her gün İzmir'e gidiyorum. İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne gidiyorum. Dün sabah tekrar gittim. Ben vapura bindim. Orada Sör Berenis'i gördüm. O, anlattı:

- Feride, seni arıyorum... Karantina'da okul var... Orada Türkçe ve Resim öğretmeni yok... Oraya gel... Müdire seni istiyor... Orada ev yok... Okulda kalacaksın... Sen öğretmensin... Bu normal...

Ben çok heyecanlandım. Ben düşünmedim. Ben kabul ettim:

- Teşekkür ederim, Sör... Ben geleceğim...

Bugün İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne gittim. Orada evraklarım var. Onları geri alacağım. Müdürün odasına gittim. Müdür konuştu:

- Feride Hanım, neredesin? Seni arıyorum... Sen Kuşadası Okulu'na gideceksin...

Kuşadası... Çok güzel isim. Benim adım gibi. Burası güzel bir yer. Ben hissediyorum. Ama; ben Sör'e söz verdim. Cevap vermedim. İki dakika düşündüm.

Ben düşünüyorum. Okulda öğrenciler var. Onlar yoksul. Onlar bakımsız. Onlar çiçek gibi. Onlar Munise gibi.

Ben öğretmen oldum. Ben aç kalmamak için öğretmen oldum. Ama; açlıktan öleceğim. Kuşadası'nı düşündüm. Orada öğrenciler var. Onlar küçük. Onlar yoksul. Onları düşündüm. Müdür'e baktım. Ben gülümsedim ve cevap verdim:

- Tamam... Ben Kuşadası'na gideceğim...

*

Ben Kuşadası'na gideceğim. Bunu kimse bilmiyor. Dün hizmetçiyle konuştum.

Hizmetçi:

- Feride, ben seni seviyorum... Seni herkes seviyor... Sen bu evde kal... Ben bunu istiyorum... Beni yanlış anlama... Beyefendi yaşlı adam değil... Ben onu

tanıyorum... O, güzel değil... Ama; o, zengin... Ferhunde ile Sabahat büyüyecekler... Sonra onlar evlenecekler... Reşit Bey yalnız kalacak... Reşit Bey ile evlenmek istiyor musun?

Reşit Bey bana yardım etti. O, benimle şakalaştı. O, benimle top oynadı. Reşit Bey, beni öğretmen yapmadı. Beni dadı yaptı. Beni buraya getirdi. Çünkü; o, benimle evlenmek istiyor.

Ben:

- Kusura bakmayın... İki gün sonra Kuşadası'na gideceğim... Nişanlım oraya gelecek... Biz orada evleneceğiz...

Kadın şaşırdı. O, bana bakıyor. Ben konuştum:

- Haydi, iyi geceler... Ben odama çıkacağım ve uyuyacağım...

*

Kuşadası, 25 Kasım

Ben Kuşadası'na geldim. Burayı sevdim. Burası güzel mi? Hayır! Ben hayal ettim. Burası hayalim gibi değil.

Burada rahat mıyım? Hayır! Burada çok çalışıyorum. Burayı niçin seviyorum? Bunun cevabı komik. Ama; bu gerçek. Burası güzel değil. Burası rahat değil. Bu sebeple, burayı seviyorum.

Ben buraya geldim. Bir ay geçti. Burada öğretmen var. O, okulun başöğretmeni. O elli yaşında. O, kadın. O, hasta. O, konuştu:

- Kızım... Benim iki oğlum vardı... Onlar öldüler... Ben çok üzgünüm... Ben çalışmak istemiyorum... Sen çalış... Sen gençsin... Okulu sen idare et...

- Tamam, efendim...

Ben dün başöğretmenle konuştum.

Başöğretmen:

- Feride Hanım, çok teşekkürler... Bana söz verdin... Ve sen çok çalıştın... Okul çiçek gibi... Çocuklar çiçek gibi... Çok teşekkür ediyorum... Burada herkes seni seviyor... Ben de çok seviyorum... Ben dertlerimi unuttum... Ben seninle gülüyorum... Çok teşekkürler...

Ben çok çalışıyorum. Ben Çalığışu'yum. Ben Ç... 'de yorgundum. Ben İzmir'de isyan ettim. Burada öyle değilim. Burada sakinim.

Burada çalışacağım. Ben çocuklara yardım edeceğim. Ben korkmuyorum.

*

Kuşadası, 1 Aralık

Burada insanlar konuşuyorlar. Galiba savaş çıkacak. Ben okulda çalışıyorum. Dün öğrendim. Savaş başladı.

*

Kuşadası, 15 Aralık

Savaş başladı. On beş gün geçti. Yaralılar hastaneye geliyorlar. Okulda herkes neşesiz. Çünkü; onların babaları, kardeşleri savaştılar. Onlar hissediyorlar.

*

Kuşadası, 16 Aralık

Bugün emir geldi. Okulu işgal ettiler. Askerler, okulu hastane yapacaklar. Şimdi, ben ne yapacağım?

*

Kuşadası, 24 Aralık

Bugün okula gittim. Orada kitaplarım var. Onları alacağım. Burası çok karışık. Kitapları bulmadım. Ben geri geleceğim. Orada hemşire var. Ben, ona sordum:

- Kitaplarım nerede?

- Doktora soralım...

Odaya gittik. Odada ilaçlar var. Odada sargılar var. Odada şişeler var. Doktor odayı düzeltiyor. O, bize bakmıyor. Ben onun sırtını görüyorum. Onun saçlarını görüyorum. Onun saçları beyaz. Ben korktum. Doktora soru sormadım. Hemşireyle konuştum:

- Vazgeçelim... Doktor meşgul...

Hemşire:

- Doktor Bey! Siz kitaplar buldunuz... Fransızca kitaplar... Kitaplar nerede?

Yaşlı Doktor kızdı. O, küfür etti. Ben çok utandım. Ben gitmek istedim. Doktor döndü. O, bana baktı ve konuştu:

- Sen misin küçük?

Ben doktoru gördüm. Onu tanıdım.

- Doktor Bey! Siz Zeyniler'de doktordunuz.

O, yanıma geldi. Ellerimi tuttu. O, benim saçımı öptü. Ben doktoru Zeyniler'de gördüm. İki sene geçti. Bugün tekrar gördüm. Ben çok mutluyum.

Doktorun adı Hayrullah. O, bana baktı ve konuştu:

- Burada ne yapıyorsun? Anlat bakalım, yaramaz...

Onun gözleri mavi. Onun kirpikleri beyaz. Onun gözleri parlıyor.

Ben:

- Ben öğretmenim, doktor bey! Şehirleri dolaşıyorum... Beni buraya tayin ettiler...

- Hâlâ haber yok mu?

Ben şaşırdım. Gözlerimi kapattım. Gözlerimi tekrar açtım:

- Ne haberi? Kimden, doktor bey?

O, üzüldü. O, bana baktı. O, baş parmağını bana salladı:

- Yalan söyleme, küçük... Ben gözlerine bakıyorum... Sen yalan söylüyorsun... Niçin farklı şehirleri dolaşıyorsun? Çünkü; bir erkek var...

- Erkek yok... İl Milli Eğitim Müdürlüğü var... Ben, çocuklara hizmet ediyorum...

- Sen çok güzelsin... Ben sana inanmıyorum...

O, ilaçlarını unuttu. Ben kitaplarımı unuttum. Biz konuşuyoruz.

Ben:

- Niçin okulu hastane yaptınız? Ben çok üzüldüm...

- Benim bir fikrim var... Sen Zeyniler'de hemşirelik yaptın... Hatırlıyor musun? Burada bana yardım edecek misin? Senin öğrencilerin küçük ve sevimli... Benim hastalarım büyük ve sevimsiz... İkisi de aynı...

Ben çok sevindim. Ben güldüm:

- Tamam, Doktor Bey... Kabul ediyorum... Ne zaman başlayacağım?

- Şimdi başlayacaksın... Şuraya bak... Bu el değil...

Doktor tekrar küfür etti. Ben utandım:

- Doktor Bey... Lütfen, küfür etmeyin...

O, güldü:

- Tamam, dikkat edeceğim... Ama; bazen küfür edeceğim... Kusura bakma...

Biz çalıştık. Akşam oldu.

*

Kuşadası, 26 Aralık

Ben burada hemşireyim. Bir ay geçti. Savaş devam ediyor. Hastaneye yaralılar geliyor. Çok yaralılar geliyor. Ben çok çalışıyorum. Ben bazen uyumuyorum.

Dün bir yaralı geldi. O, yaşlı. O, yüzbaşı. Onu tedavi ettim. Çok yoruldum. Burada bir koltuk var. Ben koltukta uyudum.

Ben hissettim. Ben uyandım. Doktor Hayrullah Bey bana yorgan getirdi. O, benim üstümü örtmek istedi. Ben uyandım. Ben ona baktım. Onun gözlerini gördüm. Onun gözleri mavi. O, bana gülümsedi:

- Uyu, küçük kız... Rahatsız olma...

Ben çok mutlu oldum. Doktor çok iyi. Ben konuşmak istedim. Ben konuşmadım. Ben tekrar uyudum.

Doktor kaba. Ama; ben onu seviyorum. Doktor niçin kaba? Çünkü; o, küfür ediyor. Doktor çok akıllı. O, benimle konuşuyor. Ben söylemek istemiyorum. O, konuşuyor. Ben anlatıyorum.

Doktorun kimsesi yok. O, yirmi beş sene önce evlendi. Onun karısı tifo oldu. Onun karısı öldü. Doktor Rodoslu. Onun parası var. O, parasını hastaneye harcıyor.

Dün bir olay oldu. Buraya bir mektup geldi. Mektup bir hastaya geldi. Mektubu askerin annesi yazdı. Askerin annesi ve kardeşleri fakirler. Onlar para istediler.

Doktor:

- Çok çocuk doğuruyorlar... Sonra aç kalıyorlar... Bu insanlar kime güveniyorlar...

Doktor sinirlendi. Ben üzüldüm. Yaralı asker doktoru duydu. O da çok üzüldü. Doktor bana döndü:

- Küçük, askerin adresini öğren... Beş, on lira gönderelim...

Doktor çok iyi. O, para için çalışmıyor. O, insanlara yardım ediyor. Ama; o, bunu gizliyor. Niçin gizliyor? Ben bilmiyorum.

*

Kuşadası, 28 Ocak

Bu sabah hastaneye geldim. Hastanede dört yaralı var. Onlar ağır yaralı. Hayrullah Bey ameliyat yapacak. O, beni yanına istiyor.

Doktor:

- Sen de ameliyata gel... Biliyorum... Bu, doğru değil... Ama; sen gel...

Ben gömleğimi giydim. Ben ameliyathaneye gittim. Ameliyat bitti. Hayrullah Bey beni yanına çağırdı:

- Önemli bir ameliyat yaptık... Adam binbaşı... Onun sağ kolu koptu... Onun yüzünde yara var... O, şimdi yatıyor... O, benim odamda yatıyor... Ona yardım et...

Doktor ve ben yürüyoruz. Doktor ve ben odaya gittik. Hasta orada yatıyor. Onun kolunda ve yüzünde sargılar var. Ben hastaya baktım. Onun yüzü, az görünüyor. Galiba ben bu adamı tanıyorum. Kim bu adam?

Hayrullah Bey hastaya baktı. Hastanın kulağına eğildi ve seslendi:

- İhsan Bey! İhsan Bey!

Bu İhsan. Ben onunla Ç...’de tanıştım. O, yüzbaşı. Ben burada kalmak istemiyorum. Ama; İhsan gözünü açtı ve beni gördü. O, beni tanımadı. Çünkü; o, yaralı. O, rüya mı görüyor? O, böyle sandı. O, gülümsedi. O, tekrar uyudu.

İhsan Bey babam gibi. İhsan Bey kardeşim gibi. O, benim için kavga etti. O, benim için ölmek istedi.

İhsan Bey, biz karşılaştık. Bu bir tesadüf. Sizden kaçmayacağım. Size yardım edeceğim. Bir kız kardeş gibi...

*

Kuşadası, 7 Şubat

İhsan Bey iyileşiyor. Onun yüzü yara kalacak. Yara onu çirkin yapacak.

Hayrullah Bey onu tedavi ediyor. Ben orada değilim. O, beni görmeyecek. Onu üzme istemiyorum. Çünkü; yara onu çirkin yapıyor.

Hayrullah Bey İhsan Bey’le konuşuyor:

- Sabret, İhsan Bey! Yirmi gün sonra iyi olacaksın...

İhsan Bey bunu duydu. O, mutlu oldu. Ben onu mutlu ediyorum. O, hasta. O, yatıyor. Ben ona kitap okuyorum. Ben ona masal anlatıyorum. O, çirkin olacak. Bu sebeple o, çok üzülüyor. Ben ona anlatıyorum:

- Güzellik yüzde değil... Güzellik kalpte...

*

Kuşadası, 25 Şubat

İhsan Bey iyileşti. Bu sabah ona çay götürdüm. Çay sütlü. İhsan Bey giyindi. Ben hayal ettim. Onun elbisesi güzel ve parlak.

O, asker elbisesini giyindi. O, utanıyor. Çünkü; onun yüzünde yara var. Ben konuştum:

- Niçin giyindiniz? Daha iyileşmediniz... Bu çocukluk...

O, bana bakmıyor. O, konuştu:

- Ben yatıyorum... Daha çok hasta oluyorum... Ben yatmak istemiyorum...

Ben susuyorum. İhsan Bey susuyor. İhsan Bey şimdi konuştu:

- Ben gitmek istiyorum... Ben iyiyim...

Ben çok üzülüyorum. Ama; ben belli etmedim. Ben şaka yaptım:

- Beni dinlemeyeceksiniz... Çünkü; siz inatçısınız... Ben şimdi doktorun yanına gidiyorum... Sizi şikayet edeceğim... Doktor size kızacak...

Elimde tabak var. Ben tabağı bıraktım. Odadan çıktım. Ama; ben doktorun yanına gitmedim.

*

25 Şubat (Akşama doğru)

Hayrullah Bey'le kavga ettim. Çünkü; o, saygısızlık yaptı. Hayrullah Bey ve ben konuştuk:

- İhsan Bey'in yüzü kötü... O, çok üzülüyor...

- İhsan Bey haklı... Onun yüzü kötü... O denize atlasın... Balıklara yem olsun... Çünkü; o, çok çirkin...

- Niçin öyle diyorsunuz? Yüz güzelliği önemli değil... Kalp güzelliği önemli...

Hayrullah Bey gülüyor. Hayrullah Bey benimle eğleniyor:

- Bu büyük bir yalan... Kızlar onu sevmeyecek... Genç kızlar onu sevmeyecek...

Ben isyan ettim:

- Ben size anlattım... Benim nişanım vardı... O, çok yakışıklıydı... O, beni aldattı... Ben onu unuttum... Ben ondan nefret ediyorum...

Hayrullah Bey tekrar güldü. O, mavi gözleriyle ve beyaz kirpikleriyle bana baktı:

- Bana bak, küçük! Gözlerimin içine bak... Onu seviyor musun?

- Ondan nefret ediyorum...

Doktor çenemi tuttu. O hâlâ gözlerime bakıyor:

- Ah! Zavallı küçük... Sen onu seviyorsun... Senin nişanlın hatalı... O, yanlış yaptı...

Ben sinirlendim:

- Niçin bana iftira atıyorsunuz? Siz nereden biliyorsunuz?

- Ben seni Zeyniler'de gördüm... Ben o gün anladım... Sen onu seviyorsun...

Benim gözlerim kararıyor. Kulaklarım çınlıyor. Doktor hâlâ konuşuyor:

- Sen çok dalgınsın... Çok üzgün gülüyorsun... Ben sana üzülüyorum... Sen farklısın... Feride, sen peri gibisin... Sen seveceksin... Sen sevileceksin... Senin huyun bu... Nişanlını bırakmayacaktın... Şimdi mutlu olacaktın...

Ben bağırdım. Ben isyan ettim. Ben ayaklarımı yere vurdum:

- Niçin bunları söylediniz? Benden ne istiyorsunuz?

- Doğru, küçük... Haklısın... Bunları söyledim... Özür dilerim... Beni affet...

Ben doktora kızdım. Onunla konuşmak istemiyorum. Ben son bir cümle söyledim:

- Onu sevmiyorum... Size bunu ispat edeceğim...

Kapıyı kapattım, dışarı çıktım.

*

Yine 25 Şubat gecesi

İhsan Bey'in lambası açık. Ben oraya gittim. Onun üstünde elbise var. O, asker elbisesi. O, ayakta duruyor. O, pencereden bakıyor. Dışarıda deniz var. O, denize bakıyor.

Ben:

- Üniformanızı çok seviyorsunuz, İhsan Bey...

- Üniforma mı? Evet... Benim yüzüm yara oldu... Ben askerim... Ben üniforma giyiyorum... Bu sebeple yüzüm yara oldu...

Ben onu anlamadım. Ben onun yüzüne bakıyorum. İhsan Bey konuştu:

- Ben geri döneceğim... Savaşa gideceğim... İlk bomba beni öldürmedi... Son bomba öldürsün... Bunu istiyorum...

İhsan Bey çok üzgün. Ben arkamı döndüm. Ben lambayı kapadım. Ben konuştum:

- Böyle söylemeyin... Siz mutlu olacaksınız... Bir kızla evleneceksiniz... Bir aileniz olacak... Çocuklarınız olacak... Siz her şeyi unutacaksınız...

Ben hissediyorum. İhsan Bey'de bana bakmıyor. O hâlâ denizi seyrediyor:

- Feride Hanım! Benimle eğlenmeyin... Ben yaralıyım... Ben çirkin oldum... Kimse benimle evlenmeyecek... İnsanlar benim yüzüme bakmayacak... Feride Hanım, kusura bakmayın... Ben çok konuştum... Lütfen lambayı yakın...

Benim elim titredi. Ben lambayı yakmadım. Ben konuştum:

- İhsan Bey, siz iyisiniz... Siz Burhanettin Bey'le kavga ettiniz... Siz beni Burhanettin Bey'den korudunuz... Siz beni sevdiniz... Şimdi ben size yardım edeceğim... Ben sizi mutlu edeceğim...

İhsan Bey hasta. O, konuştu:

- Feride Hanım, bana ümit vermeyin... Sonra çok üzüleceğim...

Ben kararımı verdim. Ona döndüm. Ona baktım. Başımı öne eğdim:

- İhsan Bey, sizinle evlenmek istiyorum... Lütfen kabul edin... Biz çok mutlu olacağız...

İhsan Bey ağlıyor. Ben onun yüzünü görmüyorum. O, benim parmağımı öptü. Ben onun gözyaşına dokundum.

Her şey bitti. Hayrullah Bey'e ispatlayacağım. Ben Kamran'ı sevmiyorum. Ben Kamran'dan nefret ediyorum.

*

Kuşadası, 26 Şubat

Kamran, sen yabancısın. Sen, benim düşmanımsın. Seni görmeyeceğim. Ben, seni sevmiyorum. Ben şimdi itiraf ediyorum. Ben, senin nişanlıyım. Ben, öyle hissettim.

Ama; şimdi İhsan Bey ile nişanlıyım. Ben, senden ayrıldım. Ben, senden bu sabah ayrıldım. Ben nişanlıyım. Ben seni sevmiyorum. Kamran, ben senden nefret ediyorum.

*

Bu sabah İhsan Bey ile konuşacağım. Sonra, Hayrullah Bey'in yanına gideceğim. Ben, Hayrullah Bey'e anlatacağım. Çünkü, ben ve İhsan Bey nişanlandık. Ben, hemşire elbisesi giyiyorum. Bu elbise sade. Orada çiçekler var. Ben çiçeği kopardım. Ben çiçeği yakama koydum. Elbisem şimdi sade değil.

Ben İhsan Bey'in yanına gittim. O, üniformasını giyindi. O, beni gördü. O gülümsedi. O, çocuk gibi... Ben düşündüm. Ben, onu mutlu edeceğim. Bu benim görevim.

Ben gülümsedim. Ben, elimi ona uzattım:

- Günaydın, İhsan Bey...

Benim yakamda çiçek var. Ben çiçeği, İhsan Bey'in yakasına koydum. Ben konuştum:

- Siz rahat uyudunuz mu?

- Evet, çok rahat uyudum... Siz, rahat uyudunuz mu?

- Evet... Bebekler gibi...

- Niçin yüzünüz sarı?

- Siz düşünün... Ben mutluyum... Belki, bu sebeple yüzüm sarı...

İhsan Bey ve ben sustuk.

İhsan Bey'in dudakları beyaz. O, sustu. Sonra, o konuştu. O, yavaş konuştu. Onun sesi titriyor. Bu sebeple, o korkuyor. O konuştu:

- Feride Hanım, teşekkürler... Ben dün çok mutlu oldum... Dün çok güzel bir geceydi... Ben uyumadım... Çünkü; ben çok mutlu oldum... Ben ve siz

nişanlandık... Bizim, dün ilk nişan gecemizdi... Bu sebeple, ben uyumadım... Çok teşekkürler... Çok....

- Siz ve ben mutlu olacağız...

O heyecanlı. O, elimi tutmak istedi. O, cesaret etmedi. O, elimi tutmadı. O konuştu. O çok sakin.

İhsan Bey:

- Ben bu gece çok mutlu oldum... Ama; ben bugün gidiyorum... Ben iki saat sonra gideceğim...

- Niçin gidiyorsunuz, İhsan Bey? Beni istemiyor musunuz? Bu doğru değil... Siz bana ümit verdiniz... Ama, siz şimdi gidiyorsunuz... Bu doğru değil...

İhsan Bey duvara yaslandı. O, gözlerini kapadı:

- Ah, bu ses! Feride Hanım, siz beni sevmiyorsunuz... Lütfen, yalan söylemeyin...

- Niçin sevmiyorum? Biz nişanlandık...

- Evet, biz nişanlandık... Siz benimle evleneceksiniz... Siz bunu kabul ettiniz... Ama; ben böyle düşünmüyorum... Siz beni gerçekten sevdiniz mi?

- .....

- Feride Hanım, siz bana üzülüyorsunuz... Siz beni sevmiyorsunuz... Ben bunu istemiyorum... Ben çaresiz değilim... Bana üzülmeyin...

Ben başımı eğdim ve konuştum:

- İhsan Bey, siz haklısınız... Siz çaresizsiniz... Ben çaresizim... Belki mutlu olacağız... Ben böyle düşündüm... Ama; ben yanıldım... Siz haklısınız...

Duvarda kılıç var. Ben kılıca baktım. Ben, kılıcı İhsan Bey'e gösterdim:

- Siz askersiniz... Sizin işiniz var... Ben kadını... Siz çaresizsiniz... Ben, sizden daha çaresizim...

*

Mevsim kış. Benim yakamda çiçek var. İhsan Bey'in yakasında çiçek var. Biz gülümsüyoruz. On dakika geçti. O, ağlıyor. Ben ağlıyorum. Biz ayrıldık. Bir ağabey gibi... Biz kız kardeş gibi..

*

Kuşadası, 2 Nisan

Üç gün önce okulu geri verdiler. Okul, hastane değil. Savaş başladı. Beş sene geçti. Savaş bitti. Mevsim bahar. Gökyüzünde güneş var. Sınıf çiçek kokuyor. Burada insanlar var. İnsanlar çalışmak istemiyorlar.

Başöğretmen, Kuşadası'nda kalmak istemedi. O, beş ay önce gitti. Şimdi, ben müdire oldum. Ben müdire olmak istemiyorum. Burada öğretmen arkadaşlarım var. Onlar bana bakıyorlar. Onlar, bana tuhaf bakıyorlar.

Öğretmenler yaşlı. Onlar, yirmi sene önce öğretmen oldular. Onlar yaşlı. Ben gencim. Ben müdire oldum. Onlar, müdire olmadılar. Bu sebeple, onlar üzülüyorlar. Çünkü, onlar daha tecrübeli.

Hayrullah Bey, Mart ayında emekli oldu. O, zengin. Onun paraya ihtiyacı yok. Ama; o çok üzüldü:

- Ben doktorum... Ben, yaralıları tedavi ediyorum... Ben, onlara yardım ediyorum... Çok yaralı öldü... Onların gözlerini, ben kapadım... Şimdi, benim gözlerimi kim kapayacak?

Hayrullah Bey eğitilmiş. O çok kitap okuyor. Onun evi var. Onun evinde kütüphane var. Kütüphane çok büyük. Çünkü; orada çok kitap var. O kitapları seviyorum. Ama; o tuhaf adam.

Doktor:

- Kitaplar önemli değil... Ben kitap okuyorum... Benim zamanım gidiyor... Yazarlar ve okurlar... Onlar da budala...

Ben itiraz ettim:

- Niçin böyle düşünüyorsunuz? Siz çok kitap okudunuz... Bana da okuttunuz...

O, güldü. O, benimle eğlendi. O, bana cevap verdi:

- Sen doğru dedin... Ben bir budalayım...

Ben doktoru anlamıyorum. O kitapları seviyor. Ama, o kitaplara “kötü” diyor. Doktor, bazen bana kızıyor. Galiba, doktor beni seviyor. Çünkü; o tuhaf. O, zıt bir adam.

O, emekli oldu. O evine gitti. O, evde kitap okuyor. Onun atı var. Atın adı Döldül. O, Döldül’e biniyor. O, köylere gidiyor. Köylerde hastalar var. O, hastalara yardım ediyor.

Onun evinde sütninesi var. O, doksan yaşında. Onun evinde bahçıvan var. Doktor, ona “odabaşı” diyor.

Doktor, üç gün önce beni ve Munise’yi davet etti. Doktor çok mutlu ve keyifli. Ben kütüphaneye baktım. Doktor, Munise ile oynadı. Doktor, Munise’ye emirler verdi. Ben duydum. Ben çok güldüm.

Doktor:

- Munise... Şimdi saklambaç oynayacağız... Ama, kolay yere saklan... Sen küçüksün... Ben de saklanacağım... Sen merak etme... Ben saklanıyorum... Sonra, benim uykum geliyor ve ben uyuyorum... Sen, beni merak etme...

Munise büyüyor. O, ön dört yaşında. O, dikkatli giyinecek. Çünkü, çocuk değil. Ben böyle istiyorum. Munise'nin boyu uzadı. Onun saçları sarı, onun yüzü beyaz. Onun gözleri lacivert. Onun yanaklarında gamze var. O, peri gibi... O, çok güzel. O, artık dikkatli giyinecek. Ben böyle istiyorum.

Hayrullah Bey, bana kızıyor:

- O, çok küçük...

Benim arkadaşlarım var. Onlar bana, geçen gün söylediler:

- Feride Hanım... Munise çok güzel... Dikkat et... Belki, o evlenecek...

Ben bunu duydum. Ben çok heyecanlandım. Ben seviniyorum. Ben korkuyorum. Bu çok tuhaf. Kaynana gibiyim...

Munise ve ben geçen gün okuldan dönüyoruz. Biz eve gidiyoruz. Kaldırımında çocuk var. O, on yedi yaşında. Çocuk bize bakıyor. Ben Munise'ye baktım. Munise çocuğa bakıyor. Munise, ona gülüyor. Ah, Munise! Ben bayılmak istedim. Çünkü; çok heyecanlandım. Ben, Munise'ye söyledim. O, bunu kabul etmedi. O, ağladı. O, büyüdü. Bu, sebeple; o, dikkatli giyinecek.

Ben parfümü seviyorum. Hayrullah Bey, iki ay önce bana, parfüm hediye etti. Ben az kullanıyorum. Ama; şişe bitti. Çünkü; Munise kullanıyor. Ben ona kızıyorum. O, bana cevap veriyor. Munise çok tatlı:

- Vallahi, ben kullanmadım, abla...

*

Kuşadası, 5 Mayıs

Bu sabah uyandım. Munise hasta. Onun gözleri kırmızı. Onun yüzü sarı. Ben okula gideceğim. Çünkü; okulda çok iş var. Ben evde kalmayacağım. Ben evden çıktım. Ben Hayrullah Bey'in yanına gittim. Ben onunla konuşacağım. O, bize gidecek. O, Munise'yi tedavi edecek.

Ben Hayrullah Bey'in evine gittim. O, evde yok. O, Düldül'e bindi. O, köye gitti. Ben onu görmedim. Ben okula gittim.

Ben okuldan çıktım. Ben eve gittim. Munise yatakta yatıyor. O çok hasta. Burada bir komşu var. O yaşlı. O, Munise'nin yanında durdu.

Munise çok hasta. O, grip. Onun, ateşi var. O, çok öksürüyor. Onun sesi kısık. Onun boynunda bezeler var. Onun dudaklarında tükürükler var. Tükürükler beyaz.

Munise, benimle eğlendi:

- Korkma, abla! Sen, merak etme... Ben öksürüyorum... Ben iyiyim... Ben Zeyniler'de de hasta oldum... Sen unuttun mu? Merak etme... Ben iyiyim...

Munise haklı. O, Zeyniler'de evden kaçtı. O, samanlıkta yattı. O, karın içinde yattı. O, hasta oldu. Sonra, o iyileşti.

Hayrullah Bey yok. O, bu gece köyde kalacak. İnşallah, Munise iyileşecek.

*

Kuşadası, 18 Temmuz

Munise öldü. Yetmiş üç gün geçti. Ben alışıyorum. Ama; ben çok üzülüyorum.

Orada deniz var. Ben ve Hayrullah Bey oraya gittik. Orada kumsal var. Kumsalda taşlar var. Kumsalda deniz kabukları var. Ben denize taş atıyorum.

Hayrullah Bey seviniyor. O, çocuk gibi... Onun kirpikleri var. Onun kirpikleri beyaz. Onun gözleri mavi. O, bana baktı ve güldü:

- Ne güzel? Sen çok üzüldün... Şimdi unutuyorsun...

Ben güldüm ve cevap verdim:

- Siz yanımdasınız... Bu sebeple, ben daha iyi olacağım... Siz benim doktorumsunuz...

O, başını salladı. O, başını yavaş salladı:

- Ben doktorum... Bu bir masal... Kitaplar gibi... Munise'yi kurtarmak istedim... Ama, olmadı... Lanet olsun, böyle doktorluğa...

- Lütfen üzülme... Allah böyle istedi...

Doktor bana baktı:

- Ben sana üzülüyorum... Niçin mi? Çünkü; senin derdin var... Ama; sen derdini unuttun... Sen, beni düşünüyorsun... Sen hep böyle yapıyorsun... Ben ağlayacağım...

Doktor sustu. Doktor, tekrar konuştu:

- Galiba, ben bunadım... Haydi küçük! Buradan gidelim...

Biz yürüyoruz. Biz eve gidiyoruz. Orada tarlalar var. Tarlalar sarı. Tarlada çiftçiler var. Çiftçiler doktoru tanıyorlar. Burada bir kadın var. Kadın ihtiyar. Biz onunla konuştuk. Kadının torunu var. Hayrullah Bey, iki sene önce onu tedavi etti. Çocuk iyileşti. Kadın dualar ediyor. Kadın, doktora teşekkür ediyor. Orada bir çocuk var. Kadın, onu çağırdı:

- Hüseyin, buraya gel... Doktorun elini öp! Sen hasta oldun... Seni, doktor tedavi etti... Sen ölmedin... Sen yaşadın...

Çocuk, doktorun elini öptü. Doktor, onun çenesini okşadı. Doktor, Hüseyin'e söyledi:

- Hadi, bizi öküz arabasına binelim...

Biz öküz arabasına bindik. Biz on beş dakika dolaştık.

*

Ben, şimdi güçlüyüm. Ben kuvvetliyim. Ben, olayı yazacağım. Munise, o gece çok hasta oldu. O, konuşmadı. Çünkü; onun sesi çok kısık. Ben, doktor bulmak istedim. Sonra, Hayrullah Bey, bize geldi. O, Munise'yi tedavi etti.

Doktor:

- Korkma... Bu, önemli değil... O, iyileşecek...

Ben doktora baktım. Hayrullah Bey üzgün. Ben ona sordum:

- Niçin üzgünsünüz?

O, sinirlendi. O düşünüyor. O cevap verdi:

- Ben, yorgunum... Ben köyden geldim... Köy uzak... Dört saat yolculuk yaptım... Korkma... Beni, sinirlendirme...

Hayrullah Bey çok sinirli. Çünkü; Munise hasta. Bu hastalık önemli. Bu sebeple; doktor sinirli.

Doktor:

- Benim iki arkadaşım var... Onlar da doktor... Onlara çağıracağım... Onlar buraya gelecekler... Hadi, bana kağıt ve kalem getir...

Sonra, hademe okuldan geldi. O, konuştu:

- Feride Hanım, okula müfettiş geldi... O size soru sormak istiyor...

Doktor bana kızdı:

- Hadi, okula git... Burada bir şey yok... Sen buradasın... Ben rahat çalışmıyorum... Sen git... Ben rahat çalışayım... Haydi, çabuk ol! Hadi Feride, elbiseni giy... Hadi, hadi...

Ben kabul ettim. Ben elbisemi giydim. Ben ağladım ve ben okula gittim. Müfettişler okulda. Onlar bana sorular soruyorlar. Ben cevap veriyorum. Onlar

öğrencilere sorular soruyorlar. Öğrenciler cevap veriyorlar. Müfettişler sınıfları geziyor. Onlar defterlere bakıyorlar.

Öğle oldu. Müfettişler gitmediler. Bir müfettiş bana sordu:

- Feride Hanım, hasta mısınız? Sizin yüzünüz sarı...

Ben ağladım. Ben boynumu büktüm ve konuştum:

- Evde çocuğum var... O, çok hasta... O ölüyor...

Müfettişler bana izin verdiler. Ben okuldan çıktım. Okul, benim evime yakın. Bu yol beş dakika. Ama; ben yarım saat yürüdüm. Ben eve gitmek istemedim. Ben sokakları dolaştım. Ben duvarlara yaslandım. Burada çeşmeler var. Ben çeşmelerin yanına oturdum.

Ben evime bakıyorum. Pencerede erkekler var. Ben onları tanımıyorum. Ben kapıyı çaldım. Hayrullah Bey'in bahçıvanı kapıyı açtı. Ben ona bakıyorum. Ben susuyorum. Ben, ona gözlerimle yalvarıyorum. O konuştu:

- Çocuk çok hasta... İnşallah, o iyileşecek...

Doktor orada. O, merdivenin üstünde. O sordu:

- Kim geldi?

Ben merdivende oturuyorum. Ben yorgunum ve üzgünüm. Doktor beni gördü ve şaşırdı:

- Sen misin, Feride?

O, yanıma geldi. O, yavaş yürüdü. O, ellerimi tuttu. Doktor konuştu:

- Kızım, üzülme... İnşallah, o iyileşecek... Allah büyük... Sen ümitli ol!

- Doktor Bey, izin ver... Onu göreyim...

- Şimdi değil, Feride... O, hasta ve yorgun... Sen, onu sonra gör... Üzülme... O, iyi olacak...

- Ben görmek istiyorum... Siz, merak etmeyin... Ben kuvvetliyim... Bana güvenin... Ben, yanlış yapmayacağım...

Hayrullah Bey düşündü. Sonra, o kafasını salladı:

- Tamam, kızım... Sakın unutma... Orada ağlama... Munise çok üzülecek...

Ben Hayrullah Bey ile birlikte odaya gittim. Ben kuvvetliyim. Ben heyecanlı değilim. Ben ağlamıyorum. Çünkü; ben, doktora söz verdim.

Ben şimdi düşünüyorum. Munise öldü. Yetmiş üç gün geçti. Ben hâlâ, odayı hatırlıyorum. Bu yetmiş üç gün, yetmiş üç yıl gibi...

Odada iki doktor var. Onlar genç. Odada bir kadın var. O yaşlı. Gökyüzünde güneş var. Güneş ışığı odaya giriyor. Bahçede kuşlar ötüyor. Bahçede ağustos böcekleri ötüyor. Bir gramofon çalıyor. Ben duyuyorum. Oda çok karışık. Sandalyelerde ve raflarda şişeler var. Yerlerde pamuklar var. Duvarda, Munise'nin resimleri var. Odada ayna var. Aynının yanında çiçekler var. Bu Munise'nin çiçekleri. Munise, çiçekleri, doktorun bahçesinde topladı. Odada masa var. Masanın üstünde taşlar ve deniz kabukları var. Bunları, Munise topladı. Bunlar onun eşyaları. Sandalyenin altında Munise'nin ayakkabısı var. Duvarda resim var. Bunu ben yaptım. Ben, bunu B...'de yaptım. (Munise'nin başında çiçekler var. Onun kucağında Mazlum var.) Sonra, boncuklar var. Kumaşlar var. Küpeler var. Gelin resimleri var. Bunlar Munise'nin eşyaları. O çok küçük. O, masum bir kız.

Munise büyüdü. Ben ona yeni yatak aldım. Biz yatağı süsledik. Şimdi, Munise, o yatakta yatıyor. O, hasta. O, yatıyor. Ben çok üzülüyorum. Benim gözlerim ağlamıyor. Benim kalbim ağlıyor, kalbim kanıyor.

Munise uyuyor. O, rüya görüyor. Yatakta oyuncak bebek var. Bu oyuncak bebek Munise'nin. Oyuncak bebeğin gözleri mavi. Oyuncak bebek Munise'ye bakıyor. Biz, oyuncuğu B...'de aldık.

Munise uyuyor. O, yorgun. O, gülümsüyor. Onun dudaklarında hayat var. Bu son hayat. Onun dişlerine bakıyorum. Onun dişleri inci gibi...

Ben köyde öğretmenim. Bu köy karanlık. Ama; ben, bu evde çok mutluyum. Munise'yi çok seviyorum.

Kuşlar hâlâ ötüyorlar. Gramofon hâlâ çalıyor. Güneş hâlâ gökyüzünde. Güneş ışığı hâlâ odaya giriyor. Güneş ışığı, Munise'nin sarı saçlarında.

Ben ağlamadım. Ben bağırmadım. Ben doktorum konu girdim. Ben, başımı doktorun omzuna koydum. Ben Munise'ye bakıyorum. O, çok güzel. Ben, onu seyrediyorum.

Ölüm, Munise'ye yaklaşıyor. Ay ışığı gibi... Ölüm, Munise'nin alnından ve dudaklarından öpüyor. Anne gibi...

*

Odada doktorlar var. Doktorlar yatağa yaklaştılar. Doktor, Munise'ye iğne yaptı.

Hayrullah Bey döndü. O, konuştu:

- Kolonya yok mu?

Rafta parfüm var. Ben şişeyi doktora verdim. Kuşlar hâlâ ötüyorlar. Gramofon hâlâ çalıyor.

Oda parfüm kokuyor. Çünkü; kolonya yok. Munise parfümü çok seviyor.

Ben:

- Doktor Bey, parfümü yatağa dökün... Munise bu kokuyu çok seviyor... O, mutlu ölecek...

Hayrullah Bey, saçlarımı okşadı ve konuştu:

- Haydi, Feride! Haydi, evladım! Dışarı çıkalım...

Munise'yi öpmek istedim. Ben cesaret etmedim. Onun kolunu tuttum. Onun ellerini tuttum. Onun ellerini öptüm. O, çok iyi bir kız. Ona teşekkür ettim.

Sonra, ben bir daha Munise'yi görmedim. Ben yatağa uzandım. Ve yalnız kaldım.

Ben titriyorum. Ben terliyorum. Bütün ev parfüm kokuyor. Bu koku çok güzel. Akşam oldu. Ben Munise'yi düşünüyorum.

Ben hatırlıyorum. Ben hissettim. Gözlerimi açtım. Hayrullah Bey saçıma dokundu. Onun mavi gözleri var. Onun beyaz kirpikleri var. Ben ona sordum:

- Saat kaç? Bitti mi?

Sonra tekrar bayıldım.

*

Ben gözlerimi tekrar açtım. Burası neresi? Ben bilmiyorum. Farklı oda, farklı pencereler. Ben kalkmak istedim. Ama; kalkmadım. Ben odaya bakıyorum. Doktor gördüm. Onun mavi gözlerini gördüm.

Doktor:

- Feride, beni tanıdın mı?

- Evet, tanıdım, Doktor Bey...

- Allaha şükür, Allaha şükür! Hepimize geçmiş olsun...

- Bir şey mi oldu Doktor?

- Kızım sen çok uyudun... Biz çok korktuk...

- Ne kadar uyudum?

- On yedi gün uyudun...

On yedi gün uyudum. Çok tuhaf. Tekrar gözlerimi kapadım. Çünkü; burası aydınlık. Gözlerim ağrıdı. Ben güldüm. Sonra tekrar uyudum.

*

Ben beyin hastalığı geçirdim. Bu büyük bir hastalık. Doktor Hayrullah Bey, beni evine götürdü. On yedi gün, beni tedavi etti. Ben çok hasta oldum. Ben kırk gün iyileşmedim. Benim saçlarım uzadı. Ben bir makas aldım. Saçlarımı kestim. Şimdi saçlarım kısa.

Ben iyileşiyorum. Ben yeniden doğdum. Ben hasta oldum. Sonra iyileştim. Vücudumda zehir yok. Ben çok iyiyim. Kötü olaylar yaşadım. Ama; sonra unuttum. Her şey bir rüya gibi.

Doktor Hayrullah Bey bana arkadaşlık etti. O, beni yalnız bırakmadı. O, bana hikayeler anlattı, romanlar okudu. O, beni güldürdü. O, çok yoruldu.

Doktor:

- Sen iyileş... Sen bir daha hasta olmayacaksın... Sonra ben hasta olacağım... Sen bana bakacaksın... O zaman sen yorulacaksın...

Ben bazen uyuyorum. Çünkü; ben hasta oldum ve yoruldu. Orada bir koltuk var. Hayrullah Bey oraya oturuyor. Orada kitap okuyor. Orada uyuyor.

Ben uyuyorum. Ruhum, geziyor. Başka şehirlere gidiyor. Ruhum uçurumlardan düşüyor. Ben hissediyorum. Rüzgar sesi duyuyorum. Ben dumanlar görüyorum. Ben uyuyorum. Ruhum geziyor. Ben hissediyorum.

*

Geçen gün Hayrullah Bey'e söyledim:

- Doktor! Ben iyileştim... Ona gitmek istiyorum...

Doktor bunu istemedi.

Doktor:

- On gün sabret...

Ben doktorla konuştum. O, kabul etti. Onun bahçesi var. Ben bahçeden çiçek topladım. Deniz sahilinde renkli taşlar topladım. Çünkü; Munise bunları çok seviyor.

Orada tepe var. Tepede mezarlık var. Mezarlıkta küçük ağaç var. Munise, o ağacın altında yatıyor. Biz orada oturduk. Ben doktora sordum:

- Munise nasıl öldü? Onu nasıl gömdünüz?

Doktor Bey anlatmadı. Sadece bir şey anlattı:

- Munise öldü... Biz mezarlığa geldik... İmam Munise'nin annesinin adını sordu... Ben de Feride dedim...

Munise'yi, benim kızımı "Feride kızı Munise" diye gömdüler.

*

Kuşadası, 1 Eylül

Hayrullah Bey bu sabah benimle konuştu:

- Küçük, ben tekrar köye gideceğim... Düldül sana burada kalacak... Ona pansuman yap... Odabaşı yapmasın... Sen yap... Düldül'ün ayağı kötü... Onun yarası var... Sen yarayı tedavi et... Sonra Düldül'le on dakika dolaş! Biraz koş... Sonra bir adam var... Onun adı Hurşit Ağa... O, fırıncı... O, sana kira getirecek...

Sen parayı al... Para yirmi sekiz lira... Odabaşı, kütüphaneyi aşağı taşıdırın... O odaya sen geç... Orası güzel... Orası sıcak...

Ben:

- Doktor Bey, Düldül'ü merak etmeyin... Ben kirayı da alacağım... Ama; sizi çok rahatsız ettim... Artık misafir olmayacağım... Ben gideceğim...

Doktor, elleri ile belini tuttu. O, sesini kadın gibi yaptı. O, benim taklidimi yaptı:

- Ama; sizi çok rahatsız ettim... Artık misafir olmayacağım...

Sonra doktor ciddi oldu. Konuştu:

- Ne dedin? Gidecek misin? Senin ağzını yırtacağım... Sonra hep güleceksin...

- Ama; Doktor Bey, sizi rahatsız ettim...

- Tamam küçük, nereye gideceksiniz?

- Ben de bilmiyorum... Siz bana çok yardım ettiniz... Bunu unutmuyacağım...

Doktor çenemi tuttu ve konuştu:

- Gevezelik yapma... Seninle arkadaş olduk... Burada kal...

- Ben de kalmak istiyorum... Burada mutluyum... Ama; siz yoruldunuz...

Doktor sinirlendi:

- Burada tiyatro mu oynuyoruz? Ben sana yardım ettim... Çünkü; ben istedim... Ben seni sevdim... Bu sebeple sana yardım ettim... Moliere'in bir kahramanı var... Ben onu çok seviyorum... Adamı dövüyorlar... Başka adam onu kurtarıyor... Diğer adam söylüyor "Ben dayağı seviyorum. Beni kurtarmayın." Haydi şimdi sus... Odana çık... Beni kızdırma...

Ben korktum. Ben odama çıktım.

*

Hayrullah Bey, baba gibi. Hayrullah Bey, arkadaş gibi. Ben burada yabancı değilim. Ben burada mutluyum. Burada çalışıyorum. Burada süt nineye yardım ediyorum. Bahçeyi suluyorum. Burada çalışıyorum.

Buradan ayrılacağım. Ben sonra ne yapacağım. Ben hastayım. Ben iyileşiyorum. Ben neşeli değilim. Ben gülüyorum. Ben ağlıyorum. Ben tuhafım. Ben geçen gün çok neşeliydim. Uyudum. Uyandım. Sonra ağladım. Niçin ağladım? Ben bilmiyorum. Sonra Hayrullah Bey odaya geldi:

- Feride, sen misin? Ne oldu kızım?

Doktor benimle konuştu:

- Bu bir sinir nöbeti... Korkma geçecek...

Ben çok ağlıyorum. Ben hıçkırıyorum. Doktor pencereye döndü. O, dışarıya baktı. O, konuştu:

- Allah belanı versin... Bu kız ne hale geldi... Bu kız hasta... Ben gideceğim... Ben köye gideceğim... Bu kız burada ne yapacak...

İki ay doktor beni yalnız bırakmayacak.

*

Alacakaya Çiftliği, 10 Eylül

Ben Alacakaya'dayım. Bir hafta geçti. Burada doktorun çiftliği var. Biz buraya geldik. Burada işler var.

Doktor:

- Okullar açılacak... Sen tatil yap... Sonra çalışacaksın...

Ben:

- Ben bilmiyorum... Güzel olacak mı?

O, kızdı:

- Sen git... Tatil yap... Ben doktorum... Ben biliyorum... Sen orada iyileşeceksin... Haydi kütüphaneye git... Rousseau kitaplarımı al...

Bu çiftlik bakımsız. Bu çiftlik güzel. Burası bahar gibi. Burada kayalar var. Kayalar çok güzel. Kayalar renk renk... Kırmızı, mor, pembe, siyah ve beyaz... Bu sebeple, buranın adı Alacakayalar...

Ben çok çalışıyorum. Ben süt sağıyorum. Ben Düldül'e biniyorum. Ben burayı dolaşıyorum. Ben mutluyum.

Ben düşünüyorum. Üç gün sonra okullar açılacak. Ben okula gideceğim. Okulu temizleyeceğim. Hayrullah Bey'e anlatıyorum. O, bunu istemiyor. O, bana roman okutuyor.

Ben dün gece kitap okudum. Kitapta küfürler var. Ben utandım. Okumadım. Hayrullah Bey bana güldü.

Sonra köpekler havladı. Pencereyi açtık. Orada adam var. Hayrullah Bey bağırdı:

- Kim o?

- Benim, onbaşı... Yabancı değilim...

Onbaşı Kuşadası'ndan geldi. Doktor ona sordu:

- Niçin geldin? Ben aşağı iniyorum... Feride sen de yat...

Doktor onbaşıyla konuştu. Bir saat geçti. O, yukarı çıktı. Onun yüzü kırmızı. O, sinirli.

Ben:

- Onbaşı niçin geldi?

O, bana kızdı:

- Sen yat... Niçin yatmıyorsun? Beni dinle... Bu senin işin değil...

Ben doktoru tanıyorum. O, şimdi sinirli. Bu sebeple onunla konuşmayacağım. Ben, odama gittim.

Bu sabah uyandım. Hayrullah Bey yok. O, gitti.

Burada bir zarf var. Galiba bu zarf benim. Hayrullah Bey niçin bunu bana vermedi? Ben bilmiyorum.

*

Kuşadası, 25 Eylül

Bu kağıtlar doğruları söylüyor!

*

Son olayı yazıyorum. Ben isyan etmiyorum. Ben ağlamak istemiyorum.

Hayrullah Bey gitti. Ben çiftlikte iki gün bekledim. Ben köye gitmek istedim. Sabah oldu. Hayrullah Bey çiftliğe geldi.

Hayrullah Bey çok yorgun. O, çok üzgün. O, saçlarımı öptü. O, bana baktı. O, konuştu:

- Allah onların belasını versin...

Bir tehlike var. Ben anladım. Ben sormadım. Ben cesaret etmedim.

Hayrullah Bey ellerini cebine koydu. O, odada yürüdü. O, düşündü. O, sonra elini omzuma koydu. O, konuştu:

- Küçük, sen bir şeyler biliyorsun...

- Hayır, Doktor Bey...

- Biliyorsun... Çünkü; bana soru sormadın...

- Hayır, Doktor Bey... Ben bilmiyorum... Siz çok üzgünsünüz... Ben bunu görüyorum... Siz benim babam gibisiniz... Siz üzgünsünüz... Ben de üzgünüm... Niçin üzgünsünüz?

- Feride, sen iyi misin?

- Ben iyiyim... Korkamayın, lütfen söyleyin...

- Feride, orada kalem var... Sen kalemi al... Ben söyleyeceğim... Sen yaz... Bana güven...

Hayrullah Bey söyledi, ben yazdım:

“Ben hastayım. Bu sebeple Kuşadası İnas Ortaokulu’ndan istifa ediyorum.”

Doktor:

- Kızım, düşünme... Hemen imza at... O, kağıdı bana ver... Senin ellerin titriyor... Sen yüzüme bakamıyorsun... Bu daha iyi... Çünkü; sen bana bakacaksın ve ben şaşıracağım... Dinle beni Feride! Sen heyecanlanma... Sana her şeyi anlatacağım... İnsanlar çok tuhaf... Bunu sen biliyorsun... Ben altmış yaşındayım... İnsanlar çok kötü... Ben bunu biliyorum... Biz seninle dostuz... Biz çok temiz ve safız... Sen benim kızım gibisin... İnsanlar dedikodu yaptılar... Bizi aşık sandılar... Üzülme... Biz suçlu değiliz... Onlar suçlu... Gözlerime bak Feride! Beni dinle... Okulda öğretmenler dedikodu yaptılar... Bütün köy dedikodu yaptı... Herkes

dedikodu yaptı... Bunu vali duydu... Sen çok şehir dolaştın... İnsanlar şüphelendiler... İnsanlar dedikodu yapıyorlar... İnsanlar çok tuhaf... İnsanlar çok kötü... Biz seninle dostuz... Sen çok üzüldün... Çünkü; Munise öldü... Ben seninleyim... Sana yardım ettim... Bu beni mutlu ediyor... Üzülme, Feride... Haydi gel... Dışarıya çıkalım... Koyunlarla, ineklerle bakalım... Çünkü; onlar insanlardan daha iyi...

Ben istifa ettim. Doktor kağıdı onbaşına verdi. Ben çok üzgünüm.

Ben ümit ediyorum. Sonra üzülüyorum. Üç sene önce hayallerim vardı. Şimdi yok. Benim kızım vardı. Şimdi yok. Benim öğrencilerim vardı. Şimdi yok. Ümitlerim yaprak gibi. Sonbahar oldu. Onlar döküldüler. Ben yirmi üç yaşındayım. Ben gencim. Ama; kalbimde ölümler var.

*

Hayrullah Bey burada. O, beni yalnız bırakmadı. Bu olay çok kötü. Ben susuyorum. Doktor şaşıyor.

Doktor:

- Feride, bir şeye ihtiyacın var mı?

Ben:

- Yok...

Üç gün geçti. Sabah oldu. Ben erken kalktım. Ben süt sağdım. Ben kahvaltıyı hazırladım. Ben mutluyum. Ben doktorun odasına gittim. Ona kahvaltı götürdüm. O, çok mutlu oldu:

- Aferin Feride! Çok memnun oldum... İnsanlar kötü... Onları düşünme...

Odada pencere var. Ben pencereyi açtım. Onun odasını düzeltiltim. Ona çiftliği anlattım. O, beni dinliyor. O, gülüyor. Ben ıslık çalıyorum.

Hayrullah Bey çok seviniyor. O, beni görüyor. O, mutlu oluyor. Ben doktorla konuştum:

- Sizinle konuşacağım...

- Söyle! Ama; aşağı in... Düşeceksin...

Ben pencerenin kenarına oturdum.

Ben:

- Merak etmeyin... Ben çocuktum... Ben ağaçlara çıktım... Ben bir karar verdim...

- Ne kararı?

- Ben yaşayacağım...

- Bu ne demek?

- Kendimi öldürmeyeceğim... Çünkü; intihar etmek istedim... Ama; vazgeçtim...

- Sen ne söylüyorsun? Bu ne? Haydi aşağı in...

Ben güldüm:

- Ben yaşayacağım... Merak etmeyin... Ben düşmeyeceğim... Bu kararı niçin verdin? Size anlatayım... Ben cesaret etmedim... Ben ölmekten korktum...

Ben sakin konuşuyorum. Hayrullah Bey heyecanlandı. O, bileklerimi tuttu. Beni aşağı indirdi. Ben sandalyeye oturdum.

Doktor:

- Feride, sen tuhafısın... Anlat Feride... Ben dinliyorum...

- Siz arkadaşısınız... Siz babamsınız... Ben yaşayacağım... Bu güzel... Ama; nasıl? Lütfen bir çare bulun...

Hayrullah Bey, düşündü. O, çok ciddi. O, konuştu:

- Feride, ben de düşündüm... Ben de konuşmak istedim... Ama; bekledim... Şimdi konuşalım... Önce öğretmenlik güzel... Ümidini kaybetme... Öğretmen ol... Buraya on gün önce müfettiş geldi... Onlar sana soru sormak istedi... Ama; sen istifa ettin... Ben bunu biliyorum... Bu sebeple sen istifa ettin... Sen oraya gitmedin... Çünkü; ben bunu istemedim... Çünkü; onlar kötü... Onlar sana tuhaf soru soracaklar... Ama; sen istifa ettin...

Hayrullah Bey'in gözlerine bakıyorum. Onun gözleri parlıyor. Onun dişleri titriyor. O, sinirli.

Doktor:

- Ben müfettişle konuştum... Ona kızdım... O, benden korktu... Müfettiş beni mahkemeye verdi...

Doktor şimdi sakin:

- Sen istifa ettin... Bunu ben istedim... Çünkü; müfettişler kötü... Müfettişler beni sevmiyorlar... Feride, sana bir şey söyleyeceğim... Sen istifa ettin... Buna ben sebep oldum... Artık öğretmen olmayacaksın... Şimdi düşünelim... Sen İstanbul'a gitmek istiyor musun? Ailenin yanına gitmek istiyor musun?

Başımı öne eğdim:

- Hayır, Doktor Bey...

- Tamam... Sen, genç bir erkekle evlenmek istiyor musun?

- Hayır, Doktor Bey... Ben yaşlı bir kız olacağım... Sonra ölmeyeceğim...

- Tamam, kızım...

- Doktor Bey, konuşalım... Ama; evlilik konuşmayalım...

- Tamam küçük...

- Teşekkürler Doktor Bey...

Hayrullah Bey'in bıyıkları var. O, bıyıklarını ısırdı. O, düşündü:

- Tamam... Biz ne yapacağız... Benim param var... Onları sana vereceğim... Çünkü; ben yaşıyorum... Ben öleceğim...

Ben cevap vermedim. Çünkü; o, kızacak. Sonra düşündüm. Ben cevap verdim:

- Nasıl olur? Ben yabancıyım... Sizin paranızı almayacağım...

Hayrullah Bey kızmadı. O, benim yüzüme baktı. O, sakın. O, konuştu:

- Ayıp, Feride... Böyle söyleme... Ben sana paramı bırakacağım... İnsanlar dedikodu yapacaklar... Bu sebeple sen evlen... Sen yalnız kalma... Biz beraber yaşayalım... Benden ayrılma... Ama; biliyorum... Bunu istemiyorsun... Başını eğiyorsun... Şimdi konuşmayalım... Burada insanlar konuştular... Sen burada kalıyorsun... İnsanlar bunu istemiyorlar... Çünkü; sen akrabam değilsin... Burada insanlar kötü... İnsanlar beni de sevmiyorlar... Feride, nasıl yapacağız? Bu dedikodular bizi üzecek... Ne yapacağız Feride? Ben seni nasıl koruyacağım?

Ben doktorun yüzüne baktım. Ben ümitsizim. Ama; ben güldüm:

- Doktor Bey, ben bu sebeple ölmek istedim...

Doktor, eliyle ağzımı kapadı:

- Sus, Feride! Beni ağlatacaksın... Ben ağlamak istemiyorum... Ben yaşıyorum... Ben çok acı çektim... Ben doktorum... Benim yanımda insanlar öldü... Ama; sen böyle söyleme...

Hayrullah Bey ayağa kalktı. Odada dolaştı. Sonra bana baktı:

- Bir çaremiz var... Seni kanunlarla koruyacağım... Hazırlan Feride... Perşembe günü...

*

Ben Kuşadası'ndayım. Bir hafta geçti. Yarın gelin olacağım. Hayrullah Bey İzmir'e gitti. Bu akşam dönecek. O, yeni eşyalar alacak. Ben yeni eşyalar istemedim. O, itiraz etti:

- Yok, nişanlı hanım... Yeni eşyalar alacağım... Ben yaşlıyım... Ama; ruhum genç... Sen bana bakma... Ben yirmi yaşında gibiyim... Sen güzel gelin olacaksın... İzmir'de sana gelinlik alacağım...

Ben bir şey söylemedim. Ben sustum. Ben önüme baktım. Hayrullah Bey konuştu:

- Sana bir hediye alacağım... Bu küpe değil... Bu yüzük değil... Bu inci, elmas değil... Bu yetimhane...

Ben ona baktım. Ben şaşırdım. O, güldü:

- Nasıl? Güzel mi? Alacakaya'da çiftlik var... Bunu biliyorsun... Ben orayı yetimhane yapıyorum... Orada çocuklar olacak... Yetim, öksüz çocuklar... Ben doktor olacağım... Sen öğretmen ve anne olacaksın...

Ben bu cümleleri yazıyorum. Odada pencere var. Pencerenin önünde yazıyorum. Ağaçtan yapraklar düşüyorlar. Yapraklar odama giriyor. Hayrullah Bey kocam olacak. Ben bunu istemiyorum. Ama; hayat bu. Ne yapayım?

*

Ben çok yazı yazdım. Defter bitiyor. Benim hikayem bitiyor. Defter de bitiyor. Yeni defter almayacağım. Yeniden yazmayacağım. Ben yarın gelin olacağım. Benim cesaretim yok.

Defterde göz yaşı var. Defterde sarı yapraklar var. Çalığışu, defter ile birlikte ölüyor...

*

Şimdi gerçekleri yazacağım. Gerçekleri saklamayacağım. Bu defteri Kamran için yazdım. Her şey senin için Kamran. Ben yanlış yaptım. Kamran sana itiraf ediyorum. Seninle mutlu olmak istedim. Seni seviyorum. Sen de beni seviyorsun. Kamran beni affet. Ben küçük bir kızdım. Ben cahil bir kızdım.

Ben senden ayrıldım. Seni daha çok sevdim. Ben hep seni hayal ettim. Zeyniler'de, B... 'de, Ç... 'de, İzmir'de, Kuşadası'nda, senin hayalinle yaşadım. Yarın evleneceğim.

Kamran, biz bugün ayrılıyoruz. Ben bugün dul oluyorum. Seni seviyorum.

(Feride'nin defteri burada bitiyor.)

BEŞİNCİ BÖLÜM

I

- Kamran, sana soru sordum... Lütfen cevap ver... Kendine gel...

Araba gidiyor. Yollar kötü. Kamran köşede oturuyor. O, Marmara'yı seyrediyor. O, arkadaşına baktı ve gülümsedi:

- İki saatte, iki yüz soru sordun... Bu kolay değil...

- Ama; Kamran! Sen düşünmüyorsun... Hemen cevap veriyorsun...

- Tamam işte... Beni yorma...

- Tamam... Yorulma... Ama; sen düşün... Artık ümidim yok... Sen mutsuzsun... Seninle dün düğüne gittik... Herkes eğlendi... Sen eğlenmedin...

- Ben eğlence sevmiyorum...

- Bu kötü... Ben altmış yaşındayım... Ama; genç gibiyim... Lütfen mutlu ol...

- Bunu Ayşe teyzem duymasın...

- Bu senin için önemli değil... Ben buraya geldim... Sen gençtin... Ben yaşlıydım...

Kamran güldü:

- Ben Tekirdağ'a on sene önce geldim... Bugün gibi... Ağustos'tu...

Aziz Bey ellerini vurdu:

- Zaman çabuk geçiyor... Bugün dört yaşında çocuğun var... Dört sene Feride'yle nişanlı kaldın... Ah Kamran! Sen Feride'yi çok üzdün... O kız çok mutluydu... On yıl geçti... Ben Feride'yi hatırlıyorum... Seni affetmeyeceğim Kamran...

- Enişte, ben hastayım... Böyle söyleme... Ben üzüldüm...

- Evet, hastasın... Ben biliyorum... Ama; sen evlendin... Münevver hasta oldu... Üç sene sen ona yardım ettin... İngiltere'ye, İsviçre'ye gittin... Ama; bu kader... Geçen kış, karın öldü... Sen çok üzüldün... Hâlâ hastasın... Bu Feride'yle ilgili değil... Sen Münevver'i sevdin...

Kamran gülümsedi ve cevap verdi:

- Enişte, kimse bana inanmıyor... Siz de inanmayacaksınız... Ama; ben en çok Feride'yi sevdim...

Aziz Bey konuştu:

- Ne güzel aşk...

- İnanmıyorsunuz değil mi? Müjgan benimle konuşmuyor... Annem, teyzem benimle konuşmuyor... Benimle bir tek Nermin konuşuyor... O da küçük bir kız...

- Kamran, sen çok tuhafısın...

- O, hastaydı... Ben ona acıdım... Ben onunla evlendim...

- Ben bunu anlamıyorum... Sen tuhafısın...

- Bu doğru, enişte... Ben tuhafım... Ben bir şey biliyorum... Ben Feride'yi seviyorum... Ben Feride'yi unutmadım... Ben onu düşünüyorum... Ben ağlıyorum... Ben Tekirdağ'a geldim... Çünkü; Feride'yle burada güzel günler geçirdik... Burada hatıralar var...

- Sen hata yaptın... Niçin bunu tamir etmedin?

- Ben yanlış yaptım... Ben çok yanlış yaptım... Ben onu aradım... Onu buldum... Onun yanına gitmedim... Ben utandım... Ben bekledim... Çalığışu hırçın... Çalığışu vahşi... Ben bekledim... O, köyde öğretmendi... Ben köye gitmek istedim... Ama; ben hasta oldum... Ben üç ay yattım... Sonra ben B...'ye gittim... Feride orada bir bestekara aşık oldu... Bana orada söylediler... Ben çok üzüldüm...

Kamran konuşmadı. O, denizi seyrediyor. Aziz Bey neşesiz:

- Kamran, sen salaksın... Feride bunu yapmadı... Çünkü; o, vefasız bir kız değil...

Kamran üzgün. Kamran gülümsedi:

- Üzülme, enişte... Ben öğrendim... Feride evlendi... İki sende oldu... Onun kocası doktor... O, adam zengin... Geçen gün Feride'nin arkadaşını gördüm... O, anlattı... Feride mutlu... Feride gülüyor... Feride şaka yapıyor... O, yetimhanede çalışıyor... Orada çocuklara bakıyor... Feride beni unuttu... Bunu sizde biliyorsunuz... Ben konuşmak istemiyorum... Size iyi akşamlar... Ben arabadan iniyorum... Ben yürüyeceğim...

Aziz Bey:

- Yollar çok kötü... Haklısın... Kamran, eve geç kalma... Teyzen seni merak ediyor...

Kamran arabadan indi. Orada köprü var. Kamran on sene önce bu köprüye geldi. O, burada oturdu.

Kamran Tekirdağ'a yirmi gün önce geldi. Kamran her akşam buraya geliyor. Burada yürüyor. Burada düşünüyor.

Müjgan evlendi. Müjgan'ın kocası memur. Onun çocukları var. Onun kocası Anadolu'da. Müjgan Tekirdağ'da oturuyor. Müjgan Kamran'a söyledi:

- Çok yorgunsun... Çok mu yürüdün? Çok mu uzaklara gittin?

- Evet Müjgan... Çok uzaklara gittim... On sene öncesine gittim...

- Öyle mi?

Müjgan, Kamran'a dargın.

Kamran eve dönüyor. Burası çok karanlıktı. Kamran durdu. Orada bahçe var. O, yıldızlara baktı. O, Feride'yi düşündü. O, Feride'yi hayal etti. Feride'nin kısa

saçları var. Feride'nin beyaz elbisesi var. Feride, Kamran'a koşuyor. Kamran hayal ediyor.

Saat geç oldu. Kamran eve gitmek istemiyor. Akrabaları onu merak ediyor. O, yürüyor.

Orada bir kadın var. Kadının beyaz elbisesi var. Kamran onu gördü. O, Müjgan.

Müjgan:

- Kamran niçin yavaş yürüyorsun?

- Çünkü; hava güzel... Müjgan, sen iyi misin?

Müjgan konuşmak istiyor. Ama; o, konuşmuyor. Müjgan düşündü:

- Bugün kim geldi? Sen biliyor musun?

Kamran oraya baktı. Orada bir kız var. Kamran onun gözlerini gördü. Bu Feride! Feride gülüyor. Kamran gözlerini kapadı. O, konuşmak istiyor. Kamran titriyor. Kamran, Feride'ye bakıyor. Kamran ve Feride gülümsüyorlar. Onlar ağlıyorlar. Müjgan, Feride'nin elinden tuttu ve konuştu:

- Teyze çocukları, kardeş gibi... Feride'nin erkek kardeşi yok... Kamran sen ağabeyisin... Haydi kardeşine selam ver...

Kamran konuşmuyor. Kamran susuyor. Kamran, Feride'nin saçlarını öptü. Sonra onun kulağına konuştu:

- Seni tekrar gördüm... Şuanda çok mutluyum...

Feride cesaretlendi:

- Teşekkür ederim, Kamran Bey... Ben de mutlu oldum...

- Ne zaman geldiniz?

- Bugün... Öğle geldim... On gün önce İstanbul'a geldim... Sonra buraya geldim... Burada teyzem var... Onu görmek istedim...

Müjgan tekrar konuştu:

- Siz kardeşsiniz... Feride, sen ona "ağabey" de...

Feride konuştu:

- Sana ağabey diyeyim mi?

Kamran üzüldü:

- Sen nasıl istiyorsun? Öyle de...

Feride, İstanbul yolculuğunu anlattı:

- İstanbul'da işlerim vardı... Sizi görmek istedim... Kocam bana iki ay izin verdi... Kamran, karın öldü... Ben çok üzüldüm... Senin bir çocuğun var... Onun adı Necdet... O, çok güzel... Ben onu çok sevdim... Onunla arkadaş olduk...

Feride konuşuyor. Kamran dinliyor. Kamran çok mutlu. Kamran düşünmüyor. Kamran dinliyor. Neriman geldi. Neriman Feride'ye sarıldı:

- Seni unutmadım Feride Abla... Kamran Ağabey ile hep seni konuştuk... Değil mi, Kamran Ağabey?

II

Onlar, akşam yemek yediler. Yemekler çok güzel. Aziz Bey konuştu:

- Ah, Çalığışu... Ben, seni çok seviyorum... Ben, seni düşündüm... Ben, hep üzüldüm...

Çalığışu, akrabalarını gördü. Onu kimse beklemedi. Çalığışu geri döndü. Şimdi herkes gülüyor. Şimdi, herkes neşeli. Sonra, Besime Hanım ağladı. O, gözlerini sildi:

- Ben iyiyim... Ben, Güzide'yi hatırladım... Ben, bu sebeple ağladım...

Feride oturuyor. Feride'nin kucagında çocuk var. Bu, Kamran'ın çocuğu. O ve Feride üzüm yiyorlar.

Besime Hanım ve kocası konuştu. Onlar, Necmiye'yi konuşuyorlar. Feride, cevap verdi:

- Ben biliyorum, teyze... Munise'de hasta oldu... O, öldü... Ben biliyorum...

İnsanlar şaşırdılar. Ayşe Teyze, konuştu:

- Senin çocuğun mu vardı? Biz bilmiyoruz?

Feride üzüldü. O, cevap verdi:

- Evet... O, çok güzeldi... O, inci gibiydi... Ama; o öldü...

Ayşe Teyze, tekrar sordu:

- Çocuğun kaç yaşında öldü?

Feride cevap verdi:

- On üç yaşında... O, büyüktü...

Herkes güldü. Aziz Bey cevap verdi:

- Ah Çalığışu... Sen şaka yapıyorsun...

Şimdi herkes gülüyor. Ama; Feride gülmüyor. O, ağlıyor. O, Necdet'e sarıldı. Sonra, Feride, Munise'yi anlattı.

Onlar, oturuyorlar. Saat geç oldu. Aziz Bey konuştu:

- Feride, sen yorgunsun... Hadi, yat...

- Bu önemli değil, enişte... Ben burada dinleniyorum... Beni yalnızlık yoruyor...

Feride'nin gözleri ela. O gülüyor. Feride konuştu. Feride çok konuştu. O, şimdi Çalığışu. Onlar şakalaşıyorlar. Aziz Enişte şaka yapıyor. Feride gülüyor. Herkes gülüyor. Feride evlendi. Ama; Feride hâlâ Çalığışu.

Kamran, onları seyrediyor. Kamran'ın yüzü sarı oldu. Çünkü; Feride evli. Kamran üzüldü.

III

Feride, Tekirdağ'a geldi. İki gün geçti. Kamran, Feride'yi az gördü. Feride, buraya on sene önce geldi. Burada, onun arkadaşları var. Onlar evliler. Onlar, Feride ile konuşuyorlar. Onlar, Feride ile şakalaşıyorlar.

Kamran, çok üzülüyor. Müjgan, bunu biliyor. Müjgan seviniyor:

- Feride, mutlu... Feride eğlenecek... Feride mutlu olacak... Çünkü; onun arkadaşları var...

Üç gün geçti. Sabah oldu. Kamran erken uyandı. Odada pencere var. Kamran pencereyi açtı. Köşkte herkes uyuyor. Kamran pencereden baktı. Feride bahçede. Kamran, Feride'yi gördü. Feride, Kamran'ı gördü. Feride konuştu:

- Kamran Bey, uyandınız mı? Siz erken uyandınız... Eskiden, geç uyandınız...

Çalığışu şaka yapıyor. Kamran, eski günleri hatırlardı. Kamran, mutlu oldu. Kamran sordu:

- Feride, ben de geleyim mi?

- Burada rutubet var... Siz nazıksiniz... Bu, problem olmayacak, değil mi?

Kamran bahçeye gitti. Orada ceviz ağacı var. Onlar oraya gittiler. Orada sandalye var. Kamran sandalyeye oturdu.

Feride:

- Lütfen, beni bekleyin, Kamran Bey...

- Niçin, bekleyeceğim?

- Lütfen, sabırlı ol!

- Bana, “Kamran Bey” diyorsun... Sen, benimle eğleniyorsun...

Feride güldü:

- Siz, haklısınız... Ben eğleniyorum... Lütfen bekleyin... Size süt pişireceğim...

- Feride, rica ederim...

- Ben, Anadolu kadınıyım... Lütfen, izin ver! Süt pişireceğim...

Feride bahçede geziyor. Bahçede bahçıvanlar var. Feride, onlarla konuşuyor. Feride çok mutlu.

Feride süt pişirdi. Feride'nin elinde bardak var. Bardakta süt var. Feride, bardak ile geldi. Feride konuştu:

- Süt güzel... Ama; ben, böyle sevmiyorum... Lütfen üç gün sabret! Sana tekrar süt sağacağım... O süt güzel olacak... O süt, meyve gibi... Bu benim sırrım... Bu nasıl olacak? Sen merak ediyor musun? Sen merak etmiyorsun... Ben, sana anlatayım... Burada koyunlar var... Ben, onlara üç gün armut vereceğim... Onlar, armut yiyecekler... Sen üşüyor musun? Dur... Sana atkımı vereyim...

Feride'nin boynunda atkı var. Atkı kırmızı. Feride atkıyı çıkardı. Feride, atkıyı Kamran'a verdi.

Kamran, gözlerini kapadı. Kamran hayal ediyor. O, on sene öncesini hayal ediyor. Feride'nin üstünde siyah elbise var. Kamran hayal ediyor.

Feride:

- Kamran, ne düşünüyorsun... Sütü düşüreceksin...

- Hiç... Ben sadece düşündüm... Önemli değil...

- Tamam anladım...

*

Feride'nin işi vardı. Feride, işini bitirdi. Orada sandalye var. Feride sandalyeye oturdu. Feride'nin elbisesi var. Elbise ipek. Feride konuşuyor.

Kamran, Feride'ye bakıyor. Kamran, Feride'yi görüyor. Feride'nin yüzü aydınlık. Kamran, bunu ilk kez görüyor. Feride'nin yüzü güzel. Ama; Feride zayıf. Feride'nin gözleri büyük. Feride'nin gözleri gülüyor. Kamran, Feride'ye bakıyor. O, bunları görüyor.

Feride saçları ördü. Kamran, Feride'ye bakıyor. Feride'nin çok saçı var. Feride'nin saçları güzel.

Feride konuşuyor. Kamran, ona baktı. Kamran, ona dikkatle baktı. Kamran fark etti. Feride mutlu değil. Feride evli. Onun kocası yaşlı. Feride mutlu değil.

Gökyüzünde güneş var. Güneş, Feride'nin yüzünde. Kamran, bunu fark etti. Feride çok güzel. Kamran, bunu biliyor.

Feride anlatıyor. Feride çok mutlu. Feride gülümsüyor. Feride'nin hatıraları var. Feride onlar anlatıyor.

Kamran cesaret etti. Kamran sordu. Kamran, ona bir hatıra sordu. Feride başın salladı. Feride cevap verdi:

- Kamran, ben hatırlamıyorum... Ben on beş yaşındaydım... Hatırlıyorum... Ama; sonra, ben büyüdüm... Ben hatırlamıyorum... Bir duman var... Ben sadece duman görüyorum...

Feride, şimdi uzaklara bakıyor...

*

Feride anlatıyor. Feride beş seneyi anlatıyor. Feride, Hacı Kalfa'yı anlatıyor. Feride Zeyniler'i anlatıyor. Zeyniler'de muhtar vardı. Feride, muhtarı anlatıyor. Feride yoruluyor. Feride'nin dudakları titriyor.

Feride anlatıyor. Kamran, gözlerini kapıyor. Kamran hayal ediyor. Kamran Şeyh Yusuf Efendi'yi hayal ediyor.

Çalığışu, anlattı. Sonra, sordu:

- Kamran, sana eniştenin fotoğrafını göstereyim mi?

Kamran fotoğrafa baktı. Kamran'ın yüzü sarı oldu. Kamran titredi.

Feride:

- Çok yakışıklı, değil mi? Onun yüzüne bak... O, çok iyi...

Kamran, Feride'ye bakıyor. Feride, Kamran'a bakmıyor. Feride fotoğrafa bakıyor.

Kamran çok üzüldü. Kamran fotoğrafa baktı. Fotoğrafta yaşlı adam var. Feride çok güzel. Ama; kocası çok yaşlı.

Feride:

- Kamran, ben gideyim... Bugün misafirler gelecek...

IV

Çalığışu, Tekirdağ'a geldi. On gün geçti. Aziz Bey, her akşam tekrar etti:

- Çocuklar... Dikkat edin... Bizim eve mutluluk geldi... Çalığışu buraya geldi... Tekirdağ'a bahar geldi...

Feride gülüyor:

- Üzülme... Ben tekrar geleceğim... Ben buradayım... Ben, şimdi gitmiyorum...

Çalığışu çok mutlu. Çalığışu çok neşeli. O, çocuklarla oynuyor. Müjgan'ın kızı var. O, üç yaşında. Feride, onunla oynuyor. Kamran'ın oğlu var. Onun adı Necdet. Feride onunla oynuyor. Neriman, on yedi yaşında. Feride, onunla oynuyor. Onlar oynuyorlar. Onlar gülüyorlar.

Burada insanlar var. Onlar da çok mutlu. Çünkü; Çalığışu mutlu. O ve Kamran kavga etmiyorlar. İnsanlar mutlu.

Aziz Bey sordu:

- Burada misafir kal... Hemen gitme, Feride...

Feride üzülüyor ve cevap veriyor:

- Benim evim var... Benim kocam var... Ben gideceğim...

*

Feride ile Necdet dost oldular. Kamran, bunu biliyor. Kamran çok üzülüyor. Çalığışu be Necdet çok oynuyorlar. Onlar çok mutlular.

Feride ile Necdet konuştular. Kamran bunu duydu.

Feride:

- Haydi, Necdet! Bir daha söyle! Hala, hala, hala...

Necdet, Feride'yi dinlemiyor. O, itiraz ediyor:

- Hayır! Anne, anne, anne!

Kamran, Feride ile konuştu:

- Feride, bırak... O, sana "anne" desin... Onun, buna ihtiyacı var...

Feride sustu. Feride, Necdet'in saçını okşadı.

V

Kamran uyuyor. Pencereye taş geliyor. Feride taş atıyor. Kamran uyandı. Feride onu çağırdı. Onlar kahvaltı yapacaklar. Feride Kamran'a süt verdi. Süt armut kokuyor. Onlar çörek yediler. Onlar reçel yediler.

Feride, çöreğin üstüne reçel sürdü. Çöreği Kamran'a verdi:

- Bunları ben yaptım... Bu çöreğin adını bilmiyorum... Bu çöreğe "Gülbeşeker" diyorlar... Şimdi söyle, gülbeşekeri beğendin mi?

- Beğendim...

- Sen sevdin mi?

- Sevdim...

- Bir daha söyle...

- "Ben Gülbeşeker'i sevdim." de...

- Ben Gülbeşeker'i sevdim...

Feride'nin kirpikleri titriyor. Onun yüzü kırmızı oldu. Feride utandı. Feride, Kamran'a yaklaştı:

- Bir daha söyle... "Ben Gülbeşeker'i çok seviyorum." de...

- Ben Gülbeşeker'i çok seviyorum...

Feride çok sevindi. O, alkışladı. Feride ağlıyor. Feride köşke geri döndü.

*

Akşam oldu. Kamran ve Aziz Bey çarşıdan dönüyorlar. Çocuklar kapının önüne çıktılar. Kamran çocuklara çikolata ve şeker verdi. Çalığışu oraya küçük taşlar attı.

Çalığışu:

- Kamran Bey, ben de çikolata ve şeker istiyorum... Benim çikolatalarım nerede? Bana çikolata verin... Kiraz ağacı hikayesini anlatayım mı?

Kamran cebinden bir kutu çıkardı. Güldü:

- Buyurun Feride Hanım... Ben bir kutu çikolata aldım... Siz bunu çok seviyorsunuz...

Feride sevindi:

- Çok güzel, çok güzel...

- Evet, Çalığışu... Ama; bunları sana ben yedireceğim...

- Nasıl?

- Eski günler gibi...

Kamran çikolatayı uzattı. Feride düşündü. Sonra, Feride başını uzattı. Onun dudakları titredi. Feride dudaklarını açtı. Feride çikolatayı yedi.

Feride:

- Kutuyu bana ver... Ben çikolatayı Necdet ile yiyeceğim...

Kamran:

- Orada duvar var... Haydi Feride... Oraya gidelim... Orada denize bakalım... Orada konuşalım...

- Tamam... Ben içeri gideyim... Kutuyu odaya bırakayım... Bir dakika bekle...

Kamran cesaret etti. Feride'nin bileğini tuttu:

- Hayır, Feride... Sana güvenmiyorum... Gitme...

Feride başını eğdi. Feride ve Kamran yürüyorlar. Onlar yavaş yürüyorlar. Kamran çok dalgın. Gökyüzünde kuşlar var. Kamran kuşlara baktı.

Kamran:

- Feride, sen bu kuşlar gibisin... Bir uçacaksın... Bir gün gideceksin, değil mi?

- ...

- Buradan gitmek istiyor musun?

- ...

- Sen gideceksin... Burada insanlar üzülecekler...

Feride cevap vermiyor. Feride susuyor. Feride kutuya bakıyor. Feride kutuya resim çiziyor.

Kamran şikayet etti:

- Cevap vermiyorsun, Feride...

Feride Kamran'ın yüzüne baktı:

- Beni affet... Ben düşündüm... Ben seni dinlemedim... Ben bir şarkı biliyorum... Onu düşündüm... Şarkıyı kutuya yazdım... Sen oku... Ben üşüdüm... İçeri gidiyorum...

Kamran kutuyu okudu:

“Ben ateş gibiyim, ben konuşmayacağım

Sen kötüsün, sen isteme... Benim içimde yara var

Sen bana kötülük ettin, bunu söyle

Sen kötüsün, sen isteme... Benim içimde yara var...”

VI

Dört gün geçti. Feride arkadaşlarıyla konuşmuyor. Feride onlardan kaçıyor.

Akşam oluyor. Evde kimse yok. Kamran evde değil. O, dışarıda. O, dolaşiyor.

Orada tepeler var. Orada ağaçlar var. Ağaçlar ıslık çalıyorlar. Orada yollar var. Yollar uzakta.

Kamran’ın gözlerine tozlar doluyor. Orada kaya var. Kamran kayayı gördü. Kayanın yanında bir ağaç var. Ağaç zayıf. Kamran oraya gitti. Kayanın yanına oturdu. Burası kalabalık değil.

Kamran doğaya bakıyor. Kamran ümitsiz. Kamran ruhsuz. Kamran hayal gördü. Hayal uzakta. O, kadın. Kamran oraya yürüdü. Bu, Nermin. Kamran onu tanıdı. Nermin onu tanıdı. Nermin’in şemsiyesi var.

Nermin niçin yalnız? Nermin niçin buraya geliyor? Kamran merak etti. Kamran hızlı yürüyor.

Nermin başını eğiyor. Nermin yürüyor. Rüzgar var. Nermin eteğini tutuyor. Kamran heyecanlandı. Çünkü; bu Nermin değil. Bu, Feride...

Rüzgar çok var. Feride’nin şemsiyesi uçtu. Feride şemsiyeyi tutmak istedi. Feride’nin etekleri açıldı. Kamran şemsiyeyi tuttu. Kamran montunu tuttu. Feride eteğini düzeltti.

Feride:

- Teşekkürler Kamran... Çok rüzgar var... Ben uçacaktım...

Feride konuşmak istedi. Ama; Feride sustu. O, başını öne eğdi. O, gözlerini kapadı. O ve Kamran yürüyorlar.

Feride konuşmak istedi. O, konuşmadı. O, güldü. Feride anlattı:

- Niçin gülüyorum? Biliyor musun? Biz misafirlige gittik... Benim işim vardı... Ben çarşıya gittim... Ben Nermin'in elbisesini giydim... Orada asker vardı... O, beni Nermin sandı... O, konuştu: "Nermin Hanım, sizi görmek ne güzel... Çok mutlu oldum..." Nermin bana iyilik yaptı... Onun sırrı vardı... Ben onu öğrendim... Ben güldüm... Asker beni gördü... Asker korktu... Asker kaçtı...

Kamran gülümsüyor. Kamran dinliyor. Feride konuşuyor:

- Ben gevezeyim... Ben sana bunu söyledim... Sen kimseye söyleme...

- Tamam, söz veriyorum...

Onlar sustular. Onlar yürüyorlar. Şimdi rüzgar kuvvetli değil. Kamran düşünüyor. Kamran çok mutlu. Kamran hep mutlu olmak istiyor. O, Feride ile evlenmedi. Bu sebeple üzgün.

Feride tekrar konuştu:

- Bu tatil çok güzel... Ben eğlendim... İki sene sonra tekrar geleceğim... Teyzelerimi, sizleri tekrar göreceğim... Sonra ben yaşlanacağım... Benim saçlarım beyaz olacak... Sen benim ağabeyimsin...

Orada dilenci var. Dilencinin çocukları var. Onlar dilenciye gördüler. Dilencinin çocuğunun ayakkabısı yok. Çocuk koştu. Çocuk Feride'nin eteğini tuttu.

Kamran durdu. Kamran çocuğa para verdi. Dilenci kadın onlara teşekkür etti:

- Siz mutlu olun... Siz hiç ayrılmayın...

Kamran ve Feride durdular. Kamran Feride'ye baktı ve konuştu:

- Feride, duydun mu? Kadın ne dedi?

Feride cevap vermedi. Feride ağladı. Onlar yürüyorlar. Onlar konuşmadılar. Çünkü; onların cesaretleri yok.

*

Onlar köşkün önüne geldiler. Akşam oldu. Rüzgar kuvvetli değil. Orada kayalar var. Kamran oraya gitmek istedi. Feride gitmek istemedi.

Feride çok yorgun. Onun kuvveti yok. Kapının önünde bir taş var. Feride oraya oturdu.

Kamran, Feride'nin yanına oturdu. Kamran, Feride'nin omzuna dokundu. Feride hissetti. Feride heyecanlandı. Feride kaçmak istedi. Feride vazgeçti.

Kamran, Feride'nin gözlerine baktı. Feride çaresiz. Kamran bunu gördü. Kamran, Feride'nin elini tuttu. Onların elleri soğuk. Kamran ve Feride gözlerini kapadı. Kamran düşündü. Bu Feride'nin eli. Onun eli titriyor. Kamran çok mutlu. Kamran gözlerini açtı. Feride ağlıyor. Feride başını Kamran'ın omzuna koydu. Feride, Kamran'ın elini tutuyor.

Kamran:

- Ben Gülbeşeker'i seviyorum...

Orada kapı var. Kapı açıldı. Nermin geldi. Nermin ve Feride sarıldılar. Nermin, Feride'yi öpüyor. Feride, Nermin'le içeri gidiyor. Feride döndü:

- Teşekkürler, Kamran...

VII

Ertesi gün Feride, çarşıya gitti. O, öğleyin döndü. O, çok yorgun. Çocuklar onun yanına geldiler. Onlar salıncak kurdular.

Aziz Bey'in misafirleri var. Onlar yaşlı ve geveze. Kamran oradan ayrıldı. O, bahçeye geldi. Feride ve Necdet salıncakta sallanıyorlar.

Kamran:

- Feride, Necdet düşecek... Dikkatli ol...

- Necdet mutlu... O, şikayet etmiyor...

Çocuklar bekliyorlar. Onlarda sallanmak istiyorlar. Nermin de sallandı. Nermin büyük. Ama; o, korkuyor. Bütün çocuklar sallandılar.

Feride:

- Herkes sallandı... Kimse kalmadı...

Kamran:

- Beni unuttun, Feride...

Feride "tamam" demedi. Feride "evet" demedi.

Feride:

- Nasıl yapacağız? Sen ve ben ağırız... İpler ince...

Müjgan:

- İpler değil... Feride çok yorgun... Daha yorulmasın...

Feride:

- Evet, çok yorgunum... Belki hasta olacağım...

Müjgan, Kamran'a baktı. Müjgan kısık sesle konuştu:

- Sen kalpsizsin...

Kamran:

- Niçin?

Müjgan ve Kamran evin önüne yürüdüler.

Müjgan:

- O, çaresiz... Sen böyle yapma... O, çok üzüyor...

- Müjgan!...

- O, sana kızdı... O, gitti... O, sonra geri geldi... Seni gördü... O, şimdi tekrar kötü oldu...

Müjgan ağlıyor. Kamran susuyor. Müjgan anlatıyor:

- Feride yarın gidiyor... O, gidecek... Kocasına ona mektup yazdı... Ama; bu yalan... O, senden kaçıyor... Feride dayanıklı... Ama; Feride bir kadın... O, nazik... Sen onu çok üzdün... Bu sebeple o, gitmek istiyor...

Kamran:

- Feride üzgün... Ben biliyorum... Ama; ben de üzgünüm...

- Evet... Bunu sen yaptın...

- Sen de kalpsizsin Müjgan...

- Ben ne yapayım? Feride doktorun karısı... O, evli... Sen de mutsuzsun... Ben sana dargın değilim... Ama; ne yapayım? Çare yok...

Feride yarın gidecek. Herkes bunu biliyor. Ama; kimse bunu konuşmuyor. Onlar akşam yemek yediler. Bu gece herkes suskun. Aziz Bey, Feride'nin saçını okşadı:

- Ah, Çalığışu! Ben yaşlıyım... Beni üzüyorsun...

O, gece herkes odasına gitti. Herkes erken uyudu.

VIII

Gece oldu. Herkes uyuyor. Müjgan odadan çıktı. O, sessiz yürüyor. O, Kamran'ın odasına gitti. Odada ses yok. Odada ışık yok. Kadın kapıyı açtı. Kamran uyumuyor. O, Kamran'ı gördü. Kamran düşünüyor. Kamran çok yorgun.

Müjgan:

- Uyumadın mı, Kamran?

- Evet, uyumadım...

- Lamba niye kapalı?

- Çünkü; ışık gözlerimi acıtıyor...

- Karanlıkta ne yapıyorsun...

- Hiç... Ben ümitsizim... Ben düşünüyorum... Sen niçin geldin? Ne istiyorsun?

- Sana bir haberim var... Ama; panik yapma... Sana söyleyeceğim...

Müjgan kapıyı kapattı. Müjgan konuştu:

- Panik yapma, Kamran... Bu kötü bir şey değil... Bu iyi bir şey... Lütfen heyecanlanma...

Müjgan düşündü. Sonra konuştu:

- Kamran, Feride benim odama geldi... O, anlattı: "Müjgan, benim bir sırrım var. Bunu sana anlatacağım. Sen kimseye söyleme. Ben buraya geldim. Sizi özledim. Bu doğru. Ama; başka sebep var. Ben doktora söz verdim. Ona, buraya geleceğim, dedim. Ben buraya geldim. Ben dulum. Kocam, üç ay önce kanser oldu. O, öldü." Feride başını omzuma koydu... O, ağladı... O, devam etti: "Doktor beni çağırdı. O,

bana git, dedi. Ben kabul ettim. O, Kamran'la barış, dedi. Doktor bana bir paket verdi. O, bunu nişanına ver, dedi. Olay bu. Doktor iyi adamdı. Doktor öldü. O, Munise'nin yanında. İstanbul'a geldim. Kamran'ın karısı öldü. Ben yeni öğrendim. Ben dulum. Ama; bu sebeple söylemedim. Çünkü; insanlar dedikodu yapacaklar.”

Müjgan anlatıyor. Müjgan heyecanlanıyor:

- Ah! Kamran, Feride çok ağladı... Feride bana söyledi: “ Ben yirmi beş yaşındayım. Ben buradan kaçtım. Ben maceralar yaşadım. Ben genç bir kıyım. Ben kimseyi öpmedim. Bana inanmıyorsunuz. Ben biliyorum. Ama; gerçek bu. Doktor paket verdi. Pakette ne var? Ben bilmiyorum. Ben yarın vapura bineceğim. Sonra sen paketi Kamran'a ver.”

Müjgan sustu. Müjgan ağlıyor. Çocuk gibi. Müjgan'ın elleri titriyor. Müjgan ellerini uzattı:

- Kamran, onu bırakmayacağız... O, burada kalacak... Siz ayrılmayın... Siz üzölmeyin...

Kamran, heyecanlandı. O, hayal ediyor. O, ümitlendi. O, çok ümitlendi. O, korkuyor. Çünkü; o, hasta. Kamran gözlerini açıyor. Kamran gözlerini kapıyor.

Müjgan'ın atkısı var. Atkının içinde paket var. Paketi Kamran'a verdi:

- Paketi sana şimdi veriyorum...

Müjgan odadan çıkmak istedi. Kamran onu tuttu. Müjgan odada kaldı. Paketin içinden bir mektup ve ikinci paket çıktı. Mektup şöyle:

“ Kamran Bey, oğlum,

Bu mektubu ben yazdım. Siz biz bu mektubu okuyacaksınız. Ben öleceğim. Ben yaşlıyım. Bu cümleleri ben yazıyorum. Lütfen dinleyin.

Ben doktorum. Bir gün köyde bir kız gördüm. Kız İstanbullu. O, çok saf ve temizdi. Ben kendime sordum. Bu kız niçin burada? O, bana anlattı. Ah, zavallı kız!

O, bana yalan söyledi. Ama; ben inanmadım. Onun tavırları var. Ben tavırlardan anladım. O, aşık.

İki sene sonra, onu tekrar gördüm. Onun kızı öldü. Ben onu İstanbul'a getirmek istedim. Ama; getirmedi. Çünkü; o, bunu istemedi.

Siz evlendiniz. O, sizi unutmadı. Onun bir defteri var. Ben, o defteri buldum. Ben defteri okudum. Feride, deftere hayatını yazdı. Ben onu tedavi etmek istedim. O, benim kızım gibi... Ama; burada insanlar dedikodu yaptılar. Ben onu evlendirmek istedim. Feride bunu istemedi. Feride aşk istedi. Çünkü; o, seni seviyor. O, başkasını sevmeydi. Benim çarem kalmadı. Ben ve Feride evlendik. Ben onu korudum. Ben ona miras bıraktım. Dul yaşamak daha kolay. Çünkü; insanlar dedikodu yapmıyorlar. Sizin karınız öldü. Ben biliyorum. Çünkü; sizden haber aldım. Ben bir fikir buldum. Biz evlendik. Biz yalandan evlendik. Biz boşanacağız. İnsanlar tekrar dedikodu yapacaklar. Bu önemli değil. Çünkü; ben çok hastayım. Bu mektubu size Feride ile gönderiyorum. O, bu paketi size verecek. O, tuhaf bir kız. Onu sakın bırakma. Onunla evlen.

Şunu da söyleyeceğim. Benim bir kedim var. Ben sana onu vermem. Feride'yi hiç vermem. Ama; Feride sana aşık. Sen kalpsizsin. O, seni seviyor. Ben bunu anlamıyorum...

Merhum Hayrullah

NOT: Paketin içinde defter var. Feride'nin defteri var. O, onu çöpe attı. Ben çöpten aldım. Şimdi size gönderdim.

IX

Müjgan ile Kamran, Feride'nin defterini okudular. Sabah oldu. Ağaçta kuşlar var. Kuşlar ötüyorlar.

Kamran yorgun. O, başını deftere koydu. Defter sarı. Defterin kapağı mavi. Kamran defteri öptü.

Müjgan:

- Kamran, defterin kapağına bak... Kapakta yazılar var...

Onlar kapağı okudular:

“Defterim dün bitti. Ben dün evlendim. Ben dün gelin oldum. İnsanlar konuştular. Ben sustum. Ben isyan etmedim. Doktor İzmir’den beyaz elbise getirdi. Ben onu giydim. Ben aynaya baktım. Aynada kendimi gördüm. Ben gözlerimi kapadım. İşte bu isyandı.

Buraya yabancılar geldiler. Eski öğretmen arkadaşlarım geldi. Ben sadece güldüm. Hayrullah Bey akşam eve geldi. O, damatlık giydi. Ben üzgünüm. Ama; ben güldüm. Çünkü; doktor komik. Ben, Hayrullah Bey’e kravat verdim. O, bana söyledi:

- Aferin kız... Sen iyi ev kadını olacaksın...

Misafirler gittiler. Hayrullah Bey ve ben oturuyoruz.

Hayrullah Bey:

- *Küçük, ben geç kaldım... Niçin geç kaldım? Sen biliyor musun? Ben, Munise’nin mezarına gittim... Ona çiçek götürdüm... Senin gelin çiçeklerinden götürdüm...*

Doktor konuştu. Ben ağladım. Gece oldu. Biz odada oturduk. Hayrullah Bey’in gözlüğü var. O, Rousseau okuyor:

- *Gelin Hanım! Ben damadım... Kusura bakma... Ben kitap okuyacağım...*

Ah, yaşlı doktor! Ben seni çok sevdim. Ama; şimdi nefret ediyorum. Sen bana baktın. Sen bana “kadın” gibi baktın. Benim kocam oldun. Doktor, kitabı masanın üstüne koydu. Doktor bana baktı ve konuştu:

- *Haydi, gelin hanım... Yatak zamanı... Haydi bakalım...*

Ben pencereden baktım. Dışarı s karanlık. Ben kaçmak istedim.

Doktor:

*- Haydi, gelin hanım... Haydi yukarıya çık... Ben onbaşıyla konuşacağım...
Sonra geleceğim...*

Ben üstümü değiştirdim. Ben doktorun odasına gittim. Hayrullah Bey aşağıda. O, ayakta duruyor. Ben titriyorum. Ben ayak sesi duyuyorum. Hayrullah Bey geliyor. Hayrullah Bey, odaya girdi. O, beni gördü. O, çok şaşırdı:

- Kız, sen yatmadın mı?

*Cevap vermek istedim. Ben heyecanlandım. Bu sebeple cevap veremedim.
Doktor yüzüme baktı:*

- Bu ne elbise? Sen benim odamda ne yapıyorsun...

Doktor güldü:

- Sen buraya...

O, gülüyor. O, çok gülüyor:

*- Sen buraya... Seni yaramaz seni... Biz karı koca olduk ha? Biraz utan!
Allah cezası versin... Ben baban yaşındayım...*

Benim başım dönüyor. Doktor gülüyor. O, benimle eğleniyor:

- Seni fesat seni... Sen gecelik giydin... Sonra odama geldin... Bu ayıp...

Ben:

- Doktor Bey... Ben bilmiyorum... Beni buraya getirdiler...

*- Tamam... Sütüne seni buraya getirdi... Sen niye geldin? Sen bana tecavüz
mü edeceksin?*

*Bu bir işkence. Ben çok utanıyorum. Ben dudaklarımı ısırıyorum. Doktor hâlâ
gülüyor. O, benimle eğleniyor:*

- Kız, üstüme gelme... Pencereyi açacağım... Ben bağıracam...

Ben:

- Babam benim... Babam benim...

Ben, Doktor Bey'e sarıldım. O, bana sarıldı. Ben ağlıyorum.

Doktor:

- Kızım benim... Kızım benim...

O, beni öptü. Bir baba gibi.

*

Ben odama gittim. Ben ağlıyorum. Ben güliyorum. Ben gürültü yapıyorum.

Doktor duvara vurdu:

- Kız, gürültü yapma... Komşular yanlış anlayacak...

*

O, gece böyle oldu. Doktor çok temiz. Doktor çok iyi. O, bana iyilik yaptı. O, bana arkadaşlık yaptı. O, erkek. O bunu unuttu. Ben kadını. Ben bunu unutmadım. Ben yanlış anladım. Bu sebeple çok utandım."

*

Feride, gece uyumadı. Sabah uyudu. O, az sonra gidecek. O, yataktan kalktı. O, elbisesini giydi.

Müjgan mutfakta çalışıyor. Feride ona seslendi:

- Müjgan, niçin beni uyandırmadın? Şimdi geç kalacağım...

Müjgan cevap verdi:

- Ben odana geldim... Sen uyuyordun... Seni uyandırmak istemedim...
Bugün fırtına var... Belki vapur kalkmayacak...

- Otobüsle gideceğim...

- Ben babama söyledim... Sen vapurla gideceğim... Babam sana haber verecek...

Feride gidecek. Kimse bunu önemsemiyor. Bu sebeple Feride çok üzülüyor.
Kamran evde yok.

Müjgan:

- Feride, sana iyilik yaptım... Kamran'ı gönderdim... O, evde yok... Sen üzülme...

- Hiç gelmeyecek mi?

- O, limana gelecek... Seninle orada vedalaşacak...

- Teşekkür ederim, iyi ettin... İyilik yaptın...

Misafirler geldiler. Onlar Feride'yle yemek yiyecekler.

Feride:

- Bu olmayacak... Ben geç kalacağım...

Teyzeler:

- Ayrıp olacak, Feride... Beş dakika...

Feride:

- Tamam...

Saat üç oldu. Feride, Müjgan'la konuştu:

- Araba geliyor... Galiba, benim için...

Feride denize baktı. Denizde vapur var. Feride vapuru gördü. Feride telaş yaptı:

- Vapur geliyor... Acele edeceğim... Ben önce gideceğim... Siz bana yetişin...

Müjgan'la beraber koşuyorlar. Onlar bahçelere giriyorlar. Onlar tarlalardan yürüyorlar. Bahçe kapısının önünde bir kadın var. Kadın yaşlı:

- Ben de size geldim... Buraya araba geldi... Sizi bekliyorlar...

Aziz Bey ile Kamran Bey oradalar. Aziz Bey konuştu:

- Feride, niçin terlisin?

Aziz Bey sonra güldü. Feride'ye yaklaştı:

- Vapur geliyor... Ama; senin için değil... Çünkü; kocan izin vermiyor...

Feride çok şaşırıldı:

- Enişte, sen ne diyorsun?

- Kocan o, kızım... Ben karışmıyorum...

Feride bayılacak. Feride gözlerini kapadı. Kamran onu tuttu. Feride gözlerini açtı. O, Kamran'ı gördü.

Aziz Bey kahkaha attı:

- Çalığışu, kafese girdin mi? Haydi bakalım... Şimdi çırpın... Ama; bu işe yaramayacak...

Feride, yüzünü kapamak istedi. Ama; Kamran onun ellerini tutuyor. Aziz Bey kahkaha attı:

- Sana tuzak kurduk, Çalığışu... Müjgan senin sırrını, Kamran'a anlattı... Senin doktorun, Kamran'a mektup gönderdi... Ben Kamran'la mahkemeye gittim...

Mahkemeye defteri ve mektubu gösterdik... Sonra belediyeye gittik... Sen ile Kamran evlendiniz...

Feride çok kızdı.

Aziz Bey:

- Feride, naz yapma... Sarıl kocana... Ben sizi evlendirdim... Nasıl, Çalığışu? Hep sen bize oyun oynadın... Şimdi, ben sana oynadım...

Bahçede çocuklar var. Onlar oynuyorlar.

Aziz Bey:

- Şimdi elimi öpmeyin... Bu uzun sürecek... Ben şimdi düğün sofrası hazırlayacağım... Biz gidelim... Siz konuşun...

Kamran, Feride'nin elinden tuttu. Onlar koştular. Sonra Müjgan geldi. Feride ve Müjgan sarıldılar. Onlar ağladılar.

Müjgan:

- Seni fırtınadan kurtardık... Ama; şimdi yanında sarı fırtına var... Allah sana yardım etsin...

Feride ve Kamran, birlikte yürüyorlar. Kamran, Feride'nin elini tutuyor. Feride'nin eteği takıldı. Kamran, Feride'nin kulağına fısıldadı:

- Feride, sen benimsin... Ben inanmıyorum... Galiba kalbim duracak...

Kamran, Feride'yi kucığına aldı. Onlar merdivenden iniyorlar. Feride gülüyor. Feride ağlıyor. Feride yalvardı:

- Benim elbisem kötü... Dışarı çıkmayalım... Ben odama gideyim... Ben elbisemi değiştireyim... Sonra geleyim...

- Hayır, Feride... Bırakmayacağım... Yanımda kal...

Feride başını, Kamran'ın göğsüne koydu. O, itiraf etti:

- Ben gittim... Ama; pişman oldum...

Kamran, Feride'nin yüzünü okşuyor. Feride'nin yüzü ıslak. Feride ağlıyor.

Onlar yolda yürüyorlar. Onlar konuşmuyorlar. Onlar sarhoş gibi. Onlar bağ yoluna geldiler. On sene önce buradaydılar. Şimdi tekrar buradalar. Onlar, on sene önce burada nişanlandılar.

Kamran:

- Burayı hatırladın mı, Feride?

- Hatırladım... Burayı unutmadım... Çünkü; ben burada çok mutlu oldum...

Kamran, Feride'nin gözlerine baktı. Onun çenesini tuttu. O, konuştu:

- Feride, bizim hikayemiz burada başladı... Beni dinle... Seni seviyorum... Sen Çalığışu'ydun... Ben seni sevdim... Ben sabah seni düşündüm... Ben akşam seni düşündüm... Ben sana çok aşık oldum... Ben seni kıskanıyorum... Dağlarda otlar var... Ben onların adını bilmiyorum... O ot güzel kokuyor... O, ot yıpranıyor... Bu sebeple, o, güzel kokuyor... Ben "sarıçiçek" de kokladım... Ama o güzel kokmuyor... O ot güzel kokuyor... Sen, o ot gibisin... Ben seni çok kıskanıyorum... Sen çok güzelsin... Ben seni kırdım... Ben özür diliyorum... Senin gözlerin görmüyor... Sen benim sözlerimle eğlenmiyorsun...

Feride'nin gözlerinde yaş var. Feride'nin gözleri titriyor. O, Kamran'a sarılıyor. Feride konuştu:

- Bana bak, Kamran! Ben Çalığışu değilim... Çalığışu öldü... Ben büyüdüm...

- Önemli değil... Ben Gülbeşeker'i seviyorum...

- Kamran, öyle deme... Yalvarıyorum...

Feride, Kamran'ın göğsünde uzanıyor. Feride'nin boynu gözüktüyor. Onun boynun damarlar var. Damarlar mor. Kamran damarları gördü.

Feride, Kamran'ın omzunu tuttu. Onu çekti. Ona boynunu uzattı.

*

Bir dakika geçti. Feride çok mutlu.

Feride:

- Allah'ım... Ne ayıp... Sen sebep oldun... Vallahi senin yüzünden...

Kamran ve Feride birlikteler. Orada bir ağaç var. Ağaçta çalığışu var. Çalığışu ötüyor...

-SON-

5. Çalkuşu Romanı Kelimeleri A1-A2 Türkçe-Türkçe Sözlük

A

abart-: Bir olay oldu. O, anlattı. O çok anlattı. O, abarttı. Olay böyle olmadı.

abla: Benim kardeşim var. O kız. O, benden büyük. O, ablam.

acele et-: Az zaman var. Hadi, acele edin.

acemi: O iş yapıyor. O daha yeni. O acemi.

acı-: Ben kolumu çarptım. Benim kolum acıyor.

acı-: O, koluma vurdu. O, kolumu acıttı.

aç: Ben yemek yemedim. Ben çok açım.

aç-: Lütfen, kapıyı aç!

açık: Kapı kapalı değil. Kapı açık.

açıklan-: Dün başbakan açıkladı: “Memurlara zam yapacağız.”

açıl-: Kapı açıldı. İçeri bir adam girdi.

ad: Benim adım Stefen. Sizin adınız ne?

ada: Burası İngiltere. İngiltere bir ada.

adam: Orada bir adam var. Adam bıyığı var. Adam uzun boylu.

adres: Cumhuriyet Mahallesi, Temaşa Sokak, Orman Apartmanı, No:10/18.

Bu benim adresim.

afetin: Ayşe bu resim çok güzel. Aferin sana...

affet-: Ben sana kızdım. Ama, sonra seni affettim.

afiyet ol-: Onlar yemek yiyorlar. Ben onlara söyledim: “Afiyet olsun.”

ağa: Köyde ağa var. O çok zengin. Onun tarlaları var.

ağabey: Benim kardeşim var. O erkek. O, benden büyük. O, ağabeyim.

ağaç: Ağaçta kuş var. Ağaçta yapraklar var.

ağır: Bu taş çok ağır. Ben taşı kaldırmadım.

ağız: Benim ağızımda otuz iki diş var.

ağla-: Ben mutsuzum. Bu sebeple ağladım.

ağlat-: O, bana bağırdı. O, beni ağlattı.

ağrı-: Ben bugün çok kitap okudum. Benim gözlerim ağrıyor.

ağustos: Bir yılda on iki ay var. Sekizinci ay ağustos.

ağustosböceği: Bu ağustosböceği. Onun ışıkları var. Onun sesi çok güzel.

ah: Ah! Canım çok acıdı.

ahır: Burada öküzler ve atlar var. Onlar ahırda yaşıyorlar.

aile: Benim annem, babam ve erkek kardeşim var. Bu benim ailem.

ak-: Musluktan su akıyor.

akıllı: O çok zeki. O çok akıllı.

akraba: Benim halam, dayım, teyzem, amcam, büyükbabam, büyükannem var. Bunlar benim akrabalarım.

akrep: Akrep tuhaf hayvan. O korkuyor. Sonra, o intihar ediyor.

aksi: Bugün her şey ters. Her şey aksi.

akşam: Gündüz bitti. Akşam oldu. Her yer karanlık.

aktör: O, sinema oyuncusu. O erkek. O aktör.

aktris: O, sinema oyuncusu. O kadın. O aktör.

aktris: O, sinema oyuncusu. O kadın. O aktris.

al-: Masanın üstünde kitap var. Git, kitabı al. Sonra, kitabı buraya getir.

alay: O, bana güldü. O benimle alay etti. Ben çok üzüldüm. Bu kötü.

alçak: Bu bina yüksek değil. Bu bina alçak. Çünkü iki katlı.

aldat-: O, benim kız arkadaşım. O, farklı erkek sevdi. O beni aldattı.

alın-: O, konuştu. O, benim hakkımda konuştu. Ben alındım.

alış veriş: Ben markete gittim. Ben alış veriş yaptım. Ben yiyecek satın aldım.

alış-: Ben bu şehre geldim. Ben buraya yeni geldim. Ben buraya alıştım.

alkış: Tiyatro bitti. Biz oyuncular alkışladık.

almanca: Almanya'da insanlar Almanca konuşuyorlar.

alt: Masanın altında kedi var.

altı: Bir, iki, üç, dört, beş, altı. 6

altın: Messi, altın top ödülünü aldı.

altmış: Elli yedi, elle sekiz, elli dokuz, altmış. 60

ama: Bu elbise çok güzel; ama pahalı.

aman: Aman! Çok canım yandı.

ambar: Köyde ambar var. Ambarda buğday var.

amca: Babamın erkek kardeşi var. O benim amcam.

ameliyat: Benim kalbimde problem var. Ben ameliyat olacağım. Ben iyi olacağım.

ameliyathane: Ben ameliyathanede ameliyat oldum.

amerikan: Converse, Amerikan markası.

amir: Ben büroda çalışıyorum. O, adam amir. O, tecrübeli.

anadolu: Türkiye’de Avrupa ve Anadolu var.

anla-: Öğretmen anlattı. Ben anladım.

anlam: Bu kelimenin anlamı ne? Bu kelimenin anlamı ağaç.

anlaş-: Savaş bitti. Ülkeler, anlaştılar. Şimdi savaş yok.

anlat-: Öğretmen anlatıyor. Ben dinliyorum.

anne: Bu kadın benim annem. O, beni doğurdu. O, babamın karısı.

apartman: Ben bu apartmanda oturuyorum. Apartman dört katlı. Burası benim evim.

aptal: Ben onu sevmiyor. O, salak ve aptal.

ara- Ben kalemimi kaybettim. Ben kalemimi arıyorum. 2) O beni aradı. Ben telefonu açtım: “Alo”

ara: Burada iki ağaç var. Ağaçların arasında köpek var.

araba: Ben arabaya bindim. Araba Mercedes-Benz.

arabistan: Ben Arabistan’a gidiyorum. Orada Arap arkadaşım var.

aralık: Bir yılda on iki ay var. On ikinci ay aralık.

arap: Benim arkadaşım Arabistan’da yaşıyor. O, Arap.

arapça: Arabistan’da insanlar Arapça konuşuyorlar.

arı: Arılar bal yapıyorlar. Arı güzel bir hayvan.

arka: Benim önümde karnım var. Benim arkamda sırtım var.

arkadaş: O iyi arkadaş. Ben anlatıyorum. O dinliyor. O benim arkadaşım.

armut: Armut güze bir meyve. Ayılar armudu seviyorlar.

arnavut: Arnavutlukta Arnavutlar yaşıyorlar.

arnavutluk: Arnavutluk bir ülke. Ben Arnavutluk'a gidiyorum. Orada arkadaşım yaşıyor.

as-: Ben ceketimi çıkardım. Ben ceketimi oraya astım.

asfalt: Bu yol asfalt. Bu yol toprak değil.

asi: O beni dinlemiyor. O isyan ediyor. O asi.

asker: O, asker. O, yeşil giyiyor. Onun silahı var. O, ülkeyi koruyor.

aşağı: Yukarı katta yaşlı kadın oturuyor. Aşağı katta bir adam oturuyor.

aşçı: Aşçı yemek yapıyor. Bu, onun mesleği.

aşık: Ben, seni gördüm. Ben sana aşık oldum. Seni seviyorum.

aşk: Ben seni seviyorum. Bunun adı aşk.

at-: Ben topu atacağım. Sen de tut!

at: At güzel bir hayvan. O hızlı koşuyor. At yarışı var. Atlar yarışıyorlar. İnsanlar para kazanıyorlar.

atasözü: “Bana arkadaşımı söyle! Sana, kim olduğunu söyleyeyim.” Bu bir atasözü

ateş: Biz ateş yaktık. Burası sıcak oldu.

atkı: Hava soğuk. Ben boynuma atkı takacağım.

atsineği: Bu sinek büyük. Onun adı at sineği.

avla-: Biz ava çıktık. Biz tavşan avladık. Biz tavşanı vurduk. Onu yiyeceğiz.

avrupa: Almanya Avrupa'da. Avrupa bir kıta. Orada ülkeler var.

avrupalı: Ben Avrupalıyım. Çünkü ben İspanyol'um. Çünkü İspanya Avrupa'da

ay: Ocak, Şubat, Mart, Nisan, Mayıs, Haziran, Eylül, Ekim, Kasım, Aralık. Bunlar aylar. 2) Akşam oldu. Güneş battı. Ay doğdu.

ayak: Futbol, ayak ile oynanır.

ayakkabı: Ben ayakkabı aldım. Onun markası Converse. Ayakkabı 43 numara.

aydınlattı: O, ışığı açtı. O, odayı aydınlattı.

aydınlık: Sabah oldu. Güneş doğdu. Şimdi aydınlık.

ayı: Ayı büyük hayvan. O mağarada yaşıyor. O, balı çok seviyor.

ayıllık: Çok sıcak. Ben bayıldım. Ben gözlerimi kapadım. Sonra, benim yüzüme su attılar. Ben ayıldım. Şimdi gözlerim açık.

ayıp: Küfür etme! Bu çok ayıp.

ayır-: Ben sevgilimden ayrıldım. Bizi, onun annesi ayırdı.

ayin: Her Pazar Kilise'de ayin var.

ayna: Ben aynaya bakıyorum. Ben kendimi görüyorum.

aynı: Ben elma ve limon aldım. Onları aynı poşete koydum.

ayrı: Ben elma ve limon aldım. Onları ayrı poşete koydum.

ayrıl-: Ben sevgilimle kavga ettim. Biz ayrıldık. Şimdi sevgili değiliz.

ayrılık: Biz ayrıldık. Bunun adı ayrılık.

az: Ben çok pilav yemeyeceğim. Ben az pilav yiyeceğim.

aziz: Kilise'de papaz var. O, aziz.

azrail: Azrail bir melek. İnsanlar ölüyorlar. Azrail, insanların canını alıyor.
Bu onun görevi.

B

baba: Bu adam benim babam. O, annemin kocası.

baca: Çatıda baca var. Bacadan duman çıkıyor.

bacak: Ben düştüm. Ben bacağım ağrıyor.

bagaj: Arabanın bagajına çantamı koydum.

bağ: Burası bağ. Burası yeşillik. Burada üzüm ağaçları var.

bağdat: Ben Bağdat'a gidiyorum. Bağdat, Irak'ta.

bağır-: Ben onu gördüm. O uzakta. Ben ona bağırdım. O beni duydu.

bağla-: Ayakkabımın bağcıklarını bağladım.

bahar: Bir yılda dört mevsim var. İlkbahar, yaz, sonbahar, kış. İlkbahar ve bahar aynı. Baharda ağaçlarda yapraklar var. Yapraklar yeşil. Gökyüzünde güneş var. Kuşlar ötüyorlar.

bahçe: Ders bitti. Teneffüs oldu. Biz bahçeye gittik. Orada oturduk ve cay içtik.

bahçıvan: Bahçede çiçekler var. Bahçıvan çiçekleri suluyor.

bak-: Ben, ona baktım. Ben onu gördüm.

bakan: Ülkeyi başbakan yönetiyor. Bakanlar, ona yardım ediyor.

bakanlık: Bu bina bakanlık binası. Burada Milli Eğitim Bakanlığı var.

bakıcı: Benim çocuğum var. Ben evde değilim. Evde bakıcı var. Bakıcı, benim çocuğumun yanında duruyor. Ona yardım ediyor.

bakımsız: O, hiç yıkanmıyor. O, temiz elbise giymiyor. O çok bakımsız.

balık: Denizde balık var. Balıklar denizde yaşıyorlar.

balıkçı: Bu adam balıkçı. O, balık tutuyor. O balık satıyor.

balkabağı: Balkabağı önemli bir sebze. Cadılar bayramının simgesi.

balkon: Bizim evimizde balkon var. Ben balkonda oturuyorum. Balkon çok güzel. Orada rüzgar var. Ben sokağı seyrediyorum.

bana: Bana yardım edin!

bandırma: Ben Bandırma'ya gidiyorum. Bandırma, Balıkesir'de.

banyo: Bizim evde banyo var. Ben banyoda yıkıyorum.

bardak: Burada bardak var. Bardağın içinde çay var. Ben çay içiyorum.

barış-: Biz kavga ettik. Ama, ben barışmak istiyorum.

barış: Savaş kötü, barış güzel.

bas-: Ben tuşa bastım. Bilgisayar açıldı.

basamak: Merdivenlerde on yedi tane basamak var.

baston: Adam yaşlı. O zor yürüyor. Bu sebeple onun bastonu var. Baston tahta. O, bastın ile daha rahat yürüyor.

baş: Benim başımda saçlar var.

başar-: Bu zor değil. Bunu yapacaksın. Bunu başaracaksın. Biliyorum.

başarılı: Onun dersleri çok iyi. O başarılı bir öğrenci.

başka: Ben bu kafeyi sevmedim. Hadi, başka kafeye gidelim.

başla-: Dizi başladı. Hadi, TV'yi aç.

başlat-: Hakem düdüğü çaldı. Hakem maçı başlattı.

başöğretmen: Burada öğretmenler var. Ama, o başöğretmen. O tecrübeli.

başörtüsü: Kadın, başörtüsünü bağladı. Başörtüsü beyaz.

bat-: Denizde gemi var. Gemi kaza yaptı. Gemi battı.

batır-: O, bana iğne batırdı. Benim canım acıdı.

bavul: Ben tatile gideceğim. Bavulumu eşyaları koydum. Bavul çok ağır.

baygın: O, heyecanlandı. O, bayıldı. O, baygın.

bayıl-: Kadın heyecanlandı. Kadın, bayıldı.

bayram: Bugün 29 Ekim. Bugün Cumhuriyet Bayramı.

bazen: Ben her zaman kitap okumuyorum. Ben bazen kitap okuyorum.

bazı: Bütün insanlar tembel değil. Bazı insanlar tembel.

bebek: O, yeni doğdu. O, bebek.

beğen-: Bu elbise çok güzel. Ben çok beğendim.

bekar: O, evli değil. O, bekar.

bekçi: Mahallede bekçi var. O, gece mahallede dolaşüyor. O, mahalleyi koruyor. O, polis gibi.

bekle-: Ben durakta otobüs bekliyorum.

bel: O, hiç oturmadı. Onun beli ağrıyor.

bela: Ben kötü olay yaşadım. Bu bana bela oldu.

belediye: Şehirlerde, ilçelerde ve beldelerde belediyeler var. Belediyeler buraları yönetiyorlar.

belki: Ben belki geleceğim. Kesin değil.

belli ol-: Sınav sonuçları belli oldu. Sınav sonuçları açıklandı.

bembeyaz: Bugün kar yağdı. Sokaklar bembeyaz.

ben: Ben öğretmenim.

benim: Bu benim kalemim. Bunun sahibi benim.

benze-: Bu göl çok büyük. Denize benziyor.

beraber: Beraber sinemaya gidelim mi?

besmele: Bismillahirrahmanirrahim.

beste: Ben şiir yazdım. O, beste yaptı. Çok güzel şarkı oldu.

bestekar: O adam bestekar. O, beste yapıyor.

beş: Bir, iki, üç, dört, beş. 5

beşinci: Birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci. 5'inci

bey: Ali Bey burada mı?

beyaz: Benim en sevdiğim iki renk: Siyah ve Beyaz.

beyazıt: Bu otobüs Beyazıt'a gidiyor mu?

beyazla-: Senin saçların beyazladı mı?

beyefendi: Ali Beyefendi burada mı?

beyoğlu: Ben Beyoğlu'na gideceğim. Taksim orada.

beyrut: Ben Beyrut'a gidiyorum. Beyrut, Lübnan'da.

bez: Ben bez ile masayı sildim.

beze: Kulağımın altında şişlik var. Bu, beze.

bık-: Her gün fasulye yiyorum. Ben bıktım.

bırak-: Önce ipi tut. Sonra ipi bırak. 2) O, beni terk etti. O, beni bıraktı.

bıyık: Adamın bıyıkları var. Bıyıkları siyah. Bıyıkları dudağının üstünde.

bıyıklı: O adam bıyıklı. Çünkü; bıyığı var.

bil-: Öğretmen soru sordu. Ben bildim.

bilardo: Bilardo çok güzel oyun. Bilardoda iki isteka ve on beş top var.

bilek: Onun bileğinde takı ve saat var.

bilet: Biz bilet aldık. Biz maça gidiyoruz.

bilge: Konfüçyüs bir bilge.

bilgi: Öğretmen anlattı. Biz bilgileri deftere yazdık.

bilim: Fizik, önemli bir bilim.

bin-: Otobüse binelim mi?

bina: Bu bina kaç katlı?

binbaşı: Benim babam asker. Onun rütbesi binbaşı.

bir: Bir. 1

biraz: Çok yemek yemeyeceğim. Biraz yiyeceğim.

birinci: Birinci. 1'inci.

birkaç: - Yemek ne zaman hazır olacak? - Birkaç dakika sonra.

birlikte: Sen ve ben sinemaya gidelim mi? Birlikte sinemaya gidelim mi?

bit-: Film şimdi bitti.

bitir-: Hakem düdüğü çaldı. Hakem maçı bitirdi.

biz: Biz oraya geleceğiz.

bizim: Bizim evimiz büyük.

bluz: Bu bluz mavi. Ben çok beğendim. Onu alacağım ve giyeceğim.

boğaz: İstanbul Boğazı çok güzel.

boğul-: O, yüzme bilmiyor. O, boğuldu.

bomba: Bu savaşta çok bomba patladı. Çok insan öldü.

boncuk: Benim tespihim var. Tespihin boncukları mavi.

boş: Şişede su yok. Şişe boş.

boşa-: Ben evliydim. Kocam beni boşadı. Artık evli değilim.

boşan-: Ben kocamdan boşandım. Şimdi evli değiliz.

boy: Lewandovski'nin boyu uzun. Messi'nin boyu kısa.

boya: Duvarı kırmızı boya ile boyadık.

boya-: Duvarı kırmızı boya ile boyadık.

boyacı: Boyacı duvarı boyadı.

boyalı: Şimdi duvar boyalı.

boylu: Lewandovski uzun boylu.

boyun: O, çenesini ve boynunu kaşdı.

boz-: Çocuk, radyoyu bozdu. Ben radyoyu tamir ettim.

bozul-: Radyo bozuldu. Şimdi çalışmıyor.

böcek: Ben böcekten korkuyorum. Sineği, örümceği sevmiyorum.

böğürtlen: Böğürtlen çok güzel bir meyve.

bölüm: Ben dizi izliyorum. İkinci bölüm şimdi bitti.

böyle: Böyle söyleme. Ben üzülüyorum.

bravo: Çok güzel! Bravo!

bu: Bu kalem kimin?

buçuk: Saat üç buçuk.

budala: O, aptal. O, salak. O, budala.

bugün: Bugün hava çok güzel. Ama; yarın yağmurlu.

bul-: Ben kalemimi kaybettim. Ben kalemimi aradım. Ben kalemimi buldum.

bulaşık: Biz yemek yedik. Tabaklar, bardaklar kirlendi. Onlar bulaşık.

buluş-: Biz Taksim’de saat 14.00’da buluşacağız.

bulut: Gökyüzünde bulutlar var. Bulutlar beyaz.

buna-: O, yaşlandı. O, bunadı. O, hatırlamıyor.

bunal-: Burası çok sıcak. Ben bunaldım.

burada: Burada ne var?

buraya: Hemen buraya gel.

bursa: Ben Bursa’ya gidiyorum.

burun: İnsanlarda iki göz, iki kulak ve bir burun var.

buruşuk: O, yaşlı. Onun yüzü buruşuk.

buz: Antarktika çok soğuk. Orada buzlar var.

bütün: Bütün insanlar iyi.

büyü: Onlar bana büyü yaptılar. Büyü, sihir gibi.

büyü-: Çocuk doğdu. Yıllar geçti. Çocuk büyüdü.

büyücü: Büyücü, büyü yaptı.

büyük: Sınıf çok büyük. Sınıf küçük değil.

büyükannem: Benim annemin annesi ve babamın annesi var. Onlar benim büyükannelerim.

büyüt-: Ben doğdum. Beni ailem büyüttü.

C

cadde: İstiklal Caddesi'nde dükkanlar var.

cahil: O, kitap okumuyor. Onun bilgisi yok. O, cahil.

cam: Pencerenin camı kırıldı.

cami: Müslümanlar Camiye gidiyorlar. Onlar orada ibadet ediyorlar.

can: O, bana tokat attı. Benim canım acıdı.

canavar: Canavar çok büyük ve çok korkunç. 2) Çocuk çok yaramaz.
Canavar gibi.

cehennem: İnsanlar ölüyorlar. Kötü insanlar cehenneme gidiyorlar.
Cehennem çok sıcak. Şeytan orada.

ceket: Bu ceket giydim. Bu ceket çok güzel.

cenaze: İnsanlar ölüyorlar. İnsanlar gömülüyorlar. Tören yapılıyor. Onun adı
cenaze.

cennet: İnsanlar ölüyorlar. İyi insanlar cennete gidiyorlar.

cep: Benim cebimde para yok.

cesaret et: Ben korkuyorum. Ben cesaret etmiyorum.

cesaretlen-: Ben korktum. O, konuştu. Ben şimdi korkmuyorum. Ben
cesaretlendim.

cesur: O, korkmuyor. O, çok cesur.

cetvel: Ben cetvel ile defterin boyunu ölçtüm.

cevap: O, bana soru sordu. Ben ona cevap verdim.

ceviz: Ben bir ceviz ağacıym Gülhane Parkı'nda.

ceza: Ben adam öldürdüm. Mahkeme bana ceza verdi. Ben hapse gireceğim.

ciddi: Gülme! Ben ciddiym.

ciğer: Ciğer bir yiyecek. Kediler ciğeri çok seviyorlar.

cilt: Onun cildi çok güzel. Hiç buruşuk değil.

cimri: O parayı çok seviyor. O, cimri.

coğrafya: Ben coğrafya dersini seviyorum. Bu derste dağlar, ovalar ve iklimler var.

cuma: Bir haftada yedi gün var. Cuma beşinci gün. Pazartesi, Salı, Çarşamba, Perşembe, Cuma, Cumartesi ve Pazar.

cümle: "Ben koşuyorum." Bu bir cümle.

Ç

çabuk: Sen çok yavaşsın. Hadi hızlı ol. Çabuk gel.

çağır-: Öğretmen beni yanına çağırdı.

çağlayan: Orada ırmak var. Irmakta çağlayan var. Çağlayandan sular akıyor.

çakal: Çakal kurnaz bir hayvan.

çal-: O, piyanı çalıyor. 2)Adam kapıyı çaldı. Kadın kapıyı açtı.

çalıkuşu: Çalıkuşu, güzel bir kuş. Ufak ve yaramaz bir kuş.

çalış-: Ben bu şirkette çalışıyorum.

çamaşır: Gömlek, pantolon, külot, atlet... Bunlar çamaşır.

çamur: Bu yol toprak. Yağmur yağdı. Yol çamur oldu.

çanta: Çantada, defter, kitap ve kalemler var.

çapkın: Adam kadınları çok seviyor. O çapkın.

çare: Bir problem var. Ben çare bulacağım.

çaresiz: Ben çare bulmadım. Ben çaresizim.

çarp-: Adama araba çarptı.

çarşı: Ben çarşıya gittim. Ben alışveriş yaptım.

çatı: Evin çatısında kuş var.

çatış-: Jandarma ile hırsızlar çatıştılar. Onları silahları vardı.

çay: Çay çok güzel bir içecek. O, kırmızı. O, sıcak.

çekik: Japonların gözleri çekik.

çekil-: Araba geliyor. Kenara çekil.

çekin-: O, kızdı. Ben sustum. Ben konuşmadım. Ben çekindim. Ben utandım.

çekirdek: Ben erik yedim. Eriğin çekirdeklerini toprağa gömdüm. Onlar ağaç olacaklar.

çekmece: Dolabın çekmecesinde çamaşırlar var.

çene: Onun çenesinde sakal var.

çerkez: Ben Türküm. O, Çerkez.

çeşme: Ben çeşmeden su içtim.

çevik: O, çok atletik. O, çok çevik.

çevir-: Onun sırtını görüyorum. Ben onu çevirdim. Şimdi yüzünü görüyorum.

çığlık: Ben korktum. Ben bağırdım. Ben çığlık attım.

çık-: Merdivenlerden çık. Sola dön. Ev orada. 2) O, dışarı çıktı.

çıkâr-: O, cebinden para çıkardı. Parayı çocuğa verdi.

çılgın: O, tehlikeli oyunlar oynuyor. O, çok çılgın.

çınar: Bu çınar ağacı. Bu ağaç yüz kırk sekiz yaşında.

çingirak: Duvarda çingirak asılı. Çingiraktan ses geliyor.

çınla-: Burada çok ses var. Şimdi ses yok. Ama; kulaklarım çınıyor.

çıplak: O, elbise giymedi. O, çıplak.

çiçek: Bahçede çiçekler var. Çiçekler çok güzel kokuyorlar. Çiçekler beyaz, kırmızı, mavi.

çiftçi: Adam sebze, meyve yetiştiriyor. O, çiftçi.

çiftlik: Orada çiftlik var. Çiftlikte atlar, eşekler, inekler, ahırlar var.

çikolata: Bu pasta çikolatalı. Ben çikolatayı çok seviyorum.

çile: Benim derdim var. Bu çile.

çirkin: O, güzel değil. O, çirkin.

çit: Bahçede çitler var. Bu sebeple hayvanlar dışarı çıkmıyorlar.

çiz-: Ben resim çiziyorum.

çizme: Kış geldi. Kar yağıyor. Ben çizme giydim. Çizme kalın ayakkabı.

çoban: O, çoban. O, hayvanları gezdiriyor. Hayvanlara yemek yediyor.

çocuk: O, yaşlı değil. O, çocuk.

çok: Sen çok güzelsin.

çorap: Ben ayağıma çorap giydim. Ayaklarım üşümüyor.

çöl: Burası çöl. Burası çok sıcak. Burada su yok. Burada deniz yok. Burada kum var.

çöp: Lütfen yere çöp atmayın.

çörek: Bu çörek çilekli. Bu çok güzel.

çözüm: Bir problem var. Biz çözüm bulacağız.

çukur: Orada çukur var. Dikkat et! Oraya düşme.

çünkü: Ben gülüyorum. Çünkü; komik.

çürü-: Biz domatesleri yemedik. Bir hafta geçti. Domatesler çürüdü

Çürük: Bu elma ürük. Elmanın içinde böcek var.

D

dadı: Benim annem çalışıyor. Benim babam çalışıyor. Beni dadı büyütüyor. O, bana yemek yapıyor. O, beni uyutuyor.

dadılık: Ayşe Teyze bana dadılık yaptı.

dağ: Dünya'nın en büyük dağı Everest.

dağınık: Onun odasında elbiseler dolapta değil. Elbiseler yerde. Oda çok dağınık.

dağıt-: Bu odayı kim dağıttı?

daha: Almanya uzak, Küba daha uzak.

dakika: On dakika sonra geleceğim.

dal: Ağacın dalında yaprak yok. Çünkü; sonbahar.

dalgın: Ben konuşuyorum. O, beni dinlemiyor. O, başka bir şey düşünüyor. O, dalgın.

dam: Çatı ve dam aynı anlam.

damar: İnsan vücudunda damarlar var. Damarlarda kan var. Damarlar mor.

damat: Onlar evlendiler. Kadının gelin oldu. Adam damat oldu.

dans: Müzik çalıyor. Biz dans ediyoruz.

dar: Bu yol geniş değil. Bu yol dar. Çünkü; tek şerit.

dargın: Ben sana kızdım. Seninle konuşmuyorum. Sana dargınım.

dava: O, mahkemeye gidecek. Çünkü; onun davası var.

davet et-: Onlar evleniyorlar. Onlar beni düğüne davet ettiler.

davetiye: Onlar evleniyorlar. Onlar bana davetiye verdiler. Onlar beni düğüne davet ettiler.

davran-: O, çok iyi. O, bana iyi davrandı.

davul: Davul, güzel bir enstrüman.

daya-: O, başımı benim omzuma dayadı.

dayak at-: O, beni dövdü. O, bana dayak attı.

dayanıklı: O, güçlü. O, çok dayanıklı. Muhammed Ali dayanıklı bir boksör. Çünkü; o, yumruk yiyor. Ama; yere düşmüyor.

dayı: Annemin erkek kardeşi var. O, benim dayım.

de-: O, “buraya gel” dedi.

dedikodu: Onlar, benim hakkımda konuşuyorlar. Bu kötü bir şey. Bu dedikodu.

defter: Kalemle deftere yazı yazdım.

değil: Bu, kedi değil. Bu, at.

değirmen: Köylüler değirmende un yapıyorlar.

değiş-: O, farklı bir insan oldu. O, çok değişti.

değişik: Değişik bir elbise alacağım. 2) Ali çok tuhaf. O, çok değişik.

değiştir-: Ben dizi seyretmek istemiyorum. Ben maç izlemek istiyorum. Lütfen kanalı değiştir.

dehşet: Bugün trafik kazası oldu. İnsanlar orada öldüler. Bu dehşet.

dekolteli: Onun elbisesi açık. Bu elbise dekolteli.

deli: Onun beyninde problem var. O, deli.

delik: Kapıda delik var. Ben delikten bakıyorum.

delilik: O, tuhaf hareketler yapıyor. O, alkol içiyor. Sonra araba sürüyor. Bu delilik.

demle-: Haydi, çay demle.

dene-: Ben bu soruyu yapmadım. Ama; bir daha deneyeceğim.

deniz kabuğu: Kumsalda deniz kabuğu var.

deniz: Denizde balıklar var. Denizde gemiler var. Deniz mavi.

depo: Evin deposu var. Depoda kürekler, kazmalar var.

dere: Burası dere. Dere ırmaktan küçük.

dergi: Ben dergi okuyorum. Bu dergiyi her hafta satın alıyorum.

deri: Benim derimde yara var. O, çok kaşınıyor.

ders: Şimdi matematik dersi başlıyor.

dert: Benim çok problemim, çok derdim var.

dertli: Benim çok problemim, çok derdim var. Bu sebeple ben dertliyim.

derviş: O adam çok Müslüman. O, derviş.

devam: Şimdi ders bitti. Yarın devam edeceğiz.

devir-: Adam masaya çarptı. Adam masayı devirdi.

devlet: Burası Türkiye Cumhuriyeti Devleti.

dışarı: Ben dışarı çıkacağım.

diğer: Bu elbiseyi istemiyorum. Diğer elbiseyi istiyorum.

dik-: Terzi, bana elbise dikti.

dikkat et-: Lütfen dikkat et.

dikkatli ol-: Lütfen dikkatli ol.

dikkatsizlik: Dikkatsizlik çok kötü.

dil: Benim ağzım var. Ağzımda dişler var. Ağzımda dil var.

dilek: Bugün benim doğum günüm. Ben şimdi mumları üfleyeceğim. Ben dilek tutacağım.

dilekçe: Buraya AVM yapacaklar. Ben bunu istemiyorum. Bu sebeple belediyeye dilekçe yazdım.

dilenci: O, dilenci. O, sokakta oturuyor. O insanlardan para istiyor. İnsanlar ona para veriyorlar. O, çalışmıyor.

din: Müslümanlık, Hıristiyanlık, Musevilik... Bunlar din.

dindar: O Müslüman. O, dini çok seviyor. O, dindar.

dinle-: Radyoda şarkı çalışıyor. Bu Bob Marley. Ben dinliyorum.

dinlen-: Ben bugün çok yoruldum. Ben dinleneceğim.

diploma: Ben Okulu bitirdim. Ben mezun oldum. Ben diploma aldım. Diplomayı bana okul verdi.

direk: Maradona topa vurdu. Top direktten döndü.

dişlek: Onun dişleri var. Onun üst dişleri önde. O, dişlek.

diyarbakır: Ben Diyarbakır'a gidiyorum.

diz-: Ben boncukları ipe dizdim. Ben kolye yaptım.

diz: Diz, bacağın ortasında.

doğ-: Ben 19 Mart 1988 doğdum.

doğa: Burada ormanlar, göller, çiçekler, hayvanlar var. Ben oraya bakıyorum. Ben doğaya bakıyorum.

doğru: Bu cevap doğru. Bu yanlış değil.

doksan: Seksen sekiz, seksen dokuz, doksan. 90

doktor: Ben hasta oldum Ben doktoru gittim. Doktor beni tedavi etti.

dokun-: O, benim koluma dokundu. Ben hissettim.

dokuz: yedi, sekiz, dokuz. 9

dolap: Benim odamda dolap var. Dolapta elbiseler var.

dolaş-: Ben evde değilim. Ben sokaktayım. Ben sokağı dolaşıyorum. Ben yürüyorum.

dolu: Şişede su var. Şişe dolu. Şişe boş değil.

domuz: Domuz bir hayvan. O, çamurda yaşıyor.

don-: Hava çok soğuk. Kar yağıyor. Kedi dondu. O, öldü.

dost: O, benim en iyi arkadaşıım. O, benim dostum.

dostluk: Sen ve ben dostuz. Bizim dostluğumu çok güzel.

dök-: O, suyu yere döküdü.

dökül-: Su yere döküldü.

dön-: Sen, düz yürü. Sonra, sola dön. Okul orada.

döndür-: Ben ona bakmıyorum. Ben pencereye bakıyorum. O, beni tuttu ve döndürdü. Şimdi, ona bakıyorum.

dördüncü: birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü. 4'üncü

dört: Bir, iki, üç, dört. 4

döv-: Biz kavga ettik. O, beni dövdü.

dua et: O, Müslüman. O, dua etti. Allah için...

dua oku-: Kuran'da dualar var. Kadın, dua okudu.

dudak: O, konuşuyor. Ben, onun dudaklarını görüyorum. Onun dudakları ince ve kırmızı.

dul: Kadın dul. Çünkü; onun kocası öldü.

duman: Biz ateş yaktık. Bu sebeple, duman çıktı. Ben öksürdüm. Çünkü; duman beni rahatsız etti.

dur-: Araba gitmiyor. Araba durdu.

durum: Sen çok yalan söylüyorsun. Ben bu durumun sevmiyorum.

duvar: Odada duvar var. Duvarda resim var. Duvarda saat var.

duy-: Sen ne söyledin? Ben seni duymadım.

duygu: Aşk, çok güzel bir duygu.

duygusal: O, çok duygusal. O, hemen ağlıyor.

düğme: Gömleğimin düğmesi koptu.

düğün: Biz evleneceğiz. Biz düğün yapacağız. Düğünde eğleneceğiz.

dükkan: Çarşıda dükkanlar var. Ben dükkanlardan alış veriş yapacağım.

dün: Bugün Perşembe. Dün Çarşamba'ydı.

dünya: İnsanlar dünyada yaşıyorlar. Dünyada kıtalar ve denizler var. Dünyada kıtalar var: Asya, Avrupa, Amerika, Afrika, Avustralya, Antarktika.

dürbün: Orası çok uzak. Benim dürbünüm var. Ben dürbün ile bakıyorum. Şimdi orası yakın. Ben öyle görüyorum.

düş-: Kadın bayıldı. Kadın yere düştü.

düşman: Amerika Birleşik Devletleri'nin düşmanı var. Amerika Birleşik Devletleri'nin düşmanı Sovyetler Birliği.

düşün-: Öğretmen soru sordu. Soru çok zor. Bu sebeple, ben düşünüyorum.

düşür-: Ben bardağı yere düşürdüm. Bardak kırıldı.

düzeltilir-: Dışarıda rüzgar var. Rüzgar, saçımı bozdu. Ben tarakla saçımı düzeltiltim.

E

ebe: Bu kadın ebe. O, annelere yardım ediyor. Anneler çocuk doğuruyor.

efendi: Ahmet Efendi burada mı?

eğ-:O, başını eğdi. O, yere bakıyor.

eğil-: Onun boyu kısa. Benim boyum uzun. Ben eğildim. Onun kulağına konuştum.

eğitim: Ben okula gidiyorum. Ben öğreniyorum. Bunun adı eğitim.

eğitimli: Ben üniversiteyi bitirdim. Ben eğitimli insanım.

eğlen-: Biz dün diskoya gittik. Biz çok eğlendik.

eğlence: Burada eğlence var. İnsanlar şarkı söylüyorlar. İnsanlar eğleniyorlar.

eğlenceli: Biz buraya geldik. Biz eğlenmedik. Çünkü, eğlenceli değildi.

ek-: Onlar tarlaya buğday ektiler.

ekim: Bir yılda on iki ay var. Onuncu ay ekim.

ekmek: Ben yarım ekmek döner yedim.

eksik: Burada üç köpek vardı. Şimdi iki köpek var. Bir köpek eksik.

el: Bir elde beş parmak var.

ela: Onun gözlerinin rengi ela. Ela, güzel bir renk. Yeşil ve sarı gibi.

elbise: Ben elbiseyi giydim. Bu elbise çok güzel.

elçi: O, adam Alman. O, Türkiye’de çalışıyor. O, elçi. O, Almanya elçisi.

elçilik: Ben Venezüella Elçiliği’ne dilekçe yazdım.

eldiven: Hava soğuk. Kar yağıyor. Benim ellerim üşüdü. Ben eldiven giydim.

elli: Kırk sekiz, kırk dokuz, elli. 50

elma: Ağaçta elma var. Elma kırmızı ve yeşil. Elma güzel bir meyve.

elmacık kemiği: İnsanların yüzünde elmacık kemiği var. Gözün altında.

elmas: O, çok zengin. Onun elmasları var. Ben elmasları gördüm. Elmaslar parlıyor.

emekli: O, işte çalıştı. O, altmış beş yaşına geldi. O, emekli oldu.

emir: Ben, ona emir verdim: “Hemen buraya gel!”

en: En kalabalık ülke Çin Halk Cumhuriyeti.

engel ol-: Ben sinemaya gitmek istedim. O, bana engel oldu. Ben sinemaya gitmedim.

enişte: Benim ablamın kocası var. Benim teyzemin kocası var. Benim halamın kocası var. Onlar benim eniştem.

enstrüman: Piyona çok güzel enstrüman.

enteresan: Bu çok ilginç. Bu çok enteresan.

erenköy: Ben Erenköy’e gideceğim.

eri-: Önce kar yağdı. Sonra güneş açtı. Karlar eridi.

erik: Erik çok güzel meyve. Erik yeşil, ekşi ve sulu.

erkek: Onun bıyığı ve sakalı var. O, erkek.

erken: Ben dün geç yattım. Ben bu sabah erken uyandım.

ermeni: O, Ermeni. O, Ermenistan’da yaşıyor.

ermenice: Ermenistan’da insanlar Ermenice konuşuyorlar.

ertesi: Ben bugün buraya geldim. Ertesi sabah geri döneceğim.

eski: Bu araba eski. Çünkü; o 1974 model.

esmer: Onun saçları siyah. O esmer. O, sarışın değil.

esne-: Benim çok uykum var. Ben ağzımı açtım ve esnedim.

estağfurullah: - Kusura bakamayın! – Estağfurullah.

eşya: Biz yeni eşyalar aldık. Yeni buzdolabı ve koltuk aldık.

etek: Onun eteği çok kısa. Ben ona bakıyorum. Ben onun bacaklarını görüyorum.

ev: Bizim evimiz, üç oda, bir salon.

evlat: Onun iki çocuğu var. Onun iki evladı var. Bir erkek, bir kız.

evlen-: Ben ona aşık oldum. Ben onunla evlendim. Biz düğün yaptık. Şimdi, çok mutluyuz.

evlendir-: Nikah memuru, bizi evlendirdi.

evli: Ben bekar değilim. Ben evliyim.

evlilik: Evlilik çok önemli.

evrak: Ben burada çalışıyorum. Burada çok evrak var. Onları imzalayacağım.

eylül: Bir yılda on iki ay var. Dokuzuncu ay Eylül.

eyüp: Ben otobüse bindim. Ben Eyüp'e gidiyorum.

eyüpsultan: Ben otobüse bindim. Ben Eyüpsultan'a gittim.

eyvah: Eyvah! Yanlış yaptım.

ezan: Cami'de imam, ezan okuyor. İnsanlar namaz kılacaklar.

ezberle-: Ben bu Őiri ezberledim. Şimdi size okuyacağım.

ezil-: Kedinin ũstüne kŕpek dũŕtũ. Kedi ezildi.

F

fakat: Ben gitmek istiyorum, fakat gitmedim. Çünkü, babam izin vermedi.

fakir: Onun az parası var. O, fakir.

fark et: Önce, o beni görmedi. Ben el salladım. O, beni fark etti.

farklı: Bu elbiseler farklı. Çünkü, biri siyah, biri beyaz.

farsça: İran'da insanlar Farsça konuşuyorlar.

fazla: Ben tokum. Ben fazla yemeyeceğim

felsefe: Sokrates ve Aristoteles felsefe yapıyorlar.

fesat: O, beni kıskanıyor. O, kötü düşünüyor. Ama, o belli etmiyor. Çünkü, o fesat.

findıkkurdu: Bu kız çok güzel. O, küçük ve sevimli. O, findıkkurdu gibi.

fırça: Boyacı fırça ile evi boyadı.

fırıncı: Ben fırına gittim. Ben ekmek aldım. Orada fırıncı var. O, ekmek yapıyor.

fırtına: Bugün çok rüzgar var. Bugün fırtına var.

fısılda-: Ben kısık sesle konuştum. Ben fısıldadım.

fikir: Ben senin gibi düşünmüyorum. Ben farklı düşünüyorum. Benim fikrim farklı.

film: Stenley Kubrick iyi yönetmen. Onun filmleri çok önemli ve güzel.

filozof: Sokrates, Platon, Aristoteles, Descartes, Karl Marx, J. P. Sartre...
Bunlar, filozoflar.

fizik: Fizik önemli bilim. Newton, önemli fizikçi.

fotoğraf: Onlar gülümsediler. Ben onların fotoğrafını çektim.

fransa: Ben Fransa'ya gideceğim. Ben Paris'e gideceğim.

fransız: Fransa'da, Fransızlar yaşıyorlar. Zidane, Fransız.

fransızca: Fransa'da insanlar Fransızca konuşuyorlar.

G

gaga: Kuş gagası var. O, gagası ile beni ısırđı.

galata: Ben İstiklal Caddesi'nde yürüyorum. Ben Galata'ya gidiyorum.

galiba: Ben cevap verdim. Galiba yanlış. Ben emin değilim.

gamze: Kız güldü. Kızın yanağında çukur var. Bunun adı gamze.

gazete: Ben her sabah gazete alıyorum. Ben gazete okuyorum. Gazetede haberler var.

gazeteci: Gazeteciler, haber yapıyorlar. Onlar gazetede yazı yazıyorlar.

gazino: Biz gazinoya gittik. Gazinoda şarkıcı var. Gazinoda dansöz var. Biz çok eğlendik.

gece: Şimdi gece. Burası çok karanlık. Az sonra sabah olacak.

gecelik: Kadınlar geceleri, gecelik giyiyorlar.

geç: Ben geç yattım. Ben erken yatmadım.

geç-: Otobüs bu duraktan geçiyor mu?

geçerli: Bu kart geçerli. Çünkü, tarihi daya yeni.

geçersiz: Bu kart geçersiz. Çünkü, tarihi daha eski.

geçir-: Ben hasta oldum. Ben hastalık geçirdim. 2) Ben kaza yaptım. Ben kaza geçirdim. 3) Biz güzel zaman geçirdik.

geçmiş ol-: - Dün niçin gelmedin? - Ben hasta oldum. - Geçmiş olsun.

gel-: Hemen buraya gel!

gelibolu: Ben Gelibolu'ya gidiyorum.

gelin: Onlar evlendiler. Erkek damat oldu. Kadın gelin oldu.

gelinlik: Düğünde kadın gelinlik giydi.

geliş-: O küçük. Onun vücudu zayıf. O büyüdü. Onun vücudu gelişti.

gemi: Denizde gemiler var. İnsanlar gemiye biniyorlar.

genç: Ben gencim. Ben on sekiz yaşındayım.

genel Müdür: Burada müdürler var. Burada genel müdür var. Genel müdür, müdürlerin müdürü.

gerçek: Ben yalan söylemiyorum. Bunlar gerçek.

geri dön-: Önce, o gitti. Sonra, geri geldi, geri döndü.

geri gel-: Önce, o gitti. Sonra, geri geldi, geri döndü.

geri ver-: Önce, o aldı. Sonra, fer verdi.

geri: İleride yeşil apartman var. Geride kırmızı apartman var.

getir-: O, beni buraya getirdi.

geveze: O, çok konuşuyor. O, geveze.

gevezelik: Gevezelik yapma! Çok konuşma!

gez-: Biz İstanbul'u geziyoruz.

gibi: O, aslan gibi güçlü.

gir-: Kapı açıldı. O, içeri girdi.

girişken: O, utangaç değil. O, girişken. Bu iyi bir şey.

git-: Akşam oldu. Ali eve gitti.

gitar: John Lennon çok güzel gitar çalıyor.

giy-: Hava çok soğuk. Ben kazak giydim.

gizli: Bu sır. Bu gizli. Bunu kimse bilmiyor.

göçmen: Önce, biz Bulgaristan'da yaşadık. Sonra Türkiye'ye göç ettik. Biz, şimdi Türkiye'de yaşıyoruz. Biz göçmeniz.

göğüs: O, başını, benim göğsüme dayadı.

gökyüzü: Gökyüzünde yıldızlar var.

göl: Bu gölde ördekler var. Göl mavi. Çaykovski'nin en önemli balesi, Kuğu Gölü Balesi.

gölge: Gökyüzünde güneş var. Ben ağacın altında oturuyorum. Çünkü, burası gölge.

göm-: O, öldü. Onu, toprağa gömdüler.

gömlek: Ben siyah gömlek giydim. Gömleğin yakası beyaz.

gömül-: Adam öldü. O, gömüldü.

gönder-: O, bana mektup gönderdi.

gör-: Ben oraya baktım. Ben onu gördüm.

görev: Ben öğretmenim. Ben ders anlatacağım. Bu, benim görevim.

görgüsüz: O, küfür ediyor. O, nazik değil. O, görgüsüz.

görüş-: Biz yarın saat kaçta görüşelim?

göster-: O, bana fotoğrafını gösterdi.

götür-: Şu, kitabı al. Kitabı, diğer sınıfa götür.

göz: Ben iki gözüm var. Benim gözüm mavi. Ben gözümle görüyorum.

gözlük: Benim gözlerimde problem var. Bu sebeple, ben gözlük takıyorum.

gözlüklü: O, gözlüklü. Çünkü, o, gözlük takıyor.

gözyaşı: Ben ağladım. Benim gözyaşıım aktı. Ben gözyaşıımı sildim.

gramofon: Fatih'te eski bir gramofon çalıyor. Gramofon plak çalıyor.

grip: Ben hapşıyorum. Ben öksürüyorum. Ben hasta oldu. Ben grip oldum.

grup: Şampiyonlar Ligi'nde sekiz grup var.

gurbet: Ben farklı şehirdeyim. Ben gurbetteyim.

gurur duy-: Benim kardeşim çok başarılı. Ben onunla gurur duyuyorum.

güçlü: Muhammed Ali çok kuvvetli. O, çok güçlü.

güçsüz: Çocuk çok zayıf. O, çok güçsüz.

gül-: Ben güldüm. Çünkü, komik.

gül: Gül güzel bir çiçek. Kırmızı gül var. Sarı gül var. Pembe gül var. Beyaz gül var.

gülümse-: Ben dudaklarımı yana açtım. Ben gülümsedim.

günah: Hırsızlık yapma. Bu günah. Kuran'da böyle yazıyor.

günaydın: Sabah oldu. Ben uyandım. Ben anneme söyledim: "Günaydın anne"

gündüz: Güneş doğdu. Şimdi gündüz.

güneş: Gökyüzünde güneş var. Hava çok sıcak.

güneşli: Bugün hava güneşli.

güven-: Sana yalan söylemiyorum. Lütfen bana güven!

güvercin: Gökyüzünde güvercinler var. Güvercinler güzel kuşlar.

güvercinlik: Bizim çatıda güvercinlik var. Ben orada güvercin besliyorum.

güverte: Ben gemiye bindim. Ben geminin güvertesinde oturdum.

güzel: Bu kız çok güzel.

güzellik: Ben güzel kadınıam. İnsanlar benimle konuşmak istiyorlar. Bu problem. Güzellik bazen problem oluyor.

H

haber: Gazetede çok kötü haberler var.

haber ver-: Nereye gideceksiniz? Bana da haber verin.

hacı: O, adam hacı. O, Müslüman. O, Kabe'ye gitti. O, hacı oldu.

hademe: Ben okulda öğretmenim. Burada hademeler var. Onlar, okulu temizliyorlar.

hadi: Hadi, gidelim.

hafif: Bu taş çok hafif. Taş ağır değil. Ben onu kaldıracam.

hafta: Bir yılda elli iki hafta var.

hak et: O, okulu bitirdi. O, bunu hak etti. Çünkü, o çok çalıştı.

haklı: O, bana tokat attı. Biz kavga ettik. Ben haklıyım. O, haksız. Çünkü, o, bana tokat attı.

hala: Babamın kız kardeşi var. O, benim halam.

hâlâ: Dün gece kar başladı. Bugün hâlâ yağıyor.

hangi: Hangi kalem daha güzel? Bu mu? O, mu?

hanım: Feride Hanım burada mı?

hanımefendi: Feride Hanımefendi burada mı?

harca-: Benim 50 TL param var. Ben markete gittim. Ben 40 TL para harcadım.

hareket et-: Ben otobüse bindim. Otobüs duruyor. 15 dakika geçti. Şimdi otobüs hareket ediyor.

hareketli: O, çok yaramaz. O hep oynuyor. O, çok hareketli.

hareketsiz: Kırmızı ışık yandı. Arabalar durdu. Arabalar hareketsiz.

harita: Duvarda harita var. Bu Türkiye haritası. Haritada şehirler var.

hasta: Ben kanserim. Ben hastayım.

hastalan-: Ben terledim. Sonra, ben soğuk su içtim. Ben hastalandım.

hastalık: Sen kansersin. Bu ciddi bir hastalık.

hastane: O, hasta oldu. O, hastaneye gitti. O, orada tedavi oldu.

hata: Ben yanlış cevap verdim. Ben hata yaptım.

hatalı: O, haklı. Sen haksızsın. Sen hatalısın.

hatıra: Ben çocuktum. Ben her gün parka gittim. Her gün futbol oynadım. Ben büyüdüm. Ama hatırlıyorum. Bunlar güzel hatıralar.

hatırla-: - Sen lise arkadaşlarını hatırlıyor musun? - Evet, hatırlıyorum.

hava: Bugün hava güneşli. 2) O, beni tuttu. O, beni yukarı kaldırdı. O, beni havaya kaldırdı.

havla-: Dün gece köpek çok havladı.

havlu: Ben duş aldım. Sonra havlu ile kurulandım.

havuz: Onun villası var. Onun villasında havuz var. O, havuzda yüzüyor.

hayal et: Ben İstanbul'dayım. Ben gözlerimi kapadım. Ben hayal ediyorum. Ben Paris'i düşünüyorum. Paris'i hayal ediyorum.

hayat: İnsanlar doğuyorlar. İnsanlar ölüyorlar. Bunun adı hayat.

haydi: Haydi gidelim.

hayır: - O, gelecek mi? - Hayır, gelmeyecek.

hayırlı: - Ben yeni araba aldım. – Hayırlı olsun.

hayvan: Kedi, köpek, kuş... Bunlar hayvanlar.

hazırla-: Ben partiye gideceğim. Ben hazırlanacağım. Ben kuaföre gideceğim.

hazırlık: Yarın düğün var. Siz hazırlık yaptınız mı?

haziran: Bir yılda on iki ay var. Haziran altıncı ay.

hazreti: Hazreti Muhammed İslam Peygamberi. Hazreti İsa Hıristiyan peygamberi.

hediye: Yarın benim doğum günüm. Sen, bana ne hediye alacaksın?

hemen: Hemen buraya gel!

hemşire: Ben hastaneye gittim. Hastanede hemşire var. O, bana iğne yaptı. O, beyaz elbise giyiyor. O, doktora yardım ediyor. hemşirelik: Hemşirelik, zor meslek.

hep: Ben hep buradaydım.

hepimiz: Hepimiz kardeşiz.

hepsi: Tabak boş. Hepsini yedi.

herkes: Herkes sussun!

hesap yap-: $2+2=4$. Ben hesap yaptım.

hesapla-: $2+2=4$. Ben hesapladım.

heyecanlan-: Ben sınav olacağım. Ben çok heyecanlandım. Benim kalbim hızlı çarpıyor. Ben terliyorum. Çünkü, ben heyecanlandım.

heyecanlı: O, çok heyecanlı. Çünkü, o, yarın evlenecek.

heykel: Amerika'da Özgürlük Heykel'i var. Heykel'in elinde meşale var. Heykel, New York'ta.

hıçkır-: Onun karnı aç. O, yemek yemedi. O, şimdi hıçkırıyor.

hırçın: O çok yaramaz. O çok hırçın.

hıristiyan: Hazreti İsa Hıristiyan peygamberi.

hırsız: Benim evime hırsız girdi. Hırsız paralarımı çaldı.

hızlı: UsainBolt çok hızlı koşuyor.

hiç: Seni hiç unutmayacağım.

hikaye: O, hikaye yazıyor. Ben okudum. Hikayeler çok güzel.

hisset-: O, bana dokundu. Ben hissettim.

hizmet et-: Ben çalışıyorum. Ben memurum. Ben devlete hizmet ediyorum.

hizmetçi: O, evde hizmetçi var. Hizmetçi, evi temizliyor. O, yemek yapıyor.

horla-: O, uyuyor. O, horluyor. O gürültü yapıyor.

horoz: Bu köyde horoz var. O, her sabah ötüyor.

hoş bul-: Kadın "hoş geldiniz" dedi. Ben cevap verdim: - Hoş bulduk.

hoş gel-: Biz onların evine gittik. Kadın: - Hoş geldiniz.

hoş: Bu elbise çok güzel. Bu elbise çok hoş.

hoşlan-: Ben ona aşık değilim. Ben sadece hoşlanıyorum.

hurafe: Ben büyüye inanmıyorum. Çünkü, büyü, bilim değil. O, hurafe.

hurma: Hurma çok güzel bir yemiştir.

I

ıhlamur: Ben grip oldum. Annem bana ıhlamur yaptı. Ihlamur çay gibi...
Ben, ıhlamuru içtim. Ben iyileştim.

ısr-: Köpek, adamı ısırıldı.

ısıt: Biz kaloriferi açtık. Kalorifer odayı ısıttı.

ıslak: Yağmur yağdı. Ben ıslandım. Benim ayakkabım ıslak.

ıslan-: Yağmur yağdı. Ben ıslandım. Benim ayakkabım ıslak.

ıslat-: Onun elinde kova var. Kovada su var. O, suyu üstüme döktü. O, beni ıslattı.

ıslık: Çocuk dudaklarıyla ıslık çalıyor.

ısrar et: Lütfen, ısrar etme. Anlatmayacağım.

ışık: Burası çok karanlık. Işığı aç.

i

ibadet et: O, ibadet ediyor. O, namaz kılıyor. O, Müslüman. Bu, onun görevi.

iç-: Biz dün çok kola içtik.

iç: Kutunun içinde çikolata var.

içerenköy: Ben İçerenköy'e gidiyorum.

İçeri: Ben kapıyı açtım. O, içeri girdi.

için: Ben spor yapıyorum. Spor, sağlık için şart.

içir-: Benim kolum kırık. O, bana su içirdi.

içki: Rakı, şarap, bira, votka, likör... Bunlar içki.

idare et-: Ben bugün işe gelmeyeceğim. Müdür beni soracak. Sen, beni idare et.

iddia: Bugün maç var. Barcelona ve Real Madrid oynayacakları. Biz iddiaya girdik. Ben "Barcelona yenecek" dedim. O, "Real Madrid yenecek" dedi. Barcelona yendi. Ben iddiayı kazandım.

iftira at-: Ben böyle yapmadım. O, yalan söylüyor. O, bana iftira attı.

iğne: Benim gömleğim yırtıldı. Ben iğne ve iplik ile gömleğimi diktim.

iğren-: Burnunu karıştırma! Ben iğreniyorum.

ihtiyaç: Benim cep telefonum bozuldu. Benim yeni cep telefonuna ihtiyacım var.

ihtiyar: O, adam yaşlı. O, adam ihtiyar.

iki: Bir, iki. 2

ikinci: Birinci, ikinci. 2'inci.

ikişer: Dört elma var. Ben iki tane aldım. O iki tane aldı. Biz ikişer tane elma aldık. 2'şer.-

ikram et-: Ben, onun evine gittim. O, bana çay ikram etti.

il: İstanbul, Ankara, İzmir, Berlin, Madrid, Roma... Bunlar il.

ilaç: Ben hasta oldum. Doktor bana ilaç verdi. Ben ilaç içtim. Ben iyileştim.

ilahi: O, şarkı söylüyor. O, din için şarkı söylüyor. O, ilahi söylüyor.

ilçe: Üsküdar, Kadıköy, Mecidiyeköy... Bunlar ilçe.

ile: Ben, Ayşe ile sinemaya gittim.

ileri: Buradan sola dön. Yüz metre ileride okul var.

ilginç: Çocuk çok enteresan. Çocuk çok ilginç.

ilk: Bugün pazartesi. Bugün haftanın ilk günü.

ilköğretim: Ben okula başladım. Ben birinci sınıfa gidiyorum. Okulun adı Atatürk İlköğretim Okulu.

imam: O, Müslüman. O, camide çalışıyor. O, imam. İmam, ezan okuyor.

imza: Ben dilekçe yazdım. Sonra, ben dilekçeye imza attım.

in-: Ben bu durakta otobüsten ineceğim.

inan-: Sen anlattın. Ben seni dinledim. Sen bana yalan söylemiyorsun. Ben sana inanıyorum.

inatçı: O, hamburger yemek istiyor. Ben onun babasıyım. Ben istemiyorum. Çünkü, hamburger sağlıksız. Ama; o, çok inatçı. O, hâlâ hamburger istiyor.

ince: Samsung S4, Samsung Omnia'dan daha ince.

inci: Denizde midye var. Midyenin içinde inci var. İnci beyaz. İnci parlak. İnci çok değerli ve pahalı.

inek: Köyde inekler var. İneklerde süt var. İnsanlar inekleri sağıyorlar. Ondan süt alıyorlar. İnekler “mööö” diye bağıyor.

ingiltere: Ben İngiltere’ye gideceğim. Londra’da dayım yaşıyor.

inle-: O, çok hasta. Onun ağrıları var. Bu sebeple, o inliyor.

insan: İstanbul’da çok insan yaşıyor.

inşaat: Burada inşaat var. Çünkü, buraya yeni bina yapıyorlar.

inşallah:- Yarın gidecek misin? - İnşallah.

intihar et-: O, ölmek istedi. O, köprüden atladı. O, intihar etti.

ip: Gömleğin yırtıldı. İğne ve iplik ile diktim.

ipek: Bu gömleğin kumaşı kaliteli. Bu kumaş ipek.

ipekböceği: İpekböcekleri, ipek yapıyorlar.

isim: Benim ismim Stefan.

iskelet: İnsanın vücudunda kemikler var. Bütün kemiklerin adı iskelet.

ispat et-: Sen bunu söyledin. Bu ciddi. Bu iddia. Sen bu iddiayı ispat et.

ispatla-: Ben bu iddiayı ispatlayacağım.

istanbul: İstanbul çok güzel ama kalabalık.

istasyon: Ben trene bindim. Ben bu istasyonda ineceğim.

istavroz: Hıristiyanlar dua ediyorlar. Dua bitiyor. Onlar amin diyorlar ve istavroz çıkarıyorlar.

iste-: Baba, ben bu oyuncağı istiyorum. Onu, bana al.

istifa et-: Ben bu işte çalışmak istemiyorum. Bu sebeple istifa ediyorum.

isviçre: Ben İsviçre'ye gideceğim. Basel'de teyzem yaşıyor.

isyan et-: Halk, Fransa Devrimi'nde isyan etti.

iş: - Sen ne iş yapıyorsun? - Ben doktorum.

işaret: Lütfen, trafik işaretlerine uyalım.

işçi: Benim babam fabrikada çalışıyor. Benim babam işçi. Karl Marx: "Bütün dünyanın işçileri birleşin."

işgal: Almanya 1939 yılında, Polonya'yı işgal etti.

işkence: Saw filminde, Jigsaw insanlara işkence yapıyor.

işlem: Ben bankaya gittim. Ben fatura ödeyeceğim. Ben işlem yapacağım.

işsiz: Benim babam işten kovuldu. O çalışmıyor. Babam işsiz.

it-: Araba durdu. Araba çalışmıyor. Biz arabadan indik. Biz arabayı ittik.

italyanca: İtalya'da insanlar, İtalyanca konuşuyorlar.

itiraf et-: Ben bir suç işledim. Önce, ben onu sakladım. Ben kimseye söylemedi. Sonra, ben itiraf ettim. Ben söyledim.

itiraz et-: Sen anlattın. Ben dinledim. Ben öyle düşünmüyorum. Benim fikrim farklı. Ben itiraz ediyorum.

iyi: -Nasılsın? - Teşekkür ederim. İyiyim.

iyileş-: Ben hasta oldum. Ben ilaç içtim. Ben iyileştim. Ben artık hasta değilim.

iyilik: Bana yardım et. Bana iyilik yap.

izin: Ben bugün işe gitmeyeceğim. Patron bana izin verdi.

izle-: Ben TV izliyorum.

izmir: Ben İzmir'e gidiyorum.

J

jandarma: Bu köyde Jandarma var. Jandarma asker. Onlar, köyü koruyorlar.
Köyde polis yok.

japon: Japonya'da, Japonlar yaşıyorlar.

K

kaba: O, çok küfür ediyor. O çok kaba.

kabiliyetli: Maradona çok yetenekli futbolcu.

kabul et-: Ben ona evlenme teklifi ettim. O, bunu kabul etti.

kaç: - Saat kaç? - Saat üç.

kaç-: O, beni kovalıyor. Ben kaçıyorum.

kaçır-: Saat üç. Otobüs on dakika önce gitti. Ben durağa yeni geldim. Ben otobüsü kaçırdım. 2) Mafya, adamı aldılar. Onlar adamı götürdüler. Onlar adamı kaçırdılar.

kader: O, trafik kazası yaptı. O, öldü. Bu kötü kader.

kadın: Bu kadın, benim teyzem.

kadife: Bu pantolon kadife. Kadife kumaş.

kafa: Benim kafamda saç var.

kafe: Biz kafeye gittik. Biz kafede çay içtik.

kafes: Benim kuşum var. Kuş, kafeste yaşıyor.

kağıt: Burada kağıt var. Bu kağıt mektup.

kağıthane: Ben Kağıthane'ye gidiyorum.

kahkaha: O çok güldü. O, bağırdı. O kahkaha attı.

kahraman: Süperman bir kahraman. Çünkü, o insanları kurtarıyor. 2)Dostoyevski bir yazar. O, roman yazıyor. Romanın adı "Suç ve Ceza". Romanın kahramanı Raskolnikov.

kahvaltı: Ben sabah uyandım. Ben sabah yemek yedim. Ben kahvaltı yaptım.

kahve: Ben sütlü kahve içeceğim.

kahveci: Adam kafede çalışıyor. O, kahveci.

kal-: Ben tatile gittim. Ben Paris'e gittim. Ben, Paris'te otelde kaldım.

kalabalık: İstanbul güzel ama çok kalabalık. Burada çok insan var.

kalça-: Ben dün düştüm. Benim kalçam kırıldı. Şimdi, ben oturmuyorum.

kaldır: Ayşe, bebeği tuttu. O, bebeği kaldırdı.

kalem: Ben, kalem ile deftere yazdım. Bu kalem kırmızı.

kalfa: Kuaförde usta var. Ustanın yardımcısı var. O kalfa.

kalın: Samsung Omnia, Samsung S4'den daha kalın.

Kalk-: O, oturdu. O, beni dinledi. Sonra, o kalktı ve konuştu. 2) Sabah oldu.
Ben kalktım.

kalp: Benim kalbim yavaş atıyor.

kalpsiz: O kötü bir adam. O, beni sevmeydi. Ama, o, "seni seviyorum" dedi.
O, yalan söyledi. O, kalpsiz

kamara: Gemide kamalar var. Biz orada uyuyoruz.

kan: İnsan vücudunda kan var. Kan kırmızı.

kana-: Ben yere düştüm. Benim kolum kanıyor. Kolumdan kan akıyor.

kanat: Kuş uçmuyor. Çünkü, kanadı kırık.

kandır-: O, bana yalan söyledi. Ben ona inandım. O, beni kandırdı.

kanser: Kanser ciddi bir hastalık. Abidal, geçen sene kanser oldu.

kanun: Ülkede kanunlar var. İnsanlar kanunlara uyuyor. Bazı insanlar, kanunlara uymuyor. Onlar hapse giriyorlar.

kapa-: O, pencereyi açtı. Ben üşüdüm. Ben pencereyi kapadım.

kapak: Bu kitabın kapağı yeşil.

kapalı: Kapı açık değil. Kapı kapalı. 2)Bugün tatil. Bugün okullar kapalı.

kapalı-: Kapı kapandı. Kapıyı, kim kapadı? Ben bilmiyorum.

kapı: Bu evin kapısı çok büyük.

kapıcı: Ben apartmanda oturuyorum. Burada kapıcı var. O, apartmanı koruyor. O, burayı temizliyor. O, insanlara yardım ediyor.

kaplumbağa: Kaplumbağa çok yavaş bir hayvan. Onun sırtında evi var.

kaptan: Kaptan gemiyi sürüyor.

kar: Hava çok soğuk. Kar yağdı. Her yer beyaz oldu.

karakersiz: O, hep yalan söylüyor. O, insanları kandırıyor. O, karakersiz.

karanlık: Ben lambayı kapadım. Şimdi, oda çok karanlık.

karantina: O hasta oldu. Bu önemli bir hastalık. Doktorlar onu odaya götürdüler. O şimdi odada. O, yalnız yaşıyor. O, karantinada.

karar: -Siyah araba mı alacaksın? Beyaz arabamı alacaksın? - Ben karar verdim. Ben beyaz araba alacağım.

karar-: Güneş battı. Hava kararıyor.

kardeş: Benim kardeşim var. O, benden küçük. Ben onun ağabeyiyim.

karga: Karga siyah bir kuş. O, çok yaşıyor. Onun sesi çok kötü.

karı: Onlar evlendiler. Onlar karı koca oldular. Erkek, koca. Kadın karı.

karın: Ben çok yemek yedim. Benim karnın ağrıyor.

karışık: Odam çok kirli. Eşyalarım dolapta değil. Eşyalarım yerde. Oda çok karışık. 2)Matematik zor bir ders. Matematik karışık.

karşı: Benim evimin karşısında deniz var. Ben pencereden bakıyorum. Ben denizi görüyorum.

karşıla-: Ben oraya gittim. Orada misafir oldum. Ben, arkadaşım karşıladı.

karşılaş-: Ben sokakta yürüdüm. Ben onu gördüm. O, beni gördü. Biz karşılaştık.

karşıyaka: Ben Karşıyaka'ya gidiyorum. Karşıyaka, İzmir'de.

kart: Benim okul kartım var. Ben kart ile okula giriyorum.

kasım: Bir yılda on iki ay var. On birinci ay kasım.

kasımpatı: Kasımpatı çok güzel bir çiçek.

kaş: Benim gözümün üstünde kaşım var. Ben kaşlarım kalın.

kaşı-: Sinek, beni ısırıldı. Ben çok kaşınıyorum.

kaşık: Ben çorba içiyorum. Ben çorbayı kaşıkla içiyorum.

katlı: Bu bina altı katlı.

katolik: O, Hıristiyan. Onun mezhebi Katolik.

kavanoz: Mutfakta kavanoz var. Kavanozun içinde bal var.

kavga et-: O, bana küfür etti. Biz kavga ettik.

kay-: Adamın ayağı kaydı. Adam yere düştü.

kaya: Bu taş çok büyük. Bu bir kaya.

kaybet-: Cüzdanım cebimde değil. Cüzdanım nerede? Ben bilmiyorum. Ben cüzdanımı kaybettim.

kaybol-: Ben İstanbul'a yeni geldim. Ben buraya bilmiyorum. Ben sokakta kayboldum. Ben eve nasıl gideceğim? Ben bilmiyorum.

kaydet-: Ben bilgisayarda yazı yazdım. Sonra, yazıyı kaydettim. Ctrl+S tuşuna bastım. Ben kaydettim.

kayık: Burada ırmak var. Biz kayığa bindik. Kayık küçük. Gemi büyük. Biz ırmakta kayık ile gezdik.

kayısı: Kayısı çok güzel bir meyve. Kayısının çekirdeğinde badem var.

kaynana: Ben evlendim. Ben karımın annesi var. O, benim kaynanam. O çok konuşuyor.

kaza: Biz kaza yaptık. Benim kolum kırıldı.

kazan-: Barcelona, Real Madrid'i yendi. Barcelona kazandı.

keçi: Keçi inatçı bir hayvan.

kedi: Bu kedi çok güzel. Onun rengi beyaz. O, miyavlıyor.

kefen: Adam öldü. Adamı kefene sardılar. Adamı gömdüler.

kelime: Bu cümle çok uzun. Çünkü, çok kelime var.

keman: FaridFarjad, çok güzel keman çalıyor.

kemer: Ben yeni pantolon aldım. Pantolon büyük. Ben kemer aldım. Şimdi pantolon büyük değil.

kemik: İnsan vücudunda çok kemik var. Kemikler sert ve beyaz.

kenar: Biz, dün deniz kenarına gittik. Orada çay içtik.

kendi: Ben aynaya baktım. Ben kendimi gördüm.

kene: Kene bir böcek. O, toprakta yaşıyor. O, insanlara yapışıyor ve insanların kanını emiyor.

kepçe: Aşçı çorba yapıyor. Aşçının elinde kepçe var. Kepçe, kaşıktan daha büyük.

kerbela: Biz Kerbela'ya gittik. Kerbela, Irak'ta.

kes-: Ben kağıdı makasla kestim.

kesil- Benim bıçakla elim kesildi. Benim elim kanıyor.

kestane: Biz sobanın üstüne kestane koyduk. Sonra, onu yedik.

keyifli: O, bugün çok neşeli. O, bugün keyifli.

kılıç: Spartaküs, kılıçla savaştı. Çünkü, tabanca yoktu.

kına: Kadın evlendi. Onun eline kına sürdüler. Onun eli kınalı. Onun eli boya oldu. Bu bir gelenek.

kıpırda-: Galiba adam öldü. Çünkü, o kıpırdamıyor.

kır: Biz bugün kıra gittik. Kır çok güzel. Ağaçlar var. Yeşil otlar var. Burası çok güzel.

kır-: O, telefonumu yere attı. O, telefonumu kırdı.

kırbaç: Adamın elinde kırbaç var. O, kırbaç ile kölelere vuruyor. O, köleleri cezalandırıyor.

kırık: O, telefonumu yere attı. O, telefonumu kırdı. Şimdi telefonum kırık.

kırıl-: O, ağaca çıktı. O, şişman. Ağacın dalı ince. Ağacın dalı kırıldı.

kırk: Otuz sekiz, otuz dokuz, kırk. 40

kırlangıç: Kırlangıç güzel bir kuş.

kırmızı: Kızın atkısının rengi kırmızı.

kırp-: Çocuk bana baktı. Çocuk, tek gözünü kapadı. O, bana göz kırptı.

kısa: Messi, Lewandovski'den daha kısa.

kısık: Ben dün futbol maçına gittim. Ben dün çok bağırdım. Şimdi sesim kısık.

kıskan-: Ben, onu çok seviyorum. Bu sebeple, onu kıskanıyorum.

kış: Bir yılda dört mevsim var. İlkbahar, yaz, sonbahar, kış. Şimdi mevsim kış. Hava çok soğuk. Kar yağıyor.

kıvırcık: Onun saçları düz değil. Onun saçları kıvırcık.

kıvrın-: Benim karnım çok ağrıyor. Bu sebeple, ben kıvrandım.

kıymetli: Altın çok pahalı. O çok kıymetli.

kız-: O yaramazlık yaptı. Ben ona kızdım.

kız: Onun iki çocuğu var. Bir kız, bir erkek.

kızdır-: Ben ona kızdım. Çünkü, o, beni kızdırdı.

kızgın: Öğretmen bana bağıırıyor. Çünkü, o çok kızgın.

kızıl: Bu kırmızı değil. Bu kızıl. Kızıl, kırmızıdan daha koyu bir renk.

kibar: Adam, küfür etmiyor. O, çok kibar. O, kaba değil.

kilise: Hıristiyanlar kiliseye gidiyorlar. Onlar, orada ibadet yapıyorlar.

kilolu: O zayıf değil. O şişman. O çok kilolu.

kim: - Sınıfta kim var? - Sınıfta Ali var.

kimya: Kimya çok zor bir ders.

kira: Ben bu eve 1000 TL kira veriyorum.

kirala-: Bizim arabamız yok. Bir araba kiraladık. İki gün araba ile gezdik.

kiraz: Kiraz çok güzel bir meyve. Kiraz kırmızı.

kirlen-: Ben dün yıkanmadım. Ben dün spor yaptım. Ben çok kirlendim.

kirli: Bu oda temiz değil. Bu oda çok kirli.

kirpi: Kirpi güzel bir hayvan. Onun dikenleri var.

kirpik: Onun gzkapağında kirpikleri var. Onun kirpikleri çok uzun.

kişi: - Sınıfta kaç kişi var? - Sınıfta kırk beş ğrenci var.

kitap: Ben çok kitap okuyorum. Ben romanları çok seviyorum.

koca: Onlar evlendiler. Onlar karı koca oldular. Erkek, koca. Kadın karı.

kokla-: Ben ieği kokladım. iek çok güzel kokuyor.

koku: Bu yemek kokusu çok güzel.

kol: Benim iki kolum var. Benim kollarım güçlü. Çünkü ben halter kaldırıyorum.

kolay: Bu sınav zor değil. Bu sınav kolay.

kolonya: Ben bayıldım. Benim yüzüme kolonya sürdüler. Kolonya limonlu. Ben ayıldım.

koltuk: Ben evdeyim. Bizim evde koltuk var. Ben koltukta oturuyorum. Ben TV izliyorum.

kolye: O, bana kolye aldı. Ben kolyeyi boynuma taktım.

komedi: Charlie Caplin komedi filmleri çekti.

komik: Ben gülüyorum. Çünkü, komik.

komşu: Ben apartmanda yaşıyorum. Benim apartmanda komşularım var.

komutan: Askerde komutanlar var. Komutanlar askerlere emir veriyorlar.

kontrol et: Polis belgeleri kontrol etti. Bir problem yok.

konu: Bu dersin konusu “şimdiki Zaman”.

konuş-: O, konuşuyor. Ben dinliyorum.

konuşkan: O, çok konuşuyor. O çok konuşkan.

kop-: Şurada ip var. Ben ipi çektim. İp çürük. İp koptu.

kopar-: Bu bahçede çiçek var. Ben bahçeye girdim. Ben çiçek kopardım.

kordon: Ben Kordon'a gidiyorum. Kordon İzmir'de.

koridor: Zil çaldı. Öğrenciler sınıfa gelmediler. Onlar koridorda konuşuyorlar.

kork-: Yılanlar çok vahşi. Ben yilandan korkuyorum.

korkak: O her şeyden korkuyor. O çok korkak.

korkuluk: Bahçede merdiven var. Merdivenin yanında tahtalar var. Ben tahtaları tutuyorum. Bunun adı korkuluk.

korkunç: Katil, üç kişiyi öldürdü. Bu korkunç. Çünkü, ben korktum.

korkut-: Ben odadayım. Oda çok karanlık. Kapı açıldı. Ben çok korktum. Bu Ali. Ali, beni korkuttu.

koru-: Askerler ülkeyi koruyorlar.

koş-: Ben futbol maçı oynadım. Ben çok koştum.

kov-: Ben, onun evine gittim. O, beni istemedi. O, beni kovdu.

kova: Bahçede kova var. Kovanın içinde su var. Ben arabayı yıkayacağım.

koy-: Kitabı çantanın içine koydum.

koyun: Burada çok koyun var. Koyunlar güzel hayvanlar.

kozyatağı: Ben Kozyatağı'na gidiyorum.

köle: Roma döneminde köleler vardı. Spartaküs bir köleydi.

köpek: Köpek güzel hayvan. Haçiko bir köpek. Köpekler çok vefalı. Onlar havlıyorlar.

köprü: İstanbul'da Boğaziçi Köprüsü var.

köpür-: Denizde çok dalga var. Deniz köpürüyor.

kör: O, görmüyor. Çünkü, o kör.

köşe: Sınıfın köşesinde çöp var.

köşk: Onlar köşkte yaşıyorlar. Köşk çok büyük. Köşk üç katlı. Köşkte yedi oda var.

kötü:- Nasılsın? - İyi değilim. Kötüyüm.

kötülük: O, yalan söyledi. O kötülük yaptı.

köy: Burası şehir değil. Burası köy. Burada tarlalar var. Burada hayvanlar var. Burada yollar toprak.

köylü: Köylüler köyde yaşıyorlar.

kravat: Ben ceket giydim. Ben gömlek giydim. Ben Kravat taktım. Kravatı boynuma taktım.

kucak: Ben küçüktüm. Ben annemin dizine oturdum. Ben annemin kucağına oturdum.

kuduz: Beni köpek ısırıldı. O köpek hasta. O kuduz. Ben de kuduz olacağım.

kulak: Benim iki kulağım var. Bu sebeple, ben duyuyorum.

kullan-: Ben güzel kokuyorum. Çünkü, ben parfüm kullanıyorum.

kulübe: Bizim köpeğimiz var. O, kulübede yaşıyor.

kum: Burası çöl. Burada kum var.

kumaş: Bu pantolon çok güzel. Onun kumaşı kaliteli.

kumral: O, sarışın değil. O, esmer değil. O, kumral.

kumsal: Burada deniz var. Burada kumsal var. Kumsal çok güzel. Burada hiç taş yok. Sadece kum var.

kural: Birinci kural: “Yerlere Çöp Atmayın!”

kuran: Müslümanlar Kuran okuyorlar. Kuran kutsal kitap.

kurdele: O, saçına kırmızı kurdele bağladı. O, saçını topladı.

kurnaz: O, insanları kandırıyor. Onun amaçları var. O, amacına ulaşıyor. O çok kurnaz.

kurt: Kurt vahşi bir hayvan. Onun dişleri çok keskin. O, köpeğe benziyor.

kurtar-: Ben denize girdim. Ben yüzme bilmiyorum. Ben boğulacaktım. O, beni kurtardı.

kurtul-: Ben denize girdim. Ben yüzme bilmiyorum. Ben boğulacaktım. O, beni kurtardı. Ben kurtuldum.

kuru-: Ben yıkandık. Benim saçlarım ıslak. Gökyüzünde güneş var. Benim saçların kurudu.

kuru: Yağmur yağdı. Benim şemsiyem var. Bu sebeple, benim elbisem ıslak değil. Benim elbisem kuru.

kurum: Bu kurumun adı, Milli Eğitim.

kurut-: Ben yıkandım. Annem, beni avlu ile kuruttu.

kusura bak-: Özür dilerim. Lütfen kusura bakma.

kuş: Kuşlar güzel hayvanlar. Onlar uçuyorlar. Onlar ötüyorlar.

kuşadası: Ben Kuşadası'na gittim. Kuşadası İzmir'de.

kutla-: Benim, bugün doğum günüm. Ben kutlayacağım.

kutsal: Müslümanlık, Hıristiyanlık, Musevilik. Bunlar din. Dinler kutsal.

kutu: Masada kutu var. Kutunun içinde çikolata var.

kuvvet: Ben yorgunum. Benim gücüm yok. Benim kuvvetim yok.

kuvvetli: Muhammad Ali çok güçlü. O, çok kuvvetli.

kuyu: Bahçede kuyu var. Kuyu derin. Kuyuda su var.

kuzen: Benim halamın, dayımın, teyzemin, amcamın çocukları var. Onlar, benim kuzenim.

kuzu: Kuzu güzel hayvan. O, beyaz. O, bağıyor: “meee”.

küçük: Kardeşim, benden küçük. Ben ondan büyüğüm.

küçül-: Annem elbisemi yıkadı. Su çok sıcaktı. Benim elbisem küçüldü.

küfür et: O, kaba. O, ayıp sözler söylüyor. O, küfür ediyor.

küpe: Onun küpeleri var. O, küpeleri kulağına takıyor. Küpe güzel aksesuar.

kürek: Biz kayığa bindik. Kayığı kürek ile kullandık.

kütüphane: Burada kütüphane var. Kütüphanede kitaplar var. İnsanlar burada kitap okuyorlar.

L

lacivert: Benim gömleğim çok mavi. Benim gömleğim koyu mavi. Benim gömleğim lacivert.

lakap: Pele'nin lakabı "siyah inci".

lamba: Burası çok karanlık. Lütfen lambayı aç!

lavanta: Burası lavanta kokuyor.

likör: Ben nane likörü içtim. Bu alkollü.

liman: Gemiler limanda bekliyorlar.

lira: Bu elbise 100 Türk Lirası.

lanet et-: O bana kızdı. O, bana kötü dualar etti. O, bana lanet etti.

lodos: Bugün hava rüzgarlı. Bugün lodos var.

lüks: Onun arabası çok lüks. Bu sebeple çok pahalı.

lütfen: Lütfen sessiz olun!

M

maaş: Ben çalışıyorum. Bir ay geçiyor. Patron bana para veriyor. Ben maaş alıyorum.

madam: Madam Bovary çok önemli bir roman.

mağara: Ayılar mağarada yaşıyorlar.

mahkeme: O, hırsız. Onu polisler yakaladı. O, mahkemeye çıkacak.

mahzen: O, köşkte mahzen var. Savaş çıkacak. İnsanlar oraya saklanacak. Mahzen yerin altında.

makas: Ben makas ile kağıdı kestim.

makyaj: Kız makyaj yapıyor. O, yüzünü boyuyor O, ruj sürüyor.

mamut: Mamut bir hayvan. O, artık yaşamıyor. Şimdi dünyada mamut yok.

manastır: Manastır'da rahibeler ve rahipler var. Onlar orada yaşıyorlar. Orada eğitim alıyorlar.

manastırlı: O, Manastır'da yaşıyor. O, manastırlı. O, rahip.

manto: Hava çok soğuk. Bu sebeple, ben manto giydim.

manzara: Ben pencereden bakıyorum. Orada deniz var. Ben görüyorum. Bu manzara çok güzel.

marmara: Marmara, Türkiye'de bir bölge. İstanbul, Marmara'da.

mart: Bir yılda on iki ay var. Üçüncü ay mart.

masa: Masanın üstünde kitap ve bardak var.

masal: Babaannem, bana masal anlattı. Masalda bir hikaye var. Bu hikaye gerçek değil. Bu hikaye abartılı.

masum: Benim suçum yok. Ben bir şey yapmadım. Ben masumum.

maşallah: Bebek çok güzel. Maşallah, nazar değmesin.

matematik: Matematik çok zor ders.

matmazel: Matmazel Julie burada mı?

mavi: Gökyüzünün rengi mavi.

mayıs: Bir yılda on iki ay var. Altıncı ay mayıs

mecbur: Ben bunu yapmak istemedim. Ama başka çarem yok. Ben bunu yaptım. Çünkü, ben mecbur kaldım.

mehtap: Gökyüzünde ay var. Ayın ışığı var. Bunun adı mehtap.

mektup: Benim arkadaşım var. O, Hollanda'da. Ben Türkiye'deyim. Ben ona mektup yazdım.

melek: Allah'ın melekleri var. Bunlar, Azrail, Cebrail, İsrail, Mikail.

memnun:- Benim adım Ali. - Memnun oldum.

memur: O, devlet işinde çalışıyor. O, memur.

memurluk: Memurluk kolay meslek.

mendil: Ben terledim. Ben mendil ile terimi sildim.

menekşe: Menekşe çok güzel bir çiçek. Onun rengi mor.

merak et-: Sen beni aramadın. Ben seni merak ettim. Lütfen bana haber ver.

merdiven: Apartmanda merdivenler var. Ben merdivenlerden indim. Ben bahçeye gittim.

merdivenköy: Ben Merdivenköy'e gideceğim.

merhaba: - Merhaba! - Selam!

merhum: O, erkek. O, Müslüman. O, öldü. O, merhum oldu.

merkez: Biz şehrin merkezine gittik.

mermer: Banyoda mermerler var. Mermerler beyaz. Mermerler taş gibi.

mesut: O, çok mutlu. O çok mesut.

meşgul: Ben çalışıyorum. Benim işim var. Ben meşgulüm.

mevlana: Mevlana Müslüman. O, filozof. O, dini felsefe yaptı.

mevlevi: Bazı insanlar Mevlana gibi düşünüyorlar. Onlar Mevlevi.

mevsim: Bir yılda dört mevsim vardır. İlkbahar, yaz, sonbahar, kış.

meşdan: Yarın insanlar, Taksim Meydan'ında toplanacaklar.

meyve: Elma, armut, çilek, muz... Bunlar meyve.

mezar: Adam öldü. Onu mezara gömdüler.

mezarlık: Bu evin karşısında mezarlık var. Orada ölüler var.

mezun: Ben okulu bitirdim. Ben mezun oldum.

mızıka: O çok güzel mızıka çalıyor. Mızıkanın sesi çok güzel.

milletvekili: O, milletvekili. Ülkede seçimler oldu. O, seçildi. O, mecliste çalışıyor.

milli: Almanya Milli Takımı olimpiyatta seksen altı madalya adlı.

milyoner: O, çok zengin. Onun çok parası var. O milyoner.

miras: Onun babasının evi var. Onun babası öldü. Ev, çocuğa miras kaldı. Şimdi, o oturuyor.

misafir: Bugün, Ali bize misafir geldi. Biz oturduk. Konuştuk. Çay içtik.

misafirlik: Biz onlara misafirlige gittik.

moda: Bu sene beyaz renk moda.

model: Bu araba 2013 model.

modern: Bu bina eski bina değil. Bu bina modern. Çünkü, yeni yapıldı.

mola: Biz otobüs ile Balıkesir'e gidiyoruz. Otobüs mola verdi. Biz yemek yedik. Şimdi, tekrar yola çıktık.

mont: Hava çok soğuk. Bu sebeple, ben mont giydim.

mor: Patlıcanın rengi mor.

mucize: O, bebek. O, yeni doğdu. O, hemen konuştu. Bu mucize.

muhtaç: Benim param yok. Ben çalışmak istiyorum. Ben buna muhtacım.

muhtar: Köylerde ve mahallelerde muhtar var. Muhtar, oraları yönetiyor.

mum: Elektrikler kesildi. Oda çok karanlık. Biz mum yaktık. Şimdi oda, biraz aydınlık.

musul: Ben Musul'a gideceğim. Musul, Irak'ta.

mutfak: Annem mutfakta yemek pişiriyor.

mutlu: Ben evlendim. Ben çok mutluyum.

mutsuz: Ben onunla kavga ettim. Bu sebeple, ben çok mutsuzum.

mübarek: Ramazan bayramınız mübarek olsun.

mücadele et-: Ben pes etmeyeceğim. Ben inatçıyım. Ben mücadele edeceğim. Ben kazanacağım.

mücevher: Altın, elmas, gümüş, inci... Bunlar mücevher.

müdahale et-: Burada kavga çıktı. Polis onlara müdahale etti. Polis gaz attı. Şimdi kavga yok.

müdire: O, kadın. O, okulu yönetiyor. O, müdire.

müdür: O, erkek. O, okulu yönetiyor. O, müdür.

müdürlük: İstanbul Sağlık Müdürlüğü'ne gideceğim.

müfettiş: O, müfettiş. O okula geliyor. O, okulu inceliyor. O, öğrencilere soru soruyor. O, evraklara bakıyor. O, öğretmenlere soru soruyor.

mühendis: Ben mühendisim. Ben hesap yapıyorum. Onlar inşaat yapıyorlar. Ben hesap yapıyorum.

mümkün:- Bugün gelecek misin? - Gelmeyeceğim. Mümkün değil.

müsait: Bugün buluşmayacağız. Çünkü, çok işim var. Müsait değilim.

müslüman: Hazreti Muhammed İslam peygamberi.

müze: Biz dün Arkeoloji Müzesi'ne gittik.

müzik: Onlar müzik dinliyorlar. Onlar Bob Dylan dinliyorlar.

müzisyen: Adam şarkı söylüyor. Adam, beste yapıyor. Adam, keman çalıyor. O, müzisyen.

N

namaz kıl-: Anneannem Müslüman. O namaz kılıyor. O ibadet ediyor.

naneli: Bu sakız naneli. Sakızın içinde nane var.

nargile: Biz nargile içiyoruz. Nargile sigara gibi. Uzun bir çubuk var. Biz oradan içiyoruz.

narın: O, kaba değil. O, çok kibar. O, narın.

nasıl: - Nasılsınız? - İyiyim.

naz: O, benimle konuşmak istiyor. Ama konuşmuyor. O naz yapıyor. Çünkü; o, kadın.

nazik: O, çok kibar. O, çok narın. O, çok nazik.

ne: Sen, ne söyledin? Ben duymadım.

neden: Bugün okula neden gelmedin.

nefes: O, oksijen alıyor. O, oksijen veriyor. O, nefes alıyor. Bunu ağız ve ciğer ile yapıyor.

nefret et-: Ben onu hiç sevmiyorum. Ben ondan nefret ediyorum.

nerede:- Ali nerede? - Ali sınıfta.

nereden: Nereden geliyorsun? - Okuldan geliyorum.

neresi:- Burası neresi? - Burası Antalya.

nereye: - Nereye gidiyorsun? - Okula gidiyorum.

neşeli: O, çok mutlu. O gülüyor. O eğleniyor. O çok neşeli.

neşesiz: O, mutlu değil. Biz gülüyoruz. O gülmüyor. O, eğlenmiyor. O neşesiz.

niçin: - Niçin güldün? - Çünkü komik.

nine: O, yaşlı. O, kadın. Onun torunları var. O, nine.

nisan: Bir yılda on iki ay var. Dördüncü ay nisan.

nişan: Biz önce evlenmedik. Biz önce nişan yaptık. Bir sene sonra evlendik.

nişanlan-: Biz önce evlenmedik. Biz önce nişanlandık. Bir sene sonra evlendik.

nişanlı: O, benim nişanlım. Biz, üç ay sonra evleneceğiz.

nişantaşı: Ben Nişantaşı'na gidiyorum.

niye:- Niye güldün? - Çünkü komik.

normal: Bu olay anormal değil. Bu olay normal.

not: Öğretmen sınavları okudu. Öğretmen not verdi. Benim notum A.

nota: Müzikte notalar var. Do, re, mi, fa, sol, la, si, do.

nöbet tut: Akşam oldu. Okulda sadece ben varım. Çünkü, ben nöbet tutuyorum.

nöbetçi: Akşam oldu. Okulda sadece ben varım. Çünkü, ben nöbetçiyim.

O

ocak: Bir senede on iki ay var. Birinci ay ocak.

oda: Bizim evde üç oda var. Odalar geniş.

odun: Biz üşüdük. Biz odun yaktık. Odunlar tahta.

of: Of! Canım acıdı.

oğul: Onun iki oğlu var. Onlar, erkek.

okşa-: Ben köpeğin kafasını okşadım. Ben köpeği sevdim.

oku-: Ben çok kitap okuyorum.

okul: Ben okula gidiyorum. Okulda öğretmenler ve öğrenciler var.

okur: O, kitap okuyor. O, okur.

okut-: Ben kitap okumak istemiyorum. Annem bana zorla kitap okuttu.

olay: Burada kavga çıktı. Polisler geldi. Olay bitti.

omuz: Kolumla vücudum arasında omzum var.

on: Sekiz, dokuz, on. 10

onayla-: Ben müdüre dilekçe yazdım. Müdür dilekçeyi onayladı. Dilekçeyi kabul etti.

onaylan-: Ben Sağlık Bakanlığı'na dilekçe yazdım. Dilekçe, onaylandı. Dilekçe kabul edildi.

onbaşı: Onbaşı, askerde bir rütbe.

orada-: Orada ne var? - Orada okul var.

oradan:- Nereden geliyorsun? - Okuldan geliyorum.

orası: - Orası neresi? - Orası Beşiktaş.

org: Ben org çalıyorum. Org piyano gibi. Orgun tuşları var. Tuşlar siyah ve beyaz.

orman: Burada çok ağaç var. Burası orman.

orta: Benim sağımda Ali oturuyor. Benim solumda Ayşe oturuyor. Ben ortadayım.

ortak: Onlar beraber dükkan açtılar. Onlar ortaklar.

ortaokul: Ben yedinci sınıfa gidiyorum. Ben ortaokula gidiyorum.

ot: Kırlarda yeşil otlar var.

otel: Benim burada evim yok. Ben otelde kalacağım.

otobüs: Otobüs büyük araba. Ben otobüs ile Balıkesir'e gittim.

otur-: Ben eve geldim. Ben çok yorgunum. Ben hemen koltuğa oturdum.

oturtt-: Ben oturmak istemedim. Ben ayakta kalmak istedim. O, beni zorla oturttu.

otuz: Yirmi sekiz, yirmi dokuz, otuz. 30

ov-: Ben düştüm. Benim kolum şişti. Bu sebeple, ben buz ile kolumu ovdum.

oy-: Duvara resim asacağım. Duvarda delik yok. Bu sebeple, ben duvarı oydu.

oyala-: O, beni kandırıyor. O, gelmeyecek. Vakit geçiyor. O, beni oy alıyor.

oyna-: Ben oyun oynuyorum. Ben futbol oynuyorum.

oyun: "Scrabble" çok güzel bir oyun.

oyuncak: O, bana oyuncak aldı. Bu oyuncak bebek. Ben oyuncakla oynuyorum.

Ö

öde-: Benim bankaya çok borcum vardı. Dün borcumu ödedim.

ödev: Öğretmen bize ödev verdi. Ben şimdi evdeyim. Ben ödev yapıyorum.

öğle: Sabah 09.00'da uyandım. Şimdi saat, 13.00. Şimdi öğle.

öğren-: Öğretmen ders anlatıyor. Öğretmen öğretiyor. Biz öğreniyoruz.

öğrenci: Ben okula gidiyorum. Çünkü, ben öğrenciyim.

öğret-: Öğretmen ders anlatıyor. Öğretmen öğretiyor. Biz öğreniyoruz.

öğretmen: O, öğretmen. O, ders anlatıyor.

öğretmenlik: Öğretmenlik güzel meslek.

öğüt: Babam bana öğüt verdi: "Oğlun, yalan söyleme."

öksür-: Ben hastayım. Ben öksürüyorum.

öksüz: Onun annesi ve babası öldü. O, öksüz.

öküz: Öküz güzel havyan. İnek dişi. Öküz erkek.

öl-: Dün adama araba çarptı. Adam öldü. O, yaşamıyor.

öldür-: Katil, iki kişiyi öldürdü.

ölü: Orada adam var. Adam ölü. Adam yaşamıyor.

ölüm: Ölüm zor şey. Bir gün herkes ölecek.

ön: Arabanın önünde başka araba var.

önce: O, önce ağladı. Sonra, güldü.

önemli: Bu sınav, benim için önemli. Bu sebeple çok çalışacağım.

önemse-: Sana öğüt veriyorum. Çünkü, seni önemsiyorum. Sen önemlisin.

önlük: Aşçı önlük giyiyor. Onun önlüğü beyaz.

öp-: Ben, onu yanağından öptüm. Ben onun dudağımla öptüm.

öpücük: O, beni öptü. Öpücük çok güzel.

ör-: Babaannem bana kazak örecektir. Ben kazağı giyeceğim.

ördek: Gölde ördek var. Ördek bağıyor: “vak vak”.

örnek: Almanya’dan takımlara örnek verelim: Bayern Münih, B. Dortmund...

ört: Ben uyuyorum. Benim yorganım yere düştü. O, yorganı aldı. O, üstümü örttü.

örtü: Masada örtü var. Bu örtü temiz. Örtü kırmızı.

öt-: Kuşlar ötüyorlar: “cıkıkcık”.

öyle: Niçin üzgün bakıyorsun? Bana öyle bakma! Ben üzülüyorum.

özel eğitim: Ben devlet okuluna gitmedim. Ben para verdim. Ben özel okula gittim. Ben özel eğitim adlım.

özel hayat: Burası benim evim. Burada ben özel hayat yaşıyorum.

özgür: Adam hapisten çıktı. Şimdi, o özgür.

özle-: O, buradan gitti. Bir sene geçti. Ben onu çok özledim.

özür dile-: - Hanımefendi, ayağıma bastınız! – Özür dilerim, pardon.

P

pahalı: Bu elbise ucuz değil. Bu elbise pahalı. Bu elbise 300 TL.

paket: Masada bir paket var. Paketin içinde hediye var.

pamuk: Bu elbise pamuktan yapıldı. Pamuk beyaz ve yumuşak.

panik yap-: Sınav bitecek. Çok az zaman var. Ben panik yaptım.

panjur: Pencerenin önünde panjur var. Odaya güneş ışığı girmiyor. Çünkü; panjur var.

pansuman yap-: Ben yere düştüm. Benim bacağıma kanıyor. Ben doktora gittim. Doktor bana pansuman yaptı.

pantolon: Benim pantolonum eski. Bu sebeple paçaları yırtık.

papaz: Kilise'de papaz var. O, Hıristiyan. O, kilisede çalışıyor.

para: - Hadi, yemek yiyelim. - Ben de hiç para yok.

parçalan-: Ben yere düştüm. Benim pantolonun parçalandı. Pantolonum yırtıldı.

parfüm: Ben yeni parfüm aldım. Parfüm çok güzel kokuyor.

paris: Ben Paris'e gideceğim. Paris Fransa'da.

parla-: O, elmas aldı. Elmas pahalı. Elmas parlıyor.

parlak: O, ayakkabısını yeni boyadı. Onun ayakkabısı parlak.

parmak: İnsanın bir elinde beş parmak var.

parti: Bugün benim doğum günüm. Ben parti verdim. Arkadaşlarım partiye geldiler.

paskalya: Paskalya bir Hıristiyan bayramı.

pasta: Bugün benim doğum günüm. Biz pasta yiyeceğim. Ben çilekli pasta seviyorum.

paşa: O, paşa. O, asker. O, emir veriyor.

patates: Ben patates yiyorum. Ben patatesi çok seviyorum.

pati: Köpeklerin ve kedilerin ayakları yok. Onların patileri var.

patla-: Dün gece, bu sokakta bomba patladı.

pazar: Bir haftada yedi gün var. Yedinci gün Pazar.

peki: - Bunu böyle yap! - Peki, tamam, yapacağım.

pembe: Pembe güzel bir renk. Pembe panter diye bir çizgi film var.

pencere: Ben pencereden bakıyorum. Orada deniz var. Orada ağaçlar var. Ben görüyorum.

perde: Pencerenin perdesini kapadım. Şimdi, dışarıyı görmüyorum.

peri: Bu masalda peri var. Perinin asası var. Bu asa sihirli. O, mucizeler yapıyor.

perşembe: Bir haftada yedi gün var. Perşembe dördüncü gün.

peygamber: Hazreti Muhammed, Hazreti İsa, Hazreti Musa, Hazreti Davut... Bunlar peygamber.

peynir: Ben peyniri çok seviyorum. Peynir beyaz. Fareler de peyniri çok seviyorlar.

piknik: Biz bugün ormana gideceğiz. Orada oynayacağız. Orada yemek yiyeceğiz. Biz piknik yapacağız.

pis: Bu masa kirli. Bu masa pis.

pişir-: Annem, çorba pişirdi.

pişman ol-: Ben seninle kavga ettim. Şimdi, çok üzülüyorum. Ben çok pişman oldum.

piyano: Shostakovich (Şostakoviç) çok güzel piyano çalıyor.

plan: Ben bir plan yaptım. Yarın okula gitmeyeceğiz. Yarın piknik yapacağız. Plan bu.

polis: Polis hırsızı yakaladı.

politika: Mecliste siyasetçiler politika yaptılar.

popüler: Beyonce çok popüler. Onu, herkes tanıyor.

postacı: Arkadaşım bana mektup yazdı. Postacı mektubu bana getirdi.

postane: Ben mektup yazdım. Ben mektubu postaneye verdim. Postane mektubu postacıya verecek. Postacı da mektubu arkadaşşıma götürecektir.

prences: Önce krallar vardı. Onların kız çocukları vardı. Kız çocuklar prensesti.

problem: Benim sorunum var. Benim problemim var. Ne yapacağım? Ben bilmiyorum.

prova: Biz yarın tiyatro yapacağız. Bu sebeple, bugün son prova yaptık.

puro: Küba'da insanlar puroyu çok seviyorlar. Onlar sigara içmiyorlar. Onlar puro içiyorlar.

R

raf: Mutfakta dolap var. Dolapta raflar var. Raflarda tabak ve bardak var.

rahat: Bu koltuk çok yumuşak. Ben çok rahatım.

rahatla-: Benim dertlerim vardı. Benim problemlerim vardı. Ben problemlerimi çözdüm. Ben rahatladım.

rahatsız: Ben uyuyorum. Lütfen konuşma. Lütfen beni rahatsız etme.

rakı: Türkiye’de insanlar rakı içiyorlar. Rakı alkollü. Rakı beyaz.

rakip: Barcelona ve Real Madrid, rakip takımlar.

rapor: Bugün şirkette toplantı yaptık. Sonra, ben rapor yazdım.

razı ol-: Teşekkürler, Allah senden razı olsun!

reçel: Ben çilek reçelini çok seviyorum. İnsanlar reçeli kahvaltıda yiyor.

renk: Siyah, beyaz, kırmızı, mavi, mor, sarı... Bunlar renk.

renklen-: Şimdi, mevsim bahar. Her yerde çiçek var. Çiçekler çok renkli. Her yer renklendi.

renkli: Türkiye’de 1980 yılında renkli TV yoktu.

renksiz: Bu fotoğraf siyah beyaz. Bu fotoğraf renksiz.

resim: Picasso ressam. O, resim yapıyor.

resimli: Bu kartta benim resmim var. Bu kart resimli.

rezalet: Bu çok ayıp. Bu rezalet.

rezil ol: Burada insanlar var. O, bana bağırdı. Ben rezil oldum.

rezil et: Burada insanlar var. O, bana bağırdı. O, beni rezil etti.

rica et: Sizden bunu istiyorum. Ben size emir vermiyorum. Ben rica ediyorum. 2) - Teşekkürler. - Rica ederim.

rodoslu: O, Rodos'da doğdu. O, Rodoslu.

rol yap-: Filmlerde oyuncular rol yapıyorlar.

roma: Önce Roma İmparatorluğu var. Cesar onların kralıydı.

romalı: Spartaküs Romalı değildi. Spartaküs, Trakyalıydı.

roman: Dostoyevski, çok önemli romanlar yazdı.

ruh: İnsanların bedenleri var. Biz bedenleri görüyoruz. İnsanların ruhları var. Biz ruhları görmüyoruz. İnsanlar ölüyorlar. Onları toprağa gömüyorlar. Onların ruhları cennete veya cehenneme gidiyor.S

ruhsuz: O, çok duygusuz. O, insanları ve hayvanları sevmiyor. O, ruhsuz.

rumeli Kavağı: Ben Rumeli Kavağı'na gidiyorum.

rutubet: Bu odada pencere yok. Bu oda karanlık. Bu odada rutubet var. Bu odada duvarlar siyah.

rüya: Ben uyuyorum. Ben rüya görüyorum.

rüzgar: Bugün çok rüzgar var. Bu sebeple, ben üşüdüm.

S

saat:- Saat kaç? - Saat yedi buçuk.

saatlerce: Ben onu çok bekledim. Ben onu saatlerce bekledim. O, gelmedi.

sabah: Akşam oldu. Ben yattım. Sabah oldu. Ben kalktım.

sabırlı: Acele etme! Bekle! Sabırlı ol!

sabret: Acele etme! Bekle! Sabret!

sabun: Ben eve geldim. Ben, şimdi yemek yiyeceğim. Ama; önce, ellerimi sabun ile yıkadım.

saç: Kızın saçları uzun ve sarı. O, saçlarını toka ile bağlıyor.

saçma: Senin söylediklerin mantıklı değil. Onlar çok saçma.

sade: O, süslenmedi. O çok sade.

sadece: Evde kimse yok. Sadece, ben varım.

saf: Ben yalan söylüyorum. O, bana inanıyor. O çok saf.

sağ: Onun sağ elinde yüzük var. O nişanlı.

sağlam: O, ağaca çıktı. Ağacın dalları kalın. Ağacın dalları sağlam.

sağlık: Ben mutluyum.Çünkü ben hasta değilim. Sağlık çok önemli.

sahil: Biz deniz kenarına gittik. Biz sahile gittik.

sahip: O, bu evin sahibi. Ben, ona kira veriyorum.

sahrayıcedit: Biz Sahrayıcedit'e gideceğiz.

sakal: O, erkek. Onun yüzünde kıl var. Onun sakalı var.

sakat: Onun bir kolu yok. O, tek kollu. O, sakat.

sakın: Sakın Bana, bir daha yalan söyleme!

sakin: Panik yapma. Sakin ol!

sakla-: Ben paramı, çekmeceye sakladım. Onu kimse bulmayacak.

saklambaç: Saklambaç güzel oyun. İnsanlar saklanıyorlar. Bir kişi onları buluyor.

saklan-: Saklambaç güzel oyun. İnsanlar saklanıyorlar. Bir kişi onları buluyor.

salak: O, salak. O, aptal. O, budala.

saldır-: Dün bana köpekler saldırdı. Köpekler beni kovaladı. Ben saldırıya uğradım.

salıncak: Bu parkta salıncak var. Ben sallanıyorum.

salla-: Ben salıncağa bindim. O, beni sallıyor.

sallan-: Bu parkta salıncak var. Ben sallanıyorum.

salon: Bu köşkün salonu çok büyük.

saman: Saman ot gibi. Kuzular ve koyunlar saman yiyorlar. Saman sarı.

samanlık: Samanlıkta saman var.

samatyalı: O, Samatya'da doğdu. O, Samatyalı.

samimi: O, her şeyi anlatıyor. O, gülüyor. O, şaka yapıyor. O çok samimi.

san-: Ben, onu kedi sandım. Ama; o, köpek.

sanatçı: Picasso, Vivaldi, Van Gogh... Bunlar sanatçı.

sandal: Biz gemiye binmedik. Biz denizde sandala bindik. Sandal, gemiden daha küçük.

sandalye: Odada sandalyeler var. O, sandalyeye oturdu.

sar-: Masada bıçak var. Ben bıçağı beze sardım.

sarar-: Mevsim sonbahar. Ağaçlarda yapraklar var. Yapraklar sarardı.

saray: Kral, sarayda oturuyor. Saray, köşkten daha büyük.

sarayburnu: Ben Sarayburnu'na gideceğim.

sargı: O düştü. Onun ayağı yara oldu. Doktor ona pansuman yaptı. Doktor yarayı sargı ile sardı.

sarhoş: O çok rakı içti. Rakı alkollü. O, sarhoş oldu.

sarı: Marilyn Monroe'nun saçları sarı.

sarıl-: O, bana koştu. O, kollarımı açtı. O, bana sarıldı.

sarışın: Marilyn Monroe esmer değil. O sarışın.

sark-: O camdan aşağı sarkıyor. O düşecek.

sat-: Burada manav var. Manav meyve satıyor.

savaş: İkinci Dünya Savaşı'nda çok insan öldü.

savrul-: Mevsim sonbahar. Yaprak, ağaçtan düştü. Yaprak, rüzgarda savruluyor.

say-: Ben sayıyorum: bir, iki, üç, dört...

saygı: Ben öğretmenim. Sen öğrencisin. Lütfen bana saygı göster. Beni dinle.

saygısız: O, küfür ediyor. O, saygısız.

saygısızlık: Küfür etme! Saygısızlık yapma!

sebepe: - Niçin gülüyorsun? – Çünkü; komik. Bu sebeple gülüyorum.

sekiz: Altı, yedi, sekiz. 8

selam: -Selam! - Merhaba!

sen: Ben konuşacağım. Sen dinleyeceksin.

sene: Şimdi sene 2013. Geçen sene 2012'ydi.

senet: Ben araba aldım. Arabayı borç ile aldım. Ben senet imzaladım. Senetler onda. Ben parayı ödeyeceğim. Ben senetleri alacağım.

sepet: Biz pikniğe gittik. Benim sepetim var. Sepetin içinde yemek var.

serin: Bugün hava sıcak değil. Bugün hava soğuk da değil. Bugün hava serin.

sert: Domates yumuşak. Havuç sert.

servi: Servi güzel ağaç. Servi uzun.

ses: O, şarkı söyledi. Onun sesi çok güzel.

seslen-: Ben dükkana girdim. Dükkanda kimse yok. Ben seslendim: "Kimse yok mu?"

sessiz: Konuşmayın. Lütfen sessiz olun.

sev-: Seni seviyorum.

sevap: Ben ona iyilik yaptım. Ben sevap işledim.

sevgi: Hayvanları sevelim. Onlara sevgi gösterelim.

sevgili: Benim kız arkadaşım Ayşe. Ayşe, benim sevgilim. Biz evleneceğiz.

sevil-: Adam köpeği sevdi. Köpek sevildi.

sevimli: Bu kedi çok şirin. Bu kedi çok sevimli.

sevimsiz: Bu kedi güzel değil. Bu kedi sevimsiz.

sevin-: Barcelona maçı kazandı. Barcelonalı taraftarlar çok sevindi.

sevinçli: Ben üniversitede okuyacağım. Ben çok mutluyum. Ben çok sevinçliyim.

seyret-: Ben TV seyredeceğim.

sıcak: Mevsim yaz. Bugün hava çok sıcak.

sınav: Öğretmen yarın sınav yapacak. Biz sınav olacağız. Sınavda sorular olacak. Biz cevap vereceğiz.

sınıf: Ben sınıfa girdim. Sınıfta öğretmen yok. Sınıfta sadece öğrenciler var.

sır: Bunu kimseye söyleme! Bu sır.

sıra: Sınıfta sıralar var Öğrenciler sıralarda oturuyorlar.

sırt: O, sırt üstü yattı.

sıska: O, zayıf. O, sıska.

sigara: Sigara sağlığa zararlı. Ama, o hâlâ sigara içiyor. O, Marlboro içiyor.

sil-: Öğretmen tahtaya yazı yazdı. Sonra tahtayı sildi.

silah: Onun silahı var. O, silah ile adamı öldürdü.

silin-: Bu defterde yazılar var. Yazılar okunmuyor. Yazılar silindi.

simit: Simit yuvarlak ve sıcak. Simitte susam var. İstanbul'da insanlar martılara simit atıyorlar.

simitçi: Simitçi, simit satıyor.

sincap: Sincap güzel hayvan. O, dişlek. O, fıncığı çok seviyor.

sinek: Sinek bir böcek. O, beni ısırıldı. Benim kolum kaşınıyor.

sinirlen-: O, beni kızdırdı. Ben çok sinirlendim.

sinirli: Öğretmen, öğrencilere kızdı. Öğretmen çok sinirli.

sivilce: O, on dört yaşında. Onun yüzünde sivilceler var. Sivilceler sarı. Onun yüzü sivilceli.

sivilceli: O, on dört yaşında. Onun yüzünde sivilceler var. Sivilceler sarı. Onun yüzü sivilceli.

sivri: Bıçağın ucu çok sivri.

siyah: Siyah güzel renk. O, en koyu renk. DuffyDuck siyah.

siz: Biz gidiyoruz. Siz bekleyeceksiniz.

soba: Bu oda çok soğuk. Biz soba yaktık. Sobanın içine odun ve kömür attık.

sofra: Biz yemek yiyeceğiz. Annem masaya yemekler koydu. Sofra çok güzel. Her yemek var.

soğuk: Hava sıcak değil. Hava soğuk.

sohbet: Biz konuşuyoruz. Biz sohbet ediyoruz.

sok-: Beni arı soktu. Benim kolum şişti.

sokak: Kediler sokakta yaşıyorlar.

sol-: Mevsim sonbahar. Çiçekler soldu. Çiçekler öldü.

sol: Onun sol elinde yüzük var. O, evli.

son: Bugün tatilin son günü. Yarın okullar açılıyor.

sonbahar: Bir yılda dört mevsim var. İlkbahar, yaz, sonbahar, kış. Sonbaharda yapraklar sararıyor. Çiçekler soluyor.

sonra: Önce konuştu. Sonra sustu ve dinledi.

sonuç: Sınav sonuçları açıklandı. Benim notum A.

sopa: Onun elinde sopa var. Sopa bir tahta. Sopa uzun. O, sopa ile kediler kovaladı.

sor-: Öğretmen soru sordu. Öğrenci cevapladı.

soru: Öğretmen soru sordu. Öğrenci cevapladı.

soy-: Ben elmanın kabuğunu soydum. Sonra, elmayı yedim.

soyul-: Evime hırsız girdi. O, eşyalarımı çaldı. Ben soyuldum.

söndür-: Dün ormanda yangın çıktı. İtfaiye geldi. Yangını söndürdü.

söyle-: Ben ona söyledim: “Lütfen yapma!”

söz ver-: Biz konuştuk. Biz anlaştık. Ben yarın kesin geleceğim. Çünkü, ben ona söz verdim.

söz: Ben konuşuyorum. Bu kelimeler, benim sözlerim.

sözlü: Öğretmen sözlü sınav yaptı. Sınav yazılı değil. Biz konuştuk. Biz öyle sınav oldu.

stres: Ben bugün çok stresliyim. Çünkü; bugün sınav var.

su: Bugün hava çok sıcak. Ben çok susadım. Şimdi su içeceğim.

subay: O, asker. O, subay. Onun rütbesi subay.

suç: O, adam öldürdü. O suç işledi. O suçlu.

suçlu: O, adam öldürdü. O suç işledi. O suçlu.

sula-: Bahçede çiçekler var. Ben çiçekleri suladım. Çiçekler büyüyecekler.

surat: Onun yüzünde sivilceler var. Onun suratında sivilceler var.

suriye: Ben Suriye’ye gideceğim.

sus-: O, bugün hiç konuşmadı. O, sustu. O, bugün suskun.

suskun: O, bugün hiç konuşmadı. O, sustu. O, bugün suskun.

sür-: Şoför araba sürüyor.

süre: Sınav süresi bir saat. Bir saat geçti. Süre bitti. Zaman bitti.

sürpriz: Ben ona hediye aldım. Ama, ona söylemedim. Bu sürpriz.

sürü: Orada koyunlar var. Çok koyun var. Bu koyun sürüsü. Çoban onları dolaştırıyor.

süs: Bugün bayram. Biz sınıfı süsledik. Sınıfta süsler var. Bayraklar var. Çiçekler var.

süsle-: Bugün bayram. Biz sınıfı süsledik. Sınıfta süsler var. Bayraklar var. Çiçekler var.

süslen-: O çok makyaj yapıyor. O, her zaman süsleniyor. O çok süslü.

süslü: O çok makyaj yapıyor. O, her zaman süsleniyor. O çok süslü.

süt: Adam ineği sağdı. İnekten süt sağdı. Süt beyaz. Süt sağlıklı. Kediler sütü çok seviyor.

sütnine: O, doğdu. Onun annesi öldü. Onu, bu kadın emzirdi. Ona süt verdi. Bu kadın sütnine.

Ş

şair: O, şair. Çünkü, o şiir yazıyor. Neruda önemli bir şair.

şaka: O, bana şaka yaptı. Ben çok güldüm.

şakalaş-: O, bana şaka yaptı. Ben, ona şaka yaptım. Biz şakalaştık.

şans: O loto oynadı. O 1.000.000 (bir milyon) TL kazandı. Bu büyük şans.

şanslı: O loto oynadı. O 1.000.000 (bir milyon) TL kazandı. Bu büyük şans.

şanssız: O yeni elbise aldı. O hiç elbiseyi giymedi. Elbise yırtıldı. O çok şanssız.

şapka: Adamın kafasında şapka var. O, şapka giydi. Şapka çok büyük.

şarap: Şarap güzel içecek. Şarap üzümünden yapılıyor. Şarap kırmızı ve beyaz. Şarap alkollü.

şarkı: Bob Marley'in "GetUp, StandUp" şarkısı çok güzel.

şart: Seninle evleneceğim. Ama bir şartım var: Sigara içme.

şaşı: Onun gözleri bozuk. Onun bir gözü düz değil. Onun bir gözü yukarı sola bakıyor. O, şaşı.

şaşkın: Onlar kavga ettiler. Ben bunu beklemiyordum. Ben çok şaşkıyım.

şehir: İstanbul, Ankara, Münih, Torino... Bunlar şehir.

şeker: Ben çaya dört şeker attım. Çay çok tatlı oldu.

şekil: Ben saçımı taradım. Ben saçıma şekil verdim. Şimdi saçımın modeli farklı.

şemsiye: Yağmur yağıyor. Benim şemsiyem var. Ben şemsiyeyi açtım. Ben ıslanmadım.

şey: Bir şey söylemek istiyorum. “İnsanlar mutlu olsunlar.”

şeyh: O, Müslüman. O tarikata üye. O, tarikatta lider.

şeytan: Şeytan insanlara kötülük yaptırıyor. O, bir melek. O kırmızı. Onun boynuzu ve kuyruğu var. Onun sopası var. O, cehennemde.

şık: O, çok güzel elbise giydi. O çok şık.

şımar-: Ben çocuğu sevdim. Çocuk şıvardı. O, yaramazlık yaptı.

şımarık: Çocuk çok yaramaz. Çocuk çok şımarık.

şiddetli: Çok yağmur yağıyor. Yağmur şiddetli yağıyor. 2) O, bana tokat attı. O, bana hızlı vurdu. O, bana şiddetli vurdu.

şiir: Şair, şiir yazıyor. Şiirler çok duygusal ve güzel.

şikayet et-: O, bana tokat attı. Ben, onu öğretmene şikayet ettim. Öğretmen ona ceza verdi.

şimdi: - Maç ne zaman başlıyor. - Şimdi başlıyor. Hemen başlıyor.

şirin: Çocuk çok güzel. O çok şirin.

şiş-: Ben dün uyumadım. Benim gözlerim şişti.

şişe: Masanın üstünde şişe var. Şişenin içinde su var.

şişman: Adam zayıf değil. Adam şişman.

şoför: Arabayı şoför sürüyor.

şöyle: - Nereye oturayım? - Şöyle otur. Koltuğa otur.

şu: Şu araba kimin?

şubat: Bir yılda on iki ay var. İkinci ay şubat.

şube: Türkiye’de çok banka var. Bankaların her yerde şubesi var.

şurada:- Otel nerede? - Otel şurada.

şuraya:- Nereye gidiyorsun? - Şuraya gidiyorum.

şükür:- Nasılsın? - İyiyim, Allah’a şükür.

şüphelen:- Şimdi burada katil var. Ben Ahmet’ten şüpheleniyorum. Bence katil Ahmet.

T

tabak: Masanın üstünde tabak var. Tabağın içinde yemek var.

tabanca: Onun tabancası var. O, ateş etti. O, adamı vurdu.

tabut: İnsanlar ölüyorlar. İnsanları tabuta koyuyorlar. Tabut tahta.

tahta: Bu masa tahta. 2) Öğretmen ders anlatıyor. Öğretmen tahtaya yazıyor.

tak-: Ben ceketimin yakasına rozet taktım.

takıl-: Onun elbisesi masaya takıldı. Onun elbisesi yırtıldı.

takip et-: Ben yürüyorum. O da yürüyor. Ben kafeye gidiyorum. O da kafeye geliyor. O, beni takip ediyor.

taklit et: O beni taklit ediyor. O, bana benzemek istiyor.

takunya: Onun ayağında terlik var. Takunya terlik gibi. Takunya tahta.

tam: Paralar eksik değil. Paralar tam.

tamam: - Anlaştık mı? -Tamam, anlaştık.

tamamla-: O, ödevi yarım bıraktı. O, tam yapmadı. Ödevi ben tamamladım.

tambur: Tambur bir enstrüman. Onun telleri var.

tamir et-: Çocuk radyoyu bozdu. Radyo çalışmıyor. Onun babası radyoyu tamir etti. Şimdi radyo çalışıyor.

tane: İki tane ekmek alacağım.

tanı-: - Sen, onu tanıyor musun? - Hayır, onu tanımıyorum. Onu ilk kez görüyorum.

tanış-: Ben, onunla bugün tanıştım. Onun adı Ali.

tanıştır-: Ben onu tanımıyorum. Biz tanıştık. Ayşe, bizi tanıştırdı.

tanıt-: Öğretmen sınıfa geldi. Biz, onu ilk kez gördük. O, adını söyledi. O, kendini tanıttı.

tara-: Kadın saçlarını tarak ile taradı.

taraf: Ben bu taraftayım. O, yolun karşı tarafında.

tarak: Kadın saçlarını tarak ile taradı.

tarih: Şimdi, ders tarih. Öğretmen Osmanlı Dönemi'ni anlatıyor.

tarikât: Burada tarikât var. Tarikatta insanlar var. Onlar Müslüman. Onlar, burada İslam felsefesi yapıyorlar.

tarla: Köyde tarlalar var. Tarlada köylüler çalışıyorlar. Onlar, domates ekiyorlar. Onlar, soğan ekiyorlar. Onlar tarlaya ekiyorlar.

tarz: Onun tarzı değişik. Onun stili değişik.

taş: Yerde taş var. O, taşı aldı. O, taşı bana attı. Benim canım acıdı.

taşı-: Koltuk orada. Ben koltuğu kaldırdım. Ben kodluğu buraya getirdim. Ben koltuğu taşıdım.

tatil: Okullar bitti. Şimdi, tatil. Ben Antalya'ya gideceğim. Ben tatil yapacağım.

tatlı: Çikolata çok tatlı. Çikolata ekşi değil.

tavan: Ben odadayım. Ben kafamı kaldırdım. Ben yukarıya baktım. Ben tavanı gördüm.

tavır: O, konuşmuyor. O, gülmüyor. Onun tavırları tuhaf.

Tavuskuşu: Tavuskuşu güzel hayvan. Onun çok tüyü var. Onun tüylerinde her renk var.

tayin et: Ben Ankara'da öğretmendim. Şimdi İstanbul'da öğretmenim. Beni buraya tayin ettiler.

tebrik et-: Onlar maçı kazandı. Rakip onları tebrik etti.

tecavüz et-: Kadın, adamla beraber olmak istemiyor. Ama, adam istiyor. Adam kadına tecavüz etti. Bu çok kötü.

tecrübeli: O, öğretmen oldu. Yirmi beş sene geçti. O çok tecrübeli.

tecrübesiz: O, yeni öğretmen oldu. O, tecrübesiz.

tedavi et: -Ben hasta oldum. Ben doktora gittim. Doktor, beni tedavi etti. Ben iyileştim.

tedavi ol-: -Ben hasta oldum. Ben doktora gittim. Doktor, beni tedavi etti. Ben tedavi oldum. Ben iyileştim.

tehlike: Burada uçurum var. Burada araba sürüyorlar. Bu çok tehlikeli. Belki, düşecekler. Bu büyük tehlike.

tehlikeli: Burada uçurum var. Burada araba sürüyorlar. Bu çok tehlikeli. Belki, düşecekler. Bu büyük tehlike.

tek: Onun tek kolu var. Çünkü, savaşta bomba patladı. Onun kolu koptu.

teker: Arabanın dört tekeri var. Tekerler dönüyor. Araba gidiyor.

tekirdağ: Ben Tekirdağ'a gidiyorum.

tekme: O, bana tekme attı. O, bana ayağı ile vurdu.

tekrar: Ben bugün çarşıya gittim. Yarın bir daha gideceğim. Yarın tekrar gideceğim.

tel: Gitar güzel enstrüman. Gitarda altı tel var.

telaş yap-: O, korktu. O, panik yaptı. O, telaş yaptı.

tembel: O, hiç ders çalışmıyor. O çalışkan değil. O, tembel.

temiz: Bu evli kirli değil. Bu ev temiz.

temizle-: Ev çok kirli. Ben, bugün evi temizleyeceğim.

temizlik: Ev çok kirli. Ben, bugün evi temizleyeceğim. Ben temizlik yapacağım.

temmuz: Bir yılda on iki ay var. Yedinci ay temmuz.

teneffüs: Biz dersteyiz. Zil çaldı. Teneffüs oldu. Biz mola verdik.

tepe: Biz dağa çıktık. Biz en yukarıya çıktık. Biz dağın tepesine çıktık.

terbiyeli: O çok kibar. O çok saygılı. O terbiyeli.

terbiyesiz: O, kaba. O, saygısız. O, terbiyesiz.

terk et-: Benim kocam vardı. O, beni bıraktı. O gitti. O, beni terk etti.

terle-: Bugün hava çok sıcak. Ben sokakta yürüdüm. Ben terledi. Şimdi, ben terliyim.

terli: Bugün hava çok sıcak. Ben sokakta yürüdüm. Ben terledi. Şimdi, ben terliyim.

terzi: Ben terziye gittim. Terzi bana elbise dikecek. Terzinin adı Ali.

tesadüf: Ben sokakta yürüyorum. Ben, onu gördüm. O, beni gördü. Bizim haberimiz yoktu. Bu tesadüf.

tespih: Onun tespihi var. Tespihte ip var. İpte otuz üç tane boncuk var. Tespih adamın elinde.

teşekkür et-: Bana iyilik yaptınız. Bu sebeple, size teşekkür ederim.

teyze: Annemin kız kardeşi var. O, benim teyzem.

tıp: O, üniversiteyi kazandı. O, tıp fakültesine gitti. O, doktor oldu.

tıraş: Benim saçlarım ve sakalım uzadı. Ben berbere gideceğim. Ben tıraş olacağım.

tırmala-: Ben kediyi okşadım. Kedi yaramaz. Kedi tırnakları ile yüzümü çizdi. O, yüzümü tırmaladı.

tırman-: Orada dağ var. Biz dağa çıkacağız. Biz dağa tırmanacağız.

tifo: Tifo önemli bir hastalık.

tilki: Tilki çok kurnaz bir hayvan.

timsah: Timsah büyük bir hayvan. Timsahın dişleri çok kuvvetli. O vahşi. Onun ağızı çok büyük. O sürünüyor. O, diğer hayvanları yiyor.

titiz: O, hep evi temizlemek istiyor. Çünkü, o çok titiz.

titre-: Hava çok soğuk. Ben üşüyorum. Bu sebeple, ben titriyorum.

tiyatro: Shakespeare'in tiyatroları çok güzel. Biz, onun tiyatrolarını oynadık. Hamlet güzel bir tiyatro oyunu. Tiyatro, sinemadan daha güzel. Çünkü, her şey gerçek.

toka: O, saçını topladı. O, saçına toka taktı.

tokat at-: O, bana tokat attı. O, bana eli ile vurdu.

top: Futbol top ile oynanıyor. Top yuvarlak. Top kaleye giriyor ve gol oluyor.

topla-: Bahçede çiçekler var. Ben çiçekleri kopardım. Ben çiçekleri topladım ve eve getirdim. 2) Biz teneffüste bahçede toplandık. Herkes burada.

toplantı: Yarın şirkette toplantı var. Biz toplantıda konuşacağız. Biz tartışacağız.

toprak: Köyde yollar asfalt değil. Köyde yollar toprak.

topuk: Topuk ayağın altında ve arkasında. Topuk yuvarlak.

torpil: Beni işe almadılar. Onu işe aldılar. Çünkü, o müdürün akrabası. Ona torpil yaptılar.

torun: Ben, büyükbabamın ve büyükannemin torunuyum.

toz: Masada çok toz var. Ben masayı temizleyeceğim.

tören: Yarın Cumhuriyet Bayramı. Yarın, okulda tören yapacağız. Marşlar söyleyeceğiz. Bayrak sallayacağız.

trablus: Ben Trablus'a gideceğim. Trablus, Libya'da.

tramvay: Ben, Beyazıt'a tramvay ile gideceğim. Tramvay tren gibi. Onun kendi yolu var. Yol demir.

tren: Ben Ankara'ya tren ile gideceğim. Trenin kendi yolu var. Yol demir.

tuhaf: Adam çok enteresan. O çok tuhaf.

tuş: Piyanonun tuşları var. Tuşlar siyah ve beyaz.

tut-: O, bana topu attı. Ben topu tuttum.

tuzak kur-: Biz kuş yakalayacağız. Biz tuzak kurduk. Kuş, tuzağa düştü. Biz kuşu yakaladık.

tüh: Yanlış yaptım. Tüh, Allah kahretsin.

tükürük: Onun ağzında tükürük var. Tükürük ıslak ve beyaz.

türbe: Adam öldü. Adamı buraya gömdüler. Adam önemli bir insan. O Müslüman. O, din adamı. Bu sebeple, burası türbe oldu.

türk: Türkiye'de Türkler yaşıyor.

türkçe: Türkiye'de insanlar Türkçe konuşuyor.

türkiye: Ben Türkiye'ye gideceğim. Ben İstanbul'a gideceğim.

U

ucuz: Bu elbise pahalı değil. Bu elbise ucuz. Bu elbise 5 TL.

uç-: Gökyüzünde kuşlar var. Kuşlar uçuyorlar.

uç: O, eteğinin en altını tuttu. O, eteklerinin ucunu tuttu.

uçurum: Burada uçurum var. Uçurum çok yüksek.

uğurlu: Bu elbise çok uğurlu. Çünkü, ben onu giyiyorum. Her zaman iyi şeyler oluyor.

ulu-: Ormanda kurtlar var. Kurtlar uluyorlar.

umut: Bugün savaş var. Ama savaş bitecek. Ben inanıyorum. Benim umudum var. Ben umutluyum.

unut-: O, gitti. O, bana telefon etmiyor. O, bana mektup yazmıyor. O, beni unuttu.

uslu: Çocuk yaramaz değil. Çocuk uslu.

uşak: Köşkte uşak var. Uşak erkek. Evde işler var. Uşak, işleri yapıyor.

ut: Ut çok güzel bir enstrüman. Udun telleri var. Ut klasik bir enstrüman

utan-: Burada insanlar var. O, bana bağırdı. Ben çok utandım.

utangaç: O, hiç konuşmuyor. O susuyor. O, utanıyor. O çok utangaç

uyan-: Akşam oldu. Ben uyudum. Sabah oldu. Ben uyandım.

uyar-: Öğretmen öğrencileri uyardı: “Konuşmayın!”

uyku: Akşam oldu. Ben uyumadım. Benim çok uykum var.

uyruk: Benim uyruğum Türk. Onun uyruğu Fransız.

uyu-: Sabah oldu. Ben uyandım. Akşam oldu. Ben uyudum.

uyukla-: Ben uyumuyorum. Ben uyukluyorum. Bazen uyanıyorum. Ben tam uyumuyorum.

uza-: Geçen sene, onun boyu kısaydı. Bu sene, onun boyu uzun. O, uzadı.

uzak: Hollanda uzak ama; Küba daha uzak. Küba yakın değil.

uzan-: Ben çok yorgunum. Ben yatağa uzandım. Ben dinleniyorum.

uzat-: O, bana ipi uzattı. Ben ipi tuttum.

uzun: Lewandovski, Messi'den daha uzun.

Ü

üç: Bir, iki, üç. 3

üçer: Altı elma var. Ben üç tane aldım. O, üç tane aldı. Biz üçer tane elma aldık. 3'er.

üçüncü: Birinci, ikinci, üçüncü. 3'üncü.

ülke: Türkiye, Almanya, Arjantin, Rusya, Çin, Japonya, İtalya... Bunlar ülke.

ümit: Bugün her şey kötü. Ama yarın iyi olacak. Ben inanıyorum. Ben ümit ediyorum. Ben ümitliyim.

ümitlen-: Belki, yarın savaş bitecek. Ben ümitlendim.

ümitli: Bugün her şey kötü. Ama yarın iyi olacak. Ben inanıyorum. Ben ümit ediyorum. Ben ümitliyim.

ümitsiz: Bugün her şey kötü. Yarın da kötü olacak. Ben ümitsizim.

üniforma: O, polis. Bu sebeple, o üniforma giyiyor.

üsküdar: Ben Üsküdar'a gideceğim. Üsküdar, İstanbul'da.

üst: Masanın üstünde kitap var.

üşü: Hava çok soğuk. Bu sebeple, ben üşüdüm.

ütü: Ben elbisemi yıkadım. Elbisem kırışık. Ben elbisemi ütüleriz. Şimdi elbisem kırışık değil. Elbisem düz.

üvey: O, benim üvey kardeşim. Onun annesi farklı. Bizim babamız aynı.

üz-: O, bana bağırdı. O, beni üzdü. Ben üzüldüm. Ben üzgünüm.

üzeri: Orada duvar var. Duvarın üzerinde yazılar var.

üzgün: Bugün her şey kötü. Ama yarın iyi olacak. Ben inanıyorum. Ben ümit ediyorum. Ben ümitliyim.

üzül-: Bugün her şey kötü. Ama yarın iyi olacak. Ben inanıyorum. Ben ümit ediyorum. Ben ümitliyim.

üzüm: Üzüm güzel bir meyve. Üzüm yeşil ve siyah. Üzümden şarap yapıyorlar.

V

vadi: Sağda ve solda dağlar var. Ama burası dağ değil. Burası süz. Burası vadi.

vah: - Onun annesi ve babası yok. - Vah, zavallı.

vahşi: Timsah çok vahşi bir hayvan. Çünkü; o, diğer hayvanları yiyor.

vakıf Okulu: İstanbul Kültür Üniversitesi, vakıf okulu.

vali: İstanbul bir şehir. Şehirleri vali yönetiyor.

valilik: Ben bugün İstanbul Valiliği'ne gideceğim. Oraya dilekçe vereceğim.

valiz: Ben tatile gideceğim. Benim valizim var. Valizimde eşyalar var.

vallahi: Ben yemin ediyorum: "Vallahi yalan söylemiyorum."

van Kedisi: Van kedisi çok güzel. Onun bir gözü mavi, bir gözü yeşil.

vapur: Ben vapura bindim. Vapur denizde. Ben Üsküdar'dan, Eminönü'ne gittim.

var:- Biz yola çıktık. İki saat geçti. Biz Yalova'ya vardık. Şimdi, biz Yalova'dayız.

var:- Sınıfta ne var? - Sınıfta klima var.

vazgeç-: Ben oraya gitmek istedim. Ben oraya gitmedim. Ben vazgeçtim.

vazo: Masanın üstünde vazo var. Vazonun içinde çiçekler var.

ve: Ali ve Ayşe sinemaya gittiler.

vedalaş-: Ben, şimdi gideceğim. Ben, başka şehre gideceğim. Ben arkadaşlarımla vedalaştım.

vefasız: O, bana telefon etmiyor. O, bana mektup yazmıyor. O çok vefasız.

ver-: Ben, ona para verdim. O, parayı aldı. O, alış veriş yaptı.

zur-: O, bana tokat attı. O, bana vurdu. 2) Adamın tabancısı var. Adam, onu vurdu. Ona ateş etti.

vücut: Benim vücudum güçlü değil. Omuz, karın, kollar, bacaklar... Bunlar insan vücudu.

Y

ya da: Ya kırmızı elbiseyi al, ya da beyaz elbiseyi.

yabancı: O, Türk değil. O, yabancı. Onun uyruğu farklı.

yağ-: Havada bulut var. Yağmur yağacak.

yağmur: Yağmur yağdı. Benim şemsiyem var. Ben ıslanmadım.

yağmurlu: Gazetede okudum. Bugün hava yağmurlu.

yak-: Biz üşüdük. Bu sebeple, ateş yaktık.

yaka: Onun gömleği siyah. Ama, onun göleğinin yakası beyaz.

yakala-: O, beni kovaladı. Ben kaçtım. Ama; o, beni yakaladı.

yakın: Suriye uzak değil. Suriye yakın. Çünkü; Suriye, Türkiye'nin komşusu.

yakış-: O, elbiseyi giydi. Elbise, ona çok yakıştı. O, güzel oldu.

yakışıklı: Adam çirkin değil. Adam yakışıklı.

yaklaş-: Biz otobüse bindik. Biz Ankara'ya gidiyoruz. Dört saat geçti. Biz Ankara'ya yaklaştık.

yalan: O, doğru söylemiyor. O, gerçekleri anlatmıyor. O yalan söylüyor. O yalancı.

yalancı: O, doğru söylemiyor. O, gerçekleri anlatmıyor. O yalan söylüyor. O yalancı.

yalnız: Evde kimse yok. Sadece evde, ben varım. Ben yalnızım. Yalnızlık zor.

yalnızlık: Evde kimse yok. Sadece evde, ben varım. Ben yalnızım. Yalnızlık zor.

yalova: Ben Yalova'ya gideceğim. Yalova yakın.

yalvar-: O, benden bir şey istiyor. Ben yapmak istemiyorum. O, bana yalvarıyor.

yan: Biz sırada iki kişi oturuyoruz. Benim yanımda Ali oturuyor.

yan-: Çocuk sobaya dokundu. Çocuğun eli yandı.

yanak: İnsanların yüzünde yanak var. Erkeklerin yanaklarına sakal var.

yangın: Bu evde yangın çıktı. Ev yandı.

yanıl-: Öğretmen soru sordu. Ben yanlış cevap verdim. Ben yanıldım.

yanlış: Ben yanlış cevap verdim. Ben doğru cevap vermedim.

yap-: Sabah oldu. Ben uyandım. Ben açım. Ben kahvaltı yapacağım.

yapış-: Havada çok toz var. Tozlar yüzüme yapıştı.

yapıştır-: O, çiçeği kopardı. O, çiçeği saçıma yapıştırdı. 2) O, bana tokat attı. O, benim yüzüme yapıştırdı.

yaprak: Ağaçta yapraklar var. Yapraklar yeşil. Çünkü, mevsim ilkbahar.

yara-: Ben çok yemek yedim. Yemek bana yaradı. Ben kilo aldım.

yara: Ben koştum. Ben yere düştüm. Benim kolum yara oldu.

yaralan-: Adamın tabancası var. Adam, onu vurdu. O, ölmedi. O yaralandı. O yaralı.

yaralı: Adamın tabancası var. Adam, onu vurdu. O, ölmedi. O yaralandı. O yaralı.

yaramaz: Çocuk uslu değil. Çocuk çok yaramaz. O, kimseyi dinlemiyor. O yaramazlık yapıyor.

yaramazlık: Çocuk uslu değil. Çocuk çok yaramaz. O, kimseyi dinlemiyor. O yaramazlık yapıyor.

yarat-: Bizleri Allah yarattı.

yardım et-: Ben denize girdim. Ben yüzme bilmiyorum. Onlar bana yardım ettiler. Ben boğulmadım.

yardımcı ol-: Bu soru çok zor. Bana yardımcı ol! Beraber yapalım.

yargılan-: O, adam öldürdü. O, mahkemeye gitti. Mahkemede hakim var. Hakim, ona sorular sordu. O cevap verdi. O yargılandı.

yarı: Bardak tam dolu değil. Bardağın yarısı boş.

yarım: Bugün okula gitmeyeceğim. Yarım gideceğim.

yas: O, öldü. Herkes üzgün. Herkes yasta.

yasla-: Ben sırtımı duvara yasladım. Ben konuştum.

yaslan-: Öğretmen oturmuyor. Öğretmen ayakta. Öğretmen duvara yaslandı ve konuştu.

yastık: Ben uyuyacağım. Yatakta yastık var. Ben yastığa kafamı koyacağım. Yastık rahat ve yumuşak.

yaş: - Sen kaç yaşındasın? - Ben, yirmi yaşındayım.

yaşa-: Atatürk 1881-1938 yılları arasında yaşadı.

yaşasın: O, slogan attı: “Yaşasın Cumhuriyet! Yaşasın Özgürlük!”

yaşlan: O, doğdu. Altmış yıl geçti. O yaşlandı. O, yaşlı. Onun saçları beyaz.

yaşlı: O, doğdu. Altmış yıl geçti. O yaşlandı. O, yaşlı. Onun saçları beyaz.

yat-: Sabah oldu. Ben uyandım. Akşam oldu. Ben uyudum. Ben yattım.

yatak: Akşam oldu. Ben yatacağım. Ben yatakta yatacağım.

yatakhane: Okulda yatakhane var. Yatakhane de yataklar var. Burada öğrenciler yatıyorlar.

yavaş: Bu araba hızlı değil. Bu araba yavaş.

yavaşla-: Önce, araba hızlı gitti. Sonra, yavaşladı. Şimdi araba yavaş.

yavru: Kedi yeni doğum yaptı. Kedinin dört tane yavrusu var.

yaz-: Ben deftere, kalem ile yazıyorum.

yaz: Bir yılda dört mevsim var. İlkbahar, yaz, sonbahar, kış. Şimdi yaz. Hava çok sıcak. İnsanlar denize giriyorlar.

yazar: O, kitap yazıyor. O, roman yazıyor. O yazar.

yazı: Defterde yazılar var. Bu yazıları ben yazdım.

yazıcı: O, burada çalışıyor. O yazıcı. O, dilekçe yazıyor. O, rapor yazıyor.

yazın: Biz yazın tatile gideceğiz.

ye-: Ben hamburger yiyorum.

yedi: Beş, altı, yedi. 7

yedir-: Bebek yemek yemedi. Annesi, bebeği yedirdi.

yeğen: Ben kardeşimin çocukları var. Onlar benim yeğenim.

yem: Ben kuşlara yem veriyorum. Kuşlar yemleri yiyorlar.

yemek: Benim açım. Ben şimdi yemek yiyeceğim.

yemekhane: Okulda yemekhane var. Öğrenciler orada yemek yiyorlar.

yemin et-: - Yemin et! - Vallahi billahi. Allah belamı versin.

yen-: Barcelona, Real Madrid'i 5-0 yendi.

yenge: Benim kardeşimin karısı var. Benim dayımın karısı var. Benim amcamın karısı var. Onlar benim yengem.

yeni: Bu araba yeni. Bu araba son model.

yer: O, koştu. O, yere düştü. Onun kolu kırıldı.

yeşil: Mevsim ilkbahar. Ağaçta yapraklar var. Yapraklar yeşil.

yeşillik: Orada orman var. Orada yeşillikler var. Orası yeşil. Orası yeşillik.

yetenek: Maradona çok yetenekli. O, iyi futbolcu.

yeter: Ben bunaldım. Ben bağırdım: "Yeter!"

yetim: Onun babası öldü. Onun babası yok. O yetim. O, yetimhanede yaşıyor. Yetimhanede yetimler yaşıyor.

yetimhane: Onun babası öldü. Onun babası yok. O yetim. O, yetimhanede yaşıyor. Yetimhanede yetimler yaşıyor.

yetişkin: O, çocuk değil. O, adam. O, yetişkin.

yetmiş: Altmış sekiz, altmış dokuz, yetmiş. 70

yıka-: Çocuk çok kirli. Annesi, onu yıkadı.

yıkık: Depren oldu. Ev yıkıldı. Ev yıkık.

yıl: Şimdi, yıl 2013. Geçen yıl 2012'ydi.

yılan: Yılan tehlikeli hayvan. O, yeşil. O, zehirli. Onun dili uzun. Anaconda bir yılan.

yıldız: Şimdi gece. Gökyüzünde yıldızlar var. Yıldızlar parlıyor.

yıpran-: Bu şapka çok eskidi. Bu şapka yıprandı.

yırt-: O, benim elbisemi tuttu ve çekti. O, benim elbisemi yırttı. Elbise yırtık. Benim elbisem yırtıldı.

yırtık: O, benim elbisemi tuttu ve çekti. O, benim elbisemi yırttı. Elbise yırtık. Benim elbisem yırtıldı.

yırtıl-: O, benim elbisemi tuttu ve çekti. O, benim elbisemi yırttı. Elbise yırtık. Benim elbisem yırtıldı.

yine: O, şimdi gitti. O, yarın tekrar gelecek. O, yarın yine gelecek.

yirmi: On sekiz, on dokuz, yirmi. 20

yok: - Sınıfta kim yok? - Sınıfta Ali yok.

yoksul: Onun parası yok. Onun işi yok. O fakir. O yoksul.

yokuş: Bu yol düz değil. Bu yol yokuş.

yol: Araba yolda gidiyor. Yol asfalt.

yolcu: Biz otobüse bindik. Biz Ankara'ya gidiyoruz. Otobüste yolcular var. Onlar yolculuk yapıyorlar.

yolculuk: Biz otobüse bindik. Biz Ankara'ya gidiyoruz. Otobüste yolcular var. Onlar yolculuk yapıyorlar.

yorgan: Ben uyuyacağım. Hava soğuk. Ben üstüme yorgan örteceğim.

yorgun: Bugün çok çalıştım. Ben çok yorgunum.

yorul-: Bugün çok çalıştım. Ben çok yorgunum. Ben yoruldu.

yukarı: O üçüncü katta. O yukarı çıktı. O, şimdi dördüncü katta.

yumruk: O, bana yumruk attı. O elini kapadı ve bana yumruk attı.

yumurta: Yumurta güzel yiyecek. Yumurta tavuktan çıkıyor.

yuva: Kuşların yuvası var. Onlar yuvada yaşıyorlar.

yuvarlak: Dünya düz değil. Dünya yuvarlak.

yürü-: Ben evden çıktım. Ben arabaya binmedim. Ben yürüdüm.

yüz: Benim yüzümde, gözler, kaşlar, kirpikler, burun, yanak ve alın var. 2)
Doksan sekiz, doksan dokuz, yüz. 100

yüzbaşı: Yüzbaşı asker. Yüzbaşı, bir rütbe.

yüzük: O, evlendi. Onun parmağına yüzük var.

Z

zahmet ol-: - Ben çay demleyeyim. - Teşekkürler. Size de zahmet olacak.

zam: Önce benzin 4TL'ydi. Zam yaptılar. Şimdi, benzin 5 TL.

zararlı: Sigara sağlığa zararlı.

zarf: Ben mektup yazdım. Ben mektubu zarfa koydum.

zavallı: Ben, ona acıyorum. O, zavallı.

zayıf: O, şişman değil. O zayıf. O, kırk kilo.

zayıfla-: Ben seksen kiloydum. Ben zayıfladım. Şimdi, ben yetmiş iki kiloyum.

zehir: O zehir içti. O, öldü.

zeki: Bu çocuk çok akıllı. O çok zeki.

zengin: Onun çok parası var. O, çok zengin.

zıpla-: Kangurular, zıplıyorlar. Onlar böyle yürüyorlar.

zıt: Siyah ve beyaz, kalın ve ince, uzun ve kısa... Bunlar zıt.

zil: Zil çaldı. Teneffüs bitti. Öğrenciler sınıfa girdiler. Şimdi ders başlıyor.

zindan: Zindan çok karanlık. Zindanda pencere yok. Burada suçlular kalıyorlar.

ziyaret et: Benim arkadaşım hasta. O, hastanede. Ben hastaneye gittim. Ben, onu ziyaret ettim.

zor: Bu sınav kolay değil. Bu sınav çok zor.

6. SONUÇ

Bu çalışmada Reşat Nuri Güntekin'in *Çalığışu* romanını Türkçe öğrenen yabancılar için A1 ve A2 seviyesine çevirdik. İlk önce, Türkçe öğretimindeki metodlar, sorunlar ve çözümlerden bahsettik. Daha sonra *Çalığışu* romanını A1 ve A2 düzeyine uyardık.

Bu çalışmada dil bakımından sadeleşme söz konusu ise de konu yönünden herhangi bir sadeleşirme yaptık, diyemeyiz. Çünkü, herhangi bir olayı veya duyguyu atlamadık. Tam metin çevirisi yaptık. Bu da daha titiz ve daha zahmetli bir çalışma ortaya çıkmasına neden oldu.

Bu çalışmanın sonuna *Çalığışu* romanında geçen kelimelerden bir sözlük meydana getirdik. Bu sözlük de roman gibi A1 ve A2 seviyesindedir. Sözlük Türkçe - Türkçe şeklindedir.

Nihayetinde, bu çalışma hem bu alanda bir eksikliği giderecek hem de ders materyali olarak kullanılabilir. Yeni çalışmalara gebe olan, bu taze alan için, bu tarz çalışmaların artmasını diliyoruz.

KAYNAKÇA

- Açık, Fatma, “Türkiye’de Yabancılara Türkçe Öğretilirken Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, (Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü “Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu” 2008)
- Alkay1, F. Mehmet, “Türkçeyi İyi Bilmeyen ya da Yeni Öğrenen Bireylerin Mecazlar Konusunda Karşılaştıkları Güçlükler”, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz 2004, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya
- Ankara Üniversitesi Tömer, *Yabancılar İçin Türkçe Yeni Hitit I-II*, Ankara, 2009
- Ankara Üniversitesi Tömer, *Yabancılar İçin Türkçe Yeni Hitit III-IV*, Ankara, 2009
- Ankara Üniversitesi Tömer, *Yabancılar İçin Türkçe Yeni Hitit V-VI*, Ankara, 2009
- Arslan, Mustafa, Gürsoy, Aynur, “ Rol Yapma ve Drama Etkinlikleriyle Yabancılara Türkçe Öğretiminde Motivasyonun Sağlanması”, Ege Eğitim Dergisi 2008 (9) 2,
- Bugün Gazetesi, “Türkiye’ye 2012-2013’te Yabancı Akını”, 16 Temmuz 2013, <http://egitim.bugun.com.tr/yabanci-ogrenci-akini-haberi/719894>
Erişim Tarihi: 17.07.2013
- Büyükaslan, Ali, “Yabancı Dil Türkçenin Öğretilmesinde Yeni Yöntemler : Bilişim Uygulamaları, Çözüm Önerileri”, MarcBloch Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Bölümü
<http://turcologie.u-strasbg.fr/dets/images/travaux/ali%20buyukaslan.%20yabanci%20dil%20turkce.pdf>Erişim Tarihi: 17.06.2013
- Cengiz, Tosun, “Türkçe’nin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi” Journal of Language andLinguisticStudies Vol.1, No.1, April 2005
- Çetin Mustafa, *Turkuaz Cümleler*, İstanbul, Dil Evi Yayınları, 1. Baskı, 2001
- Çetin Mustafa, *Turkuaz Çekim*, İstanbul, Dil Evi Yayınları, 1. Baskı, 2001
- Çetin Mustafa, *Turkuaz Dil Bilgisi*, İstanbul, Dil Evi Yayınları, 1. Baskı, 2001

- Çetin Mustafa, *Turkuaz Ekler Sözlüğü*, İstanbul, Dil Evi Yayınları, 1. Baskı, 2001
- Çetin Mustafa, *Turkuaz Türkçe Konuşalım I*, İstanbul, Dil Evi Yayınları, 1. Baskı, 2001
- Çetin Mustafa, *Turkuaz Türkçe Konuşalım II*, İstanbul, Dil Evi Yayınları, 1. Baskı, 2001
- Çetin Mustafa, *Turkuaz Türkçe Yap*, İstanbul, Dil Evi Yayınları, 1. Baskı, 2001
- Çetin Mustafa, *Turkuaz Zamanlar*, İstanbul, Dil Evi Yayınları, 1. Baskı, 2001
- Çetin Mustafa, *Türkçe Öğren I Alıştırmalar*, İstanbul, Turkofoni Yayınları, 1. Baskı, 1999
- Çetin Mustafa, *Türkçe Öğren I Anahtar Kitap*, İstanbul, Turkofoni Yayınları, 1. Baskı, 1999
- Çetin Mustafa, *Türkçe Öğren I*, İstanbul, Turkofoni Yayınları, 1. Baskı, 1999,
- Çetin Mustafa, *Türkçe Öğren II Alıştırmalar*, İstanbul, Turkofoni Yayınları, 1. Baskı, 1999
- Çetin Mustafa, *Türkçe Öğren II Anahtar Kitap*, İstanbul, Turkofoni Yayınları, 1. Baskı, 1999
- Çetin Mustafa, *Türkçe Öğren II*, İstanbul, Turkofoni Yayınları, 1. Baskı, 1999,
- Çetin Mustafa, *Türkçe Öğren III Alıştırmalar*, İstanbul, Turkofoni Yayınları, 1. Baskı, 1999,
- Çetin Mustafa, *Türkçe Öğren III Anahtar Kitap*, İstanbul, Turkofoni Yayınları, 1. Baskı, 1999
- Çetin Mustafa, *Türkçe Öğren III*, İstanbul, Turkofoni Yayınları, 1. Baskı, 1999,
- Çetin Mustafa, *Türkçe Öğren IV Alıştırmalar*, İstanbul, Turkofoni Yayınları, 1. Baskı, 1999
- Çetin Mustafa, *Türkçe Öğren IV, Anahtar Kitap*, İstanbul, Turkofoni Yayınları, 1. Baskı, 1999
- Çetin Mustafa, *Türkçe Öğren IV*, İstanbul, Turkofoni Yayınları, 1. Baskı, 1999,

- Çetin Mustafa, *Türkçe Öğren V*, İstanbul, Turkofoni Yayınları, 1. Baskı, 1999
- Çetin Mustafa, *Türkçe Öğren VI*, İstanbul, Turkofoni Yayınları, 1. Baskı, 1999
- Eyüboğlu, Ali, “Yeniden Çalığışu ve Rusya’yla Aynı Anda”, Milliyet Gazetesi, 31.05.2013, <http://cadde.milliyet.com.tr/2013/05/31/YazarDetay/1716437/>
Erişim Tarihi: 01.06.2013
- Gülsevin, Gürer, “Türkiye Türkçesindeki Zaman ve Kip Çekimlerinde Birleşik Yapılar Üzerine”, VII. Milletlerarası Türkoloji Kongresi, 1999
- Güneş, Firdevs, “Dil Öğretim Yaklaşımlar ve Türkçe Öğretimindeki Uygulamalar”, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 8, Sayı: 15, 2011
- Güntekin, Reşat Nuri, *Çalığışu*, İstanbul, İnkılap Kitabevi, 59. Baskı
- İstanbul Üniversitesi Dilmer, *İstanbul A1*, Kültür Sanat Basımevi, İstanbul, 2012
- İstanbul Üniversitesi Dilmer, *İstanbul A2*, Kültür Sanat Basımevi, İstanbul, 2012
- İstanbul Üniversitesi Dilmer, *İstanbul B1*, Kültür Sanat Basımevi, İstanbul, 2012
- Kara, Mehmet, “Oyunlarla Yabancılara Türkçe Öğretimi”, BosniaHerzegovina, Sarajevo’da International BurchUniversity’de “International Symposium On Sustainable Development ISSD’09 (9-10 Haziran 2009)
- Özyürek, Rasim, “Türk Devlet Ve Topluluklarından Türkiye Üniversitelerine Gelen Türk Soylu Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkçe Öğrenimlerinde Karşılaştıkları Sorunlar”, TurkishStudies, Vol: 4/3, Spring 2009,
- Şen, Nizamettin, Çalığışu,
<http://kariyer.turizm gazetesi.com/articles/article.aspx?id=40509> Erişim Tarihi: 06.05.2013
- Şener Aydan, Hiçbir rolüm Çalığışu Feride’sinin Önüne Geçemedi, Yusuf Bülbül Röportaj, Zaman Gazetesi, 08.09.2007
http://www.zaman.com.tr/cmts_hic-bir-rolum-calikusunu-nun-feridesi-sinin-onune-gecemedi_776733.html Erişim Tarihi: 07.11.2012
- TDK, Büyük Türkçe Sözlük,
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts, Erişim Tarihi: 21.03.2013

Türkoloji Projesi Tek Elde Toplanıyor,

www.tika.gov.tr,<http://www.tika.gov.tr/basin-aciklamalari/turkoloji-projesi-tek-elde-toplaniyor/14>

Erişim Tarihi: 14.04.2013

Tika ile Yunus Emre Enstitüsü Arasında Türkoloji Projesinin, Devrine İlişkin Protokol İmzalandı,

<http://www.tika.gov.tr/haber/tika-ile-yunus-emre-enstitusu-arasinda-turkoloji-projesinin-devrine-iliskin-protokol-imzalandi/39>

Erişim Tarihi: 14.04.2013

Yüce, Safa, “Türkçe’nin Yabancı Dil Olarak Öğretimi ve Avrupa Dil Ölçeği” Gazi Üniversitesi Rektörlüğü,<http://www.pdfio.com/k-3291458.html>

Erişim Tarihi: 10.09.2012